

A honor é Gloria de ~~la~~ ^{la} Verge Maria
fa aquest llibre apellat Benedicta tu in Mulieribus -
Entre les altres perauents, ad les quals la Reine del cel, é de terra molt se a-
legrà com l'Angel Gabriel li aporta' las salutis de part del fill de Deu
qui de ella cobra pendre carn humana. si feu en aquesta com li dix, Be-
ne dicta tu in mulieribus. Car enca benente sobre todos les fembras es haueu
excellencia en si de singular benedictio que la verge Maria ha sobre d'altres fe-
bras sia milis coneguda é amada: jo peccador é indigne que mon nom se
exercit vult ab le ajuda de dite Verge segons lo meu padre sabreu de
clarax en vuit maneres la dit excellencia, de le qual far subjeita é fo
nament de aquest llibre co es com ella es benente sobre todos fembras
per co, que aquels, y aquelles que han deccio en le verge M^{re} que lei
hagen major. Car sabudes les demerit d'altres vuit maneres é condicions, ma-
yor dispositio haueu la humane voluntat de sobre peyar son amaa en
le Regina del cel, é de la terra, é del mar, encare que lo humeraten de
niment pora enca certificar de alguns duptes ad los quals per ventura entra
de los quals naturalment deit se apia sabut lodit subjeita de aquest llibre, ab
que Deu li ajut.

De la Divisio de aquest llibre.

De partit es aquest llibre en vuit parts en la primere de les quals vult
provar que nostre done sancte M^{re} es sobre todos fembras benente segons
lo seu concebiment é neixament entant que foue sens peccat original.

En la segona part vera declarax que ella es benente sobre todos
fembras

fembres enço que ~~per~~ ella concabé lo fill de Deu per obra del esparit sant
ella entant Verge. En la tercera part vull manifestar com nostre do
ne es sobre totes fambres baneite per ço com home é Deus que de ella
romanent ella Verge. En la quarta part sera mostrada com nostre
done es baneite sobre totes fambres enço que viu que lo seu fill se a
derat per los tres Reis de orient donant li cascau son present. En
la quinta part declarara com nostre done es sobre totes fembres be
neite per tal com viu son fill home, é Deus resuscitat, é immortal.
En la 6^a part manifestara com nostre done es baneite sobre totes fe
bres enço que viu son fill pagar els cels ab repropria ciutat. En la
septime part vull manifestar com nostre done es sobre totes fem
bres baneite per tal com ella vehe é sants lo sanct Esparit que
lo seu fill hemies en semblansa de son sobre ella é sobre los deus
bles de son fill. En la 8^a part sera prouat é declarat com nos
tre done es sobre totes fembres baneite entant que ja es en cors é a
nima en lo cel en presencia de son fill seuy home é Deus.

De la 1^a part en la qual sera prouat que

Nostre done es baneite sobre totes fembres enquant

fo concebuda, é nade sens peccat original.

A prouar, é declarar en aquesta 1^a part que nostre done es baneite so
bre totes fembres segons lo seu concebiment é naxament, qui pren sens
original peccat vull dir a entendre enans que es peccat original.

Peccat original, es de falliment primitiu accidental enclaustrat en

2

Natura humana per lo desviament dels primers pares que es de Adà,
é de Eva com foren desobediens á N.^o S.^o Deu del manament que l'heu,
que no menjaren del fruit del arbre vedat é els menjarenne, é per
tal foren desobediens per le qual desobediencia foren fets corrompuls,
é desviats de la fi per le qual foren creats, é car ells foren primers,
per tal es dit peccat original. E per ço tots quans homens foren,
é seran, seran concebuts. Venats en aquell peccat original, com de
morte corrompuda, le qual hacien los primers pares per raó del
dit peccat original no pot de vellar naturalment, sino per les corrupci-
des, que com jo, é tu é qui dels altres endre ala fi del món: mas que nostre
dona ne sia munda per gratia, procei en aquesta manera: Verge sanc-
te Me á confirmar, que tu ets ben dita, sobre totes las fembres que
hanc foren, ni seran segons quel Angel Gabriel se dijo quant é por-
ta la salut de part del fill del altíssim vull procei á la or, é glo-
ria tua é del teu fill Jesús Christ, que tu fust concebuda sens original
peccat: lo fill de Deu, qui es fill teu se ha endese, y enten la purpure é san-
te creature, que ell haze createe apres de aquella qua ab si mateix ha
ajustada é criada, le qual de tu pres com enta é de tu verge se encar-
ná; entant que sobre pujes Angelical natura engratia de puritat,
é benedicta, com sia axo que ninguna creature purge enra tan prop-
á deu en dignitat apres de la humane creature del fill de Deu
fill teu com tu. Car ninguna creature no pot enra tan prop al fill
com la mare apres del Pare é la tu ets mare del fill de Deu, per
tal es

Sal et tu propter aton fill home e' Deu naturalment e' immortal en
tote per factio, que niguere altre creatura. Ponchs no es legude cose, que
el seu concebiment verge singular sia per home considerat ab nigu
ne macule; axi com es per home considerat sens macule lo seu naxa-
ment. E' situ verge sens par, et concebude en peccat original, heu-
sia lo contrari de les coses demunt dites, lo qual cose es impossible
per lo qual impossibilitat es peccat que fust concebude sens pec-
cat original.

Situ Verge fust concebude sens peccat original, fust axi ben sin-
gular, perfectament, e' excellent benedictio sobre totes fembres en
te conceptio com en lo seu naxament e' de bonis. Caxtu fust sin-
gular en excellent benedictio sobre totes fimbres. entant, que abans que
fosse nade fust santificade de santificatio maternal en go, que
deuria esser mara axi com es del fill de Deu. E' axi aquell
abans deu axi pondra perfectament al seu concebiment lo qual ha
a esser axi ben santificat de aquella santificatio, e' benedictio
maternal com lo seu naxament fou. En altre manera lo fill de
Deu, qui es fill seu lo qual es sobirane perfectio no vol que s'apen-
dre carn humane de la pay s'ene de f'ebre, que ell s'abejo pogues
sea concebre, e' ne par lo qual pay perfectu engranea de bondat,
virtut, e' santadad est tu Verge sens par si fust concebude
sens peccat original, axi com nasquist la pas para, e' perfectu,
en generara de bondat virtut, e' santadad que niguere altre fembre.

3

Encara que tots les perfaccions puritat, e santitat de totes les fambres
que hanc foren, ni seran fos en una tant solament e si fust concebuda en
peccat original no els beneita sobre totes les fambres sino apres quant
fust concebuda ans els igual a les altres en conceptio puy que foren con-
sepuets com les altres en peccat original, laqual cosa es impossible per
le qual impossibilitat es proocat que fust concebuda son original peccat.
Veage Maxe de virginidad axi com lo fill de Deu fill seu poque
haber e amara lo deu naxament en sobrana granea de puritat
e santitat maternal, lo qual fo sanct, e pur sobiranament, axi
be li era possible cosa a entendre, e haber, e amara en excellent
granea de puritat, e santitat maternal lo deu concebiment
en tant ~~entant~~ que fo sens peccat com sia axi com en lo fill de Deu
fill seu sia una mateixa cosa son haber, poder, e voler e sia sa-
ber, e no poquey e no volques no hanc en ell una
mateixa cosa son haber, poder, e voler le qual cosa es imposi-
ble, e sia ha volgut axi com au ha sabut, e volgut no ser segons
nigun inconvenient, e roman vera le peccat del Angel Gabriel
complidament en go que ha els sobre totes les fambres la pur
beneita en benedictio de puritat, e santitat maternal singular;
caja totes fambres son concebudes en original peccat e ha sola
romans singular que no fust. Poncs proocat es que ha veage es
equalment entere poquey, e amade en excellent puritat san-
tidad per lo haber, poder voler del fill de Deu fill seu en lo
deu con

117

Deu concebiment, é en lo seu nayament é abans. Regina del Cel, é de
le seua veritat es que se fust engendade de para qui era ab pe
cat original. Mas ans quel seu para se engenday ni se Mare
se conceber fo predestinat per la saciesa del fill de Deu que la ma
re don devellá. La sua natural individualis fo sanctificada, é
purificada; é lo Uter maternal en lo qual lo seu cors fo organisat fo
purificat per a su solament; perant que el seu concebiment fo natural,
é miraculos. Natural fo, car fust natural ment engendade, e con
cebuda: é fo miraculos, en dos maneras, la une, car de exors d'e
vaellit: e l'altra, que entant en poder del seu pare, é de la seua Mare fu
ist sanctificada, per lo saber, e voler Divinal; no dic, que lo seu Pare, ni
la seua Mare foren mundas de peccat original. Mas aqui com lo Uter,
qui de la parte, quisi es devant, de lo qual se obra, fa se obra, e im
agina lo dit Uter, é on den en aquella parte una Ute sens an
sey é heule, aqui cot le imaginade, é on dese. É de aquella mateixa
parte ve, é imagina, é enten al he ab ansey, é le une no es sim
blant a l'altra en figure ni en fi; go es indencio. Car le primera
es sens ansey, é es feta per dencia cosey preciosey dal sacrei del
Rei: é l'altra es ab ansey é es feta per coinas o apuvedejan;
tot en aqui, é molt milt sens dote comparatio pot saber lo fill
de Deu fill seu, qui es eternat ans que se foses engen
dade ni concebuda; su esser purificada, e sanctificada
é sens peccat original concebuda é nada per esser vaxell
maternal

Mateu singular para si mateu sansolament en aqi excellent com
 ho rogar. La sua robixane bondat vixtat, e sancledat. E aqi se
 queix se que su ets sobre dodey fambray beneide enson concebiment
 e naximent.

Verge Mare de integridat, si fust concebuda en peccat original
 foet donade possibilitat de peccar en lo seu concebiment, pus que
 ab original fores concebuda e venquede en crea ay tal possibilidat
 tal haver xebude de falliment dia de subjecte hon deu crea
 compliment en gran puritat, e sancledat, aqi com es embu
 peccat caa crea que sens ai tal possibilitat de peccar fust
 concebuda, e nade. Ans crea jo de su verge, que aqi com lo seu
 fill no hac possibilitat de peccar en niguone manera entant qd
 no poxia peccar, que aqi no poxia su peccar. Car si poques es
 peccar lo seu fill, aquell poder ai tal aquera eni de falliment.
 Com sia aq, que poder peccar no digue compliment, ni per
 factio de poder ans dia de falliment e aqi no fore en ell tal
 compliment, ni per factio de robixane bondat, e vixtat, e sanc
 ledat. le qual core es imposible. Empero Regine se no par no
 dich, que equalment ha quesses su aquella possibilitat de pec
 car que hac son fill Jesu. Car ell le ha per si mateu per ca
 com es fill de deu eternat e su le ha regunclaxiament per
 gracia de ell xebude per tal com su eler per mare sua,
 e aqi done de tot compliment velle fea aquete gracia que no
 ha quese

haquesy concebuda possibilitat de pecar per tal que fores plene
 de gracia singular a pi confirmada le Angelical nature que
 no ha pecat, ni puysque peccar; e a pi a par que en rigura ma
 nera lo seu concebiment no ha concordance ab de falliment e ha
 que ras ha gut si fores concebuda en pecat original. Ans enton po
 de su veage Maada virtut, que tant fust luy de de falliment e
 plene de gracia en concebiment que quid veia no peria peccar can
 nalment en lo seu equant, ni venialment. Tonchs be a par, que
 su a mey singular puritat, que cause e oratio es a alba de virtut, e
 sanctedat; perque es demonstrat, que no fust concebuda en pecat
 original; per tal se requier que su solemant sobre payes bdey fem
 bres en benedictio de singular puritat e sanctedat. A pi be
 enton concebiment, com en lo seu naximent.

A pi mades ho vull provar per lo profeta David, que en son
 psalm en persona de humane natura, demerave en esparit, e
 pregave lo Para. Celestial que guarday e conservey lo seu entie
 ment, e lo seu eximent, dient en a pi: Nostre Señor Deus con
 serve, e guard lo seu entie ment e lo seu eximent axi es en
 sems. Cert es verge gloriose virtutis concebuda en un pecat
 original be haaxa lo fill de Deus conseruat e guardat lo
 seu entie ment, go es, lo seu concebiment en tola puritat, e
 sanctedat a pi be com lo seu eximent go es lo seu naximent
 com sia ago, que a pi be si es possible de conseruar e de guar

don lo seu concebiment endon peccatissim com lo seu naximent per
 rahó del seu poder qui es eternal, é omnipotent, é si fust con
 cebuda en peccat original no ha guardat, ni conservat lo seu
 fill en puritat, é sanctedat lo seu concebiment sino lo seu na
 ximent endant que sens peccat original fust nade, y no
 concebuda; é com lo fill d' Deu fill seu am may donar, é
 gratia major be, é major virtut, que menor, é major be, é
 major virtut sia donada á la verge Maria. Maxe sia per
 ell sia á la guardade, é conservade endon concebiment
 que sia estat sens peccat original axi com lo seu naxi
 ment que no seria si fues concebuda sens peccat original
 é nade sens aquell. E lo Profeta vehey per espaxit dici
 rit aquest major be, é major virtut, per tal feia deman
 de, é pregaria á nostro señor Deu en persona de la huma
 ne nature, que la verge sens par fues conservade é gua
 dade perfectament endon concebiment, é en lo seu naximent,
 endant que en lo seu sex no for estat null sens subjecta á
 peccat original, ni venial, ni mortal.

Encare may Regina singular se pot provar que lo seu con
 cebiment, que ha fust concebuda sens peccat original per
 aquesta raon, que la Esglesia Catolica canta á honor é
 gloria del seu concebiment, é naximent le qual es aque
 st: axi com la espinna engenza le rostre, é le enyoze;

la verge

In Verge Maria. Cex es done mica ben diu veidut, que lo rosegu
es naturalment espiny prodey, é engenre rose pure naté, é
bella, e bell olent sens espina; e de ayo havem experiéncia
per lo sentiment, é perço carde le esglia de Deu, que Ja fust
electa per esca mare del fill de Deu eternal, é fust engen
rade del Deu Pare, é de le Deua Mare, qui exan suca, é en
pecat original sens macule de peccat. Com sia ayo, Verge sens
par, que lo poder e le virtut d'ivinal pusca ayo be é molt
mills sens late comparatio obvia en natura humana
de fer engenrar é concebre Ju del Deu Pare, é de la sua Mare
estant ell en peccat original sens a quell peccat e pura sanctifi
cade é bella e ben olent en tole virtut, e sanctat en les qua
dement del fill de Deu, qui deca volia pendre carn humana;
com lo rose naturalment espiny produex é engenre rose
sens espina. E ayi done mica y procut per moty mane
ray y encare que y poria procut per moty d'altray rasons, si
no que esquin prolixidat de peccat, que Ja fust conceb
de ayi com nade sens peccat original. Empero Dominica ay
perdo que si la esglia militunt de lo consia de ayo é de
tot quant se dira á lox sua e del Deu fill lesuy no mo dingay
en mal Regina car obligat so á caraxer ço que ella se é
crea. May cert es dono mica é de tot quant es rivos que
so diga, no mey vigares que be estigay el Deu fill que tuli
poguesy

poquesy dix ab veritat: Fill meu jo feu concebre en peccat original, és tu que és es Deu omnipotent demi encarnat, men poquesy haver guardat si so diaament amasey me puritat e sanctedat; entant que jo fos beneite sobre totes fembras de singular concebiment axi com de singulara naximent.

De la 2a part, en le qual se demonstra que nostre done es beneite sobre totes fembres per ço com peccadre del sanct Esperit conceb lo fill de Deu.

É es lo primer goiz.

La Verge font de virginitat es beneite sobre totes les fembres, que hanc foren, ni seran, car du concebist en la virginitat lo fill de Deu infinit per obra del sanct Esperit. Es axi, done mia, com lo meu entaniment es pobre de entendre, é de saber tan altes coses, é tant maravilloses maravellós fort com se pot fer que tu estant verge, é core finide concebesy enton ven tu lo fill de Deu que es infinit; per ço prec, que tu me faces gracia de entendre ho car molt ho desitja de entendre. É saber regons capacitat é possibilitat de entendre per tal que men ayudey com dos me fos é que ensabeay aquella a mon proxime descreent á al d'altre.

Sapies fill que axi com ton enteniment se maravella de lebre sobre natural demunt dite com pot esser en axi se maravella lo meu enteniment com l'angel Gabriel me dix que so era

Beneite

beneyde sobre losey fembreys enfant, que jo concebria lo fill de Deu
en mon ventre virginal. E jo responguiti com se podia fer aço?
e ell dix me, que lo sant Esperit vendria sobre mi, e que le via
fut del Altissim. aombraava mi e que losey coses son possible a Deu
e encontinent a honbrem lo St Esperit enfant que jo senti qst
pote am compli dins, y de fore, per lo qual a honbrament fu il
luminade de fe, e crequi aley peraley det dit Angel. ediqui li
vet asi le saventa de nostro Sr Deu, na fet ami segons lu dius; e
de present jo am senti preñade del fill De Deu que concebi en
me virginitat. Ane enfermedu, que aqueste san albe e san ma
re velle ore obra de itjes de saber e entendre. Primerament vest
son endariment de le fe car sensella no podia entendre, e des
nua lo deu entendre del seu imaginax per ço que le imagi
natio no den dare a entendre l'edite obra; car aqueste obra
no es sensible ni imaginable; ans es creible, e intellegible; e a
api vestit son entendre de le fe, qst el sobre les forces, qst es
sobre natura, al punt de ascendre a entendre, e a fermax
possibilitat de part del fill de Deu, qui ha poder, saber, e co
seps infinit, e son una mateixa cose en ell; e per tal o pot
saber, voler, e complir, e api per ço que el fill de Deu es infi
nit es en tot e per tot quant es, com present, no com passat; e api
ans que de mi se encarnay era api com axe es essential
ment en mi api com entu etot quant es: e com li placuria

abri

7
abhi nature humane demi, e enmi ordena pex tangen Sa.
briel que jo queu rubez pex oida pexal, que ami fo puy certa
tadide obre de conceptio. Encontinent que jo consent que u col
qui, sens succario de dems, sentime concebut, e que hac prese
eann de me carn, e nouellament anima rational creede
abhi tot en un instant ajustade, e unida: e pexal not mana
velley com lo consebi enme virginitat, car no calque que vien
gey ni que enmi endra que ja nexa divinalment, e essentia;
en altre manera no fore infinit, y api vet com e possible cose que
jo estant verge ha concebut lo fill de Deu. E pexal com en mi col
eox hom se feu finit, sens que jo no perdi ma virginitat ni ell se
infinitat, com romay en se infinitat divina, e jo enme paritat virgi
nal pex raho de la sua eternidat infinite, que no riste quey puxca altre
xax ni ennoxosa; May be sordene que poy eoy abhi ajustada, e unia
la nature humane que demi e enmi puy, e api fill ruy, que
el fill de Deu qui es fill meu e infinit e finit, e es eternal, e co
mentat pex raho de ley dos naturey, que ha ensi, jo es Divine pex
le qual e infinit e humane pex le qual e finit, e comentat.
Empero sapiaj perque loy may quins descreens non poden entendre
cax no han le fe ab le qual puy quan puyax llur enteriment
sobre se nature a entendre Deu e ley may divinas raho, o dig
nitats le quals so aqueyay: Divine unitat, Divine bondat, Divine
gracia infinita Divine eternidat Divinal poder Divina

saviesa, Divina voluntat, Divine virtut, Divine veritat, Divine
gloria, Divine distinctio divina concordance, divine equaltat,
Divine simplicitat, Divine justicia, Divine santedat, Divine
misericordia, Divine gratia é perfectio: é lo rey aquesty ra de no
son un Deu infinit eternal, é omnipotent, é ab aquesty don Deu
en si matey, é en ley creatura. May los masquins descachs de
vallen llux entendre de pallat de le fe, é aplicant a llux
sentir, é imaginar, é axi llux entendiment ender segons
la natura del señy, é imaginatio, que es, qd le fe Catolica és
pant de Deu é de ley drey entex era, é posible llux enten
niment nega diu quey fals, é imposible: é lo masquins ven
dixian si segons lo señy, é imaginatio era fundada le
fe Catolica may noy ans es be fundada sobre lo humenal
entendiment peax qd que ell creque veritat de Deu, é de ley
drey ley quals per si matey no pot entendre ley quals son
pant a entendre fore se natura, qd es en la natura Divi
na, é en la natura de ley may rahons demunt d'istay; é per
tal verge pia prenga sen pietat, quen precos lo Deu, é ll' quals
don ll' de fe ab le qual pusan creure é entendre; per tal
que cesan hui may ley coaxera infernal é qd pusan creure en gloria
celestial.

O Regina signe pregade verge sens par, lo Profeta Isai't veja en es
pant de profacia aquest concebiment maravelloy del fill de Deu

dient lo psalmiste en son psalm en parlant de Dieu lo Pare per l'angel
 Gabriel aquest vers: Oyes filla, é vejes, é bapeteua oralle, é
 solida el teu poble, y le case del teu Pare. Cent es Done mie hoist,
 é escolbit com á filla humil é obedient al Pare deu Celystial,
 é be oist, é molt entenist caa sapist la oralla q'ey humilist lo
 teu embariment, e le tua voluntat á creuax, é amax q'oguel
 Angel de dix del fill de deu, é de la gracia del St Espect,
 é perdat obliuist en continent lo teu poble, q'ey les cogitacions
 duptosey les quals dins mateya havia concebudes com fan
 grans marecelly, é sobre naturals hoia quel deie l'angel
 de la concepcio del fill de deu; é obliuist axi matey le
 case de son Pare q'ey le sergoze del descree ens, é expro
 bats que no volgueren creuax ni entendre lo fill de deu fill teu
 lo qual tu vege concebist, é veage lo infantist, é lo qual no
 dixist, é lo qual lo Pare Celystial los havia bremy per sal
 uador.

Encare Done de veritat veie lo Profeta Davit aquest marevelly
 concebsiment del fill de deu fill deu en esperit perdat dix en son
 psalm profetisant aquest vers: Papa lo cel, é devella, é esuai
 dat so deuy sos peus: Cent es done mia lo fill de deu devella
 q'ey humilist lo seus Cels divinals q'ey son divinal poder
 se divina gracia, é infinde, se divine eternidat, se divine savie
 ese, se divine voluntat, se divine oratut, se divine veritat se di

vine gloria se divine per fustio, é acallá sens moviment com del
deu venie vaginal per eam humanam e vale eora home, e fo
la oruaidat de juy soy peus, qo es qd sens peccat se feda a questa con
ceptio car per obra del Esperit sant lo concebit, é endon ven
ie vaginal lo qual ja era mandadans, que fos concebit segons
que en la primera part es ja provat car apis concebia, per
tal, que le sia madaridat faes xalatio de la sobirane pu
ritat e sanctidat ala filiatio divina que apiu ho raquisi don.

Verge singular be mendine per pegat de le llum, é de
le declaratio, que hay donat é declarat desuy al meu ontani
ment de le manera de la conceptio del fill de Deu, é exaltat
com la mia voluntat es desit pre de alegrare en lo goig, queda
verge haquisit com lo concebit per go jst prec Dono mi quem
diguig un por de aquell goig que ha sentit com lo fill de Deu
eternal en ventre vaginal aquisit é sentit. Sapiay fill,
que le llengua humane y de factive en manifestar lo obray di
vinal, que le anima sancte sent membrant, enderent, é amant,
en axi que a penayne pot revelar quavis rey sino per semblare:
may pots fill pensar com jo hoi dix al Angel Gabriel tan
bona, etan profitoray novelley, comme saludá am dix de part
de Deu, Deu de tal plene de gracia ha est beneyte sobretotey
semdrey: car ha hay trobade gracia en les quoadement de nostro
se Deu q é sapiay, q ha endon ventre vaginal concebia lo
fill

precion del meu fill Jesuy de la Creu via desclavars, y en la mi
 ay mans mort. lo tenqui dell abraçar e abraçar, e desas rom poelias
 sa dollar, e com mirava les nafra de les mans, e dels peus e del seu
 costat tan cruelment nafrat lo meu cor de fallia e cuy clare escl
 sa, e deya. Ay fill meu Jesuy quias veu ara, e quias ha vist, com
 no esclada per lo cor, de angoya e de dolor com ha tan vit mort
 e cruel, etan escarnida va han fet mirix a quello, que aqui
 era freney per salvador. Ay l'ira mequina ahont es lo goig,
 que jo de tu fill haqui com se concebi? A fill de Deu ahont es
 la gratia e la gran gloria, e plaer, que jo de tu fill meu senti
 com verge se infanti? Ay tristia e dolorosa e que se fet lo gran
 goig, e alagria, que jo de tu fill meu senti, e haqui com los tres
 Reis de orient honraren, endoraxande viv; Ay me quinta de lo
 sey el cap sol veix lo meu copet jet, e nafrat. A mort quant no
 prens, e que ferd ni hon ira fill la tua mara tristia. E com dels
 bracos, e de las miay mans lom haquerat sol, e le que abra me
 en lo sepulcre e quix mort ni viu lo meu fill car no po que
 veura cuytaue tornar orade, tant me Hobave tristia, e de cor
 solade, e despenoradi de le aprendia del fill de Deu fill meu;
 e demun lo sepulcre hont jeya lo meu fill Jesuy mort es
 dave tota es mortide, e le peraule, e lo rey havia perdut Ho
 que lo an aqui lo meu fill me via comeracle, q' m' ven a on
 solan dix me, que no volquey membrar la mort del meu fill,
 e q's

é q' a huy ala posada un poc lesperit recrear, e torni en mon reny
e digui á Ioan, que nom se dice consolador, é quem de xuy membra
é plorar la mort del meu fill; car en solidar lo meu fill loic,
é lay endraney sol me cuy dave breuias; e esclatar; é. Io an
é mey sors, qui exat en mi d'istay, é plorar, qui exat q' jo de fillia del dol
é de ira ab gran breuament de cor. Me varenme de aqui, é senti, q' ala
posada memenarari, los uns desat e loy alhey della, ab gran crit di
gui: Ay fill meu dol, é chad sangreu, etan de lo roy de par breuament
é comiat es aquest demi, é devoj. E com fui ala posada aquarda
ve se é la si per ventura lo meu fill ueser poria, ap: com fer
solia. Pensar pots, com gran era la dolor, los plors ley lagrimay
elos senglots, q' lo é Ioan, é mey sors, é dol quans ai era fage
de la greu mort, e passio del meu fill Jesuy é com veur ar no
podia, ap: com fer soliam é la uer a consolave l'abbe, é con
solax nons podiam, tant era gran lo dol, q' tots en aquella
posada fagem. Hoc scipia fill, que san gran era, que mes ja
beura, dormir no poria. Bra ha fill hoit un poquet de la pe
na, é de la dolor, que jo mara del fill de Deu aqui, é senti
lo die del divenrey sanct de la mort e passio del meu fill Jesuy
que viu en aquell sanct dia penar, é morir.

A Maria del fill de Deu, e dona mia de crec verament, q'
la dolor, é passio, queda aqui e rentist aquell tant dia de la
passio, é mort, del seu fill Jesuy no es, q' qui la goques recordar, ni

revelar, car tant sone gran, que no ha par: é crec apimater
 verge pia, que apicom la vida, e la dolor son molt gran la qual
 havia, é sentia com apil vejes penjar, é morir; que apima
 ter fo molt gran lo goig, e lo plaer que la deca, que entonco
 endej entreañes sentia com resuritat, é immortal lo veray, é
 oit. Exer tal te prece Regina font de dolor, quem declarey
 un pocete del goig é del plaer, que tu haquest, perço
 que pusea alegrar, é conolar abta, e ab ton fill,
 per just membrar entendre é amas sentir, é imaginar.

Fill raño, é natura de justicia, e qñ hom veta é cascu go
 que li conoe; é raño, é natura e de amor, é de charitat, que qui
 ame, que ha amat. Car tu fill els volgut esser pessones en
 la dolor, é passio, que jo senti de la mort del meu fill heralchrist;
 per tal raño de justicia me consbreñes, que del goig, e del pla
 er, qñ aqui, e senti de la resurreccio del meu fill, que ben
 fesse pessones, ontant que jot de clarare un poc de aquell
 goig, e plaer, que jo senti com jo resuritat; certificant me jo
 ab mon fill heralchrist de la sua resurreccio en le qual certi
 ficacio, jo brodava, é sentia gran goig, e gran resfugio. Tu
 deñy saber, qñ com jo viu lo meu fill resuritat nom po
 ria apearar, de perlar ab ell tant me rebrave goig é pla
 er com lo viu veraderament resuritat aquell mader,
 que jo verge concebi é verge lo infanti, é aquell mader

que viu en la creu crucificat viu, e mort, e en lo sepulcre soler-
rat. E com haqui cobra de vigor digniti. Ay fill meu Jesu non
poguera null sens pensat, que tan gran turment, e dolor, e passio
pogues portar ne soferir lo meu cor, com ha portade e sofer-
ta, per ço com ves faga apiceras, e morer a tan envet
mort, e ben vit, innocentment sens culpa, que no havi-
ets e jo en ninguna manera ayudas non poria ben di-
gats fill meu, e com sentida comparada magis sola
veure dolor turment, e passio, qd sentida en vostre cor, e en
tot quant haviets.

Mara mia apis convenia fer, e complir, car lo meu Para-
ceytil. ho volia, e ami quem plaque, puis qd a ell playa;
e en cara Mara mia com se cumpliran las escripturas
que per mi eran excitas, e profetizadas; e api mader, que
no y no fo ni sera, qui pogues soferir, ço qd jo he soferit en
la mia passio e mort per amor dome, ni qui pogues repa-
rar a home, ni ço, qd per home fo desviat de la fi princi-
pal, per qd era cretat nita finita esperanca, qd los primers
Paray Profetas hacian haguda en mi, e me esperave n
no poguera complir segons reho de justicia, si jo no volguero
rir. Donc mara mia apis convenia fer per ço, qd donay compliment
dala obre, qd lo meu Para havia creade la qual per la mi
a mort e passio e donade ala fi per qd era creade: era piay

Mara mia, q' tot la q's havets vist, é' oit, q' ses de mi é' en mi fet
 ja era tot per loj profetiaj profetizat; car. Saiaj dix de mi, que se
 las plantaj detis peus tro ala sinter del meu cap no era en mi
 sanidat; Sa Miranna ho vehets: e David en son psalm, qui
 profetiza de mi e dix en persona mia: foraderan loj miaj
 mans, e loj meus peus, é' conberatós loj meus ois: Sa Mira
 mia ho ceyes. En aprey dix el mader en son psalm en
 persona mia: donaren me per viande fet, é' en la mia set
 abeuraren me de vinagra; ya ves mara mia, si fo api tot fet
 en mi, car present hi crets. En api dels altrej Profetaj, qui
 han parlat de mi segons quels en fo dat per lo sanct Esperit.

A fill meu seoy, é' com es entide de molt gran utilitat
 la vostra mort, é' mey q' mey peus que iots estat obediént a vo
 stre Para celestial quiu volia: e per tal mara mia alegrat vos
 de la mia resurreccio tan gran granessa de goiz, e de plaer
 e de gloria com vos en tristessis eus des consolats de la mia
 passio, é' mort: é' encara ab mayor de la mia resurreccio e cas
 morta es la mort per q' jo to estat mort é' null. Tems mai
 jo no morre. Ay fill meu é' rom de jo sobirarament alegrat
 com vos oep, e vos aha vos, qui sou lo meu goiz man conort
 mon confort, é' me vida. Encara Miranna lo psalmista é' lo
 Profeta David que dix en persona mia a los dimoni de la ma
 resurreccio en lo seu psalm: En api lo he dormit, é' em

som despertat esomme llevat car lo senyor ma pare. Maria
mia Davit gestave en persona mia en quant jo homie; car
jo he dormit, e am som despertat en quant fui mort jo e ab
le mea anima foreperade del meu cors. esomme llevat car
som resuscitat per dal com lo fill de Deu. ab qui jo so un
persona ajustade, e unide la mia anima ab lo meu cors.
e axi a rabut en aquell mateys nombre, que de dany es ja.
A fill meu e tan gran es la gloria, e la del cor e lo plaer
que donay a la mia anima e al meu cor com vos vey, e vos
hoic per loy per auty de consolacio de vida; may precey
fill quem digats en certificay de le vostre anima ben egra
ques feu quant del vostro gloria, cor axi es parli.
Maria mia encontinent de vullit als inferns purgacion per heure
lay animey dels primers Paray, e dels sans Paray, e Profeta, e de
los segurs, dels quals los dit inferns no eran dignay de tenir
los mey ensi. E com jo maria mia men pujare al meu Paray, quin
bramey, pujar enan en mi: mey anans del meu pujament
mi conve manifestar als meus esperans, e descebles, e el non
jo soer certidament resuscitat, los quals son romanos
Irish, e desconsolats de la passio, e mort, e de la mia absen-
cia, e alegrar los he de la mia resurreccio; car aquesto
meus paray, e desceblay han a fer testimoni de mi e
sot lo non apres del meu pujament; car jo son aquell,

qui devia venir, per lo qual es feta remissio de peccats,
e lo mon fos salvat. E axi, maria mia, consolacions, e
alegracions, car die es de consolatio, e de goig, e veus q's
vay a paraxer ala magdalena, e als meus freres.

A fill meu, e tant fo lo die beneit, que jo vos concebi, e lo
die, q's jous infandi; e quan lo meu fill Jesuy se fo per
fit de mi, ramengui consolade e digui: o be conec, q's ver
me dix l'angel Gabriel comme dix, que jo era sobre
totas fambres la pay beneyta; car jo som maria del
fill de Deu eternal per qui tot lo mon era salvat, e lo
Papa Ditznal obeit, e honrat me, que per tot quant ha
creat, e jo so maria del fill de Deu, per qui ley avi
mey dels lucus, qui eran en infern purgadiu, des lliu
rades de tenebras, en q's eran, e son salvades; e sabe
mey entoy aldrej demonij son venent; e jo so maria
del fill de Deu, per qui tot home en ell verament
creyent pot haver perdurable sal vament. E axi fill
meu, vejes rim dec molt alegras, nisi lo meu goig
es singular, car no fo ja me, ni sera ren Por. Be
veig e crec dona mia, que axi esveribat; donis fill
del meu fill Jesuy alegrats en lo meu alegras, e
en lo meu goig, niols haver plaer, e consola
tio, e goig.

De la sexta part en la qual se
Manifesta, que nostre dona es sobre tots fem-
bry beneyta en ço, que vehe son fill Jesus

puyan abre propria virtut al cel, e los gong

Lo die de la Asuntio del Señor se demonstrá a ull, qd
su verge singular es beneyta sobre tots fembrey en ço, qd
vees lo seu fill pujar als Cels. May peny me dona mia, qd
en aquell Sacnt die foran en su pleer, e des plaer: pla-
er haquist de son pujament maravellor, e des plaer haquist
de la sua corporal absencia; empero done de veu lo joy-
pens, que lo plaer lo bon saber, que su sentit dins les en-
trañes del seu glorios pujament, quax á no veu forma
ve lo des plaer, que su hauria de la sua corporal absen-
cia. Car creu, que lo seu Esperit nos pertia del seu fil-
li mem brant, entement, e amant, que ell era en la gloria del
seu Para celestial: donis cogit, que solament del seu fill se re-
menia corporal amonament, e com jo dona de virtut me cel-
lia abre certifiar del pujament maravellor del seu fill, ore
guardia per se bondat, quem donasey entendre, com ten paga per
tal qd entena veritat, la qual no puch emagenar; may ó es
creu del maravella pujament, e sobre natural del seu
fill Jesus Deus, e hono.

Sapigay lo fill alsar home endaniment sobre se natural ra
 ho, é no vullay lligar lo endendra en lo seu emaginat
 si vob endendra verament la obra de aquest sobranatural puja
 ment del meu fill; Car sin feyay avallariay lo seu endu
 niment é fets endendra: dons puja als divinas rahors
 é dignidat, e la 2ª part de aquest Libre escribay, é enten
 dray verament lo demant dit glorios pujament del meu
 fill Jesuy. Are entendeme be, é certificaste de go qd may
 pregade. Ya hay en mots lous de say obit, qd en mon
 fill Jesuy ha duay naturay, qd é divina é humana, é per
 tal en quant la divina natura lo fill de Deu fill meu, no
 puja, ni devalta; Car divina natura é infinida, é cosa
 infinida no ha lloc, ni moviment; é aquell, qui puja ó
 avalla é cosa finida, endant, qd no é lla dona devalta
 ni é la hon puja: E lo fill de Deu fill meu per raho de la
 sua infinida granesa, era, é é ja en los Cels, é fora los
 Cels infinidament; Car si noy era seria ~~in~~ finit, car lo cel é
 finit en granesa ^{de} termina é finida, é axi seria comprey
 en go, que é comprey finit, é fermat; e axi seri
 a finit é infinit realment, go es ultra humana
 intencio ensi mader, e seria infinit en huma
 na intencio sensolament endant, que ma
 jor seria en altre, que ensi mader, la

La qual cosa es falsa, e erronea: e per tal se requier
que lo meu fill per raho de la sua natura Divina en
que es, que sia dins, e fora lo Cels comperent tot quant
es, e no comper per se. Donc pots entendre, que en
quant se Divina natura no pujá lo meu fill als Cels,
carahi era, e hi es eternament infirida: may enquam
lo meu fill es home en pujá als Cels, car noi era,
y ara hi es, per q^e pujat hi es. Ara fill pots enten
dre, e saber com sen es pujat lo meu fill Jesu als cels,
en q^e q^e vós saber, e entendre ab que sen puja, jo to
dire. Tu fill deus saber, que en lo fill de Deu, fill
meu la natura Divina, y la natura humane, que
de mi preu son una persona, e es Deu per la natura
Divina, e es home per la natura humane; e per tal
com lo fill de Deu, e fill meu en pujá als Cels, ab son
propi poder, e virtut; en tant, que no hac mestres ajuda
de poder ni de virtut de ninguna creatura: car si
haguey no fora lo meu fill home, e Deu: may estaria
com es Deu, e home en poch pujat, e en pujá als cels
ab son propi poder, e virtut. E la raho fill perq^eno
es ab lo pujament del meu fill imaginable, es, car
jou obre divinal, e sobre natural, e per tal no pot
esser imaginable: car es en nos obre miraculosa, e car

Tu no pots imaginar puja ment sino natural, ó arti-
 ficial de cosa ponderosa, ó leugera, moguda successi-
 vent; may lo meu fill Jesuy a prey, q's son reusitat fo
 immortal, e per tal no era ponderos, ni leuger, doncs so-
 bre natural fo, e' per ço la dua imaginatio noi pot
 haver en lo seu puja ment accio, entant que no e' im-
 maginable; mas lenfeniment humenal sobre puja la
 natura de le imaginatio, entant, que pot entendre, q's
 des pot fer puja ment de cors glorificat, e' immortal, ab
 moviment successiu, p', sens successio: car lo es glorificat
 e' immortal, no e' consistet, ni subject a natural moviment,
 e' corporal; may un rolement a racional, e' e' espirital:
 axi com sera dels cors glorificats a prey del dia del ju-
 dici general de caycu benaventurat, e' salvat: car cay-
 cu se moura regons son plaer, e' e' voluntat. Done ala
 qual pertany tota honor, e' reverencia, ben dinc per
 peyat de la declaracio, que may donade del puja ment
 del fill de Deu fill seu Jesuy. E sapia verge sens par-
 que a aquest puja ment gloriu del seu fill ja havia
 lo Profeta Davit profetizat en lo psalm, di ent en e'
 perit, beya los cels, e' devella a lescurital de juy sos peus;
 e' puja e' vola sobre Cherubins, vola sobre les ales dels
 vents; cert es Done mia de beya, q' e' que humiliu

Lo seu fill lo cel, los puy sobirans, e los puy nobles, en
gremia de bondat de virtut, e de gloria, que ell haque
creats e avella lo, com liura lo seu precioz ca Deisi
cut, a passio, a fument, e a mort en creu per amor
dome, e nol poch mey avellar cas ultra mort no pot
mey fer lemic per son amat, ni la sua anima no
poch mey avellar, com feu quant avella als inferns
purgatius, per desllisar les animej dels justs, e de les be
rebrey onley quals levian longament esperat, e le escu
ritat de joy so pens, qe ey que lo seu cors gloria, e inno
cent no prey en lo sepulcre corripiment, ni la sua dei
ficiade com avella als inferns demunt dits, noi ha e
pena ni fument. e aper com fo resuscitat segons,
que ja ey demunt dit, diu lo psalmista paiz, e
vol sobre Cherubins. Cert es Done mia de virtuts be
diu veritat lo psalmista que lo seu de puy o
e vola sobre Cherubins, car anave, y va rolement
ab son propi poder, seber, voler, e virtut, segons, qd be
ayi matey noy hay dit deuy, sobre Cherubins, qe
ey sobre dita la cort celestial apicom a Rey e se
nor de gloria. e vola com dia sobre tey aly dels cents,
de fo veritat done mia, car no hac mesber en son
pujament ayude de nuvol ni de vent, ni de nenqu

ne criatura vivent; car aquell, qui es Jey, e señor de tot
 quant es no ha fretura de poder, saber, voler, ni de veje: e
 axi Donemias vet com lo psalmista Davit per lo sanct
 esperit heu havia tot vist en esperit, en axi de tots
 abbes Profetas segons que fo donat, e revelat. May prec
 le Verge, e Mare de tot compliment, quem dono a cone
 per, com condeplavey de lo seu pujament, per tal, qd
 per aquella conrepenca, haze jo experiencia en mon
 esperit, de goig, e de pler, qd tu hicies e sentia del
 pujament del fill de Deu fill teu.

Fill cogitar pots, qd gran, era lo goig, e lo pler, que jo
 sentia com viu lo meu fill Jesuy ab los de pebles al
 mont Olivet, per tal, qd en presencia de tots nos, ven
 pujay al seu Para celestial quil havia bramey; e co
 jo viu, que ell prey comiat de mi mara sua, e de tots
 nos de pebles, ab piadoy e humit abraçament, e be
 rament, en senal de humilitat, e de gran charitat,
 tot lo cor me feltave de goig, e de amorament, san
 forament, que sobre exir fexan moy ulls de lagrimes,
 e axi mades tots quans hi eran presens; e com lo
 meu fill Jesuy vehe, qd tots donaven senal de tristia
 cia; e viu lo cor nostre trist de le corporal absen
 dia; qui a ells era esdevenidora, dix als seus de pe
 bly

depebly: no sia trist lo vostre cor del meu deperiment,
ans sen deu molt alegrat simolt a mats à mi: car sa pi
ets, que puigmen al meu Para Celestial, qui meua bre
mey en aquest mon, per tal, q's donay vida, e' compli
ment al mon, e' q's per mi fill sen eternal fos setrat;
e' com tot sia complet per mi, q's peres ell meua bre
mey alegrarvos de veds del meu payament. Encara
de veds saber, que en breus de diey quant men rese
pyat, jous bremente lo sanct esperit, qui vos il lu
minera, e' vos consolera, e' vos declarara tot q's, q's
de mi heuets vist, e' oit, per tal, q's serets testimoni
al mon, de justicia, e' de la veritat, q's ha uets vista, e'
oide de la mia boca, e' de les mias obres: e' axi freres
e' amichs meus, si jo no men payave, non vindria
à vosaltres lo sanct esperit; mey juy vos certs, q's
jo altre vegade vendre per jutjar lo mon e' lleuons
serel tant gran lo vostre goig, e' tan inextinguible del
vostre cor, que no es quit vos poques hore e' aquell
será goig sens fi. E' axi amichs meus lo meu para
vol, que jo compleca q's que ell ha promey al mon
per los sans Profetas del sanct esperit, del qual
vos he perlat; e' dons amichs meus pare sia ab uos
Bres, e' la benedictio del meu Para Deu meu, e' Deu
vostre

vostre sia ab vosaltres, e veus que men puig hajau confi
ance, e esperance en qe que jous he revelat del sant espe
rit a vosaltres y de venidor. E en continent lo meu fill
Jesuy se perdi del mitx de mi Maria sua, e dels de pre
sents, e sen puja al cel.

Ara pense fill si poria jo manifestar, ni dir lo sobre
gran goig e alegria, qe jo sentia dins mon cor, e mey en
hemenej, com mirave, e contéplave lo pujament del
meu fill maravellós, e gloriós, qui sen puja al cel ab
son propi poder, e virtut: e co. alegria inifabte compre
nia tot mon cor, e tot mon esperit, e gran jubileo
e tant gran sentiment, que jo rebia com senta la pro
feta Angelical qui de vellave cantant gloriouse ment, lo
pujament del fill de Deu fill meu, e per acompanyar,
e rebre lo meu fill Jesuy, qe era avellade. O fill e
com era fore de mi madexa tant de goig e de pla
er havia, e sentia. Ho sapiey fill, que vjarey me era
que ab ell men pujats; e com fui tornade en mi mada
xa, mebravem quel meu fill me havia dit, que
com ell sen pujaria, que sen pujarian ab ell tey animy
dels juds, laj quats ell havia des llivrades dels in
ferns per gadiy, com la sua anima hi de vellá. For
na dels inferns ~~purgatiu~~ a contéplar en mon esperit e me

brave

membrave é enkenia, é disia dins en moncor. O fill meu Jesu
é com ab gran, é merevellous compenida, é gloriouse des perits
Angelicals, é humenals vos los trobat en la gloria del vostro
Pare Celestial assegut en la sua drete part; E com los vos do
nen benedictio gloria, é leon, e pux pense fill, si sap pensar, é
era molt gran lo bon saber é lo dels remembrement, que jo e lo
depedly del meu fill haviem. Aprey com noy emforem tornats
a le porade, é com era agredoy é de gran consolatio lo perle met
que nos los haviem del meu fill Jesu e com fo obedient
al seu Pare entro ale mort, é com gran humilitat, gran pa
nencia, é robirane charitat, havia al man lexade, é mons
trade, é com lo mon na havia conegut, ni ve rebut per fill
de Deu, é com los los sanctes escripturas en ell, é per ell son esto
dey complides. E apí fill cogitar pots quante de consolatio, e de
plaer havia entre nos parlant del fill de Deu fill meu, e
del seu merevellós é molt glorios pyament. E per tal done, é Ma
ria mia veritat es qd dís l'angel Gabriel, que ha ets sobre los
fembres la py beneyta, que ha vist á ull lo seu fill Jesu
pyar ab son propi poder é virtut sobre los Cels.

Font de humilitat, é de honestitat ja lo Profeta David l'he co
profetizat aquest seu gran goig, que ha verge haquist del
pyament del seu fill Jesu; dient en son psalm en perenne
sua aquest vers, leua, é abra los meus ulls als monts des quals

me venia adjuutori. Cert es mare de pietat se levant, e' al
 gis' los seus ulls humils, e' deca's spirituds, e' corporals d'
 monts q' es aley Divines rehors, e' humanes del seu fill Jesuy
 com ten puia als Cels per subirane contemplacio de mem
 brar, e' endechra e' amar sentir, e' imaginar. E aquests son los
 seus ulls los quals sobiranement alcavey contemplant los
 monts, q' es le divina bondat, e' humane, la sua eternal du
 ratio, e' humane; lo seu poder divin, e' humanal, le sua di
 vine saviesa, e' humane; la sua divina virtut, e' humane;
 la sua divina veritat, e' humane; le sua divine gloria, e' huma
 ne; le sua divine distincio, e' humane; la sua divine concor
 danca, e' humane; le sua divina equaltat, e' humane;
 le sua divina simplicitat, e' humane; le sua divina Justifi
 ca, e' humane; le sua divine misericordia, e' humane;
 le sua divine gratia, e' humane le sua divine perfectio, e'
 humane; le sua divine unitat, e' humana: per le qual
 unitat son los monts demunt dits un mont filial, divi
 nal, e' humanal, de part del seu pare del qual eternalment e'
 infinida es engerrat; e' es mont filial, e' humanal de la
 Mare Verge sua concebut, e' nat una mateya persona Je
 suy appellat, e' dels demunt dits donemica filials divinals,
 e' humanals de vene gloriosa ayude segons q'bu desuy ha
 manifestat. Ho encare Verge gloriosa me penso, queden

venç, e han de vellá tan sobira ayutori, que mey era per
lo seu fill fetu divina, que humano, tant sobre payes
vej é alçauç en los dits monts los seus originals uells
é maternals spirituals, é corporals: ço fo lo seu membras
é entendre é amar sentir é imaginar. É tant influia
lo fill de Deu fill seu de le plenitat de ley suay rahons di
vines é humanes apellades desuy monts, que tots ley vestia,
é ley completa de res semblarsey, ço es desta divina é
humane. Bonificatio, Magnificatio, perreuerentia, paci
ficatio, cognitio, amatio, virtutificatio, glorificatio, veri
ficatio, ~~clarificatio~~ clarificatio, concordatio, sequatio, simplificatio,
justificatio, santificatio misericordiatio, gratiatio é de tot
compliment perfectio: é per ço es veritat, qz tu verge
seus par es plena de gratia, é per raho desta unitat de
singular benedictio.

De la seüene part en le qual se monstre com
nostre done es beneyta sobre totas fambres
enço que ella vech lo sanct esperit
que lo seu fill hemy en semblanse de
for sobre n' é los Apostols, es lo segonç

© Així com tu verge mare de misericordia eray consolada
de le corporal presència del teu fill seu. En així conuenia
que forey desconsolada de le sua corporal absència a prey del
puya

pagament, é pertal com lo seu fill havia promes a verge,
e maria sua e a soy á pebles, que aprey de pots de diay
hermetria á su, é á ells lo consolatdor, qui é lo sanct espe-
rit; perço lo dia de quinquagesima atare, é compli lo q's ha-
via promes; é tant q's en semblansa de for los hermes, co-
lo seu fill se elegi e rebe aquesta divina gracia: pertal
es demonstra, queda es sobre totes les fembres la pur-
denya; may molt me merevell de tu verge ringu-
lar, com ja forey plene de gracia, e lo sanct esperit havia ja
rebut com concebist lo fill de deu; quin obs haviy de altre
vegade: de lo de pebles del seu fill nomen merevell car gran neta-
rari lo era, q's sobre ells vingues. Don se prec done de gracia
e de ca lor, que tu, queda no deyes mostrar, é dir.

Fill si vols, queda de que axi m'adex me merevell jo de deu, q's
axi vols saber, é escriudar les obres del fill de deu fill meu, e
les gratias, que ha fetay á mi é al mon: adans vull que ems
diguex perq's ho vols axi tot saber, not basta que creguex, é
que haxey salutatio, é que no vullay saber perq's, ni perq's res.

Verge, é Maria de santedat é no sapstu, que hom es cre-
at mes per entendre, é amar les obres del fill de deu fill seu,
que per creure é amar les bunt solemment, é no volerley en-
tendre, ni saber rezons de capacitat, é possibilitat de enten-
dre, é encara per menement del fill seu y es hom obli-
gat

obligat, en ço, que dix amary ton Señor deu de tot ton
 cor, de tota de anime de tota de pensa e de tota de for-
 ces, e com en la anima racional siam tres potenties, ço
 y memoria enteniment, e voluntat: com la major for-
 ce del enteniment es figure per creure e per entendre
 en aquesta vida, qz per creure tant solament: per ço
 vull jo clare mires es forta ma ab tota mes forses es pi-
 suals, e corporals de escurar e de saber les obres del fill
 de Deu fill deu, axi com les forses de tota me voluntat
 per amary, per tal com dir lo menement ab tot ton
 cor, e ab tota de forses del teu enteniment per creure
 e entendre, e saber las per tal com dir lo menement
 ab tota de anima, que sey guarda en aquest lloc per la ra-
 no, e la raho per enteniment; e ab tota de forses de la ma-
 ginte per membrar, e per cogitar les: per ço com dir lo
 manement ab tota de pensa, e ab tota de la ma-
 ginte corporals que regarden per lo sentir ço y per lo veure,
 oir, odorar, gustar, palpar e per lo, encara per lo imagi-
 nar, y imaginant aquelles may obres come segons que
 conuenen a esser imaginades, per tal que sia obedi-
 ent al seu manament; e per tal encara per la ma-
 ginte no vull saber, e escurar, per ço que major conue-
 ra ne possa haver, e per la major conuenencia, ne possa

jo aconseguir del fill de Deu fill deu, major amant, éma
 jor amicharse, e major remembrance, car regno que fudo
 no de virtut sans le cose per cone gutle, per e amade,
 é membrade; si donz gran de oratio no em ayude ad versa
 intencio; é a primatex salvante honor mana de pietat,
 no es le principal raho ni intencio aquessa qd tu dius
 per le qual home es creat simplament, ans be aques dapes
 amax, entendra, membras, servir, é honrar, é d'oir ton
 fill deus Deu, é home robe dot quant es creat. E ayo
 es qd qd lo menement de ment dit ha dotat é pur sequer
 se aquella, qd tu verze tens par dius que es recon inten
 cio per le qual home creat; qd es qd haja salvadiu
 perdurable may sens le primera no pot seguir le se
 gona raho de justicia, per raho del dit manament
 lo qual vol lo teu fill deus qd ha menat en la llei
 que sia obeit; e per tal done mica é man a mio pens
 me molt hom vicij, e mor engendat, é desebut, per ful
 se, é desviade intencio, é dot qd de ny res dit mis
 e rapsdu Reginas, é done de savriase, qd ninguna ab
 bre creatura, may creu é pens me que tu volias saber
 me intencio, cert es fill del meu fill deus dem plan
 qd qd men hay respost asi loj faels aqui es donat, ha
 vian ay tal intencio lo meu seria en breu en millos

estament que ara no es, és. Lo meu fill Jesu no seria millor conegut
i amat servit, e honorat per home, que no es; i molt home ven-
dria a salvació qui en perdurable demerit va, i quist se es
guardar si ha cas casu compte. reira de go, es per mon fill.
Jesu comenat li xerd. E api fill plaurme deis a los pres, en-
tant, que volentria se mostrarre i dire co que demaney quit mors
de. Veritat es fill, que com jo conebi lo fill de Deu fui plena-
de gratia, i que havia rebuda. la gratia del sanct esperit:
i a rebre tant sobirana gratia com es concebre lo fill de Deu
eternal, i infinit ora a mi cor molt necessari lo ombrament
que reebi del sanct Esperit, per tal, es per aquell a ombrament
que reebi del sanct Esperit lo meu cors virginal fos apta i con-
vivent, i api mades le mia anima fos illuminada i crea-
va, i endencia la possibilitat del fill de Deu, que ell pogues
esser mon fill, i jo mara sua vomenent se los deno verge;
E api mitjensant la gratia el ombrament del sanct Esperit
jo conendi a les pesauces del Angel Gabriel home per lo fill
de Deu, qui en mi verge valec esser home. Vel dos fill quant
ala primera vegada, que jo molt necessaria la gratia del sanct
esperit, tens le qual jono fora disposa a concebre lo fill de l'al-
tisma per esser mon fill i haver rebuda la demunt di tu
plenitat de gratia romay en mi sol raho de maternitat, en tant,
es lo Marce come, i Deu i aquesta ay del plenitat i gratia
mabernal

maternal, no solch possibilitat deno haver dolor, tristia, e
 passio, naturalment, e moral; axi com aqui per le mort del
 meu fill Jesus qui enquant home en veu vuy morir, e co
 natural cosa sia a Maria haver pietat, com veu lo fill en
 dolor, en passio, e mesch mey de ay tal fill com tomeu, qui
 sen culpa ta tant vit, e cruel passio fo. Cuirat, per tal axi
 com la sua presentia, com foa resuntat seu ami goig
 e consolatio; axi naturalment com ten fo pujat al seu
 Para, e fo absent als meus ulls corporals romanqui des
 consolat, per lo amorament que venia de bona corporal
 presentia, e aquesta y le ra ho per que jo havia menester a
 questa gracia que reebi del Sanct Esperit no segons la
 forme demunt dita primera, may per consolarme de
 le dita absentia corporal del meu fill Jesus, e com le
 qui veubuda romanqui consolade que viurey mena qd
 corporalment lo ves, e com me demunt per qd lo sanct
 Esperit en semblance de foc, joto dire. Sapiay fill, es
 dos so tay rahens per les quals lo fill de Deu fill meu tre
 mey lo Sanct Esperit sobre mi, e sobre vos depeht, lo
 die de quinquagesima en semblance de foc le prime
 ra raho esperat que lo mor coneguy qd lo sanct Espe
 rit poe ex, e esproceit eternalment e infirida per or
 dor, e amor que es en lo Para divinal, e en lo seu fill

Divinal fill meu; lo qual arde significa. Lo feu é no
ningu dels altres elements, ni ninguna altra creatura
car lo feu é aquell el qual propriament pertany no
devratment arde, é la segona raho, perque veu lo
sant Esperit en semblansa de llengua de feu sic aque
sa ha deu rades feu, q' lo feu es puy noble element es
ningu dels altres, per raho de quatre propietats naturals
que ha en si mateix, e ningun dels altres element no
ha; é poder esser be, é convenientment atribuïda al
sant Esperit; les quals son aquestas, ILLUMINANT, ES
CALFANT PURGANT e ENGENDRANT, é com los de pebles del
meu fill Jesu havien en reverentia de ley de movent d'ells
quatre coses, per tal lo sant Esperit veu sobre ells
en semblansa de feu é no de ninguna altra semblan
sa; car ninguna altra creatura no ley ha natural
ment totas sino lo feu, é per tal foran incondiment
quit aquelesan reverent, en los dits de pebles illuminats
de totas sciencies, é de totas escripturas e de tots lengua
ges, e foran ardens, é fervens en le amor del fill del
fill de Deu fill meu, é de llur proïm: entant q'
no se meran mort corporal referir per feu testimoni
al mon del meu fill Jesu, qui é fill meu eternal é
salvador del mon: é foran purgats de pecat e de totas

Fill del Altíssim. Éta virginitat romendaa inviolada, é com comen
 raren les miay embrany de alegrasse com legui concubul en mon
 vende, é enme anima per membraa entendaa, é amaa; pensa
 pots com jo fui plene de gloria, é de pleca ho sapiay fill pus plene
 que lo sol, de resplendor, é que le neu, de blancor, é que lo foc de calor;
 car aquell qui ompli lo sol, de resplendor la neu, de blancor, é lo
 foc, de calor; potsi jo nou mesoy en mon vende virginal, é potsa
 ve aquell qui m portave, é aquell, qui lo cel, é le firm porta, é soya. De
 sey si fui ben plene de gracia, é de virtut, é de plaer? é no pots tu pen
 sar, que quand jo contemplave membraant endanent, é amant, que
 jo creatura portay mon creador, quant podia esser lo goig, é la
 legria que jo sentia, é quins raigs de le sua divinitat regaven,
 é compliaabn mon membraa, entendaa, é amaa, é esmaginaa?
 O fill! é qual verge es, que lo fill de Deu eternal hages potat en mon
 vende a pi com jo fui nou mesoy ni podia menjar sens goig, ni beu
 re sens goig, ni anax sens goig, ni estar sens goig, ni dormir sens
 goig, é pler! Car aquell qui es goig, é plaer del seu Pare Divinal
 é eternal, é encara es goig de la natura Angelical, portave jo en
 miy embrany virginal. A callor me conce sapiay fill; car
 la llengua no ha sand de poder ni virtut, que pusa mani
 festaa quax res, de le plenitut del goig, é del plaer, que jo vea
 ge rendia del fill de Deu fill meu com legui concubul. May
 de ja, qd le revelat ha materia de conte plaer lo meu goig, é molt alegre.

Verge sens par axe conec, que lo Profeta Davit veja en esperit
 aquest marevellós goig, que la verge agist com agist concubut lo
 fill de Deu, car en persona deua dir en son pralor aquest vers:
 Tu Deu meu de ray goig, y alegría de meu oiment é alegrar
 san los ois humiliats. Verge singular, mara de humilitat hanc
 no re, ni rexa oit semblant oiment, ni semblans novelly oidey, ni sem-
 blant goig no rexa ~~ni~~ sentit, que la verge sentit: Car no fo hanc, ni rexa
 san humit com tu, é per tal sen alegraren de alegría singular los seus
 ois humiliats; car dels seus ois, é carn é sane pres, é acustat, é uniat
 si matey lo fill de Deu com en tu se encarna, é l'onca done mia quals
 ois se poden, é es deuen mes alegrar, com san aquell del seu fill, qui
 ab lo fill de Deu es una persona, los ois del qual foren san humit,
 que no poch mes humiliar, é com lo seu cors, é carn á vil mort foren
 lliurats, é en sepulcre seborrats per amor del home; é per tal ninguns
 ois podent san alt pujar en honrament dignitat e gloria, com san aquells
 del seu fill hanc, qui es Rei de gloria perdurable; en apres quals ois
 se deuen nis tant alegrar com los seus, dels quals foren pres aquells,
 que lo fill de Deu ha. Pacificats en si matey; encara que per aquells seus
 ois son los ois humans alegrats en eternal bieneveranga. O Reina
 ale qual per dany tota honor, é reverencia, é com fo benit aquell die,
 que fust concubut, é nade; car tot el mon se alegrá del seu con-
 cebiment, é naximent h' encara le Angelical natura sen alegra. Donca
 be es veritat done mia lo quel Angel Gabriel se dix que fust sobre totes festes
 la pay benita de singular benedictio.

10

~~11~~

De la 3ª part en le qual se manifesta que nostre done
es sobre totes fambres beneyta per tal com parí Jery
fill de Deu romanent ella verge ans e apres del part
seu, e es lo segon q^o.

Car de la verge Maria font de virginitat nasque lo fill de Deu home
deificat, e es verax le peraxut, quel Angel se dix com de saluda que
dix, que tu ets sobre totes fambres la puy beneyte, car la tua benedictioes
sens par, com sia açq que hanc no fa, ni verax, que fambre fos mara natu
ral, e verge, ni que ensems infantos son Para, y son fill estant ella ver
ge, sino tu solement, qui ets mara, y fille de ton Deu Para e fill. E
per tal com aquesta tan sobirane maternidat es le major maravella,
que orallas parcan çça, ni que en sembra presca. eser adobade: eta ver
ge nas ceta per experientia de aquesta tan alta maravella, e non en qu
na altra sembra, per ço humilment se prec, quem de gas declarar, com se
pot fer, que tu sia ensems mara, e verge? digas ma fill per que ho vols
saber? mara, e dona mica vello saber, e entendra, per ço que apicom
verament ho crec, que verament ho entenga; car mes de de esta segons
que tu saps, en creura veritat, e entendra la, que en creura le dant solement;
e per ço com la madre, e la entendre, lo amor, que jo he entu, e enton
fill Jery, ne xan en mi en major sentiment, e per averante.

Fill per tal com has vera intentio, no ten vull dir de no, tu fill me
de maney com se pot fer, que jo sia ensems mara, e verge; jo t dice
com, abeqs tu vuller aliar ton enteniment sobre se natura del

señys, é de le imaginatio, é pax quel sapies aplicar á Deu, é a la natura
de les ruy rahons é dignitats en la 2ª part de aquest llibra escri
ta, car aquesta obra tant maravellosa que fu de may, es obra
sobre lo señys, é imaginatio, é encara sobre le humane raho: car
es obra diuinal sobre natura creada, é per tal de diu yo, que alsey
son entendra á Deu, é entenma be. Lo meu fill Jesuy, es fill de
Deu eternal, é infinit, é per raho, de le infinitat era enmi, é fora
de mi: era enmi comprey per raho de le natura humane de mi é en
mi: era fora de mi comprament no comprey per raho de le natura
qui infinita es. E perço axi com lo fill de Deu fo dins me omni
potent en pendre carn humane de mi conseruant me vir
ginitat, axi marey per se infinita, en axi fo be omnipo
tent, fora de mi en fer ne par de mi aquella mareya humanitat
que ab si marey ayustá, é enmi, conseruant me virginitat: en al
tra manera puy poderoy fore estat lo fill de Deu fill me adios
mi, com lo concebi en mon ventre virginal, que fore de mi
sinom conseruay axi de me virginitat com de mi nazia, é forat,
com de pans, le qual core no es de dir, qo es que lo fill de Deu fill
meu sia en un lloc é en un lens me poderoy que en albu
per raho de se infinita, é eternitat, le qual compren tot lo
lloc é lens, horey é dia, anys, é moments. En axi fill, enten
que axi com venia que fo, qors, que jo maria na xomanquey ver
ge ans é axi del part; pebat, que le fi, qo es lo nazpament
del fill

del fill de Deu fill meu respongué el seu començament, ço
 y el seu concebiment; en altra manera major perfectió fora
 en lo començament, que en la fi. E car lo concebiment del fill
 de Deu fill meu són miraculos, ço es sobre natura creada, en aquest
 pay obedient. é natura divina, que es sobre pay versuda, é be llo en
 ex obedient, car no es pay minucament de lo concebiment é naximent
 del fill de Deu fill meu; ans es pay exelsament, é honorament. Car
 madex sapia, que lo fill de Deu fill meu es infinit, é eternat glo
 ria per lo qual som jo gloriare, é per tal convenia per raho de glo
 ria per lo qual gloriament lo concebi, que gloriare lo parir; é a pi
 com fui gloriare en conceberlo, que fos gloriare en infantarlo sens
 ninguna leria; car si pene ni leria hagues, no fora jo totems
 estade gloriare, si totems no romingues inviolada; may per tal co
 la gloria del meu fill es eternat, null temps pogue corrup
 tio en mi ni en mon fill, hevera lloc de ser invocatio com lo con
 cebi ni com lo infant. E per tal fill, vet com roman vera
 la perante del Angel Gabriel com me dix, que jo era sobre llo
 fembra beneyta, en ço, que jo concebria é infantaria verge,
 é maria maria é verge ensems, é totems romanaria inviolada
 de, segons que de mi es declarat é manifestat
 Verge Maria é piadare, molt me linc per peyal de la declaratio, é
 del lli de la intelligentia, que hay donat al meu entanimament
 com es eu, e enten que ensems es maria, e verge, sens que la mia

se no sen y mirade com q̄s sen sia ex el rade, illuminade, e for-
tificade; per saber, e entender sent per abit de se; com si sen per
diu, sequiana que com hom ignora, oblidey go que enten; auisa
que sen se roman daia; le qual cose ^{ign} possible e, regons que trusa; p;
ans com l'entement enten le core de ritjade a coex entensa, le
qual core e intelligible, e le enten, roman le se enabit; e con ten-
tament no la enten, es en ell le se enada, y api per entendre
e saber nos per se, y ni per consequent lo merit de aquelle; may
per des creense se per se tant solement, que no pot roman daia, ni
entra en lo humanat entement. Verge gloriose lo ^{isrla} Pal-
mista David en lo psalm 50 havia profetizat que buse riy
masa e verge en lo concebiment, e rapiment de l'heu fill de ry,
dient en xpi: gloriose, a questay cony son dita de tu, que es ciu-
tat de Deu, e que entra en nat baro e que el Altisma ell nade p
na fundade la ciutat de Deu. cert e verge font de pietat e de
doçor ben deia veritat lo Profeta David, que tu es gloriose,
e per consequent ciutat de Deu; car gloriose e eternat, le
qual e lo fill del Altisma, concebit e aquit gloriosement,
com sia ago, que verge e sens macula lo concebit e in-
fantit, e fuit feta e fundade ciutat de Deu: car entra
e de tu prey carn humane lo fill de Deu, en tu novimesy
habita aquell, qui e fill del Rei celestial e eternat, e per
tal dix, que entra ciutat de Deu es baro ~~pro pezo~~; car
eternat

Et carnalment es nat a quell, que tu vege concedit e es nat de tu se
 ny apellat lo qual es estat baro caa daxonilment isque de tu ve
 ge meae nra, qui ets la nra ciutat, e nra en lo camp de aquest
 mon pea babilon peano daxonilment e virtuosament contra lo
 mon le carn e lo Dimoni; e tot tunc, qui es aquest matez baro
 funda, e edificia su per carniudat sua, com elegitu pea sa verge
 e Mare nra. Expi donchs bes reges, que tu ets gloriuse; caa
 ch maxe de gloria filial, e carnal; e pendul se reges qd ets
 que et benista sobre todes fembrez. Donemcia e de tot quant
 es, prec te pea l'amea se quem menifestay conpor de aquell
 gran goig e plaer, que tu sentist coralo fill de Deu fill ben
 infantat agist, e de cat lo regist, e verge ans e apres de l'heu
 part se sentist, e peatub y ten prec com le nra voluntat
 es molt desirjos de cre pea e entendre ton amax en aquest
 teu regon goig, lo qual caeu que fo de molt gran sentiment,
 e lo teu esguardement.

Sapicy fill que jo enten que tu e enemoxat de mi e del meu
 fill e car natura e de amor que esent a legxa desirja
 alegrax los seus solmesos e peatub, fill, cogite que en con
 tinent que jo vei lo meu fill feray, aquitant gran gloria e
 plaer, que nolet poria ex plenax; caa del feron a mixax
 e a contéplax non podia sedollar; e com lo meu fill me mai
 xave, quax dave vigax meza quem giba reges inflamades

de joy de amor les quals lo cor me inflamaven de goig e de
dolzor que del seu bell vis sentia; en apres oïa cants no
vells Angelicals de Angels, qui cantaven cant novell, lo
qual enterra semblant no fo or, e dixien: gloria
a Deu en sy altes, q' es en lo cel, e enterra sia p'els
homs de bone voluntat; etu seuy fill de Deu lo am, e tu
bencim, etu adoram, etu glorificam, etu gradias ferra per
raho de la tua gran gloria, que nos ha revelada, e demonstrada.
E ap'í matey sentia tant benigna, tant placent, e tant suauola,
qui del meu fill ap'ia, que hanc no senti, ni fo creada tant
maravellose, tot lo cap mi confortava, lo cor mi en dolcia, e
me alegrava, e tota consolava. En apres trobava lo meu gust
sa doll de la visio resplendent, lo qual, y ap'í dolzament me
apaxatxia, que al se gust ni sabor no desitjava, ni abtant
gran refectio me'phi, e sentia tant gran plaer, e tant bon
sabor com jo el be cave, e ell me be cave, e com jo be
cave, e com lo meu fill me beava, e jo beava, que del seu
gran plaer, que jo havia, e sentia. Totem raubia. E puys com
jo me axava imaginar, que verge bevia conebut e ver
ge bevia infernal, e que aquellay may plens faysens tant
bellay, tan gelladay, e tant resplendens de les may vix
ginals faysens les havia presy totem complencia glori
plea, dolzor, goig, e alegria tan sobirane, que no le podia
delectar

declarada; tant era fore demi mateys e regellado, e emprentado en
 ell. En apres pots pensar quant era major lo goig e lo plaer, que
 jo sentia membrant, entenant, e amant, en l'emica anime contem-
 plant que lo meu fill Jery, qui present me era, lo qual jo sentia
 en mes braços, e en me faldes, era fill de Deu eternal, e creador
 meu; e com jo pensava, que lo meu fill Jery, que present me era,
 lo qual jo sentia, me entenia, en rabia verge, e maxa sua, e
 cogitava, que per la sua divina eternal voluntat era volguete
 e amade verge, e maxa sua. Vejes dons e cogite si poria esser
 recontada ni de dexade le sobirane alegria, e gloria, e dolçor e
 benecendia unca que jo del meu fill Jerochrist xecibia conti-
 nuament, e sentia. A lepar rapiaj me conve del recontar, car
 le llengua no es sufficient, tant es de grossa materia e bape, que
 pusque axue l'ax tan altes coses, e tan sobirans sentiments e
 tant gloriosos, los quals jo sentia dins mi mateya quant con-
 leplave lo glorios fill de Deu fill meu, lo qual novellement
 de mey originals entanyes avia infantat; etu pense de conté-
 plax enço por que Jere recontat.

Verge singular, e com maravellosement ses verificade en
 lu go que lo psalmista Davit profetize de aquest l'ingran
 goig, que lu aquest de la natiu'tat del seu fill Jerochrist, con
 persona sua dient en son psalm: jo te sua justicia apare
 devant lu, e axodolla me com se manifestava la seu glo-
 ria.

xii. Cert es 1ra mia be aparquist de vant lo fill de Altis-
me, en le sua justitia justificade, humil e santificade, com
fust o bedient, e caquist á ley perauls del Angel Gabriel;
per tal lo concebit, e lo parist nou mena, e com lo quist vir-
gentat e a parec devant tu, fust redolle de le sua oris glo-
riose, e no men maravell done mia vir fust tu redolle
de le sua oris gloriouse; car lo seu pare diuinal eternat,
se gloriatge en le sua filiatio gloriouse, le qual e infiride,
e eternal; e lo seu fill es aquell, quins redolle cras redol-
lera de le oris gloriouse diuine o humana per durablement,
e le Angelical e humanat natura eleva en glorificatio
per durable: e doncs Verge e Maria de gloria reverie be-
veritut quatuor es sobre tots fembres beneyte de virginal
e maternal benedictio! responde quatuor, etc.

De le 4ª part en le qual sera mostrat, que no
he done es sobre tots fembres puy beneyte quant
los tres Reis de orient vingueran á adorar son
fill, e es lo Seneca qoig.

A donca á coneyre el mon, e á entenher que tu verge vir-
gular es estrella matutinal, e beneyte sobre tots fembres,
ordoná lo seu fill per obra del esperit sanct, que tres Reis de
orient lo vengueran á adorar aquell, que tu verge concebit
e lo parist, segons que desuy nos ho hay de declarar: doncs te

14

que Regina sens pas quem valley monstria. La raho, e le in-
fentio porq se ordenat que Reis mes que albes officials o condi-
cions de persones vengesen a adorar lo fill de Deu fill seuy; e
perque Rey e nomey ni meñys; e perque li ofeizen capuchey
coves, e nomey ni meñys; e perque foren qui oys per le estrella no
vella estaria aley alhey en son moviment!

Diges me fill perque au demaney ami! per tal done mia o de
man a tu! car per rim que nom diray de no perde gran bon-
dat e liberalitat; car som cert que nengune creatura
nomen pot tant ben certificar, com Ju: car Deu deu que
ets plene de gracia e nou deu de nengune altre creatura;
e e ayi done mia qui ple es no li falterey; e per tal mi pots
Ju donar compliment de ayo que jot de man. Tu deus saber
fill, le raho perque se ordenat per obre del Esperit Sanct, que Reis
vinguesen a adorar lo meu fill seuy, i es per tal, que lo mon conegues
que lo meu fill es Rei de Reis, e señor dels señores jaus, e que per lo meu
fill seuy devia esser lo mon regit, e señoret jat a regiment de sabud
perdurable; e le raho perque foren bes los Reis, qui vinguesen a a-
doxar lo meu fill seuy, e nomes, ni meñys, si es per tal, que lo mon
conegues que en Deu ha bes persones divines sens meñys, e sens
mey de les quals bes nes lo meu fill seuy leune, qui es lo fill
de Deu, e per lo fill es entes lo seu Pare divinal, e per lo Pare
e per lo fill, e per lo f es entes lo sanc esperit; e car de les bes
Rey

una persona son un Deu, una deïdad, una essència, un poder,
una saviesa, una voluntat; peço qui adou lo meu fill Jesu, ado
ra en ell lo seu Pare divinal e lo sanct esperit de adou per
amor eternament prociit; car té una persona divina es l'altre,
es l'altre segons essència deïdad infinita e eternal, cao una deïty
persones nomament ense propietat personal. Encare
vet altre deïdadio perque joan say Reis e nomey ni merys;
per tal qui lo mon conequey, que mon fill Jesu ha say na
turey, per téy quads es lo meu fill Jesu Rei; car per té divina
naturea es Rei divinal infinit e eternal; e per té anime rati
onal que ha en si lo meu fill Jesu, es Rei de tot esperit
creat, e per creat; e per lo seu cors humenal es Rei lo meu fill
Jesu de tot corporal naturea. e té xa ho perque carca de tot say
Reis de orient per daren say roses, goes: aus, ensens, e mixa
per eser un present, e un do; si es pergo que donay a enten
dre al mon, que lo meu fill Jesu es totament una persona
Deu, e home, e que en ell son tot say deïdad de say tres na
turey, entant per leur es entes divinal, e per tenens es en
say racional, e per lo mixa es entes sensual. Encare per tal,
que lo mon entenes que lo meu fill Jesu devia ser un pre
sent, e un do de tot si mader el seu Pare divinal sur
en té Creu, en pay mort e patio per salvar com, lo
qual fo desviat per lo peccat del primer hom, e a pi
mabey

madesy sap? perq? fo ren quiats los dits Rey Reis per le este
 la novella e esbarie atey alhey en son moviment; perq? que lo
 mon coneguy que lo verge, e mare del fill de Deu. sam es
 helle novella. verquide en lomon. sens original peccat concebu
 de, e nacle; e que permi pot eser qant fo home pervenira
 le gloria celestial, de le qual lo meu fill lesay es Rei perdurable:
 es esbarie en lo meu moviment a ley alhey; car lomon moviment
 original es estat qsi com alegam dute e continua perseverant
 en me virginitat inviolada; endant, que verge concebit fill
 de Deu eternal, e verge lo apostolomonsey en mon ventre, eua
 ge lo infenti; e verge per lomon romengui, e persevera. E qui
 vet fill si fui de estrella llovent singular esbarie en mon
 eser, e lomon moviment atey ley alhey fembra, que ja foren,
 ni seran: e estat demonstrat que lo Angel Gabriel me
 dix be veritat, com me dix que se era sobra lodey ley alhey
 fembra; la pay benicita de singular benedictio. Que has
 fill le declaratio que demany dels Rey Reis de orient,
 e de llox present, e de la novella estrella, quels quia ve.

De mentinc per pegat, font de castitat virginal de
 le demant dite de declaratio; e sapiay Regine singular, que
 jacea per lo Profeta Davit profetizat dels demant dits
 Rey Reis, e de llox dors, que apostarian, e que ado ra
 rian lo seu fill lesay, dient lo palmiste en son psalm:

Reis

Reis de Persis oferran e presentaran dons, Reis de arabia, e a
duran dons de sabba, e adoraran a ell; goy seu fill tots los Reis
de la terra, e tots los gens serviran a ell; ayiraha meny
seu expositio, ca la lleue ho deu, pusq' el se fendemar, font
de gratia; go y quem diquey un par del goig, e del plaer, que
sentist dels dits Rey Reis, e dels dons, que veist, e com ven
queran a adorar. Tots fill seu, pensat com som veia
molt ab tu alegrar. Apame fill, que vullay dels meus goigs,
que jo aqui principals, e del meu fill, alegrar. Maa de
ciutat, e done mia verdus, que molt ho desit, si t ve
nia en plaer, que men fesey gratia. May tant se jo defel
lit per me des conexente, que no mi disponc en aquelles,
segons que u requix la excellencia dels dits principals
goigs, e per ço vullay si tu apearallar e dispondre, e jo
feste la gratia que demany, e vet com.

Sapies fill, que molt ^{lo} goig, que jo aqui com crec
los Rey Reis ab. L'uns vestidures reals molt de belay
a verer, e com foren de cavalcats e i'ntrats, de menis don
venien, e ells digueren me que doxiert, e que ha vien veit
a una estrella en orient novellemen creade, la qual
avia demonstrat, e significat go per ab ells exam vintuts;
e la qual estet loy avia dalement guiant's entro en
lo lloc ha ont jo, e mon fill seu exam, que pesaren

per luxurie, e demeraren, e es certificaren si sabian hon erant a-
quell, qui era Rei dels Jueus qo es lo meu fill Jesus, e digueren me
vet que venim ab nosaltres presera, e dons adorax lo Señor fill Jueu;
e ara pense fill com se dec molt alegrar lo meu cor com jo ay deus
nouelles tan honrades, e tan nobles ohi, e de tan solemnes persons,
que de tan llonges terras eran venguts tan jocosament e tan a lepra-
ment, e tan locosa per adorar lo meu fill Jesus lo qual me apellaran Rei
e Señor dels Jueus, los quals eran en aquell poble sems poble de deu-
stat: e cogito com lo viu, que aquell se agenollaren devant lo meu
fill lo qual jo tenia en mos braços, e le adoraren, e li donaren los dons,
que li aportaren presibos; quant, e quant se dec alegrar lo meu cor,
eles mias embrañes del honrament, que veia, que faian los dets Reis
al meu fill Jesus. E puis pense fill com jo imaginave, que lo
meu fill Rey dels Reis era en solit, e pobre lloc, com es establ,
en tan poca companyia; Car en mi mare sua e ab Joseph mar
Espos, e ab lo Dou e le seera tant solement. E encare que e-
ra pobrement vestit, e que Reis vehgessen en tan solit e tan
pobre lloc, e axi pobres de companyia, e de vestiments, e que ells
creguessen, que lo meu fill Jesus fos Rey dels Reis, e Señor
dels Señors, pots tu pensar, que sobre pujave lo goig, e el pler
e lo bon saber, quin venia e ara prenia mon cor, e mes embra-
nes imaginant les de devant d'itay cores: Nos es lengua sa-
pia fill queu pogues manifestar. E puy contemplant dius

me pensa dixia: O Rey gran es vostre humilitat com apius humili
liats al meu fill Jesuy infant embolcat en drapats pobrellets e me
mant ley mamelley de se Maria Verge. O Rey gran es vostre fe com
creeu mon fill Jesuy eser ver fill de Deu e amu eser maria del fill
de Deu. O Rey gran es vostre charitat, car amor vos ha fet ve
nit de tan longes terras, e portar, e dornar huma nobley, e tan pre
siosy dons al meu fill pobrellet; e per amor del honrament q
vos au fer al meu fill, haueu jaquits vobrey terras vobros reynay,
vobros honors, e vobres delicades viandes, e sots venquts a honrar
e adorar un bestable lo meu fill Jesuy. O Rey gran es vostre es
peranse, car haueu confianse, que com haquerets adorat e offe
rits vobrey dons, que sans, e saluets sanariats en vobres terras
e api se complira, que sans, e saluets vos entornarets. Caypi
fill pensar, e cogitar pots com jo contéplave ley demunt dity
cosy, com gran era mon membrat, entendre, e amad, esnor
rendir e imaginar, en ley obrey, que veyo mansuetlosey, e oya
ques feyen per servir, e honrar lo meu fill Jesuy. La alegria,
lo goig, e lo plaer, que jo dins mon cor me rendia, e rabia, no es
quil se pogues declarar; perque men conce a lepar, ehu esgo, que
sen he dit sapia hi contéplar.

Done, e Regine de gloria aquest san gran goig, que he rendit,
e haquist del seu fill Jesuy com veray aquells tres Reis de o
rient quit adoraren e li feran total honor e reverencia

Anne muller de el cana en lo seu canbi ho avia profetizab e can-
sat en persona sua, dient: alegrat ses lo meu cor en lo señor, e
alsat ses lo meu cor en lo Deu meu, qu'apla de sey la mie bo-
ca sobre los meus enemis; car som me alegrade en lo seu
salu da bé. No es Sanct semblant a su Sr; car nos es al-
tre ultra su, e nos fort apicom ho Deu nostre, e per tal re-
nos su justiciarey los sermay de le terra, e claray l'empe-
ri al seu hereu, e espelsarey lo com del seu christ, goes
del seu untat. Be done de valor ses alegrat lo seu cor en
lo seu fill Jesuy, qui es Sr dels Srs, segons queda de sus nos
has manifestat, e be ses alsat lo seu cor en lo seu fill Je-
suy, ques Deu seu, e Deu nostre, per gran contemplacio mem-
brant, entendent, e amant, e sentint, e imaginant les obres
maravellozes divinals, e humenals del seu fill; e be
sey apemplade, e uberta la sua bona preciosa verge
gloriosa de goig, e de alegria, e de llasors, e de bendicions
sobre tots los inimics, los quals son, lo mon, le carn, e
los dimonis: car su pots bendir en veritat, que su ets
Mare del fill de Deu, lo qual lo mon nos ha coregut,
ans la negat, e crucificat, e pots dir que as sobrade le carn,
e versude; car verge concebit lo fill de Deu, verge lo apar-
tid nou mesos, e verge l'infantit, e a pi hay sobrat e ven-
sut lo poder, e virtut natural e carnal; e pots dir veraderament

questa verge és estada comensament per lo qual satana, ébts
los dimonis son venuts, e robats; entant que no han poder
en home si hom non vol. E per tal poray tu bendis, e dejay
quet eray alegrade en lo teu salu dable, q'oy, en lo teu fill,
qui es salut, é sal vador del mon. E axi mateix dius be ve
ridat com dius que no es sanct semblant al fill seu, qui
es señor; car ell es sant d'eternal, é infinita, é tot
ço, qui es, f' sant per la sua santedat, e demostray be ho en
ço, que dius, que no es altre ultra ell. Veritat es done mica
per raho de la sua eternitat, qui es infinita, e sens co
mentant, e fi: é puis dius que no es nigu tant fort com
lo seu fill seuy, qui es deu nostre, cert es done mica be
ha aparagut en lo seu concebiment, e en lo seu naci
ment, é en la sua passio, e en lo seu de vellament, é en
lo seu rascositament, en lo seu payament, e a parra en
lo dia del justament.

En alho que dius, que lo seu fill, que es señor jutjerá los
los fermay de la terra, é donera lo imperi al seu hereu,
be dius veritat vegina sens par, que ell jutjerá totes
las nations de la terra, que hanç foren ni seran: car
lo seu Pare celestial ha donat poder de ester Rey, é
señor de tot quant ha creat: é axi car es son fill perge
nació eterna, é per creatio en quant hom, é on Rey

car seu le dreta part, é al fet Rey de la sua gloria eter-
 nal, en lo qual, e per lo qual seran tots los salvats regits
 é gloriatjats per durablement. E axi sera ex elret lo cor
 del seu christ, ço es de la sua humanitat, la qual es
 fada l'eny pacient, e la peny humil, que hancos, no seré
 ni pusca error: car aquesta humanitat, que de la verge pres
 fo unta de per gracia del S^t esperit, com lo concedist per vir-
 tut de aquell. Pons Regina sens par, he es verificada la pe-
 raula del Angel com dix, que tu ets sobre totes fambras de
 lla, peny beneita de exallent, e singular benedictio

De la quinta part en la qual se declara, q3

Nostra dona es sobre totes fambras beneyta en quant
 vege son fill resuscitat, é immortal, é es lo q goig
 Com la verge Maria del fill de Deu sentirey la major
 dolor e engoza de la passio, é mort del fill seu seuy, a
 prey dell, que nengune altre creatura, lo qual ve
 yaj morir en creu en quant home axi mares es ma
 que sentist lo major plaer e goig com lo viu: resuscitat,
 que ningun altre: e per tal Regina singular com jam
 voldria ab la aconsolar, é alegrar del goig, que tu haquist
 de la tua resurreccio; nit venia en plaer, voldria
 que anans ma recordasey una poça de la dolor, que
 la verge sentist com lo vegey penar, é morir: per

ço, que axí com veult error per tenir del goig, que tu
sentist com lo veray rasantat, quaxí sia per error
de la Histor, e de los, que sentist com lo veray en la creu
penjat.

¶ E fill, per tal com demanats raho, e igualtat no teniell
dir de no: hon sapias fill, que le greu dolor, que jo manua sua senti
e aportí lo dia del Divenray Sanct, com jo veya axí lo meu fill
penar, e morir en creu, era sangran, que Angel ni jo mateixa
no l'he poria revelar ni dir: May un parat sen vull recontar
segons, que jo contemplave en la Creu mentret veya morir, e
penar, e vet com: Com jo vrista, e dolorosa aquell dia veya ay
alt en la Creu lo meu fill l'escay penjar ab corona de espinay
per escarn, e passio coronat tan precios cap, Deu. e home al qual
per l'any corone de gloria, e de tot honorament. Sapias fill,
que tot lo cor condrecava cadecuna de aquellay espinay tant
oran ajudas, e purient, e decorriam lagremay als grans, qd
qitava per lo gran dolor, que sentia, lagremay tan ullens perq
tot lo meu cor trist inflamaven, de dolor, e de ardel, e de amor,
car axí an del feu de Pivina, e humana amor, lagremay
tant precios, e tant perans, que le terra trencaven, e en la
bij sen endraven, e mirava aquella sua preciosa cara, le
qual tan bella, e tant resplendent havia; Cara Pivinal, e hu
menal, que tant sovint me avollava de gloria, e de plax que

havia com son bella l'avia: e aquell dia tant era estada cor
 petjada, e de se barba pelada e s'ubja de les copinay, que cascun li g'ita
 va, e escopia, que no la podia de veure, si era cara, o de q'era; e jo
 brista, e desconsolada deya; ay fill meu Jency, e ahont es la brabant
 resplandent cara, ni que res fet lo gran goig, q' della es vonia. E per
 tal, q' per oida l'ameu fill haquey dolor, e passio, los uns li deyan
 ve tu, q' destruey lo temple de Deu, e en tres dias lo re paray; los al
 tres li deyan, tu, q' fill de Deu de anomenay, siu ets devalla
 dela Creu e creuram embu? e al tres venian, e maneyaven llus
 cap, e deyan los altres ha fet salve, e an mabe no ha pogut
 fer salve; e deyan uns als altres, aquest es aquell engañador,
 qui engañave, e desubia lo poble de Deu, mayra lo falsuria
 mala mort; e jo dolorosa, que tot ho oia, escoltava si lo meu fill
 respondria, e veya, q' tot ab paciencia ho ratabia, e jo m'bon
 cave per lo cor, e deya: Ay fill meu etan gran ey creure
 passio. E axi mabe perq' que per adonar lo meu fill, passio
 major haquey en loc molt prudent. ficaven la Creu hont
 seya m'olla oramenda dels homens bons, homajers, e malfactors;
 e jo brista deya ay fill meu e tan gran mans preu, e des hono
 es aquesta queis fan fill, com en tan vilt lloc, e podent vos honrar,
 en conta de l'adre, e de homajes vos honrey; e guardave l'ama boca,
 que totems deya veritat, boca tant ben dient per le qual no son
 revelats los divinals secrets eternals boca, queis ha promese
 gloria

gloria eternal; é aquell dia veyá le abeurat, de set, e de vira
gra per abeurament; é jo brida deyalí, ay fill meu éstanty ay
guas haves criades en mar, é en fluius e en fons, e de vira una
gota jonaus en que acorras; dolent e trist es lo meu cor, quan ta
gius vey moris, de set, e puys mirava ley suay mans, qui tant
cruelment eson clavades, que de vira part en laltre pesa
ven ley claus é jo brida deya amans dome é Deu tan delica
dey, que cel, é terra formaren. E puys guardave los seus braços
que cel, é terra abraçau, é compreneu tan doloraj es lo meu
cor com nous que abraçau, e besar. E guardava los seus peus,
qui eran tan gentils, e tan delicats, los quals viu apic cru
elment clavats, que part en altre pesaven los claus; é jo mey
quina ploraa, corria los a besar, e deya, ay fill meu, quins
mostraven ley carreraj de veritat, e consolatio, vosdrey peus
vey tan cruelment fermats, é clavats! A peus del meu fill,
tan bels, é tan dolces araus gogues jo desclavar. E puys
mirave lo seu precioy cor tot negy, e fortment estirat, q' é tot
era desordenat, e tot los seus osses decriats, e tot ple de clapey
vermalla, é blavey tant leviant cruelment acabat. É jo
llave meoquina, que apil veyá desfeccinat, deya: A cor
deificat é tan cruelment ets pasionat ay fill meu Jesus
ahent es la bellasa del vostre precioy cor, q' del meu vir
ginal cor fo prey cor, qui gloriosament nasqueste de la may
virgi

Virginals enbrañey; corstan delicat, que de la mare. Uet ver
 ge fust aletat, é rubrit. Ay fill meu tot vos veya marturi
 at: ay fill meu é com vos ha axi vostre Para de repenat
 ay fill meu lo cor mi caide es de bar com axius veix mo
 rit, é penat, enous puc jo dolorosa ajudar. En aprey comiu
 eb une lanca lo costat del meu fill neprat é obrix, é de aque
 lla nafre sanc é aygua viu apix, semblant me fo, que lo meu
 cor magues homi neprat é ubert; é jo brista, e engorose for
 ra mes mans, é deja: A cor divina, e humenal, qz per
 amor dome vob morir, del qual sanc, e aygua veix
 apix. Mesquine morre lo meu cor de dolor, que nou pomes
 referir: A cor del meu fill Jesu ple de caritat, tot quant
 dins l'uniu, tot nos ho hay dat, e puix com jo mesquina
 ohí lo meu fill cridas: Eli Eli, Deu me Para meu com me
 axi de sempre: cresceran me may dolors levant may
 ulls ploras al seu Para dixi: A Para divina amor,
 é piadoz a hont es la gran amor, que tu harias al teu fill, é meu
 e veus lo axi penar é morir de dolor, é engosa, e pietat not pren
 dell ni de mi mesquina, quem veus de britor, e dolor non cor
 formendatre me enbrañey brencar, tu non vob ajudar. Ay
 Para tot poderoy, e sembla quem hajey oblidat, é puix, que
 axi ey Para, que de tot endot vob, que lo teu fill, é meu
 Jesuchrist axi muira, precha dons, que jo muira ab els,

que

que jo muiro als ell, que no ve vull romandre; cas vull
meu lo viu me mort, e lo mort me sera conort; puix abas
lo meu fill sia mort, del qual me venia solas, goig, de port,
e quant lo meu fill apromaria oridar ab orit dolor, pres li
dolor de mi, e diu me, que prengues joan sancti fill de rebe
deu per fill, e per fiore, e diu a Joan con seu, que prengues
mi per mura, e jo brida mesquina com jo oi, ja mes exalte
veus cridi; ay fill meu Jesu. dolo e cas e tan gran e la
pena, e la dolor que videris, encara la haveu major de mi, etan
estranyes comen son aquests pendre fill Terrenal e pendre fill
eternal; e pendre per fill mor nabol, etan asi, e loar mon fill,
que verge concebi, e verge lo infant, qui es Deu de mi. Ay mes
quina e jo quem fare, e puix com jo dolor e oridar, e diu al
meu fill. Para en les tuy mans coman al meu esperit, tota
me forza, me virtut e me raho perdia, en terra mes morta, q
viva caygui car senti, quel esperit del meu fill del seu cor
api; ay mesquina e quin dia sera aquest viu, mort es lo meu
fill Jesu aquell, que jo tant amave; ay mesquina videro
mans de Para, e de fill, ahon iray dolenta, brida desconsola
de, e ay veyes en quina pena, e dolor remenqui com de
tot en tot viu lo meu fill Jesu mort en Creu, e jo lase dolo
rose, brida mesquina me dencave per lo cor, e per las en
vamenas com ajudarli no pogui. En apre, com lo cor
preia,

al tres de falliments, e ha vien poder de purgar per lo meu fill. Le
13
suy. E foran engendrati en los coratjes de ley gens des ora
ons, e ignorans la sancta fe chabotica, e viciat, e bo
ne vida; e per ço car ells devian predicar, e monstrar ley
coses demunt ditas als pobles del mon per tal vene en
semblança de llengua de sa. Ara fill se donade de
claratio brevement de ço quem demontrey. Pona e Pa
gina de amor ben sine per content, e per pagat e per acon
olat, e per illuminat encara, de la demunt dita decla
ratio. Esapiay verge gloriuse, qd ja ho havia profetizat
lo Profeta Davit en son psalm en esperit en persona
del seu fill, en quant hom qui ho dices a le Ditat ena
questa manera, brement fora lo seu Esperit, e sera creade,
e renovellade a fas de la terra. cert es verge, e temple del
sanct Esperit, be se veritat que lo Para Celestial, e lo seu
fill divinal qui es fill seu. los quats son un Deu infi
nit, e eternal. Remedioran lo seu Esperit, qui es lo sanct
esperit divinal. qd ab dos per amor eternament pres e
cert pera ay tal dia com lo dia de quinquagesima, sens
moviment essential; car es Deu infinit, e eternal ab
lo Para, e ab lo fill; e ay no ha moviment essen
al, may en semblança de sa a la verge fort de pie
Dat e als dex ebley del seu fill se sentit e manifestat
segons

segons que la mateixa de rey nos hay de clarat, e foran
creats ço es qz foran fetz divinals engraçia, e en amor
divinal, e renovellade ley fus de la terra, ço es lo me
qui es lo fay e lo compliment, e la bellesa del cel, e de
la terra fo renovellat, ço es illaminat, e redificat.
Cert es verge sens par be foran los de pebley renove
llats en aquell sanct dia, com aqueran rebuda
la gracia del sanct Esperit, car tots foran inflamats
de lo divinal amor, que tota terra serrenal predi
cant per lo mon renovellans la fus de la terra, çoes loz
Reis, e los Princesps qui renoren lo fay de la terra, ç
es los homens car de error, e infidelitat loz purga ven
als renovellaven, als illaminaven, de la sancta
je l'habilitas de virtuosas e sancta doctrina los im
busian, e en lurs coratjes engravenen. E la Donaria
que car per la gracia del sanct esperit en aquell sanct dia
fust de desconsolatio e anorament, que haviy de la absentia
corporal del seu fill; en consolatio, e en goig e en decosio entant
que fust api consolade, que de puis avant de mentray fust
en aquesta present vida nos poch endu engrar hidor,
desplaer, ni des consolerio de la absentia corporal del seu
fill: e dons si fust rebuda la sem brey lo puy de
reyse.

Ara doncs font de dolçor per tal com al seu vult alegre
e consolador, presta, que digues un poc de goig, que se senti
de la consolació, que rebent com aqvisit rebuda la gratia, e la
consolació del Sant Esperit. Volentera fill, estu disponible
la memoria a membrar, e la imaginatio a imaginar e q
jo ten recomptare per tal, que son enteniment, e la gran, e
copios refugi de entendre les grans grans gratias e consolati
ons que jo ten recomptare, que rebent. E puis requerra, que
la tua voluntat abrenca son amor ab sobirana devocio en
aço que l'enteniment li monstret, que deura dir, que la
memoria li haura conservat, e deço, que la imaginatio
haura imaginat de aquell compliment, que jo vergerese
bia de goig, e de plaer e de consolació. E per tal pen
sa fill com lo Sant Esperit se per gratia sobreni
e dins mi com meravellosament penetra mon cor e me
entremeny e feu un preste de tan gran, e una fible goig
plaer, e consolació que no es quit poques reudas, ni mani
festas. E axida, e moguda la mia memoria a membrar e la mia
imaginatio a imaginar, les sanctes, e meravellosas obras, que
lo fill de Deu fill meu havia fetas, e dita e fu axi ambe
gueta e compresa de gloria de sentiment divinal, que me era
feta divina, que humana, e celestial, q terrenal, e fleret
jaue mon cor de sobirana devocio que any visitas los llos

hont lo meu fill Jency era estat. Pensat, que en caycun de a
quels fo acorstade, e imaginant, e membrant ley gratias, que lo
fill de Deu fill meu havia fetz ami, e a aquels e al mon ab
sobirane devocio moqueta. Aní primecament le on lo concebi,
e com hi fui agonollim e pensant, e imaginant contemplar
e le sobirane gratia, e primera, que aqui havia resebuda
e desia. A lloc en lo qual fu per l'angel Gabriel salutada
de divinals salut. A lloc en lo qual ley divinas rasons com
pliran le intencio en mi per lo qual crearen lo mon. A lloc en
lo qual divina natura, e humana se ajuntavan, e humanar
dins mon ventre virginal en eser una persona en lo fill de Deu.
A lloc en lo qual jo verge concebi lo fill de Deu eternal infinit per
ser mon fill. A lloc en lo qual fo comprey lo comprenent tal quant
es, sensqz no minua son poder, ni non eser enrey. E qui fill cogi
ta, si sans cogitar quant podia eser gran lo goig, e le consola
cio, que jo haguí resebi contemplant ley demunt de say coses
e semblans. E quis com fui la hon lo fill de Deu fill meu
infanti em fui agonolluda dins mon esperit divia. O lloc
bened en lo qual jo verge infenti home, e Deu. O lloc en lo qual
hoij cantan cant Angelical a leuor, e gloria del fill de Deu
fill meu eternal comde mi verge forad. O lloc en lo qual
viru adoras los tres Reis doient lo meu fill home, e Deu omnipo
tent. O lloc en lo qual marquist demi verge a aquel, qui no ha lloc.

O lloc, en lo qual Jo venus sems, e' lloc, e' moviment e' corrup
 tis, per aquell, quies en sems, e' en lloc Jeshu fill meu de mi ver
 ges nat en aquest lloc. E axi fill cogita quant podria esergon
 lo plaer, e la consolatio, que jo rebia: aqui mentra aquels coses
 e' semblans del meu fill contemplave, nol se poria reve llar. E com
 jo fui anada. Ca hon lo meu fill Jeshu del aigua, que feu ser
 nar vi; agonollmi, e' contemplant, e' membrant jo clidia.

O lloc en lo qual lo meu fill comensio a demostrar devant
 les gens son divinal poder, e' virtut. O lloc en lo qual
 los convidats foren alegrats, com lo meu fill Jeshu, los tres
 muda tis vasos deigua plens, en noble vi. O lloc en
 lo qual mon esperit molt se alegrá e del meu fill de
 ny quin hobei, com lo preguí que donay compliment
 aley noses del arcitici. O lloc en lo qual mon fill, e' jo
 mava sua feram convidats lo dia de ley noses que mon
 jase aqui pertal que lo meu fill donas a' entendera
 al mon que matrimoni e' virtuos ensi: E axi fill
 pensa la consolatio, e' plaer, que jo resebia dins mon
 esperit com los coses demunt ditas e semblans alli contemplan
 ve. E puis com fui anada en flum Jordá ca hon lo meu
 fill Jeshu son btejat: agonollim, e' contemplant e' dicio. O
 aigues, que lo meu fill Jeshu no munda, ans per ell fo
 vos munda de. O aigues, que per la santificatio del fill de Deu
 fill

meu fos santificades. O aigues en les quals lo fill de Deu
fill meu fos batejat; Per tal que per lo batisma seu, fos fet
altre bellíma sanctificat. O aigues en les quals lo meu fill se
ny donà si é terra ab sa circumcisió, é comensá en
nos novell sacrament, per lo qual hon, é sombra haque
san salvament. O lloc en lo qual lo meu fill seuy donà es
empla de gran humilitat, ensant, q's per son discipulo
an volé eser batejat. E axi fill cogita si podria ser gran
lo q'ia, e la consolació, que havia mentra les demunt di
day cosey, é semblans en aquell lla contemplau, é pensa
re. E com fu anada en aquell lloc hon lo fill de Deu
fill meu feu la cebra ab sos disciples, segons q's era orde
nat en la ley, per eser obedient en aquella, donant
li terra, é fi. O lloc en lo qual lo fill de Deu fill meu
feu cena novella, granent lo meu fill pa é vi, é be
neits, é conegrats, dient, q's aquell era lo seu cors, e la
sua sanc, dels quals vida rimades é sos disciples. O
Cena de gran caritat, O cena de gran humilitat, O ce
na de subitana refectio, é solidament, O cena en
lo qual lo meu fill, levá los peus als seus disciples en se
nel de gran humilitat é caritat. O cena en lo qual
lo fill de Deu, é fill meu feu los seus dotze disciples
seus dots é preceyas, O lloc en lo qual lo fill de Deu fill
meu

meu donat si mateix sota forma de pa, e' de vi consecrats
a hom. O lloc en lo qual lo fill de deu fill meu feu estas
accidens sens subject. E a pi fill pensa com maravellos
e' rebria era lo sentiment, e lo plaer, q' jo vege sentia com
ly demunt d'istay cosa, e semblans contemplave. En apres
com fui la ho lomeu fill fo crucificat, e mort, agonoll
mi e' sovint besave la terra, e mi pensave cogitave e' disi
a, O lloc en lo qual lomeu fill seuy en quant home pres
mort, e' passis per amot dem. O lloc en lo qual per le mort
del meu fill tot lo mon fo salvat. O lloc en lo qual per
le mor del meu fill, se l'any perde son poder. O lloc en
lo qual per le mort del meu fill, los inferns purgabis
foran evacuats, e buidats de los animas dels sans pa
ray, e profetas, e de tenebras d'euims. O lloc en lo qual
per le mort del meu fill, los cels foran uberts a homes
quals foran tencats a home per lo peccat del primer hom.
O lloc en lo qual per le mort del meu fill, co'ra hom mor
tal, vida eternal. O lloc qui fust regat de preciosa
sanc, e' aigua del meu fill seuy, qui per le sua innocent mort
e' rentificat, e' benent. E puis com fui de variis reguleria
agonollim, e' besave el sovint, e' contemplant cogitave,
e' de ja. A lloc tant precios e' tant de dert, non lo sa
nit cos del meu fill seuy fo salvat. A lloc en lo qual

cors de hom deificat fo collocat. A lloc hon lo fill de Deu
na, é ayuda en .i. le sua anima ab lo seu cors, que de mi cer
geu preu les quals desi mades no deperdi. A lloc de los pobles, que
son, ni seran se venquerá visitat, é honorat en memorancia
del fill de Deu fill meu. En aprey com fu anada la hona pa
reu á mi mara sua com fo resusitat agonollim, é becau
le serve en rendal de humillat contemplare, é deia. A lloc
haont pardi pariu d'istor, é dolor, e resebi novell goig plasir, é
dolor. A lloc en lo qual via lo meu fill resusitat, é inor
tal. A lloc en lo qual per le presentia del meu fill resusitat, co
le qui vist, é d'it lo meu cor é a las rias entremena, foren
resuscitades, font me conoye le glorie, é le alegria, é con
solatio. E quis com fu anada al mont a la font lo meu
fill seuy pres comiat agonollim é quedat lo cel conté
plant dins lo meu esperit deia axi com veu lo meu
fill en me presétia, o' fill de Deu fill meu axi pren quey
vos comiat de mi mara vostra, é de los vobos de se lo. O fill
meu seuy axi veran los meus vobos corporals lo vobos
maravellos puyament com vos en puyá el vobos Paru
celestial. O fill meu seuy com vos vejá puyar, lo meu
cor nos podia sadellar de mirar, e contemplar vobos
puyament glorios. O axi se engendra novell goig d'ismon
cor, é mey entremena, car veja, qd endraueu en posessio
de glo

de gloria celestia. Aua membra e' imagina be, e' emben
 si es cor humanal, qui poques cogitar lo plaer, e' goig, e' la
 consolatio, e' gloria, e' la bene uirania q' jo ueges sendia
 dins mon cor, e' mes endicame nos encasca dels dits llocs
 com hi conté plave, q' que lo meu fill Jesus hi havi
 a mortrat, e' l'obrat. Certes Regina sens par se creuem
 pens, q' apries verifait que no es creatura quecu po
 ques reve l'orni manifestat: e' per tal se demostrea q'
 tu es aquella, que l'angel Gabriel dix com te heu de
 quet dix, que tu eras sobre totas fembres e' pus beneita.
 De la uisita part en la qual se prove es
 de clara, que nostra dona es beneyta
 sobre totas fembres tant que ja es
 en cors e' en anima en lo cel
 en presentia de son fill

e es lo se de goig

Moltes son las rasons e' las condicions per les qualos tu es
 verge gloriosa est beneyta sobre totas fembres, que hanc foran ni seran
 ni esser pus can segona que de sey es manifestat e' declarat, e'
 que hom poria molt mey declarar: entre les altres rasons
 enques poria declarar esne aquesta la una, en la qual
 se provera q' tu es en cors e' en anima en lo cel, e
 sino ho est nos requirida que entrey coras, e' per totay

Josep

foras tu le py beneyta, e comyo veiu, que n'ay acabada ment
perbal se reger, que jai nias encos, y en anima. Empero
Regina singular vob que jou prove o vob ho tu provar.
Si jo fill ha provave lo mon mendencia de part en
tant q' diriam, q' jo lou le mia gloria mabeza, e
que segons sui mundanal, e' comu no serio rebuda lenu
a provado per veredera: car seria testimoni de mi mabe
za. E encara si romari per alguns duptora si dons noy
miraculosa; e' per tal fill jo vull que tu per honor mi
a te esforces a provar, que jo mava del fill de Deu eternal
fill meu so encos, e en anima en lo cel en presentia del meu
fill Jesu. Volenters dona mia mi vull esforçar a teo, e
gloria tua; e' prete q' mi ayudo volenterosament. fill ara
dons comensa. Si tu Verge gloriosa est ent cors e en Ani
ma en lo cel lo fill de Deu fill seu, qui y justicia eter
nal ha usat en tu verge mava sua completament de
justicia, le qual requer, que ell, qui es just vela a casu q'
que li concu, e' com verge lo seu gloriosos convença, e li
pertange, le major honor, e gloria, que a nenquun altre cors
humanal, ni encara a esperit apres del seu cors, lo qual
cors prey de seu; com sia aq' aq' aquel cors haont noxia
poquet trobar, ni pusca esser trobat de falliment may so
complement de bonetat virtut, e sanctetat: no lin concu se

~~111~~

segons raho de justicia acabada, lo hom sia tot corruptiment
e de falliment. Mas conveli lo hom sia tot compliment de
beneuyrança, e de gloriat jament. Com ay tal sia estat es
lo seu cors verges sens par segons qd en la 1a part de aquest li
bre es provat e en ley altre per tal se deu seguir, qd lo cors ma
xim no sia romay en aquest mon qui es lo de corrupti
ment naturalment, e mortal. E de ço experientia nevem a ull
car tot qd ple de corruptio natural, e de pecats molt, e de ver
say, e abominable; Lors injuria seria feta del seu gloriay
cos per lo seu fill si se feya estar en cara sens le anima
en aquest mon corrupt; e per tal cone per force de raho
de justicia, que lo seu cors sia ab le anima ensems en lo cel
en gloria: e si en cara noi es no ha usat lo fill de Deu fill
seu de se justicia en la verge e Maria sua camplidament,
e per tal romendria lo seu fill seay injuriat eneyter, en
quant no vedria el seu cors verge, e glorios. aque lla honor
sobirana, e gloria que li cone. E car no es de dir verge sens
par, que el seu fill seay fill de Deu eternal sia estat nascut
a neq. injurias: donq ja merçys ho deu esser a la verge, e
maria sua; e per tal donq es provat per force de raho de
justicia, que la verge singular est en la veina cele
stial en cors, e en anima. si la verge font de glay, e de
dolor est en cors, e en anima en lo cel lo fill de Deu fill seu

observe lo quart manament, que mare en lo Rey per Moises
 lo qual manament es honorats tan para, che masa. E comda donat
 mia sia masa sua natural, e sobre natural per gratia, e virtut di
 vina, en quant verge lo conadiot, verge lo portist nou mesos, e
 verge lo infantist, e pervevrist. Cove dones per forge de verbe
 dese lley divina, e natural, que ell, qui es fill seu, qestha
 ja honoradament que unquilar sia en anime e en cors en lo cel: e
 si hu noy est ell matey vindria contre se lley en tant, que not hauria hon
 rada en lo cors seu te anima pusca encara fos en terra, o en cel.
 May tant solement en le anima sens lo cors hi harent major
 gloria que neqa altre esperit e opi lo manament, que ell mare obe
 is, e observe not hauria ell matey observe, ni obeit complida
 ment. E car es cosa imposible, que lo fill de Deu fill seu lo qual los
 seus es estat obedient entra a le mort al seu Para. Celestiat ob
 servant le lley, e per complet aquella, veng anegues mon com
 seria estat que not aques observeada che masa sua. e com no
 sia de dir que ell not haze honrada en tot, e per tot; Per
 tal dons es provat, que hu verge, e masa sua est ja en cors, e
 en anima en lo cel per lo seu fill seu molt amada, e hon
 rade. Si hu masa de sancte dat est en cors, e en anima en
 lo Reina Celestiat verificada roman completament lo
 perante del Angel Gabriel, qui dix com te salutada, que tu
 eras beneyta sobre toty fembre; car a regnara no per huncy

la honor, e la benedictio que a' su perstaruy, per raho, q' est
 mara del fill de Deu eternat, car la maternitat declina
 may e' pus propriament de part del seu cors virginal. Donc
 segons raho natural, e maternal pus prop est su abon fill
 Jesuy per la natura del cors, que de la anima: e per tal se se
 quey, que la bene dictio singular, que su hay maternal
 mes lo hay per la natura del seu cors, que per la natura
 de la sua anima; le quat sens tot d'uyta es per home en a
 quest mon considerada ya essex en la gloria celestiat. Donc
 ayi be se cone per força de raho natural e maternal, q'z
 lo seu cors virginal sia considerat per home essex ya en glo
 ab la anima en terra. E en manera injuria seria feta a la
 maternitat del seu cors natural, e de perant de Angel que
 no seria en aquest pay verificada en tot, sino en part; e en
 cara impropriament. E com l'angel benigna no diques sino
 veritat per tal es provat, que su verge serio par est beney
 su sobre totay fembre, e tot, e per tot; en tant que ya est
 en cors, e en anima, en lo cel, en presentia del seu fill. Encara
 Regina, e mara de tot compliment se pot provar per lo Pro
 feta Davit, qui ya ho havia profetizat en son prabm di
 ent en persona de Deu lo Para, que deia al seu fill, e seu en
 ayi levant Señor en lo seu regor, e larca de la sua santi
 ficacio. Cert es Regina de valor lo Para divinal dixat seu fill fill de Deu.

Seu fill meu, que ets Deu, e tenes de tot quant es creat
car per tu estot creat, e tu ho has tot recreat l'et en lo teu repos
quier le tua gloria tu, e la tua de la tua santificacio. Levas lo
seu fill vezes gloriosa en lo teu repos com se puja en la glori
a celestial lo qual es lo teu repos eternat, e levas lo fill de Deu
fill seu com se leva de la deposicio del seu Para. com a velle
a rebre la marea sua en lo teu repos qui fo lo seu cors
virginat; en lo qual repos se puja nou mesos: e levas la tua
de la tua santificacio, qo es la verge, qui est arca maternal
de la tua santificacio qo es de la tua humanitat. Santifica
de, e deificade; car per ell fust elegida en bene dictio, e
santificacio maternal, com ten pujavey al seu fill en lo teu
repos, qui es lo Reyna celestial. Es doncs Regina singular
probat per lo Profeta Davit, qd tu est en cors, e en anima
en lo Reyna celestial en lo teu fill Jesus.

Dona mia tu saps, que ro ho de veritat charitat es, que pusca
jam se esforcat per honor, e amor sua a provar, que tu est ja en
anima, e en cors en lo regne celestial, que tu deves manifestar
alcuna partida de aquell roira, e deves goig e plaer, que tu
aquisit, e rendit com ten fust pujade en lo regna celestial en
presencia del seu fill Jesus. Sapia fill, qd tu grans cosey de
maney quit poria revelar, e manifestar lo glorios goig e plaer
que yo en aquell sant dia com men pujave e men fui pujade

al al recebi e senti de la gloria i ne fable. Mas per charitat,
 e encara per justicia que construy quet satisfasa del goig, e del
 plaer, que yo haguí aquell dia, porque tu has rebellat per honorar en mi
 gloria en provar que jo so en anima, e en cors en la gloria celestial. Cap i per
 tal fill quat consel ton dire e declarare un pocet regons q' amite
 no possible de ~~revelar~~^{revelar} e a tu fill de entendre, e de reseber ho. Tu fill
 deus saber, que com jo viu l'angel quin anunciá la concep
 cio del fill de Deu fill meu am mostrá una maravello
 sa palma le qual aportave de paradís quem bremediato
 meu fill seuy per tal, que fo portade devant lo meu cors
 en señal de victoria de ma virginitat ontant q' lo mon conce
 ge, que verge concebi lo fill de Deu, verge lo porti en mon ven
 tre virginal e verge lo infanti, e verge per totems perseve
 re; e lo dit Angel me recompta em dix, com lo meu fill her
 havia brems per tal, quem certificas, lo dia del brempament
 de aquesta vida en la tra per durable. Pensar pots fill, si co
 menta lo meu cor de renovellar de renovell goig, e les mi
 ay entremena, virginals de saltar, e de exelrar, e de alegrare
 com les mias orelles oiran, que lo fill de Deu me volia en se compa
 nia, e en se presentia gloriosa collocas perdurablement. En apre de
 le demanda, e do, que yo verge demeni, q' los loys Apostols, e de petoles
 del meu fill seuy, qui eran anads predicar per les partitay del mon, los
 evangelizals pobles, e a totay les gens axi com los havia manat lo meu

fill

fill, que tots foren presents al meu trespassament. Encontinent aquell
dia los me veya ^{tots} devant, e com los me veya tots devant, e per fer honorament
al meu trespassament los havia lo meu fill fet venir presentment, e tots en ma
presencia: cogita quant podria esser gran lo bon saber, e lo plaer, que jo verge
havia de ells, e ab ells: e axi mateix com gran consolatío haviem ensem deley
doves maravellós, que lo meu fill havia fet, e feya en mi, e en ells, e l'gra
tia, que lo mon havia recbuda del sanc esperit, que lo meu fill havia tremit
apres com sen jo puja als cels. E apres fill cogita si sap cogitar, e alsa bon entendre
membrar sobre totas forces pense com le mia anima i que del meu cors, e lo meu fill
seray le sanc en ses mans deytia dey quant podria esser gran lo plaer, e le gloria, que
ella sentia membrant en senent, e amant, que lo meu fill, e Para creador meu
le llingua en ses glorioses mans. E puix pensa fill, si sap pensar com lo fill de
Deu fill meu devella ab tota le cort celestial, e vele q' le mia anima
sobre lo seu cors, e lo meu cors le mia anima, e fu en cors, e en anima en pre
sencia del fill de Deu fill meu, e senor, e Deu meu. E los meus cels corporals ve
nan aquell, que jo verge e mara en fanti, e alei, e nodri Rey de gloria, perdu
reble, e Rey e senor de tota aquella cort celestial. Quant sobre puja aquest
goig e plaer me que nege del albey pensar se pob fill si hi sap pensar: e puix
com lo fill de Deu fill meu me haque collocada devant se presencia en con
tinent com essi e mirar e contemplar aquella sua fas sant resplendent, e
sant lluent, e sant reiant, que tota resplandia e luya sant gloriosament
de rays divinals, que tota le gloria celestial feya luyr, e resplandir cent ve
gades me que lo sol, e mirare lo seu glorios cors e les seuy mans e los seuy

peus, e' contemplare los forats dels quals veya aoir raias resplandens, e tant
 luens que noi bestave com perar a llú, ni a stelo, ni al sol, ni a ninguna cla
 redat creada tant inflemare la vida. de gloria, e de resplandis. I fill
 de fill certit assi a le llengua. quays res declaras ni manifestas de aques
 la inefabla gloria. e resplandis delectatio, e plaer que los meus ulls corpo
 rceran, e sentiran, com fuy en le gloria, e resplendor celesti al enpre
 sentia del meu fill Jesuy fill de Deu eternat. E aprey com jo vege au
 si, q' lo meu fill Jesuy rey, e señor de aquella tant divina gloria. me clis
 mana, e filla mia. ara s'ha entrada en posesio del vostro regimne lo qual
 lo meu Para divina cosa ha donat, q' vos ne siab perdurablement donea
 e regina; e q' lo seu fill e vostro ne sia rey, e señor perdurablement. O
 fill cogita com jo heu aquella permiel filial divina, e humeral tant
 placent tant clara, tant preciosa, e tant amorosa, que de le boca, e de la
 bini divina, e humeralis exia tant preciosa, e de tant incomperable de
 que les meyas orelles oyeran jo eser dona, e Regina del cel, e de tota la
 gloria celestial perdurable. Pensar pob si sap pensar quanta de glo
 ria de plaer de bena uyranga penetra, e s'fica en lo meu cor, e en les meyas
 embremeny aquella tant gloriosa perau la de ment dita, qui entra per les
 meyas orelles le qual dix e perla. lo fill de Deu fill meu Jesuy. E apima se
 sentia la mia odorativa odor tant suau tant placent tant gloriosa, e de
 tant sobirana delectatio que apia del cors glorios e deificat del fill de
 Deu fill meu rey de aquella gloria, que han nos creada segons me
 appor. tot lo cap me amplia de gloria confortament a tot lo cor e les embre
 meny

Sant suau. Sant benigna, que tota era compresa dins mi mateixa de ma
revellos, e virtuos sentiment, e gloriament. E puys fill compo imagi
nave que aquell sant glorios cors deificat del meu fill Jesu Rey
de aquella gloria e aquella suau sant gloriuse e repleta de foysons del meu
cors original, e de les mijs foysons, e de les mijs entremenys ho havia pres
edemi era apit, e les mijs mamellas l'avian alstat quanta de gloria,
e de beneuyranca. en sentiment divinal, e humeral recerta e sen
sia per lo meu sentir, e per lo meu imaginar. Sapia fill, qz semblant
me era qz lo meu fill Jesu me encasta, em regella y ente sua gloria di
vinal. E aprey fill alga son cogita, si sap altra, e cogita quant
teny tota comparatio era major le gloria, que jo sentia en le mi a a
nima contemplant per membrar, entendre, e amar, Als los esperits
Angelicals creats, e humerals, que havi en lo regna celestial compju
collocade e intrada en posesio. Car sapia fill, qz est me jo present, e veu me
jo amegut. O fill, e qual nombre hi poria bestar a comptar, ni afor
mar los esperits Angelicals los quals los viu, e en les lo meu enteniment
ni los esperits humerals. E sapia fill, que tota le cort celestial me ven
fer honor e reverencia, e mon enteniment entenida. E la uson los cant
les benedictions spirituals e le gloria, el honrament, qz fan, e donen al
Pava divinal, e al seu fill fill meu, e al sanct Esperit; les quals
leors cant, e benedictions son gloriosas, e sunt divinals, que no eslen
qua creada, que les puje revelar ni dir, car no es de se natura queu
pusca dir, ni es digna lo seu ayment mortal ni ha albede oys tant

es maravillosa tanit, é gloriosa. E pux fill le gloria, qz le mia anima ten
 sia com contéplave la unio de le natura divina, é humana del fill de Deus
 fill meu Jesuy, qui let poria declarar. Car sapiay fill, que lo me veneni
 ment veyta, é entenia aquella soberana, é gloriosa unio inseperable del
 fill de Deus é de le natura humana, que de mi verges prey le qual es hom
 en lo fill de Deus, é ab lo fill deus fill meu, é le mia voluntat eradant ro
 birana en son amar amant aquesta inseperable, é gloriosa unio de ley
 dos naturay divina, é humana de sey disty en un suposit fill de Deus fill
 meu Jesuy nomenat. E le mia memoria era tan alta en son membrar
 le dita unio inseperable, é gloriosa, que today les potenciay de le mia anima
 hi contemplant en per membrar entendra, é amar le demunt de hueri
 o é abeyta ment ey rey ben tanta de gloria contéplant, qz today se om
 plion de gloria, é de sentiment divinal é humanat de fill de Deus fill
 meu, é tant era gran le gloria, é lo dit sentiment, qz de fill virtut
 a le lengua de dir é declarar ho, é not maravillosa, ni le lengua noy
 basta á declarar ho, qz si fa le tuaraho á entender ex ho mentra si
 mortal, é corruptible. Mas pda se ayudar ad creuser ho. Era pres
 fill pensa de algar aybant quant pusca en en punt mes á en suy
 cogita forata mader quant sent tola comparatio era encara mayor le
 gloria é lo pleer, qz yo verge sentia en le mia anima contéplant en
 mon entendra amar, é mebrar le divinal generadi del Para di
 vinal, é de leu fill divinal fill meu, é de le proreio del sancto Espe
 rit, qui de ^{ab} dos infinidamente é eternal per amar esproceit. O fill en ben

é vegej quando de gloria se manifesta e de le demunt d'ista divina q'ere
rabia; am cogita com lo divina Para se glori et ja en lo fill divina
seu lo qual engenera eternalment, é infinita de se divina virtut,
e per tal esum, é de se divina eternitat, é per tal es eternal, e de se di
vina poder, é per tal es omnipotent, é de se divina saviesa, é per tal
es entes, é sabut, é de se divina volentat, é per tal es amat, é volent
é de se divina virtut per tal es virtuos, é de se divina veritat, é per tal
es veritader, é de se divina gloria, é per tal es glorios é de se divina
distintio, é per tal es distinct d'ell, é no confus ab ell, é de se divina
concordancia, é per tal se concordat ab ell en una mateya e veritat,
é de se divina equaltat, é per tal es equal ab ell, é de se divina
simplicitat, é per tal roman ab ell simple sens composicio, é de
se divina justicia, é per tal es just, é de se divina sanctitat,
é per se sanct, é de se divina memoria, é per se es membrand, é
de se divina misericordia é per tal es misericordios, é de se divina
gratia, é per se es gratios, é de se perfectio, é per tal es perfect, é au
tat. Capimates sapias fill, q' lo para divina, é lo fill se di
vinal se glori et jet ab deos per le amor, q' han en pro de lo sant
Esperit, é sant, que eternalment, é infinita lo spirare gloriosament ab
deos de llur unitat divina per tal roman ab ell un Deu, é spirare lode
llur divina bondat, é per tal es bo, é spirare lo de llur divina eternitat
é per tal roman eternal, é spirare lode llur divina poder, é per tal es omni
potent: e de llur saviesa, é per tal es sabut, é entes: e de llur divina vo
lentat

volentat é per tal es volgut, é amat, e de llur divina virtut, é per ço es
 virtuos, e de llur divina veritat, é per tal es veritader, e de llur divina
 gloria, é per ço es glorios, e de llur divina distinctio, é per tal es distinct dels,
 é clar dels, é no confus ab ells, é de llur divina concordancia, é per tal
 es concordant ab ells en una mateixa essentia, é deytat, é de llur igual
 tat, é per tal es en cascun dels en unitat bondat é en les altres di
 viny rahons equal, é de llur divina simplicitat, é per tal roman ab
 ells simple sens composicio, é de llur divina justicia, é per tal es just,
 é de llur divina sanctitat é per ço es sancte Esperit appellat, e de
 llur divina memoria, é per ço es membrant, é de llur divina
 misericordia, é per ço es misericordios, é de llur divina gratia,
 é per ço es gracios, e de llur divina perfectio, é per ço es perfect, e axima
 les sapias fills que totes tres coses lo Para lo fill lo sancte esperit se
 gloriet en en llur deitat infinita eternal en llur divina uni
 tat per le qual cascun dels es un, é singular en llur divina
 bondat per le qual cascun es bo, en llur divina grandesa infinita
 per le qual cascun es infinit en llur divina eternitat per le qual cas
 cun es eternal en llur divina poder per lo qual cascun es omni
 potent en llur divina saviesa per le qual cascun es entes, é sabut
 e volgut en llur divina veritat per le qual cascun es veritader, é en
 llur divina gloria per le qual cascun es glorios, en llur divina
 distinctio per le qual cascun es clar, é distinct del altre en llur di
 vina concordancia per le qual tots tres se concorden en unanimitat

mateixa essentia e' natura, e' deitat, en l'ur divina equaltat per le
qual cascu es equal, en l'ur divina simplicitat per le qual cosa no
man simple, e' la un en l'altre sens compositio, en l'ur divina
justicia. per le qual cascu es just, en l'ur divina memoria per
le qual cascu es membrant, en l'ur divina misericordia per
le qual cascu es misericordios en l'ur divina gracia per le qual
cascu es gracios en l'ur divina perfectio per le qual cascu es per
fet. E sapiaj fill, com a questa obra gloriosa e' divina de generati
o, e' prolesio divina, que te revelade segons q' jo vegele conté plane
com fui en presència del meu fill Jesu; es tan alta, q' no valha no pot esser per
tal ço es etern al infirmitat: per ço fill sapiaj, q' no basta virtut a declarar
ni manifestar lo compliment gloriós, e' lo subira sentiment, e' acubad, q' jo ve
ge de la de munt dita divina generatio, e' prolesio del Para, e' del fill, e' del
Sant Esperit per membrar entendre, e' amar di no la mia anima per q'
men corve a l'esper. E el fill pensa de conté plan en les demunt d'itj cosas
quet he revelades. E para a saber fill, q' qui hauria de la mateixa si no
un poc sentia de la doçor, e' plaer maravellos de aquella gloria, q' jo ve
ge sent e' posseherch, e' fare perdurablement sens fi per gracia del divi
nal Para, e' per amor del meu fill Jesu fill seu, e' per bontat del Sant
Esperit, e' per tal te dic, q' men corve a l'esper, car de fill poder, e' virtut a
lenqua humana, q' no pot manifestar ço quino es de natura n'ita
fill noets ara en loc que no pogues rebre per ois car a ximades per
de fedia lo oyment humenal de rebre, e' de q' tan altes, e' tan

44
sobirany obrey celestials é divinals. Mas com seray en aquest glo-
ria celestial hon yo ora som veuray endendray é conxeray com-
plidament sens fi é sens altre mija, é embare q' q' yo verrey tant
be he declarat, é quai's per semblansay recomptant de la gloria de la
beneuyrança, q' cascun salvat, é gloriet pat cura, é poseira segons
re capacitat é q' haura merescut; le qual gloria car tu es é tant mor-
tal no pots veer conxer ni complidament sentir sino per fe, é per
caritat.

O Regina singular gradia le fay del lla de la de clarad q'
hay donat a la mia anima, é beneyt jo lo dia, q' fust concebuda é
nada é per tot lo mon siay tu é lo teu fill conegut é amade é
beneuyrada: be creu donamia, que tot me hay recomptat, q' ayi
es veritat com tu ho dius: Esperat prec Regina sens par, ay tant com
pau nize, q' tu mi tengues bon lome ad bon fill, q' pusta per bondat
é gradia tua á coneguir veer é poseer ad lo teu fill, q' viu ad lo teu Pare
en unitat del lla. Esperit, per infinita seculora secula. Amen.

[Faint, illegible handwriting throughout the page]

46

Beati Raymundi Lulli Doctoris illuminati et Martiris Declaratio.

In qua continentur multa utiles noticiae et solutiones dubiorum facta iuxta theoreticam Artem, et in qua breviter et facile ostenditur practica dictae Artis, intelligibili quidem, ab omnibus mediocriter noticiam habentibus Principiorum et Regularum Artis traditae duobus annis antecedentibus. Serviet praesens declaratio, non solum ad unum et practicae praedictorum facilem experientiam, sed etiam et maxime ad habendum materiam certam, cui deinceps possunt applicari futura dicenda in Arte, quae propter defectum materiae bene cognita, multoties videntur difficilia, cum vera sint valde facilia. Ut autem emulorum huius divinae Artis insidiatoribus auferatur omnis occasio calumniae, ponetur ad litteram totus liber, sicut a M. Jo. de Re est positus, nihil addendo vel auferendo; et sic, qui volent reprehendere illuminationem Magistri ponendo in caelum os suum, vel hanc doctrinam reprehendere omitterent. Sic incipit apud Illuminatum Doctorem praesens Declaratio.

DEUS.

Ad tuum honorem incipit declaratio Raymundi per modum dialogi edita inter aliquorum Philorum et eorum sequacium opinionem erroneam, et damnatam a Venerabili P. P. Episcopo Parisiensi.

PROLOGUS.

In quadam silva iuxta Parisios stabat Raymundus histrix et orator iuxta quendam fontem viderans in erroribus, quos quidam Philosophi tradiderunt, et in suis libris ponerunt de theologia, quae domina est philae, et Mater, atque speculum, in quo huc manus dicitur summa Virtute, Nobilitate, Veritate, Bonitate, Potestate, Sapientia et ceterarum dignitatum. Causam cognovit, et etiam operationem, quam habet in se et in suo effectu, videlicet in mundo et in spiritibus eius.

Dum autem Raymundus, ut praedictum est, ita staret,

Admirans quomodo Deus qui est Summa Veritas et Sapia permittit in
hoc mundo tot Errores, venit quidam Sortes nomine, et Raymundo sa-
lutaui, et ab eo quosvis que staret ibi studiorum et tristitia? Cui Raymundo
respondit se ipsum esse verso salutem, quod ipse habet desiderando quomodo recordare
posset thela et philia in illa recorda qua requirit esse int. causa et
sua effectum. Cui dixit Sortes quod ipse illa recorda ex multis annis praes-
teritis scire cupiebat; dixitque Ray: ad eum: Numquid nescis tu, quod
Episcopus Parisiensis damnauit ducentos novemdecim articulos
qui sunt de Theologia et de Deum, et operationes eius? Quos
articulos aliqui Philosophi asserunt, et contendunt esse ve-
ros secundum philosophiam, quorum tamen veritas est impossi-
bilis, quoniam, si veri essent, theologia minime esset vera

Sortes dixit, quod articuli, quos Philia affirmant, in phi-
la continent veritatem, cum ita sit quod philia sit de rebus veris,
qui etiam dixit quod ipse ita quolibet sustineret quod illi arti-
culi essent veri et boni. Valde displicuerunt Raymundo ver-
ba ista: Unde int. ipsos diu erat obsequio magna donec
Raymundo haec verba diceret: velles tu Sortes quod nos
duo adinvice de hac materia disputaremus, et veritas
te investigaremus, utrum tua opinio, aut mea, circa ista
materia sit vera? Et quod nos recordaremus in quibus possemus,
et super illis, in quibus recorda habere si possemus, quod nos ad
sententiam discretorum Magistrorum Universitatis Parisiensis in
thela et philia, de illis in quibus aliquis nostrum erraret,
ab ipsis Reverendis Magistris correctione et doctrina receper-
remus?

Plauerunt Sorti verba quae dixit Raymundo, licet
dubitaret an ipsi posset adinvice super hoc recordare: quod
ipse omnibus modis dicta Philonem volebat sustinere, sicut
et Raymundo dicta Thelonem. Venit in Sortes quod si ipsi
in aliquibus veris Principijs et utriusque parti communibus posset ad-
invice venire, ad quae unanimiter recurrebant, in quibus
cognosceret quis eorum veritatem diceret aut errorem, sibi place-
ret, quod pulcher ordo iste foret in principio disputationis, et si
illud ad perfectum, quod desideraret, venire posset.

Raymundus dixit quod ipse illa Principia sciebat, et ea in
 quodam libro, quod fecerat de articulis Christiano, Philo luculet.
 probauerat, quae quidem Principia sunt productio in totum pro-
nis, mundi creatio, filij Dei incarnatio, Omnis ho-
minis generalis reuocatio, et finis generationis et corruptio-
nis omnium generabilium et corruptibilium. quia per talia Principia
 ad inuicem possunt uenire et theata ac philo possent decore,
 dare, cum ita sit quod philo sit instrumentum huius uirtutis, uicinate
 in diuina uirtute ad cogendum Principia ante dicta, quae sunt
 finis rebus istis inferioribus. Id Antiqui Philo de dictis Principijs
 nullam cognem habuerunt, et ideo aliqui eorum nequentiam illo-
 rum Principiorum ignorauerunt, quia, qui finem ignorat, clauam
 cognem de illis quae sunt propter ipsum finem, habere non potest.
 Et ideo aliqui moderni Philo sequaces Antiquorum Philorum
 sunt causa discentionis quae est inter me et te, O Sortes.

Verba
 quae Raymundus dixit, Sorti non placuerunt, qui dixit, quod illa
 Principia, quae Raymundus dixerat, simpliciter erant de theata,
 quae est positua uideri non probata per necessaria rationem, et quod
 nulla ratio necessaria ad clonem necessariam sine philo clui possit.
 Raymundus dixit quod Principia antedicta ita fortiter probauerat
 in predicto libro quod omnes objectiones de ipsa Principia factae destrui
 possent, positiones uero ipsorum Priorum non, et de hoc Sortes,
 cognem habere poterit, si legere uoluerit predictum lib. de artij

Sortes respondit dicens, quod nullo modo sciret in illis Principijs
 supra dictis, quia generalia non essent neque conia omnibus homini-
 bus. Id si ipse aliqua Principia generalia conuenia et per se cognita hret,
 in illa Principia libent. cum ipso disputaret ad probandum uerum quod
 inter se possent uenire. Raymundus dixit: uelle ne, O Sortes, per
 Principia habula generalis, quae de nouo est inventa, meum disputare de
 hac materia, et quod de ipsius Principijs esset una communis opinio inter me
 et te, quia illa Principia generalia sunt et conuenia ad omnes scias, et
 ad omnes clones, et per se sunt cognita, et sine illis philo nec aliqua

Alia scia pot esse? Et qua sunt illa Præ? dixit sortes.

Raymundus respondit dicens: prædicta Præ tabulae sunt Bonitas, Magnitudo, Aternitas sive Duratio, Potestas, Sapia, Voluntas, Virtus, Veritas, et Gloria. Præterea, Incordia, Præcipuum, Medium, Finis, Majoritas, Aequalitas, et Minoritas. Et in his Principiis omnia entia implicata sunt aut explicata in eorum essetia et natura, ac se ordinata mutatione ipsorum Principiorum, quæ tradit. in prædicta tabula, significant. secreta et veritates nature in quibus intus humanus in hac vita pot ipsa attingere. Dixit sortes quod ipse illi positioni intendebat, prout in quibus expressit dictis nulla falsa sequeretur. cō: Raymundus ad hoc dixit in nostra computatione potens cogere prædicta Præ esse necessaria et mutatione eorum, ad se ipsa delusero veritates se necessariam rationem, quod utique nullatenus facere possem, nisi illa Præ et eorum mutationes essent necessaria.

Raymundus ait: ad eum ut vitemus proliptate inutilem oportet nos tenere eam opinionem omnium Majorum Philorum, et 1º quod Deus est, et quod ipse est Causa 1ª, et quod totus mundus in universo, et in qualibet sua parte est sui effectus: Item quod Deus est unus, et quod ipse sit propria et substantialis Bonitas, Magnitudo, Aternitas, Potestas, Sapia, Voluntas, Virtus, Veritas, et Gloria. Et quod ipse est Finis, et Principium omnium rerum, et quod ipse in se ipso sit omnino perfectus, et nullius rei extra se sit indigentia. Item quod in Deo dignitates seu proprietates ante dictas sunt reales, ut se sua realitate sint remota a se esse, et eorum eandem Incordia sint remota a Veritate: sicut Bonitas, quæ Incordia Magnitudinis est remota a Potestate. Item quod qualibet illarum dignitatum sive rationum sit in uno et in eodem numero ad aliam, sicut Bonitas et Magnitudo, quæ simul vertitur. et hoc necario, ut in ipsius se cadat accidens, ita videlicet, quod Bonitas sit magna per se ipsam, et Magnitudo bona per se ipsam, et sic de alijs. et oportet quod, hæc omnia tradat. ab illis qui supponunt Deum esse, et qui supponunt ipsum esse totum perfectum et purum actum et infinitum sine aliquo defectu, quia sine talibus proprietatibus et rationibus Deus non potest esse perfectus, quia

Adm, dixit Raymundus, oportet qd sit nostra conij opinio
 qd in effectu dei sit Bonitas, et causa p sua Bonitate sit
 Bonus effectus, et p sua Inagnine hat magnu effectus, et p
 sua eternitate hat ipso durabile, et sic de alijs, magis
 effectus in universo et in partibus eius similitudine ipsius. causa
 recipere pot un recorda amari bonu, ita qd illa receptio
 et recorda causa et sui effectus sit bona p Bonitate et mag-
 na p magnine et sic de alijs. Sorsus ait qd faciat ad propo-
 sitione ista Verba.

Respondit Raymundus qd ista verba signat modu or-
 dinatis disputandi super hanc matam, ita videlicet, qd nos
 ad recorda et ordinu qui e int. ista causa et effectus, re-
 curramus talit, qd int. ista causa et suu effectus un vera
 opinione et claud n sit metay et qd effectus sit propt. cau-
 sa et n e vero. Et oportet qd hoc ita sit, ut causa sit si-
 ni sui effectus. Veluti si quereretur Vnu ho debet di-
 ligere Deu plusquam semet ipsum? Et responderet. qd ho
 amabilis e p sua anima et p suu corpus, et Deus e
 p sua eternitate et inspiritabile, et ideo Deus e magis
 amabilis formalit. quod ho, qui e in tempore et qui sit
 quantitate. Item un fine Deus e magis amabilis quod
 ho: quia dicitur Bonitas n e propt. Bonitate sui effectus,
 id Bonitate effectus e propt. Bonitate Dei, qua e causa Bon-
 nitatis effectus, et sic de ceteris rebus sive Principijs;
 et ideo Deus amabilior e p sua Bonitate quod ho p sua.
 et ho qui plus ipso Deu n amat quod reipso, sicut deo
 injuria et peccat. Respondit Sorsus dicens: qd Nemo erat de
 positione ante dicta.

Raymundus ait: Oportet etiam viderare in hac nos-
 tra disputone unu aliud modu, qui e un ead Regula
 partis inventiva, qua e de puritate transcendentibus, videlicet,
 qd Sorsus p sua virtute transcendit ad intelligendu veritate
 veritates, quas ipse qua sub ipso sunt attingere n potuit. Sicut

Imaginatio hominis quae imaginatur, quod Antipodes inferius cadat,
et sicut gustus infirmus, qui dulcem saporis pomi quod infirmus
comedit, attingere non potest. Sed Rursum istius sensitiva et
imaginativa transcendit quod intelligit quod hoc, quod videt, imma-
ginationi de Antipodibus, videlicet quod inferius cadat, esset su-
perius ascendere. Sed quod intelligit hoc, quod sensitiva infirma
videt. Est amarum in pomo, Est dulce: et ideo non oportet ali-
quando infirmitate poterat videre, quae dispositae sunt et
sunt propria instrumenta per quae veritate boni virtus attingat
et ideo multoties istius infirmus est et dicit, et gemit veridice
se hoc quod est falsum, et e converso. Sed, cum se expositat et denudat a falsi-
tatis significationibus, quae sibi inferiores potest representant, et ipsa sua
natura et virtute, quae est ultra potest inferiores videat, tunc facit ve-
rum iudicium de signatis, quae sibi per potest inferiores representat, et
reperit exemplificationem

Est etiam alius modus punctorum transcendentium, videlicet cum
intus mediante gratia Dei supra se ipsum transcendit, et in se ipso
veritatem per causa et eius operationum attingit, quam tamen
in se ipso, videlicet in sua natura attingere non potest, sicut
quando intellectus dicitur videt, quod Deus diligit hominem
iustum, sed quando ipse facit peccatum, Deus eum non
diligit: Unde intellectui videtur, quod operationes illius hominis
suis, quae in uno tempore sunt bona, et in alio male, mutant
divina Voluntate in hoc, quod ipse unum et eundem hominem diligit in
uno tempore, et non in alio, et sic intus implicat contradictionem affirmans
quod divina Voluntas est immutabilis quia est aeterna, et est mutabilis quia
diligit unum et eundem hominem in uno tempore, et non in alio. Intus ita ex-
mente dicitur per contradictionem antedictam, se ipsum infirmum intelligit, sicut
imaginativa intellexit infirmam de qua supra dicitur, quae habuit
falsum imaginari contra verum, et sicut sensitivam, quae habuit
falsum sentire contra verum. Unde ipse intus motus a contradictione
praedicta supra suam naturam transcendit ad intelligendum immu-
tabilitate summe Voluntatis, quamvis in uno tempore ve-
rum et eundem hominem diligit, et in alio tempore
non diligit.

Dixit Raymundus in hoc duos modos punctorum transcendit,
 si placet, nos invicem in hac disputatione qua e int me et te, di-
 putare poterimus, videlicet ita qd nobis caveamus qd nos ter intq
 qd sit unus, et supra exemplificabit e. Venit Sortes illi qua
 Raymundus dixerat, nec dissentire poterat, quia illa se re erant
 manifesta. Raymundus ait, quis nostrum in hac disputatione ante
 loqui incipiet? Cui Sortes respondit qd ipse 1. loqui volebat, et
 quolibet articulo sustinere, et tu Raymunde loqueri postea, et mea
 non destrues, si ipsam destruere possis: Oportet tñ, qd nobis ca-
 veamus ne in nostra disputatione sit aliqd sophisticum, cui Ray-
 mundus ait, qd ipse de illa ordinatione erat intentus, ipsum rogans
 qd inciperet. Art. 1. qd Deus n̄ est trinus et unus

ARTICULUS PRIMUS

QUOD DEUS NON EST TRINUS ET UNUS.

Quoniam trinitas n̄ stat cum summa simplicitate; ubi enim e plu-
 ralitas realis, ibi e additio et oppositio. Exemplum de aervo lapide.

Sortes ait: in omni esca in qua e pluralitas, necario oportet esse
 spondens, et qd dicitur esca e infita in simplicitate, ideo e infinite
 distans a spondens: qd Deus n̄ pot̄ esse Unus et trinus, et ipse sit
 simplex et n̄ oppositus.

Raymundus ait: in omni pluralitate, qua e de forma et
 materia, oportet esse spondens et additione; id si pluralitas sit in esca
 sine materia, n̄ sequit: qd in illa esca sit oppositio; sicut in esca Dei,
 qua e una simplex forma, qua Pater appellamur, qui de tota sua
 simplicitate et esca et de toto se ipso producit et generat Deum filium
 et qd de se ipso et n̄ de alio ipsum generat, ideo oportet qd filius
 sit simplex p̄ forma, esca et natura, et productus et generatus; et qd
 ipse cum Patre remanet una simplicitas, una esca et natura, cum de
 toto ipso sit generatus, in eadem esca n̄ pot̄ esse oppositio neque additio
 p̄ pluralitate; quia si in eadem esca esset ipso, eadem esca n̄ esset
 simplex in infinitate, neq̄ ipsa esset infinita.

Sed tu, Sortes, habes falsam imaginationem in q̄d pluralitate

Quoniam personarum videtur in pluralitate, quae est per formam et materiam in effectu Dei, quae quidem forma et materia sunt diversa esse, et quia forma et materia ad invicem in una substantia coniunguntur, et sunt partes ipsius, oportet quod substantia ex ipsa sit spontanea, cum sint differentes per esse et materiam.

Sorites ait Raymundo: quae pluralitas est in Deo? cui respondit Raymundus quod in Deo oportet esse pluralitatem de necessitate, ut Deus de se ipso et in se ipso et per se ipsum, et non de alio, habeat aliquid infinitum. quod, si aliquid infinitum in se scilicet intrinsece, non habet sui actus non potest esse infinitum per infinitam Bonitatem, Magnitudinem est et sua rationes sunt infinite omnia, unde sequitur: malum infinitum da Bonum infinitum, et etiam infinita paritas da infinita Magnitudo, et infinita paritas da infinita Eternitas, et sic de alijs: Unde sequitur: quod Deus esset summum malum da summum Bonum vocatum da causa. Et quia Deus non potest esse malum, de necessitate oportet videre quod divina rationes non sunt omnia, quod habent in se ipsa sua propria quibus substantia et materia, et quod eadem materia se habet ad finem quae est, hoc est, quod Deus per suam Bonitatem se habet ad producendum Bonum et per suam infinitatem ad producendum infinitum Bonum, et per suam eternitatem ad producendum infinitum et eternum Bonum et sic de alijs: hoc ita non esset, si in Deo non esset pluralitas personarum.

Sorites ait Raymundo: per quam materiam et rationem est in Deo Pater et filius et spiritus sanctus? et quae personae sunt tres et non plures nec pauciores? Raymundus respondit: Trinitatis lib., quod breviter poterit, facere propono non sine causa: quae tu, Sorites, quere solam tua opinionem in lib. de articulis fidei Christianae supradicto, quia in illo lib. clare deditur responsio de istis et alijs. Art. 29 quod Deus non potest generare sibi simile.

Articulus secundus

Quod Deus non possit generare sibi similem.

Quod enim generat ab alio habet principium a quo dependet et quod in Deo generare non esset signum personarum.

Sorites ait: cum Deus sit ens infinitum, impossibile est quod ipse sibi simile et aequale possit generare, cum oporteat quod generatum sit dependens ab illo qui ipsum generavit; et quia ab alio dependens non potest esse infinitum, ex quo est

70 9

Per aliud nec ens generatum ab alio dependens pot esse infinitum.
qa, si esset infinitum sequeretur ex hoc contradictio, videlicet quod esset in-
finitum et non infinitum, quod est impossibile.

Iterum dico tibi quod vile est considerare in Deo generationem, quia
generatio est de corruptione, et in ipsa venit nova forma in actu
de potentia, in qua perfectum esse non habebat, et hoc cum tempore et
mutabilitate, et cum privatione se antiquo corrupta. Et talia in Deo in-
considerare per generationem non sunt licita, cum ita sit quod Deus sit ens eter-
num et infinitum sine mutatione quacumque.

Raymundus ait Soti: hoc quod dicitur esset verum, si generatio quae
est in Deo, esset eodem modo qui est in suo effectu. Sed tu male dicitur
considerando simile modum in causa et suo effectu, quia, si modus hic
idem, equalis et similis esset simpliciter, sequeretur de necessitate quod cau-
sa et effectus inverterentur, quod est impossibile. Quare tibi dico quod si
in illa divina sit unus Pater infinitus per essentiam et naturam et per om-
nes suas rationes, et de toto se ipso, hoc est de tota sua essentia et natura
et de omnibus suis rationibus, generet Filium, oportet quod illud generet infi-
nitum et aequale sibi, quia, qui generatur est de tota infinitate, oportet
quod sit generatus infinitus sine mutabilitate, et qui generatur est de tota eter-
nitate, oportet quod sit generatus aeternus sine tempore et mutatione.

Sed tu Sotes, verum diceres, si Deus Pater Filium de alia essentia et
natura generaret, et non de sua quae aeterna est et infinita, sed hoc esse
non potest, quia nulla alia essentia et natura potest esse infinita neque aetern-
na, nisi divina tantum, nec Deus de nihilo ens infinitus et eter-
num potest generare, quia tunc initium et mutabilitatem haberet.

Itaque tu, Sotes, habes falsam considerationem in hoc quod dicitur, quia in om-
ni essentia, in qua finis et forma invertuntur, est dependens unaqueque rei ab
alia impossibiliter, quia, si esset talis dependens possibiliter, esset existens
ipsius rei propter suum finem, aut eius finis esset ut sua existens esset,
et illa res esset ex diversis essentibus una ab alia dependente.
Sed quia Deus Pater generat Deum Filium de tota sua existens et
de toto suo fine et de toto hoc quod habet, et in ipso existens et finis

vertunt. et sunt una simplex eba et nata, idcirco filius de-
pendat n' sit a Patre, videlicet qd Pater sit antequam filius,
nec in aliquo e' magis nobili, nec minus nobili. De ho-
liu illa dependat sit a Patre, quod tu dicis; quia Pater
e' antequam filius, et e' causa filij 2m cum nato.

Item, in qtu tu, sortes, dicis qd in Deo vero n' esset
signu perfecti, veritate dicis, si tali modo videras geronem, sicut
geronem qua e' in corporibus elementatis, pro vi de tatu gerone su-
pra dictu e'. Sed falsu dicis 2m modu geronis qua e' in pro-
prietate divini. quia enim gloria e' ita magna, sicut gloria qua
sit Deus Pater in gerando de se ipso filiu eternu. et infi-
nitate, et totu perfectu sine aliquo defectu, totu Bonu sine ali-
qua malicia, totu potentu sine aliqua impota, totu sapi-
ente sine aliqua ignora, et sic de similibus. Et tu sis qd in ar-
tibus mechanicis artifex magna sit delectone in producendo bo-
nu, magnu, durabile, et potente effectu, et qtu majore no-
biliore, et magis artificiatu ipsu producit, tanto majore sit de-
lectone; et icid e' de Agentibus naturalibus, sicut ho Pater, qui mag-
na sit delectone, cu' pulchru filiu, Bonu, magnu benedictio-
natu, potente et de bona femina procreavit.

Plus aduc dico tibi qd, si tu potes tuu filiu de te ipso
sine femina generare, magis placenti haberet quia si tu ipsu ge-
nerares de alio et in alio, hoc e' de femina et in femina, qd illa in
gerone tui filij teud participaret, nec potes tuu amare filiu in tantu, ex
quo de diversis essentibus esset productus.

Item si humanus intus suu intelligere potes gerare in
sua propria intelligibilitate intrinca sine intelligibilitate extrinca,
et sine aliqua specie extranea, multo majore delectone, majore per-
fene, potestate et virtute hret quia hat nunq, qd ipsu oportet adde-
tis extraneis et speciebus participare. Tu op, sortes, videra et tuu intelli-
tu exalta in intelligendo qd Deus Pater magna sit gloria in gerando
ita gloriosu filiu, sicut dictu e'. R. 3. qd Deus n' cogit alia a se

ARTICULUS SEXTUS

Quod Deus non cognoscat alia a se

Dixit sortes qd Deus omnia in se ipso cogit, cuius cognitio e' eterna

51 6

Et est Deus et est permanens sine mutatione quacunque; idcirco
aliquid extra se non cogit. Quod, si sic, in ipsis cogere foret
mutatio, sicut apparet in Artifice qui turrim imaginat, quod
facere vult et quod in se ipso intelligit, et cum ipsa facta fuerit,
iam ipsa extra se non intus intelligit, quia una fuit turris, et
alia est turris realis quae facta est; et, quia turres sunt dif-
ferentes, est mutatio in intelligere in quod mutat. Et supra dicta
obsta. Simili modo tibi dico Raymundo, quod Deus non intelligit me
neque te neque solus nec arborem nec similia, quia ego, tu
et alia non sumus illi quos Deus intellexit, antequam essemus,
si enim nos essemus illi, nos fuisset antequam essemus, quod est
dictio, quae stare non potest: sequitur quod quod Deus non intelligat aliquid pro-
ductum in esse, quia sic intelligeret alia a se.

Sicut Raymundus dicit: sicut sapientia Dei est immutabilis per
eternitatem, ita est infinita per infinitam imaginem, et, sicut est
indivisa et impossibile quod ipsa sapientia sit mutabilis postquam est
eterna, ita est indivisa quod ipsa sit parva postquam sit infinita
imago, et parva esset si mutabilis esset ita, quod ipsa in
uno tempore intelligeret unum obiectum et in alio tempore non.
impossibile est etiam quod summum intelligere sit mutatum vel par-
vum: de necessitate ergo oportet quod ipsum intelligere Dei mensu-
ret et apprehendat omne illud quod productum est de se in esse
aut de potentia in actu, sicut ipsa illud antequam fuit apprehendit.

Quare tibi dico, quod si Deus me non intelligeret, nec te nec
alia producta, intelligere Dei esset terminatum et finitum, in quod
essent obiecta producta per naturam, ut essent intellecta, in quod sunt
intelligibilia postquam sunt: Et, si intelligentia Dei ipsa non intelli-
geret, esset defectiva et limitata, in quod non apprehenderet nos-
tram intelligibilitatem, et in quod impediret in intelligendo me et
te et illud sine sui mutatione. Esset ergo divina sapientia defectiva
et impotens propter defectum eternitatis et potestatis, et propter
parvum infinitam imaginem; quod est impossibile.

Antes ergo Divinus intelligit sine aliqua mutatione me

Et de et illud in nobis ipsis et in re ipsa. et ad hoc dicitur
omnes sua dignitate et ratione sicut eternitas qua dicitur
omni intelligere in immutabilitate, et Potentia qua est infinita
in quantum potest esse immutabilis quia non apprehendit in nobis
ipsis, sicut nos etiam in semet ipsis apprehendit prout quod eternus; et
hoc in uno et eodem numero. Hic est punctus transcendens in meo intellectu
qui in tuo non est.

Dixit Raymundus Sortes: antequam turris sit facta intus
artificij illa accipit per imaginem, et postquam facta, tunc ipsa accipit
per figuram et colorem, et ea imaginatione retinet in qua intus ipsa
intelligit et accipit in absentia turris realis in eodem genere phantasia
in qua ipsa accipere antequam esset turris ipsa edificata. Unde
turres in illo genere sunt differentes per species differentes, in quantum una
species fuit prior in imagine quam alia. Idcirco oportet quod intel-
ligere artificij sit motus de uno obiecto in aliud, per cuius motum est mu-
tatio, et per motum est in tempore et in quantitate; et est determinatum et finitum.
Non est ergo illud intelligere tale, sicut intelligere Deum, ut dicitur: Non
tu Sortes, habes tuam imaginem et tuum intellectum infirmos in hoc, quod
equiparas intellectum Dei intus artificij operi turris facti.

Nonne recolis tu Regula de punctis transcendentibus super-
ius memoratis, in quibus imago est infirma in quantum imaginatur quod
Antipodes cadant? Eleva ergo tuum intellectum super tuam infirmam ima-
ginem, et intellige quod intus Dei sit cum quo potest esse immutabilis in
intelligendo te et aliud in semet ipsis et in te ipsis et in alio. Sed
tu hoc facere non potes, quia non habes cum quo nec volare potes, quia
non habes cum quo, et si tu volare non potes, non sequitur quod avis volare
non possit, cum ita sit quod avis habet alas cum quibus volare potest, et
tu non. At ergo Deus cum quo potest alia a se intelligere sine mu-
tatione sui intus in se ipsis et in se ipsis; et illa obiecta quibus potest ea
intelligere sine sui mutatione, sunt sua ratione eterna et infinita.

ARTICULUS QUARTUS

quod nihil est eternum a parte finis, quod non sit eter-
num a parte Principij

Sortes ait: Raymundo: Theli supponit quod mundus sit eternus a parte finis in
quantum dicit quod celum sepe durabit ac etiam quatuor elementa, quod si esset verum,

57

sequet etiam ex hoc quod ipsa scilicet calid et eternitas essent etiam
eterna in tantum a parte ante quod a parte post, cum ita sit quod a-
ternitas sit indivisibilis, quae divisibilis esset, si aliqua entia per ipsam
perpetuo durarent, quae fuissent de nihilo et in tempore principiata.

Raymundus dicit: tu scis, sortes, quod mundus est effectus 2ae causa, et
quod est sui effectus per ordinationem. Id si esset ordinatus, si non esset ordinatus,
ad aliquem finem, cuius finis privatio foret, si mundus et sua partes deveniret
in privatione. Requirit ergo causa non ordinationem suam et non durare
ad ordinandum suum effectum, quod mundus remaneat eternus, ut sequat. finis,
propter quod est. et ille talis ordo dependet plus a parte causa quam a parte
effectus, cum ita sit quod finis perfectus attingat in causa et non in effectu: si
est ergo effectus per se ipsum simpliciter. Id per causam, nec est propter suum finem Id propter
finem causa, qui finis est ipsa causa

Non habet ergo mundus naturam per se quod sit eternus a parte post, quod
cessante causa ab operando, quae libere agit, cessare potest effectus ab esse
suo; nec sequitur quod quod mundus habet per se proprietatem vel naturam eternam a parte
ante, et dicitur est, sicut non sequitur quod, si tu tuum pedem in arena posuisti hodie,
heri etiam illum posuisti in ea; nec etiam sequitur quod tu coactus pedem teneas in
arena, postquam tu cum libertate ipsum in eam posuisti; nec etiam vestigium
tui pedis, quod est effectus ipsius potest esse finis tui pedis, quia, si esset finis tui pedis,
esset causa et effectus ipsius; et hoc est ad idem, per quod signat. quod tua ratio fal-
sa est et inanis. h. 5. quod omnia separata sunt coeterna 1o principio

ARTICULUS QUINTUS

Quod omnia separata sunt coeterna 1o Principio

Sortes dicit: omnes substantiae separatae sunt aeternae, sicut 1o Principium est aeternum,
et hoc est de necessitate postquam sunt, cum ita sit quod proprietatem non habent
neque naturam quod de se potest ducant. in actu, quod motum non habent neque
substantiam in quibus possunt esse, neque sunt se generabiles, nec de nihilo possunt
produci, cum ita sit quod nihil non possit habere aliquam passionem ita, quod de
ipso aliquid producat.

Raymundus ait sorti: sicut oportet quod aeternitas Dei totum suum
effectum apprehendat in duratione, sic oportet etiam quod omnes aliae rationes
totum ipsum effectum apprehendant, sicut Bonitas Dei, quae totum effectum
apprehendit inquantum ipsa est major quam Bonitas effectus, et idem sequitur de
Magis causa, et sic de alijs rationibus: oportet ergo quod substantiae separatae et

Etiam Universus totus hanc naturam Primum creatum, ut omnibus sit ante
Principium sui effectus per durationem. Et hoc vult divina voluntas, ut
omnibus sit totus sit major per causalitatem, imo sit ante per durationem; quia
si ante non esset omnibus modis, predictio Primum non esset per causam apprehen-
sionem omnibus modis; et etiam divina Providentia fieret injuria, et etiam alijs
rationibus Dei, si ipsa non essent ita ante suum effectum per durationem, sicut non
ante ipsum per se ipsam.

Item hic sortes falsam habet imaginem in quibus dicitur quod substantia
separata non potest esse nova, quia non est producibilis de potentia in actu, nec de
nihil. Erras enim in hoc quod tu non videras infinitam Dei Potentiam,
nec suam voluntatem nec sapientiam, quae sunt infinitae; nec videras nu-
meri unitatem in quo sunt. Nam si tu hoc bene videras, intellige-
re posses quod substantia separata potest produci de nihilo, quia non sit pro-
ducibilis de potentia in actu. quia postquam divina voluntas ipsa vult
producere, potest etiam quae est eadem numero cum voluntate et sapientia
ipsa potest producere, quia ipsa potest ita illam perficere, sicut voluntas potest ea
velle et sapientia scire.

Sedum dico tibi, quod si in me essent mea potentia et voluntas eadem
idem numero et sic de meo intellectu, ego possem producere ita magnam
mundum de nihilo, sicut iste est; quia, sicut ego possem velle et scire,
sic possem per meam potentiam perficere. Sic in sortes dicitur verum in quibus
dicitur quod nihil non potest esse passio quod de ipso aliquid producat. Ad di-
vinam sapientiam, quando substantias separatas et omnia alia produxit et
creavit, non videravit nihil, quoniam hoc non erat sibi necesse vider-
e, sed divina voluntas voluit quod essent substantiae separatae, quae non es-
sant, et statim fuerunt postquam divina voluntas voluit quod essent.

Articulus 6us quod redeuntibus corporibus celestibus
omnibus in eundem punctum, quod sit 36000 an-
norum, redibunt sidem effectus qui sunt modo

Sortes dicit Raymundo: Artifex facere potest de massa aurea unam
statuam hominis, et de illa statuam potest facere statuam equi, et de illa
alia ad rem placitum et hoc ita continue, quousque materia auri per
transmutationem statuam sit sumpta, verum est illis auri non perditur. Et vult
it in alia substantia, in quibus non sentit, quia in plures partes est divisa, et ratione
agentium naturalium, celestium et elementarium redire possunt partes et in simul

53

Contingi p̄ magnū tempus et p̄ multas transmutationes. Idcirco modo simili p̄ reditū corporū celestium in eundē puncto, q̄d sit in 36000 annorū redit iste idē effectus qui modo ē in me et in te et in illo; et hoc ē de te, Raymūde, qui dicis q̄d generatio et corruptio generabilis et corruptibilis cessabunt.

Raymundus ait: tu scites recepisti imaginē supra dictā rem transmutationes statuandū aciri in uno et eodē subto; et q̄a statuo recepisti p̄ transmutationē de materia in trijs materiis corruptibilibz et generabilibz tale habes imaginē, sicut ille qui imaginat q̄d Antipodes cadant, quia si verū esset hoc q̄d tu dicis, curru naly mutaret in suū dnu, ita q̄d Agens naly si intenderet venire ad p̄fectū sui appetitū in fine in quo suū esse p̄ficiat, id intenderet quietū habere in medio in quo laborat donec sit in fine, in quo quiescat et fiat p̄fectū esse q̄d desiderabat.

Unde, si tua opinio esset vera, omnia Agentia natura naly venirent ad quiescendū in fine qui ē sub fine, qui ē ras actus. Sicut ignis, qui quiesceret in calefacere, et n̄ in calefacto, et vegetativa in vegetare et n̄ in vegetato, et sensitiva in sentire et n̄ in sensato, et imaginativa in imaginari, et n̄ in imaginato, et intellectiva in intelligere et n̄ in intellecto, et spes essent p̄ se interne et eandē individua p̄ se, q̄d ē impossibile; quia major ē magis in Bonitate et Veritate utriusq̄ horū, quā in specie horū.

Item rem tuā opinionē essent spei ra nata, et rem nata q̄d ē impossibile esset potibile, et q̄d potibile esset impossibile, et ideo tua opinio implicat radice q̄a esse n̄ pot: necariū ē q̄d n̄ sit illa resolutio quā tu dicis esse, id q̄d sit finis generis et corruptionis, et q̄d in isto fine p̄ficiat. q̄d generatio naly.

Præterea: si verū esset q̄d tu dicis de puncto q̄d sit in 36000 annorū, sequer q̄d alius punctus movit. iniperet, qui ad finē veniret, et post modū esset alius punctus, et sic in infinitū; et q̄d nullus punctus 36000 annorū poterit esse ultimus, nec p̄ dno luy, q̄a sic esset multiplicatio numeri in infinitū, q̄d ē impossibile, cū ita sit q̄d multiplicatio numeri sine determinata et distincta quantitate in subto, in quo ē ante et post, esse n̄ possit.

Præterea dico tibi quod si esset numerus infinitus partium de quibus dictum est
numerum. Ita materia et elementa per reditum et revolutionem nu-
merum, sicut materia auri supra dicta, et si habet subitum in quo
materia potest restaurari, nec etiam quatuor elementa, nec elementata:
oporteret quod ipsa veniret in non esse, et sic esset vacuum et vacuum totum
hoc quod est sub divinitate luna, quod est impossibile, quia materia vacuitate pati non
potest. Si vero dicitur quod etiam materia et quatuor elementorum potest restau-
rari in corporibus firmamentis, tunc ponitur impossibile, quia corpora celestia
magis et minus non recipiunt. A.T. quod huiusmodi non est aliquid corporis, nisi sicut

Articulus 7us. quod humanus intellectus non est

actus corporis, nisi sicut navita navis, nec est perfectio essentialis formæ
sicut dicit Raymundo. hoc quod dictum est, est quia intellectus non est substantia corruptibilis nec
producibilis de nihilo. et si foret creabilis cum opinione theodorici, foret
corruptibilis, in quantum omnes intellectus particulares forent de uno generali, de quo
esse non possunt sine materia corporali in substantia de una forma in alia. Item
intellectus creabilis esse non potest, cum de potentia in actum produci non possit, quia
nullum ens de potentia in actum produci potest sine materia. et si sit in potentia
sine materia, est sine subitum, quod est materia. Et, si intellectus etiam esset aliquid
quod est in potentia, ad hoc de nihilo creatus non esset, sed de illa potentia in ac-
tum transportaretur: unde sequitur quod factus foret in sua actualitate, et
non creatus: ~~sed~~ foret ergo per factum et non per creationem.

Ait Raymundus: si tuus intellectus, o sorde, non esset aliquid tui cor-
poris, nec tua perfectio essentialis, plura inveniret inde sequentia: videlicet,
quod tu non haberet proprium neque naturam in se cum quo Deum intellige-
res. Et idem esset de tua voluntate quam propriam et naturam non haberet
cum qua Deum amares; et sic tua causa te non causaret ad te
amandum et cogendum, sed te causaret per suam amabilem et intelli-
gibilem, quia tuus finis non esset ad suam amabilem et intelligibilem, cum
non haberet per te naturam intelligendi et amandi; sed finis finis esset
ad aliam intelligibilem et amabilem que forent extra creatam in
quibus quiesceret. quod est impossibile, cum ita sit quod nullus finis crea-
tus quiescere possit perfecte in aliquo sine creato.

Ad hoc dico tibi quod tua positio implicat quod impossibilitas sit

54
in possibilitate; quia tu intelligis quod possibile est tibi me et aliud
intelligere et amare et de hoc in te experientia habes. et de hoc etiam
quod tu libertate habes ad intelligendum et amandum me et aliud.
quod esset falsum et impossibile, nisi tu haberes propinqua in te cum
quo intelligeres vel intelligere posses, et propinqua voluntate cum
qua amare posses.

Verum in hoc quod dicitur quod in te non potest esse corruptibile
verum dicitur; nisi in hoc sequitur, quod si non sit corruptibile non potest esse
unus specialiter in me se meo esse et nata, et alius in te se tuum
esse et nata, qui sit, creatus, et probatum est supra in 5. articulo.

ARTICULUS OCTAVUS

Quod intellectus quando vult induit corpus, et quando non
vult non induit corpus materia

Socrates ait: cum in te vult corpus induere, ipsum induit, et cum non vult corpus
inducere, ipsum non induit, et hoc est quia tuus Pater tuum in te generare non potest
quia tuus in te est substantia indubitable, nec tuus in te creari potest, cum ita sit
quod de nihilo aliquid produci non potest, quia postquam de nihilo esset pro-
ductus, se esse et nata cum nihilo prepararet, et sic illud nihil non permit-
teret illud aliquid esse, quod esset aliquid, imo illud reduceret in ni-
hilum de quo derivatum fuit et productum.

Raymundus dicit Socrates: supra in 9. articulo, et in 7. probatum
est, ac etiam infra in 31. et in 32. neque in 31. probatum. quod tu in te
non dicitur verum. Et ad hoc dico tibi quod illud quod est productum de nihilo,
potest pati esse postquam vult divina voluntas ipsum esse, quia cum potes-
tate infinita vult hoc quod vult. Et si aliquid non posset esse de ni-
hilo, sequeretur quod esset in te realiter in te esse et non esse, quod non esse
impediret divinam voluntatem, quia est, quod ipsa non produceret aliquid no-
vum quod non fuit; quod est impossibile.

Item: si ens reale, sicut ego et tu et alius, resistere non potest
divina voluntati, nec sine infinita potestate, est quod minus ipse re-
sistere potest ipsum nihil, quod nulla sit potestas? Cui divina potestati
ipsum nihil resisteret, si divina voluntas vellet quod esset aliquid quod non est,
et illud aliquid esse non posset. Ad hoc quod non fuit in hoc, nec erit ulterius, tunc
semper fuit et semper erit generatio hominis ex homine.

ARTICULUS 9us.

Quod n' fuit lux ho, nec erit ultimus, imo semper fuit, et semper erit generatio hominis ex homine.

Ait sortes: qd nunquam fuit lux ho, nec erit ultimus, imo generatio hominis semper erit; et hoc ita esse oportet, ut humana spes fiat subta in quibus possit sustentari, et ut corpora caelestia, quae sunt aeterna, sint aeternalit' agentia natia in causando homines, et hoc ita esse oportet postquam agentia natia sunt in fine prop' quae sunt aeternalit', qui e' homin' generatio.

Raymundus dixit: supra in art. 6. signat' responsio qua dari potset da ista tua verba, quae vera n' sunt. Veridic' dico tibi qd' tu plura dicis h' inconuenia, int' quae istud e' unu, videlicet qd' si aeterna esset generatio homin', aeterna etiam esset corruptio homin', et numerus homin' qui sunt mortui n' esset terminat' ad infinitu, et numerus homin' qui hodie vivunt esset terminat' et finit'; et q' infinitu e' plus quam finit', esset finit' in morte et n' in vita homin', et sequet' qd' homines sunt et n' sint, et vivunt et moriantur, et parit' vivit et p'petuo sint mortui; qd' n' e' intelligibile nec amabile, q' e' da ratione entis in hoc, qd' existit recordat' habere debet ad suo fine, et manifest' ad ipsa, et hoc em phila' et natu'. Id. tu, sortes, qui de philo' dicis esse, da phila' dicis, in q' istud hoc qd' dicis implicat qd' genero homin' sit instrud' ut sit corruptio homin', ut predictu' e'. A. 10. qd' genero homin' e' vivus

ARTICULUS 10.

Quod generatio hominis est circularis, eo quod fornicia hominis redit pluries super eandem partem materiae.

Sortes ait Raymundo: genero homin' e' circularis, videlicet p' circularit' aeternu, et hoc e' q' fa' homin' circularit'. redit ad propria' materia' quae reliquit; quae circularit' oportet esse em qd' in precedenti' art. dictu' e'.

Ait Raymundo: In 6. art. supra signatu' e' qd' tu, sortes falsa habes opinionem et imaginem, sicut illi qui imaginat' qd' Antipodes cadant; quia sicut e' inveniens qd' Antipodes cadant, ita et multo magis e' inveniens em ordine dinand' ronu' in genere homin' qd' sit genero circularis; ut in 17. et 18. art. signatu' e', et in 2a. positione. Et tu, sortes, n' recte inveniens quae sequent' si esset circulatio genero homin', de qua supra in proximo art. dictu' e'. R. 11. qd' ho e' ho' praet' animam rale'.

ARTICULUS 11.

Quod homo est homo praeter animam rationallyem.

55 20

Aut sortis Raymundo: Causa que ho e ho pret. ana nate, e qua anima nalis,
qua e subita spiritualis, misceri n pot, neqz, iungi cu subita Corporali,
cu sit magna nate distantia int. subita Corporale et spiritale. Et, qua
misceri n possit neqz, iungi amba subita, uny. Svy numerus ex ipis
resultare n pot, sicut ho, qui ho n pot esse nalis. ex pluribus partibus
unius. Minus aptate, que stare n pot, nisi una pars in ipsa Minuitate fue-
rit in alia: Idcirco quidam sapiens dicit qd, qd Artifices in mechanicis
n agit cu Minua aptate, Id discreta, nalis. agere n pot.

Raymundo aut: nalis. anima e et sit ho, et Corp humanu
similit. e op eoru finis ho, qui e instrumentu sciantu pliu, quia ipse
iunt et sit ho. Idcirco un nate finis propt. que ana et corpus sunt, pot
ana esse in Corpore, et Corp in ana, ut p illa potestate possit esse finis.
Et ho pot esse ho p Minua aptate potquid una pars e in alia, et illa Mi-
nua aptate e ex discretis aptatibus, in qtu ho e de differentibus essentis subs-
talibus, et quolibet illa intrat in alia cu sua propria aptate discreta, de
qtu resultat una qtu Minua p qua subita hony qfificata e et benata.

Su qd, Sortes, deberes inspicere qd tua imaginatio n impediet
tuu intell ad intelligendu, id, qd tu imaginaris qd ana qfite Corporale
n sit, supponis qd uniri n possit, neqz, misceri cu qfite Corpore. Id sibi
videndare differentes modos quos Deus posuit in nate sui effectus, et dif-
ferentes decidas, mixtionem, et unionem, tu intelligens qd ana pot esse
in Corpore et Corp in ana, et qd ho pot esse uny ex ambobus.

Nonne tu, Sortes, nosti qd magna e decida int. unu elementu et
aliud, et int. Vegetativu, sensitivum et imaginativu, inqtu ex ipis resultat
tatu brutu al, in quo una pars e in alia? Veru major e decida int ana
nalis et Corp humanu qua int. predicta, in qtu ex ipis resultat ho qui
sicut tu multo nobilioru finis qua brutu al. Et, si Deus in nate ponet
ne n possit majore decida et majore finis, et ponere possit in nate minore
decida et minore finis, foret Deo magis propriu in suo effectu producere
parva, qua magna, et minus bona qua magis bona, et sic de alijs, et hoc
e impossibile, cu ita sit qd Deus sit magis et n parvus, et sit magna Boni-
tas et n parva. Imo dico tibi, Sortes, qd, inqtu 2a Causa un sed propria
et nate e magna et n parva, sibi dicit in suo effectu producere mag-
na et n parva.

Invenitur la causa unius modi notata et proprietate dicitur quod ipsa in suo effectu producat plures etiam aequales, et inaequales, et hoc non aequalitatis quod est in suis nominibus. Id, quia Universum Creatum non potest esse sine partibus, majoribus et minoribus, majoribus et minoribus, producit magnas, et parvas, majores et minores, unum quod sua ratione requirit, per quas ipsum Universum ponit. Sic hoc quod est, et tale, esse est, et potest esse de hoc quod est, et se habere ad finem propter quod est.

Quare tu, sicut, intelligere poteris per has rationes et per plures alias quod anima potest esse in corpore et corpore in anima. Unde curam habe et maxime per divinam voluntatem postquam ipsa vult, et sic tibi debet sufficere quod anima est de essentia rationis. Et vade insuper ad ant. 7. ubi invenies quod integrum est actus corporis naturalis. A. 12.

ARTICULUS 12.

Quod quia sicut factus est receptibilis eternitatis, si debet esse aeternus, necesse est et transmutari. natura et specie.

Sit sicut: Raymunde, si tua fides esset vera, scilicet de resurrectione, sequeretur inde plura invenire, videlicet, quod ego sicut, si debeat esse aeternus, hoc est perpetuo durare, factusque est ex hoc receptibilis eternitatis, et per deum ex transmutabili de necessitate de mea natura in aliam, et de mea specie in aliam, quia meum esse proprium, quod nunc est unum agentia naturalia elementaria et caelestia, quibus naturalis. non subiturno terminatio et finitudo per omnes meas partes naturales, de quibus meum esse institutum est et spontum, non poterit pati tunc motum naturale sine transmutatione naturae et speciei meae, quae transmutatio est impossibilis, sicut nostri: ego et resurrectio praedicta et eius eternitas exit etiam impossibilis.

Sit Raymunde: Deus est summus finis hominis et causa principalis ipsius, unde est et homini aeternitatis amabilis et intelligibilis, quia creavit hominem ut amet ipsum, et ipsum intelligat aeternitatis. id est eternitatis. Et hoc vult Deus, ut sua intelligibilitas et intellectus hominis perpetuo sibi invidiam respondeant, et idem est de amabilitate Dei, et de amabilitate hominis. Idcirco Deus vult quod finis mundi adveniat, videlicet quod agentia naturalia non habent actionem nec motum in suis effectibus, et quod cessante eorum actione et motu, cesset generatio et corruptio, et quod tuum corpus, sicut, sit resurrectio quod exit generis resurrectio, quia

11

Satis probavi in diversis lib. meis, et adu p gratia Dei probabo
in hoc tractatu in Art. 17. et 18., et tunc huius Corpus exit
transmutatu de corruptione in incorruptione, et sit eternu:
quod, et remanebit in eadem spe et numero in quo nunc e, et ius-
tia Dei hat subtu eternu iudicandi.

Dixit Socrates: Raymunde, in tua verba significat qd multa
nisi sit creatu sed eternu, in opus cuius qd oportet intelligibilitate et in-
telligibile, amabilitate et amabilitate supradictas correspondere sibi
invice; qd, si hoc esset veru, oporteret de necessitate qd predicta in-
telligibilitate, et intellectivitate sibi invicem correspondere ha a pte
mudi ante, qd a pte eius post in tua verba.

Raymundus dixit: in diversis tractatibus meis satis probatu
e mundu n' esse eternu sed creatu, ha ad predicta verba tua
dico brevit, qd ille supradicta correspondens intelligibilitate et intelli-
ctivitate est. sunt multo nobilitate et veritate qd pertinet, quod
p tempus in quo vivimus in hac vita. A. 13. qd ex sensu et intus in homo

ARTICULUS 13.

Quod ex sensitivo, et intellectivo in homine, n' sit unum p es-
sentia, nisi sicut ex intelligentia et orbe, hoc e unu p appositione.

Sit Socrates: hoc, qd contradicte e, esse oportet, ut neutru predictoru
habet unu iunctu, nec aliqd unu huius Commune. Sicut, ex ipis
resultat, id ambo nobilitate sibi invicem correspondeat p simile modu
in natura. Hoc e dictu, qd intus ita moveat sensu, sicut Angelus movet
fumentu. quia, si ita n' esset qd correspondere sibi invicem illa mo-
bilitate, n' posset esse unu motu effectus precedentis, et cursus naturalis
cessaret int. causa et suu effectus; qua relatio e impossibilis.

Raymundus ait Socrati: Antiqui Philo n' habuerunt cognoscere de ope-
ratione sive producere quod la causa sit in se, quod si habuissent,
multo magis cognovissent operatione quod sit in suo effectu; id solum di-
scernerunt operatione quod ipsa sit in suo effectu, et 2o operatione quod
ipsa sit in se intelligi, et p ead in alia, et sic successive usq. ad fin-
mentu motu p ipsas in partibus quibus fumentu ita, qd motu fumentu,

Cuius sui partibus que sunt stelle, moveant etiam elementa et elementata, et etiam huius intus et meo et aliorum hominum in propria ambulatione, et per successionem illius motus faciunt movere corpora hominum, videlicet ad hunc intus hunc corpus, et ad meo, meo, et sic de mea manu, scilicet quod mea manus mota, moveat, quando scribo penam, et penna inscripta, et sic de similibus.

Et hoc viderentur ut totus motus esset continuus omni tempore, et de hac causa derivantur de una in aliam, ut dicitur: et ex tali viderentur et suspitione sunt recepta plures falsae opinioniones et errores, qui impedirent esse veri, quia inde multa inveniunt manifesta sequentia. Sicut quod tuus sensitivus motus per tuum intellectivum hunc appetitum comedendi, quod patet, si iam aut aliquid aliud, tu ipsum detinere non potes, nec restringere ne comederet, et tu in istos appetitus restringis, quia habes liberam voluntatem in tanto quod non comedas, quod comedere velles, et sic de similibus.

Non est ergo voluntas hominis subdita illi generali successioni motuum supradicta, immo ipsa voluntas hominis potest eam impedire, in quo explicatur: et sic est etiam de intus, qui, quod intelligit inhonesta, potest impedire illam generalem successionem supradictam per iudicium ad habendum habitum virtutum. Et tale impedimentum, scilicet quod voluntas et intus impediant appetitum sensitivum, est impossibile, si vera esset illa successio motuum generalis supradicta, quia appetitus voluntari et intellectivi sic esset de seipso naturalis, sicut si calidus hunc appetitum suum suum motum, et ipse motor de eis appetitum appeteret. Oportet ergo quod homo sit essentia ex intellectivo et sensitivo ita, quod ipse sit ex ipsis utriusque essentia, cum habeat libertatem laxandi vel restringendi suum sensitivum, ut bonos mores acquirere possit. Et vade supra ad 7. m. art. et ad 11. m., ubi probatur quod homo est ex anima et corpore. A. 14. quod homo vere non est intelligens.

ARTICULUS 14.

Quod homo vere non est intelligens.

Dixit Socrates: quod homo pro tanto dicitur intelligere, pro quo calidus dicitur ex se intelligere vel vivere vel moveri, id est, quia agens istas actiones est ei unitus ut motor mobili, et non substantialiter. Raymundus ait: Socrates satis de hac materia disputavit supra in art. 7. 8. 11. et 13. que de ista questione non faciunt mentionem. A. 14. quod homo post mortem amittit omne bonum.

ARTICULUS 15.

Quod homo post mortem amittit omne bonum.

Soteles ait Raymundo: ho post sua morte omnia bona perdit, qm in eo, post-
quam mortuus e, aliqd bonu remanere n pot, qm mortuo corpore
polt. remanere in ipso, et suu intz remanet univexly sicut ante.

Raymundus dicit: Verid e p nos supra in positione ra qd int.
sa causa et suu effectus requirit. qd dicitur ratione ordinati se hant
ad suu effectus, ita qd principalit. ad se ipsas, et rati ad ipsu effe-
ctus: unde; si esset vera tua opinio, silt qd ho post morte pdat
omne bonu, segret. ex hoc qd destrueret. ille principalit. finis pcedi-
to, qui e rectere, intelligere et amare Deu, ad que fine Deus ipsu
bonu principalit. creavit cu imagine Bonitatis, et cu duxione mag-
ni boni aeterni, et cu magna veritate, Potestate, gloria et vir-
tute: et hoc e, qm Deus e intelligibilis et amabilis ad imagine
duxionis Bonitatis, Virtutis et Veritatis et aliaru: Idcirco oportet
qd sit resurrectio, et probabimus infra in Art. 17 et 18.

Et post ista dico qd si n esset resurrectio, finis imaginis ante-
dicta in effectu pderet, videlicet in bone isto mortuo, qui in hac
vita p modicu tempus Deu intellexit et dilexit, et hoc p modicu,
silt p specie phantastica. Et qm oportet qd ille finis prin-
cipalit. antedictus remaneat, qui e de magna duxione et de mag-
na veritate et de magno bono et alijs, verid e qd resurgat ho
et aeternalit. sine medio intelligat et diligat Deu. Et tu, Soteles
falsa habes opinionem, et ra magnu finem antedictu, et ra finem tuu mag-
na utilitatis, qm suponis esse in omnibz hominibz unu intz. qd e
impossibile, ut significavimus supra in Art. 7. et in 8. et aduic probare in-
tendimus infra Art. 33. Art. 16. qd de fide nihil e curandus si dicat. aliqd esse ver.

ARTICULUS 16.

Quod de fide nihil e curandum, si dicatur aliquid esse hereticu
quod est contra fidem.

Ait Soteles: Raymunde, non curare n debent de fide, videlicet si aliqd
dicat. esse hereticu, qd e ra fidei. nec ipse qui talia dicit, reprehendi debet

Ad ita sit, qd fides prohibeat errores qui sunt veritates philosophi-
ca

Ait Raymundus: supposito qd fides Christiana n' sit Vera, tu
dicij Veritate, et, si fides Christiana e' vera, tu dicij Falsitate. Ad
fides Christiana in omnibz sui articulis e' vera, sicut luculent' proba-
vi in libello, que proposui de ipsij articulis, que tibi, si vis, ad inspiciedu
ostendat. Et nihilominus supra in cito tractatu in Pat. proprio probavi
mg Art. Resurrectionis Ch. Veru, et etia Art. Creationis mundi probavi
e' veru infra in Art. 30. Et qd liquet qd merito reprehendi debet,
qui dicit harenim vel huiusmodi de fide.

Id tu Philoso nescij quid e' fides, et ita in hoc qd tibi signat.
Et tenuit' et imaginativu, que multocij fallit. Et aliqua inordi-
nata accidentia, ut supra in prologo dixim' in ultima positione, que
Et te et p me e' de fide. et ideo, ut tu scij quid e' fides, et quare ipsa
e', volo tibi brevit' dicere aliqua de ipsa fide.

Fides e' ipsa virtus que intus cogit ad credendu vera de Deo, que
ho n' intelligit p necessarias rationes: et e' virtus, que clarit' habet virtute
honi amare veritates Dei quas intus ipsij credit. Et ideo fides e' una
Comunijs receptio virtuosu, et vera habitus ingro intus et passione et vo-
luntate actione, um qd dicit quidam sapiens qd intus et voluntas equaliter
Ant p fide, intus scilet p passione et voluntate p actione.

Hoc, Socrates, tu, qui te dicij esse Philo, scire debes qd fides e' ut ipsa
sit subtu in quo veritates retinent, quas intus intelligere n' pot' propriis ali-
quod impedimentu qd venit a ipse sentire aut imaginativa, quas veri-
tates n' posset attingere ipse intus, si ipse n' hret habitus fidej, in quo veritas
varent. credendo authoritate receptas p fide, et n' p necessitate cogiti-
tas: Et talis fides e' ita intus et voluntati necessaria, ut ipse intus et vo-
luntas ipsas veritates Dei contemplari possint, sicut e' eis necessaria ima-
ginatio, in qua etia obta sentire valeant attingere, que sunt sibi
absentia, que quide attingere n' poter' sine imaginativa, que a senti-
vo accipit obta cu phantasia, et sicut ipsa imaginativa accipit obta, sic ip-
sa intus et amativo retinet illa, qd scilet virtute et voluntate ipsa obta
requirunt.

Hoc dico tibi qd fides e' necessaria ad intelligedu veritates Dei
quia in principio, in quo intus ipsas investigat, supponit p fide qd ipsas
attingere possit et invenire, n' sicut apprehedens, ad sicut apprehedens et
hoc intus scire n' poter', si se habitu fidej in principio investigari n'

Induere iurante in qua Dei; Et tunc transit ad intelligendum
veritates Dei per necessarias rationes, cum quibus antea ipsas non intelli-
gebat. Veritas tamen semper remanet habitus fidei substantiat in in-
tektu ad hoc, ut, si intus perdat illas veritates quas attinuit et apprehen-
dit, reuertat ad habitum fidei, et cum eo illas credat.

Sed hoc non faciunt Aliqui Philo, qui nihil supponit de veritatibus
Dei nisi fidem, sed statim ad hoc quod attingere possunt rem aliquam ratione
sua in alia reata per effectum. idcirco multis modis fallit. propter impedimentum
sentire et imaginative: et de hoc supra in prologo dedimus exemplum in
ultima positione. Et cum tales Philo illas veritates perdat, non sunt in quo
restarent ipsas, quia non sunt habitus fidei: idcirco in ipis est infirma phi-
sa, et intus ipsorum est in errore, sicut gustus infirmi ad dulcedinem pomi:
que dicit quidam sapiens quod ingrediens ad sciam philo per habitum fidei potest
in breviori tempore esse Philo, et tunc magnus intus, quam ille, qui ingre-
ditur ad ipsam sine habitu fidei.

Est etiam fides necessaria ut mechanici impediti per suum officium ad in-
uestigandum veritates Dei possint eas attingere et contemplari per fidem et cre-
dentiam, sine qua illas veritates attingere non possunt: et deficiente fide de-
ficiet voluntas, qua non habet cum quo diligeret et contemplaret. Veritates
Dei.

Socrates valde invidens in verbis quos Raymundus dixerat de fide,
et in suo intus tentavit an illa verba essent intelligibilia, et in sua vo-
luntate investigavit an essent amabilia. p. 17. quod non dicit corpus corruptum

ARTICULUS II

Quod non convertit Corpus corruptum redire idem numerus,
nec idem numerus resurget.

Dixit socrates: si oportet quod corpus hominis corruptum redeat et resurgat, et hoc
est quod illa reditio esset de natura, et hoc quod est de natura non potest esse, cum ita sit quod
natura et esse coincident ita foris: per essentiam, quod nullum esse de natura potest esse,
quod si esset, illud esse non habet naturam. et, si natura non habet, illud esse non se-
quetur ad aliquod finem, cum ita sit quod natura sit illud ens per quod Agentia natu-
ra appetunt hinc ad perfectum esse et ad attingendum suum naturalem finem. Et illud
esse, quod natura non habet, esset vacans, quia non habet aliquid que foris, sicut trans:

Inartelligi qui esset supra, si esset impossibile quod moveret.

Soteles ait: Raymundus quomodo credit quod corpus mortuini quod est comestio per plures aut nones, aut quod est huiusmodi, et cuius pulvis per ventum in plures partes mundi est diffusus, aut si remanet intacta, per corruptionem, de eo planta per vegetationem est multiplicata, quae planta forte est comestio per honorem aut per aliquid aliud, ad redire potest in eodem numero in quo prius erat.

Raymundus ait: Soteles non bene intellexisti mea verba quae sunt supra in proximo articulo et etiam in aliquibus alijs. Nonne scis tu quod, si homo non rediret ad eundem numerum in quo prius erat, focus verum iudicium non habet, inquit non deficeret verum subiectum dispositum ad recipiendum verum iudicium ab ipso per bonas operationes aut per malas. Et quod illud verum iudicium deficeret per voluntatem Dei, qui in suo effectu ipso hunc potest. Et quod deficeret sapientia Dei, quae illud iudicium in suo effectu recipit. Quae omnia sunt impossibilia, sicut quod iustitia Dei deficiat verum subiectum, et quod voluntas et sapientia Dei deficiant in vero iudicio, et quod sint in ordinatione de positione, ut homo iudicatus sit de bonis aut malis quae fecerit, et iustitia Dei habeat subiectum perfectum, quod suum iudicium recipere possit, et ut voluntas ipsius diligat, et intellectus ipsius intelligat. Oportet ergo quod corpus hominis redeat ad suum numerum in die iudicij.

Quia tu, Soteles, dicis quod corpus mortuum redire non potest ad illum numerum in quo prius erat, et quod ad eum redire non debet necesse aliam vitam, et negas Potentiam Dei et Iustitiam, Sapientiam et Voluntatem et sic de sua Bonitate et alijs, et negas Veritatem declaratam quod scripsimus in articulo 14.

Et quia dicis quod 2m naturam corpus resuscitari non potest, verum dicitur 2m naturam illius corporis. Idem dicitur verum 2m naturam dicitur non quod sint in sua corda, et in essendo aequalis Cause non Creatorum, sicut divina Bonitas quae est causa creaturae Bonitatis cum Imaginibus, Potentibus, Sapientibus, Voluntatibus, Virtutibus, Gloria, finibus et Veritatibus, et etiam cum Imaginibus sumis. Idem hoc esse non potest, si non esset resurrexerit et alia vita.

Sic scis, Soteles, quod Philus videtur simul in operationibus natura

59
14
Malibz et idē de hūmāno. Et ideo, si tu inquis hūmāno phi-
lo- cū habitu fidei, pōtes hanc philā mēdare, videlicet, qđ
nata a Deo naturata sit supra cursū natē in principio
in quo creata fuit, cū ita sit qđ creatio nō sit p̄ natā, quā
creonē probare intendim in 87. art. Et, qđo nata fuit creata,
in illo instanti creato, in quo fuit creata, incepit tendere
p̄ mediū delectio ad suū finē natē in cursū natē: Et hoc
fecit p̄ suū actū natē sibi coherente, qui ē de sua essē, ut
nō sit oīosa, et ut suus appetitū sit de sua essē.

Id p̄ suū actū, suū finē ultimū attingere nō pōt, quo-
niā iste finis attingit p̄ supremā natā, quā dat natā na-
turata p̄ principiu et esse, sicut causa suo causato: ideo
sequit̄. sicut et triangulū, in quo principiu et finis natā
naturata se invicē respiciūt, et sibi invicē correspondēt supra
cursū natē, et natā naturata ē in medio illorū duorū
trouū supradictorū in cursū natē. Unde cū hoc ita sit, collig-
it̄. finis corporis hōis ita in fine p̄ resurrectionē, sicut acci-
pit̄ supra natā in principio p̄ creonē. Et tu, sotes, hanc phi-
lā p̄dis, qđ negas resurrectionē. A. 18. qđ resurrec. futura nō debet videri a

ARTICULUS 18.

Quod resurrectio futura nō debet consedi a Philosopho, quia
impossibile ē investigari p̄ rationem.
Sotes ait: Raymūde, tu falsā habes opinionē, qđ futurā credis
resurrectionē, que inveniri nō pōt p̄ necessariās rones, nec Philī ip-
sā credere debent post quā eam nō invenerunt p̄ necessariās rones,
cū ita sit qđ philā sit de necessariis rōnibz, nō autē de positi-
vis, quoniam positivę rones intū nō capiunt veras res intelligere.
et qđ invenerunt resurrectionē nō esse p̄ necessariās rones, qđ resur-
rectio esse nō pōt.

Raymūdg ait: Nescid ē int̄ nos, qđ ordo debet esse int̄.

Int. ad causam et suum effectum, ideo Philo inquirere debet illam
ordinationem in operibus rebus, ut ordinem sive ordinationem la causa
se cognoscat, et ordinem effectus. Et, quia ordo magis est causa quam
se effectum, magis debet Philo fugere disordinationem causa quam
effectus, quia si causa foret in suo effectu disordinata, maior
set disordinatio ipsius quam effectus. Et, quia Deus est amabilis et in-
telligibilis cum maiori magnitudine Bonitatis, Duronij Veritatis et in-
cubij, oportet quod sit resurrectio ut dictum est.

Et, si est, sequitur ordo amabilitatis et intelligibilitatis an-
te dicta, quia Deus iudicabit illud eundem hominem qui fecit bonum
et ipsi dabit perpetuam beatitudinem, in qua erit per ipsum perpetuo
amatus et cognitus. Et, si resurrectio non est, non erit ordinatio antedicta,
immo ducit illud, quod ducit implicaret in deo privationem ordinationis
antedicta, videlicet ipsius et sui effectus, et magis ipsius quam sui
effectus, cum ita sit quod homines mortuos resuscitare possit, post-
quam hoc velle possit, quia omne illud perficere potest, quod potest vel-
le, cum sua potestas sit infra. Unde cum iste voverit sint necessaria
vone causae ordinationis causa et effectus, quae in 2a positione
supra est deserta, debet Philo ipsas credere, et per ipsas su-
curam resurrectionem affirmare. R. 19 quod anima separata nullo modo patitur ab igne.

ARTICULUS 19.

Quod anima separata nullo modo patitur ab igne.

Sit Socrates. Raymunde, quomodo credere potes quod anima separata
possit tormentari per ignem, cum ita sit quod anima sit substa spiritualis et ignis
substa Corporalis; quia substa spiritualis non potest tangi, nec ignis potest
tormentare id quod non potest tangi.

Sit Raymundus Socrates: Deus agit in suo effectu duobus modis, uno
modo sine medio, et alio per medium. Ille modus, qui est sine medio, est
per actum divinam voluntatem, sicut quod divina voluntas dare vult felicitatem
alio homini, et non alteri, quia dare potest, ut in 23. art. probabimus.
Modus qui est cum medio est sicut ignis, cum quo Deus dicit ligna

60

Aut, im te, sicut Caelum quod cum igne oburit ligna; Et tu Socrates¹⁵
videre debes istos duos modos antedictos. Et quando dicitur quod
anima non potest tormentari per ignem verum dicitur enim cum nata, id
non dicitur verum enim oportet quod Deus sit in suo effectu sine
medio. Sicut Deus qui vult plus gratia uni homini facere quam
Alii, et facere uni quam et alij non, quia divina voluntas est libera et
non coacta per suum effectum, quod coactionis foret, si de suo effectu si-
ne medio agere non posset.

Et tu, Socrates, id dicitur quod La Causa una intelligitur sed crea-
vit ad omnes alias, et cum illa La est Deus Causa 2a, et sic suc-
cessive usque ad me, et ad te, et ad illud. Et La Causa, si vellet,
posset facere quod La intelligitur esset La, et La 2a: agit enim Deus in
La sine medio, et in La cum medio. Unde sicut agit in La in-
telligitur sine medio et supra cum nata, potest facere supra cum
sua nata in anima damnata, si ipse vult per ignem esse tormen-
tata. Et, si hoc vult, sua Potestas perficere potest, quae est infinita et non
potest per finitatem potestatis impediri. Et in illa eadem anima potest
Deus agere cum medio, videlicet propter peccata ipsius, facere
potest ignem eam tormentare. Et tu, Socrates, qui secreta naturae in-
vestigas, investigare debes secreta quia La Causa fit in suo
effectu sine medio. A. 20 quod lex naturalis prohibet interfecionem alium inanimatum

ARTICULUS 20.

Quod lex naturalis prohibet interfecionem alium inanimatum
sicut inanimatum.

Socrates ait Raymundo: Tu scis quod bruta alia sunt partes Universi, et
Universum est per suas partes, sine quibus esse non potest: non ergo licitum mihi
vel tibi, nec alij bruta alia occidere vel comedere, quia in quibus
sunt partes Universi non debemus esse La partes ipsius, imo cum eis habere
debemus concordiam ut vivant ad subordinationem universi quod de ipsis est.

Raymundo dixit: Socrates, tu scis quod natura requirit quod quaedam alia

Vivunt de alijs p. rapina, sicut quidam piscis qui alios piscis co-
médit, et leo boves, et aquila lepores: n. e. q. ista similitudo in
universo postquam e. pars ipsius posita in natura, et in leone cui pro-
prio e. carnes comedere; et idem dici potest de herbis quas equus
et bos comedunt; quae herbae sunt partes univ. et ad hoc inspi-
cie sit nobilior quia bruta alia quae vivunt ead. rapina, et scilicet
ad nobilioris finis inq. pot. Deo intelligere et amare, et alia
bruta n. bene q. scilicet qd. si bruta alia viv. hnt de alijs
alijs, hnt in ipsis, et de ipsis viv. habere possunt. A. 21

ARTICULUS 21.

Quod nihil sit a. Casu, sed omnia ex necessitate eveniant.

Socrates ait qd. nihil e. a. Casu, sed omnia de necessitate eveniunt, et qd.
omnia futura quae erunt de necessitate erunt, et quae n. erunt im-
possibile e. qd. sint, et qd. nihil evenit contingenter. Inducendo om-
nes causas.

Prout Raymundus: necesse est dicitur duobus modis, una e. ex parte
Dei simpliciter, alia ex parte Dei et effectus. Illa, quae e. ex parte Dei
simpliciter, e. qd. ipse sit Bonus, Magnus, infinitus, et aeternus, et qd. hat
actum Bonum, Magnam infinitum et aeternum, et qd. intelligat se ipsum totum
et suum effectum, et qd. possit in toto se ipso et in toto suo effectum, et
haec probatur in 3. art. Alia necessitas e. qd. effectus sit p. causa
modis ad sua operatione naturae, sicut Deus, qui movet ignem ad hunc
ad ligna, qd. ipsa ligna debent, et movet solum ad movendum ignem qui
debet ligna; et in operatione solum e. la causa destructionis ligni
novi, et ignis e. causa vera. et sic per ordinem de omnibus alijs.
Deo existente causa la cuiuslibet sui mediate, et immediate.

Non e. necesse Deo qd. sit causa, quia si vellet n. esset causa,
neque esset effectus, et hoc e. qd. Deus sit libera voluntate, et n. coacta
libera voluntate et n. coacta, et in seipso e. totus effectus, nec hnt neces-
sitate alius sui extra se. Sed haec n. essent vera, si Deus esset causa

De necessitate et respectu sui, quia in se ipso habet actum im-¹⁶
perfectum, et ipsum requiritur habere perfectum ad res quae sunt ex-
tra; et ita esset causa suae effectus, sicut ignis est causa
calefacti; quod est impossibile. Verum in Deo est causa de necessitate post-
quam effectus est, cum ita sit quod causa et effectus se habent relative. Et,
cum ita sit, potest effectus esse id quod non erat per se causa, quae libere
est causa, ut probavimus.

Primum dicitur: Tres modi sunt casus, aut contingentia, et nul-
lus horum modorum est in se causa, sed in effectu tantummodo. Unus
modus est, sicut homo qui videtur quod potest ponere potest in
quocumque digito voluerit: Et si Deus sit quod homo ponat potestatem
in digito parvo et non in aliquo alio digito, scilicet
necessitas quam Deus scit, videlicet quod homo ponat suam po-
tatem in suo digito parvo, cum voluntate hominis, quae li-
bere potestatem ponet, et ponet ipsam libere, quae sibi videtur.
quod ipsum potest ponere in alijs. Et contingentia illa potestatem
est ex parte ignorantis quae ipse est, quia ignorat quod Deus sciat
quod ipse ponat potestatem suam in digito parvo: propterea
ignorantia impossibilitate per quam ponere non potest potestatem in alijs
digitis postquam Deus sit quod ipse in aliquo alio non ponat.
Et hoc dicitur simpliciter ex parte ignorantis, sicut amaritudo po-
mi dulcis, quae est in gustu interno hominis comedentis po-
mum, quae amaritudo non est de terra pomum, cum ita sit quod terra
sponsa sit dulcis.

Secundus modus dicitur, sicut sagittarius qui projicit
una sagittam ad aliquam arcum volante per aerem, et
ipsa cum sagittam percutit: Et dicitur dicitur ex parte arcum,
quae per illud locum volat in quo percutit, quia per illud locum non
volat cum interne quod percutit. Et causa est necessitas est per.

Per ordinacionem sagittarum, qui ordinate projicit sagittas, et
p. volare avicula simili, que ordinate venit ad illud lo-
cum in quo p. curat. Et ep. Hinga extra ordinem, et ne-
cessitas infra ordinem predictum dicitur.

Byz. modus Hinga est, sicut cum sagittarum, qui sag-
gitta projicit ad aviculam que est in arbore, et illam non attingit,
et huiusmodi Hinga dicitur per inordinatum effectum ex
parte sagittarum, non ex parte aviculae, ex parte cuius est necessitas que
p. curat non est, quia non transiit p. locum p. quem sagitta transiit.
ep. etc.

ARTICULUS 22us.

Quod felicitas a Deo non potest immitti immediate
sicut dicitur. Deus sine medio felicitatem alicui dare non potest, quod si
daret, motum universi destrueret, videlicet se causam et se
et sic successivam de causa in causam usque ad me et ad te, et
ad alium; et ex illa destructione motus sequeretur quod causa actus
in suo effectu non hret, et sic ordo universi perderetur, que p.
ditio est impotibilis: quod Deus felicitatem alicui dare non potest.

Raymundus dicit: dicitur in 19. art. quod Deus est causa
causarum omnium rerum, sicut est causa ignis qui ligna ducit in
actum movet ipsum ad ducendum ea et facit ipsum esse causatum
et causam causam illius combustionis. Et hoc facere potest sine me-
dio, ita videtur quod nec suum nec alterius sit ei necessarium, quia
habere suam potestatem finitam. Et ideo Deus habet privilegium
quod sit causa omnium causarum sine medio, et per tale
privilegium facit Deus miracula et in suo effectu agit ad suum
placitum; et ideo potest impedire ne ducatur ligna, quia tot
sit igni causa quod ligna ducatur: potest ergo Deus per tale medium dare
felicitatem hominibus sine medio; et alicuique, voluerit.

62 17.

Est etiā alius modus quā quod Deus ē causa omnium rerū,
sicut ē causa motus celi, et ceteris ē causa motus solis, et
sol ē causa motus ignis qui signa dedit. Est ergo Deus cau-
sa ignis per medium in movendo ipsum ad fluxendum, et vice
modus ē sine cursu naturali. Et per istos modos dicitur naturalis
motus universi, videlicet de causa in causa, et de effectu
in effectu: sunt ergo duo modi causandi, ut dicitur. Et, quia
tu nō desideras nisi unum modum, ideo dicitur exordium in istis
modis quod ignoras, et sic deficiat in sua philosophia. A. 23. quod dicitur

ARTICULUS 23us

quod dicere Deum dare felicitatem uni et non alij est sine ratio-
ne et est fumentum.

Ait Socrates: fide et sine ratione dicunt homines quod Deus dat felicitatem uni
honi et nō alij, cum ita sit quod Deus sit causa se intelligens, et se intelli-
gens, quod nō ē ita simplex sicut se, et se intelligens ē causa se
qua ē magis propria quā se, et hoc in tanto, quod una ē causa
pluribus effectibus, et Deus nō potest esse causa unius, nisi sit causa
alterius: oportet ergo quod si Deus det felicitatem uni honi, ipsa det
alij, et potest esse generalis causa ad omnes causas.

Raymundus ait: Invenio de te, Socrates, cum sis homo intelligens, et
nō intellexisti aut. Supradictis, quia unum unum modum causandi,
Deus potest dare felicitatem uni et nō alij, si vult, videlicet inquit
potest esse causa sine medio, ut in aut. precedenti dicitur. Preterea
dico tibi quod si Deus felicitatem dare nō posset Inantino, nisi ipsa
daret Guillelmo, Guillelmus aliqua dignitate fuerit propter quod deus
ita gratia sibi faceret sicut Inantino, quod si sic, Guillelmus impe-
dit Deo ne faceret gratia Inantino, quod ē inconveniens et impossibile, cum
ita sit quod qua debeat fieri nō choatē sed liberē, et maxime cum deus
sit liber in volendo et nolendo. Et Guillelmus esset ens se et causa
sue dignitatis, et nō effectus Dei, quod ē impossibile: ergo etc.

ARTICULUS 24.

quod omnes scientie sunt non necessariae praeter philosophicas
disciplinas, et quae sunt necessariae nisi propter multitudinem.

Socrates ait: Sola disciplina philosophica est necessaria, et disciplina
aliarum suarum est de bene esse, ut homines habeant bonos mores in
vivendo. Id scilicet philosophia est ut homines habeant cognitionem de veritatibus
naturalibus et realibus, quae sunt magis necessariae ad sciendum quam ve-
ritates morales intentionales.

Raymundus autem: finis effectus in universo est la causa id est
est inversio, videlicet effectus non est finis la causa. Et ideo est magis neces-
saria illa scientia cum qua homo melius cognoscere potest et amare veritates la
causa quam veritates effectus. Id est theologia est theologia: quod est theologia magis
necessaria ad sciendum et amandum deum quam philosophia, cum theologia sit
de sermonibus qui sunt de Deo, et philosophia maxime de sermo-
nibus qui sunt de naturis causarum suarum et effectuum. Non
est ergo sola disciplina philosophica necessaria, imo disciplina theologia
multo plus est necessaria, et probatio est. Et etiam scientia moralis
magis necessaria est ad acquirendam virtutem cum quibus homo ad
beatitudinem se ordinat et disponat, et a penis infernalibus
fugiat.

ARTICULUS 25.

quod deus non potest dare perpetuitatem rei transmutabili et corruptibili.

Ait Socrates: Raymundus tu credis quod deus subvertatur potest et perpetuare
eius corruptibile et transmutabile, idcirco tua credentia implicat
rationem, videlicet quod eius transmutabile et corruptibile est perpetuum,
et non est corruptibile neque transmutabile postquam est perpetuum.

Ait Raymundus: Socrates, tu dicis verum cum statas quos homines habent
in hac vita; sed ego non dico quod in hac vita homo sit perpetuus post-
quam in hac vita est corruptibilis et mortalis. Sed in alia vita post
merita reurrectionis homines possunt perpetuari ut sint subiecta perpetua iustitiae
bonae, boni et gloriae, et mali et poenae; et peccata perpetuari per aeternitatem

Et p. Dina Voluntas que diligit subter iustia, et dina
Potestas, cu sit infinita ligare pot Corpus et animam ita fortit.
q separari n possint. Preterea pot ligare duas dylaciones
corporis in tanto qd nunquid possint ducari, sicut multi homines
qui ligare possunt quatuor homines qui insimul ligare volunt.

Articulus 26

quod la causa non potest producere effectum sibi equalem, nisi tem-
peraret suam potentiam.

Sorte ait la causa effectum sibi coequalem producere n pot, nisi
sua potas temperaret, et hoc e qa la causa e ens infinitu, et ens
infinitu n pot choequare sibi aliud ens infinitu, cu sit impossibile qd
plures esse sint infita. acque infinitu produci n pot, quia n possit
esse sine tempore, qritate, motu et similibz que n sunt de ditionibz
infinitatis. Veru si la causa sua potas temperaret, scilicet qd mu-
taret ea que e infita qd esset finita, potest la causa effectum sibi
equalem producere quo ad potestate transmutata, qa mutata potestate
tota la causa esset mutata, et hoc qa ipse id e cu sua potestate.

Raymundus ait: sorte, n bene necoqz tm et om art. in quibus
responsio signat. et in qstis dicit qd ens infinitu producere n pot aliud
infinitu a se differens p. esse, bene dicit, sed si infinitu producit aliud in-
finitu de sua esse infinita et de sua eternitate ita, qd remaneat cu
ipso una eade esse et nata bene pot ipso producere infitro sine tempore
qritate, motu et ceteris huiusmodi. Et producent e Deus Pater, et produ-
ctus e Deus filius ac spiritus s. Et qa filius et spiritus s. sunt producti
de tota bonitate Patris, sunt ipsi chequales p. esse. Et, qa e productus
de tota esse producentis, e filius, et, si filius e, opponet qd Latro sit, cu re-
lative se hant. Et qa filius e a toto Patre, e equalis Patri p. totalitate esse
et nata, et p. Dns p. totalitate infinitatis, eternitatis, Potestatis, sapie Potesta-
tis, virtutis, veritatis, gloria et p. fecerit, cu sit filius de tota infinitate, eternitate
et. Patris. Et, qa tu n videras in la causa operandi intencio, producent et agite

Non est mirum, quod talis obiectio faciat: Unde sequitur: quod sua positi-
o nihil valet. A. 27. quod Deus non potest facere plures animas in numero.

ARTICULUS 27.

quod Deus non potest facere plures animas in numero.

Ait Sotus: Deus plures animas in numero facere non potest, et hoc duabus ratio-
nibus. Prima est quia Deus est unus in summa simplicitate, idcirco se habere
non potest ad faciendum plura, sed ad faciendum unum tantummodo, et
quod illud unum tantum habet de simplicitate et unitate, quod plures
facere non potest. Secunda ratio est quia Universalis Intellectus qui est in omnibus
hominibus est incorruptibilis, et eius incorruptibilitatem plures animae
facere non possunt: ergo non potest Deus facere plures animas, sicut plures
animas creare, cum unitas sua sit ita simplex quod plures res pro-
ducere non potest, nec plures animas facere, quia non habet de quo, ut
iam dictum est.

Ait Raymundus: humanus Intellectus negare non potest unam naturam
intelligendi quod in Deo sit amabilitas et intelligibilitas et sic de
suis actibus, nec humanus Intellectus negare potest quod in anima hominis sit
intellectivitas et amativitas et plures rationes. Sunt ergo in natura una
plura, videlicet intellectivitas et amativitas et plures rationes, et in
Deo sunt intelligibilitas et amabilitas naturaliter et veritate sui ipsius et
sua natura. Et hoc ita esse oportet ut potentia anime et obiecta ante-
dicta sibi invicem correspondent: potest ergo Deus, licet sit summa simplicitas,
se habere ad producendum unam animam, et in ipsa plura intelligere, cum ipse
sit intelligibilis et amabilis et unus. Idcirco Deus plura producere
potest, et per unum plures animas: Et, quia hoc dicitur quod est unus Intellectus equalis,
non probare intendimus sicut in Art. 32. A. 28. quod nunquam Deus plures creavit

ARTICULUS 28.

quod nunquam Deus plures creavit intelligentias, quam modo

Sotus ait: Deus nunquam intelligentias creavit, cum ita sit quod non sunt dispositae quod cre-
entur, quia esse spirituales creari non possunt, quia antequam sint non sunt dispo-
sitiones.

64 19

quod creent, qd si essent, id essent actu, nec possunt transmutari
de pota in actu sine reali transmutatione, qua in ipsis esse n pot.

Præterea in pota esse n possunt p subti nate, qd si sic, esset
de ipso producta de pota in actu p corruptione illius spiritalis
subti, et p generatione illarum, qd e impossibile, cum subta spiritalis sit
incorruptibilis et indivisibilis.

Raymudus ait: In 5.º art. satis sufficient. declarat. responsio
quo ad tuos sermones requirit. Verum tibi adu signare
velo qd intelligentia n possunt esse æterna et possunt esse crea-
ta, quia, si intelliga essent æterna plura inveniuntur segrè.
Ita videlicet qd sicut Potestas Dei potuisset et voluisset causare
intelliga infinita duratione, sic etiam potuisset et voluisset causare
ead infinita potestate potestatis, cum ita sit qd in tantum proprium
e divina Potestati causare unum suum actum et rationem, sicut unum
actum et rationem eternitatis. Et qd intelliga recipere n pot infinita pot-
estatem requirit. qd recipere n pot infinitam durationem. Et idem dico tibi de
infinita bonificatione, magnificatione, et sic de similibus: n possunt ergo intelliga
esse æterna.

Item dico qd creari possunt sine dispo. et transmutatione nate,
et sine potentialitate subti, quia divina voluntas hoc pot velle, et divina
sapia scire, et divina potestas hoc pot facere. Arg. qd e infira virtutis

ARTICULUS 29.

Quod deus e infinita virtutis in duratione, n in actione, talis enim
infinitas n esset sine corpore infinito, si esset.

Ait Socrates deus e infira virtutis in duratione, et hoc e qd modo fuit dura-
re in eternitate; sed n e infira in actione, qd facere n pot qd modo
sit infira in corporis eternitate, et hoc e qd corpus n pot esse infinitum

quod si sui, superficiem, rotunditatem, latitudinem, profunditatem et longitudinem hae non possent, sine quibus est impossibile quod sit aliud corpus.

Sic Raymundus: Verum dicitur in quibus dicitur quod Deus corpus infinite producere non potest et talis impotens non est ex parte Dei, sed ex parte corporis quod recipere non potest infinitatem. Idem, in quibus dicitur quod Deus non potest hanc actionem infinite, male dicitur, nec bene recte in aut. et 2m.

Praeterea dico tibi quod divina Potestas non potest plus ratione Virtutis in ditione quam ratione magnitudinis cum in Deo Potestas, eternitas, Unitas et Magnitudo et sic de alijs suis dignitatibus sint idem numero. Et quod Deus ita infinite in sua actione influat, sicut in ditione sua Virtutis. Et, sicut substantia creatura non potest a Deo recipere infinite actionem, sic recipere non potest infinite virtutem in ditione: etc.

ARTICULUS 30.

quod intelligentiae superiores creant animas sine motu caeli, intelligentiae autem inferiores creant vegetativas et sensitivas motu caeli mediante.

Solus ait: quia intelligentiae superiores recipiunt esse a causa immediate, dat eis vitam proprietatem creandi animas tales sicut eis in genere spiritualitatis, et hoc facit Deus ut ipsa intelligant potestatem hanc et virtutem agendi substantialiter in producendo animas immediate, sicut animae hominum, quae recipiunt sunt aeternae et cum corpore participant potestatem hanc et virtutem creandi animas vegetativas et sensitivas mediante motu caeli, cum vegetativas et sensitivas cum caelo participant ratione nato corporalitatibus. Et huiusmodi creatio necessaria est ut animae hominum habeant actu substantialem in producendo animas substantiales, et non sint creatae in actu substantiali.

Raymundus ait: creatio est propria actio Dei, et si Deus possit dare intelligentibus proprietatem creandi, idem non esset creatio propria Dei, et sic per nos de animabus hominum, quod esset inveniens, quod Deus definire non posset propter maximam similitudinem intelligentiarum et animarum, quae definitionem Dei impediret. Sed Deus dare potest intelligentibus et animabus, et dat potestatem quod possit Deum recedere etc.

Et hoc e nobiliss et altius donu qua dare eis potestate ^{20.}
creandi

Ita dico qd ens de nihilo productu, et probavimus in 9. art.
potestate recipere si pot, per qua potuit producere aliquid
de nihilo qm si potret, semetipsum sustentare potret sine la
causa, sicut sine ipso potret creare; qd e impossibile. A 31. qd

ARTICULUS 31.

quod humanus intellectus est aeternus.

Sorby ait: humanus Intus e aeternus, qm e a causa eodem modo
se habente, et qm nata n h peccata puz sit in pota qua
in actu.

Raymundus ait: qm in pluribus locis tractavi predicta ma-
ta, in quibus probatu e istis positionis oppositis, ideo de tali
positione verba nolo multiplicare, et vade ad 26. art. A. 32. qd

ARTICULUS 32.

quod intellectus e unus numero omnium, licet enim ab hoc
corpore separet, non tamen ab omni.

Ait Sorby: Ratio que e unus intus e, et hunc p ipsum generalia in-
telligere possint, et ut sit ita generale Principiu sicut la nata,
et maxime cu sit nobiliss Principiu quod ipso. Et, qm e in-
corruptibilis, de ipso plures intus esse n potuit; et, qd unu
substantia corruptu, inhiat in aliud productu p operatione, in quo e
sustentatq sicut in alijs que remanet viva, et in istis mag
ht operatione, et in se n e diversificaty, na divis, sed none mate
corporu, sicut lux solis in camera e diversificata rone plurius
fenestranu, in quibus radij solis in camera plures figuras recipit
quo ad figuras fenestranu, sed quo ad se nulla.

Ait Raymundus: Sorby n oportet qd sit unus intus generalis et

Ut homines per ipsum generalia intelligere possint, cum
Dei creati possint ita magna potentate, virtute etc. intelli-
gendi in sibi cuiuslibet hominis sicut in situ generali, de quo
tu dicis et tu imaginari ita de sibi, sicut de la maba
qua est una in se indivisa, id in alio est divisa, cum ipsa sit pra-
plurium formans. Id, si ita esset sicut tu dicis, multa inconvenia
sequuntur, sicut non qui cum suo sibi se intelligeret, sed utque cum ho-
ne intelligeret lingua cum organo. Hoc etiam potest dici de vo-
luntate hominis qua esset una in omnibus hominibus, et sic de memo-
ria, quod est inconveniens et impossibile, et de experientia qua habes quo
tu dicis quod libertate habes intelligendi unum aut aliud, et sic de
amare et recollere. Sequitur quod quod proprium habes esse, propriam vo-
luntate et propria memoria, quae sunt potest tua anima, quae est
una pars tui ipsius, et de ipsa apud ad plaudere. Id, si esset sicut tu dic-
is ita, quod esset insensibile sibi, et sic de voluntate et memoria,
esset tui sibi sicut brutus qui vult. sic insensibile ad plaudere et
tu libere se intelligere, recollere et amare istud vel illud, quod est fal-
sum, et de hoc habes experientiam.

Præterea: possibile est enim natura, quod omnes homines, qui mori
vivunt, in uno numero moriantur. cum sint mortales. Et hoc, si
Deus vellet, sicut vult de aliquo quo mori. Etiam quilibet ip-
sorum potest se interficere in illa hora in qua alius se interfi-
cit. et sic possibile esset non hoc quod utique quod tu dicis devenire
in se esse, quod subit in quo foret se habet. et, si foret, illud subit
esset sibi proprium non corpus hominis. Unde sequitur. quod de natura cum
homo participaret, et sic esset impossibile quod mediante corpore ho-
mimis intelligeret. Si tu dicis, quod substantia esset in se ipso, sibi
non esset proprium agere, sicut intelligere, quod non habet organum, et sic
non se habet ad finem. Unde sequitur. quod esset corruptibile, quod participat
2. actu, sui actus ad corruptionem tendit. Et sic vult, sequitur. quod
set corruptibile et incorruptibile, quod est contradictio

Item ut iam dictum est si Intus esset unus in omnibus hominibus, res
 rectio esset impossibilis, cum non posset esse nisi essent plures Intus, et non proba-
 vimus in 18. aut. quod eius reverentio, cum Deus sit magis intelligibilis in
 maiori ditione et actu intelligendi quam in minori; et hoc quia sua
 intelligibilitas est magna et non parva. Sed, si non esset alia vita, non
 apparet de sua maiore intelligibilitate et maiore actu intelligendi;
 in quo non esset alia vita esse, et sic esset de se ipso; quod est impossibile.

Ad hoc dico tibi, quod, si esset unus intus generalis, esset una boni-
 tatis spiritualis generalis, et idem de magnitudine generali, et sic de alijs, cum
 una Bonitas, et sic de alijs, sequitur. se habet ad effectum sicut unus
 Intus, et, si in omnibus hominibus esset una Bonitas spiritualis generalis,
 sicut unus generalis Intus, Bonitas generalis faceret quolibet homo
 intelligere, et sic de magnitudine, deulone etc. Unde sequitur, quod nullus
 homo libertate caret faciendi bonum, magnitudo est, sed esset invidiosus sive ex
 operis motus ad bonum magnitudo est ab eorum Bonitate, magnitudo est
 generalis. Et, si homo faceret malum, esset motus sic ad malum ab eorum
 generali malitia, sicut quod facit bonum est motus a generali Bonitate, et sic
 nullus homo caret libertate sentendi pro, quod falsum est impossibile
 et de experientia quam de libertate habemus. Et, quia per experientiam
 habemus quod homo facit libertate peccandi, signat, quod sua ratio est in-
 na et nulla.

Exterea Intus, quod iudicij, esset eternus, et non probavimus et
 probavimus in pluribus locis quod nihil est eternum nisi Deus; probatio est
 quod quod plures sunt Intus boni, et hoc probato, omnia invenia qua
 sequuntur sunt improbata, si esset unus Intus in omnibus hominibus, sicut de
 tuato funbo, camera, pariete, et beate destruerent. A. 33. quod raptus et

ARTICULUS 33.

quod raptus et visiones non fiunt nisi per naturam.

Autem sicut: raptus et visio non fiunt nisi per naturam hoc est, cum homo multo
superat Deum, et in altitudine contemplationis potentia rationalis est ita alta,
supremum obiectum, quod est Deus, quod bene corpus sentit. Veritas non potest
et sic corpus est in extasi per raptum, sicut est per infirmitatem cum in
ipso deficit virtus vegetativa et sensitiva, et idem est de visione, quia
tunc, cum visus est multo altus in contemplando Deum, naturam est
ceptibilem Veritatis obiecti supremi, sicut hoc quo magis appropinquat
ad ignem, naturam ab ipso plus recipit de caliditate.

Raymundus ait: Verum est scilicet, quod tu dicis, videlicet, quod corpus
naturam est in extasi, quod anima non est bene intenta ad Deum ad
ipsam, sicut tu dicis. Verum in raptu anima non est naturam, quia anima
de sua natura non deficit sentit ad quo est iuncta, neque habet ita
magnam libertatem et potentiam ascendendi ad supremum obiectum, sicut
est receptiva gratiae supremi obiecti, quod si habet, non indiget auxi-
lio neque gratia supremi obiecti, quod est Deus, et sic per se ipsam sicut
sine auxiliari potest. Et si sic, Deus ei gratiam facere non potest, quod
est impossibile. Et, sicut diximus de raptu, sic est intelligendum de visione.

ARTICULUS 34.

Quod una causa non possit plures mundos facere.

Autem sicut: ratio quare Deus non possit plures mundos facere est, quia Deus est unus,
et sic sua unitas in suo effectu sicut simile requirit, id plures res
non sunt similis unum, sed ei dissimiles, et sic Deus aliquid facere non potest
sua sua similitudine. Praeterea, si Deus alium mundum facere possit, ita
possit tres mundos facere, et sic successivum unum et unum et sic deinceps unum
ad infinitos mundos: et sic non esset unus mundus, nec duo esset, cum in
numero infinito numerus unus esse non possit, neque numerus duos esse.
quod in numero infinito non possit esse unus ante deum, neque duo ante
deum, quod si esset, a parte ante finitus esset, et sic deus a parte post: et hoc
quia deus ab antecedente pendet, et sine ipso nihil esset: non potest ergo tres plu-
res mundos facere, ut dictum est.

Obicit Raymundus: Deus est unus, et sua unitas est perfecta per
multiplicem

67 22

Et p[er] omnes suas rationes sive dignitates. p[ro]fecta esse n[on] p[ro]bet
sine p[ro]prio actu, scilicet unice ita videlicet q[uo]d in ipsa et de ipsa
omnino p[ro]ducatur et uniat unum de unitate, ut in ipsa et de ipsa sit
unice, et p[er] Dns et p[ro]betas p[ro]bit de ipsa, ne sit o[mn]ia. Hoc idem seq[ui]t[ur].
de Bonitate, ut in Unitate fiat bonum bonificare, et sic de alijs:
seq[ui]t[ur]. q[uo]d de necessitate in una unitate pluralitas, nisi sub:
stantiali et nat[ur]ali, et illa pluralitas dicitur de unitate, unibili et
unice, qui ad una unitate idem sent p[er] esse, et ipsa unitas
in ipsa e[st] substantata sicut est in suis dicitur essentialibus sub:
stantiis oportet. Et p[ro]dicta pluralitas e[st] beatissima trinitas Dei.
Unde, ad Deum sit unus et unus, non unitatis p[ro]t[er] producere unum
et non pluralitatis plura, sicut. It[em] 39. q[uo]d deo in hac vita non potest

ARTICULUS 39.

Quod Deum in hac vita possumus intelligere p[er] essentiam
Hic dicitur: ratio que in hac vita possumus intelligere Deum p[er] essentiam
e[st] q[uo]d Deus e[st] summe amabilis intelligibilis, sicut e[st] summe amabilis, summe
amabilis n[on] esset, si ipsum mediante specie amarem[us], q[uo]d species faceret ob[st]aculum
extraneum, q[uo]d impediret q[uo]d p[ro]ba verum et reale ob[st]aculum n[on] attingeret: Unde
sequit[ur] q[uo]d ob[st]aculum phantasticum et extraneum ponitur esset in medio, q[uo]d e[st]
inveniens, q[uo]d verum Deum n[on] amarem[us], sed aliud, unde verum Deum dicitur
feremus, ad quod amandum creati sumus. Possum[us] ergo non finis divina
esset immediate amare, et p[er] Dns ipsum intelligere, cum ipsa agitur sit
intelligibilis et amabilis.

Ray: ait: In hac vita n[on] e[st] perfectio vivendi, q[uo]d n[on] e[st] p[er] se, n[on]
estem[us] mortali, nec p[er] Dns estem[us] in peccato. Et, si p[ro]b[er]em[us] intelligen-
de esse divina immediate, estem[us] imperfecto statu, et esset hic Bea-
tudo nostra, q[uo]d e[st] impossibile, scilicet q[uo]d statu sit perfectus et imperfectus. Sed
n[on] e[st] inveniens q[uo]d deo sumus viatores Deum p[er] similitudine attinga-
mus, q[uo]d similitudo disponit et ordinat ut verum desideratum attingat, cum
sit in[te]r[im] desiderant[ur] ego et[er]g[um].

ARTICULUS 36.

Ait Socrates: quod nihil est credendum, nisi per se notum vel ex se nobis possit declarari. — Ait Raym. Socrates male dicit, et si bene recedat 15 art. in quo probatur quod fides est necessaria in hac vita, et ibi ipsa declaratur.

ARTICULUS 37.

Socrates ait: quod Deus non potuit facere totam materiam nisi mediante corpore celesti.

Raymundus ait: Socrates non bene recedat illa qua dixerunt in 19 et in 22. et 23. articulis, in quibus declaravimus quod Deus est causa per duobus modis, scilicet mediante, et immediate, et hoc ut sua prioritas sit perfecta, et comprehendens omnes prioritates, quales non esset, si agere non posset immediate in omnibus suis effectibus: potuit ergo Deus facere, sive producere totam materiam sine corpore celesti.

ARTICULUS 38.

Socrates ait: quod a voluntate antiqua non potest novum procedere absque transmutatione precedente. — Raymundus ait: Socrates requirit 3m et 4m art. in quibus oportet intelligere quod tunc male dicit. A. 39.

ARTICULUS 39.

Ait Socrates: quod non est excellentior status quam vacare philosophia. — Raymundus ait: Socrates requirit 24. art. in quo responsione invenies. A. 40.

ARTICULUS 40.

Ait Socrates: quod per se causa non habet suam futuram determinationem. — Raymundus ait: Socrates recurrit ad 24. art. in quo invenies quod male dicit. A. 41.

ARTICULUS 41.

Quod Actus Socris corrupti non habet scientiam eorum quorum habuit.

23.
Ait Soteles: Raymundus, quia Soteles est unus in omnibus hominibus, homines
per motum suum deficientem, suus Soteles non habet illud pro ingre-
ssu quo intelligat. Et sic Soteles, qui prius erat unus, post motum non est
unus, cum sit communis opus ad se, et unus in omnibus hominibus.

Ait Raymundus: Probatur in 32. art. quod plures sunt Soteles
et sic sua ratio, Soteles, non valet. Et, si dicitur supposito quod sunt
plures Soteles, adhuc sua positio non est vera in eadem positione in
qua dicitur quod causa et effectus concordat, scilicet divina Pro-
prietas et Creatura Bonitas, et Soteles de Inappetente, et sic de Obnoxio
sive demone est. Et, si hoc quod tu dicitur esset verum, positio tua
esset destructa.

Ita negas hoc quod dicitur in praedicta positione, scilicet quod Soteles
soteles, qui mortuus est, supposito quod esset beatificatus, non intelligeret unde
que Deus beatificavit ipsum, nec etiam peccata quae sibi commisit; et sic esset
voluntatis huius bonorum operum et meritum in tanto quod Deus iustus non cogit;
vel, si bona, quae in ista vita fecit, non intelligeret neque accideret; et divina
Bonitas, Inappetente est. Deficerent iustitia Dei, et est veritas in remuneratione
bonorum, quod est impossibile. Hoc idem sequitur, si Soteles praedictus esset damnatus,
quod non intelligeret unde que iustitia divina ipsum non beatificaret, nec que
ipsum in inferno certioraret. puniret. Et sic iustitia Dei sine Bonitate, Vir-
tute et Veritate iudicaret, quod est impossibile. h. 42.

ARTICULUS 42.

Ait Soteles quod sine agente proprio, videlicet hunc, a Deo non possit fieri hoc.
Raymundus ait require 22 et 23 art. h. 43.

ARTICULUS 43.

Ait Soteles quod in Principio non potest esse causa diversorum Factorum huius in-
ferri, nisi mediantibus alijs causis, et hoc quia nullum transmutans diversi-
mode transmutat, nisi transmutatio — Raymundus ait: Soteles, vide ad 2m,
qm, 22. et 23. art. Item dicitur tibi quod non bene veritas tua positione nec
ratione in ipsa sententia, et hoc quia imaginarius quod causa ista producit sicut
causa, quae sine transmutatione producere non potest; et ideo male facis quia non deservit
sententiam

Potestatis simplicitati la causa supra Principium est causa, et
sic sicut de 2m et 3a positione, vnde. cuius tibi ipse es dicitur.

ARTICULUS 44.

Sicut dicitur: quod ab uno primo agente non potest esse multitudo effectuum. — Raymundus autem, sicut, requiritur 22 et 23. aut, et ibi 27.

ARTICULUS 45.

Sicut dicitur: quod in Principio non est causa eternorum nisi metaphorice, id est quia creavit ea, id est nisi esset ea non essent. — Sicut Raymundus in pluribus locis significavit quod nihil est eternum nisi Deus, et ad hoc proponimus probare in 87. aut. Item dico tibi quod si tua sententia esset vera, divina ratione, sive divina dignitate, non agerent aequaliter in subiecto extraneo, scilicet eterno, quia sola eternitas crearet ipsum, id est divina potentia non esset Principium sive ratio causandi. In infinitum in subiecto, neque divina sapientia posset esse Principium sive ratio produendi infinitum in ipso subiecto, et idem de divina Potestate, et alijs, quia in ipso parte infinito, quo ad se non habet, id est illa eternitas tunc infinito habet in gubernando et sustentando universum eternorum. Unde sequitur: quod sola eternitas esset sicut sicut unum. Sed alia divina ratione non, quae ita nobilibus et perfectioribus autem sunt ipsa, quae est imperfecta, et sic prima et 2a positione: quod est. —

ARTICULUS 46.

Sicut dicitur: quod sicut ex materia non potest aliquid fieri sine agente, ita nec ex agente sine materia, et quod Deus non est causa effectuum nisi respectu eius quod potest esse in potentia materia. — Raymundus autem: sicut dicitur de ad 5m, 19, 22. et 23. aut. 27. quod entia declinant ab ordine lae in se

ARTICULUS 47.

Quod entia declinant ab ordine lae causa in se considerata, licet non in ordine ad reliquas causas agentes in universo. Sicut dicitur: quod la causa non potest esse agens in suo effectu sine ordinatione successoria, scilicet de causa in causa, et de effectu in effectu.

Et si Deus esset causa immediata sui, mei et alie-²⁴
rius, eternus causati sine ordine, cui ordo nō potest esse
sine medio.

Hic Raymundus: Caelū hē matā, quā oportet ipsū
habere, ut p̄ ipsā disponat matas inferiores ad recipiēdo
suā influentiā, et de eā ip̄s nō producat aliquid
de potā in actu, cū Caelū et eā partes sint inco-
ruptibiles; effectivē tñ e' causa se matā qd' reducat.
Ia matā de potā in actu de eā se matā, licet
sua matā talē matā nō habet sicut ia matā, et forma
celi de sua matā virtute influat in tā matā, q̄p̄
nō sit mediū matē int. matā et matā, in illa tñ influa
e' ordo. Et cū hoc valit ita sit, qd' magis ia causa potest
immediate causa omnium rerū sine medio et ordinatē, nō
indigendo qd' subitū hat ordine p̄ se simpliciter. Imō ia
causa dat ei totū ordinē quē hē; verū tñ talis ordo e'
supra matā. Et hoc dictū e' in 19, 22, et 23. art.

Id ordo quē videtur e' alig, sicut ordo in quo e' successio
de causa in causā et de effectu in effectu, existente ia,
causa in quolibet gradu causandi et effectū successive p̄ unū
modū et nō p̄ aliū, et dictū e'; et hoc e' de necessitate, ut
ia causa p̄ omnes prioritates sit apprehendens omnes causas
et effectū, sicut p̄ prioritates successive, et p̄ prioritate quae e'
in instanti; alioquin sua causalitas activa nō esset in magis
re Bonitatis, Deitatis, Potestatis, virtutis, et Veritatis, qd' impossibile.

ARTICULUS 48.

Dicitur tamen: qd' Deus nō potest esse causa novi facti, nec potest aliquid
de novo producere

Aligit Raymundus: Sicut in sua positione sequit. qd in hoc n
essent idem numero magis Potestas et Voluntas, qm, si Potestas dei
n potest aliquid de novo producere, n esset ita magna sicut si potest
eius novu producere, acq; dicit Voluntas n esset ita magna in
libertate Volendi, si deus n potest producere eius novu, sicut e
si ipsum producere pot. Et, qm oportet credere hoc perq; dicit Voluntas
e magis libera, oportet de necessitate credere qd deus produere
potest eius novu, n vult. alioquin magis n esset idem numero
ad divina Potestate et Voluntate, qd e impossibile.

Præterea aliquid invenire sequit. videlicet qd divina sapia
nesciret aliquid ultra entia existentia in potestate vel in actu, et sic
esset in toto Universo terminata; qd e impossibile et da infinitate.
Scit qd divina sapia ultra Universu, cuius finis e producere
aliquid de nihilo, hoc e sit producibile antequam sit productu, et
hoc e vna infinitatis et eternitatis: Unde, sicut sapia scit ultra
Universu, sic sua potestas potest ultra Universu, ad sit infinita
et eadem ad eternitate et sapia: potest qd divina Potestas de novo
Universu producere, ad ipsa per infinitate procedat, ac etia
per eternitate.

Item dico tibi qd, si tua positio esset vera, hoc qd n e im-
pedire potest divina Potestate, et sic hoc qd n e esset aliquid, qd e
radicis. sequit qd tua positio e falsa. Et require 87. art.

Articulus 49.

Sorbes dicit qd deus n potest movere Cælum motu recto, quia
tunc relinqueret vacuum.

Raymundus dicit: Minor valde de te sorbes, qm tantu stas in
nota imaginationis. Et que n accedit in 3. positione modu per quid stas
transcendit supra imaginatione? Transcendat qd deus stas supra tua
imaginatione in isto statu videredo qd deus, qd creavit mundu (qd pro-
bare

70 25

Intendimus) creavit locum, nonne cuius mundus potest esse locus:
tunc, sicut creavit Principium, per quod mundus potest esse principium,
et sic de tempore quod creavit Deus ut mundus in tempore esse
potest, et sic de quantitate, motu et huiusmodi, ut Universum hinc
quantitas et motus est. Creavit ergo Deus locum in substantia mundi
substantiam, in quo mundus est collocatus: Unde, sicut corpus tuum
est motus de uno loco in aliud non relinquendo suum locum sibi cohe-
rentem, neque suum colorem et superficiem, ita Deus celum movere
potest motu recto non relinquente mundo suum locum essentialem, et
si non suum, nec alienum. Intelligas ergo hanc veritatem supra tuam
imaginationem. **ARTICULUS 50**

Art. 1.º dicitur: quod Deus non potest irregulariter, id est alio modo, quam movet,
movere aliquid, quia in eo non est diversitas voluntatum.

Art. 2.º Raymundus: La causa, sicut precedit sui effectum nonne libertatis,
quod est infinitum, sic eternitas precedit tempus, et infinitus spiritus
et divina Potestas creatam potestatem, et sic de alijs. Potest ergo divina volun-
tas velle ad plura per suam infinitam libertatem, et hoc sibi deservit
per infinitam Inappetitabilem, eternam Potestatem etc. quod dictum non esset si divina vo-
luntas esset coacta volendo unum motum tantum et non alium diversum
nonne dixit.

Et quod dicitur quod divina voluntas non est diversa, verum dicitur, cum
una sit per essentiam simplicissimam, de ratione sua naturalitatis, libertatis, in-
finitatis etc. potest ita et multo plura movere entia per unum modum, non
per alium, sicut ignis qui cum uno calore habet motum circularem cale-
faciendi siccum, liquidum, et terrena, cuius caliditas ad se ipsum revertitur.

Ad hoc dico tibi quod, sicut faber ad suum libitum cum uno martello
moveret plures res per motus diversos multiplicando figuras, sicut
figuram clavi et ut gladii; et sicut alyx, que mota est cum martello
et lima, sic et multo melius Deus cum sua voluntate movere potest

Plures res ad diuina quodlibet existentibus creaturis. Alioquin
diuina voluntas non precederet effectus creator cum sua libe-
tate, id diuina magis ipsos precederet cum sua infirmitate, et
obseruata, tempus entium cum se ipsa, quod est impossibile, cum diuina
voluntas sit idem numero cum omnibus diuinis rationibus. Et vade
ad 3m positionem, in qua datur exemplum de immutabilitate vo-
luntatis Dei. **ARTICULUS 51.**

Sicut sicut quod deus est eternus in agendo et mouendo, sicut in
exendo, aliter ab alio determinaretur, quod esset contra ipsum.

Sicut Raymundus: in uno modo tu dicis verum de omni
alio modo non. Verum est quod deus in se ipso est produciens et agens,
qui est deus pater, qui in se ipso agit deus filius, qui est agens cum
patre spirando. Hoc probatur in lib. de ant.
fidei catholica quod fecimus, et etiam in 1. et 2. ant. huius lib.
Et deus est ita eternus in agendo sicut in existendo in se,
id est extra se non cum ipse non sit eternus per effectum: quod si esset, facta
causa esset effectus, et effectus esset causa ipsius, quod est impossibile.
Id quod facta causa cum omnibus suis rebus precedit effectum sicut
vniuersum mouet in tempore productionem nouam de non esse a di-
uina libertate precedente nouum esse per eternitatem, sicut per sapientiam
qua sciuit ipsum nouum esse antequam esset, et per diuinam voluntatem
qua voluit ipsum nouum esse non esse antequam esset, et ipsa
voluntas in tantum precederet ipsum nouum esse, quantum precedit ipse
sua diuina potentia et sapientia, et sic de alijs. Hoc esse non patet
si deus esset eternus in agendo extra se, sicut in effectu, et de
vno in alio. Ad id dico tibi quod tu non bene recedisti 3m positionem
in qua datur exemplum de immutabilitate diuina voluntatis.

ARTICULUS 52.

Sicut autem: quod illud, quod de se determinat, ut deus, vel sem-
per agit vel nunquam, et quod multa sunt eterna. — Sicut Ray-
mundus dicit in ant. supra dicto et ad 57.

Sicut Socrates: quod Deum necesse est facere quodquid immediate sit ab ipso.

Dixit Raymudus: tu Socrates, iudicay de Deo rem hoc quod dicis, videlicet, quod tantum dicitur Deo agere ut non sit visus, quod non dicitur si non agere. Et verum dicitur rem operationem quam Deus habet intra se, in dicitur in negas operationem qua est magis perfecta, cum sit necessaria rem sua natura, et de Deo in Deo, sed operatio quam Deus habet extra se non est sibi naturalis sed artificialis, cum non sit cum ea divinitus. Unde, sicut omnis Artifex libere et non coactus agit in suo effectu, sic Deus et multo magis libere agit in universo, cum sua libertas sit infinita, et libertas Artificis non. Vade ad art. allegatas in supradicto art.

ARTICULUS 54.

Socrates ait: quod rem non potest immediate producere generabilia, quia sunt effectus novi, effectus autem novus exigit causas immediatas quas non potest aliter se habere.

Raymudus ait Socrati: tu nimis mala predicta proponis, et male rectis modis per quos probavimus Deum esse la causa duobus modis, videlicet mediate et immediate, ut apprehendat omnes modos causandi, ut supra in 19, 22. et 23. art. dicitur, et etiam in 67. dicitur. Et, quia Deus inquit la causa immediate potest aliter se habere ad producendum nova generabilia aut ad non producendum, quam quod producit mediate, tua ratio non valet cum producat non sit coactus in producendo quod non est modum inter ipsum et productum novum: et sic productum sua causa cogere non potest, quia si cogeret id causaret se ipsum.

sed rem alio modo, in Principio mediante alio Principio

210
ratio regulant. producit aliud, et sic successive de uno ad aliud
sicut in motu molendini aqua movet rotam, et per rotam mo-
vet motam, et per motam fumentum et per fumentum movet fanum.
Et sic ratione multo magis generabilis. Deus est causa mediante una
cum alia, et in istis modis est generatio malitiae. Et hoc, quia in Prin-
cipio illa generatio ponit in natura creata. Et sic deus ordo con-
suetudinis dependet a sua causa, et non producit ab alio de quo
est malitiae, sine tali remedio producere non potest quod sibi in malis. Unde
de in hoc verum dicitur, id est in in modis in.

ARTICULUS 55.

Aut scilicet quod in non potest aliud a se producere sine alio, quia omnia
differa quae est in se. In quibus et effectus est per naturam.

Raymundus ait: In scilicet videtur tale agere in 1. Principio sicut
in 2. et male facit; id verum dicitur quod ad in Principio, cum efficiens
in Creaturis de se producere non possit aliquid sine alio qui differat ab
ipso per effectum et naturam. Et hoc est, quia sua perfectio non habet in se, sed
ad aliquam extrinsecam se. Et hoc, quia non est creatura ad se ipsum, sed ad in
Principio quod est ultimum finis et ultima perfectio: et sic emergens de
natura, de qua sicut in se, producit agibile, per quod ad finem tendat quod
ipsum causavit, scilicet ad in Principio quod est agere.

Id ipsum in quod in se est perfectio non indiget aliquo extra se, quia
non indiget nisi esset perfectio; id, quia non habet naturam bonitatis esse et est illud
cum suamet natura, sed se ad dependendum in deum, et sua natura non sit
sua; et sic de suamet natura quae est forma denudata ab omnien-
te mali agit formaliter et simpliciter, et naturaliter agibilem sibi substan-
tialiter naturaliter formaliter et simpliciter, et hoc per infinitam bonitatem et
abundantiam esse.

ARTICULUS 56.

Aut scilicet quod deus non potest immediate cognoscere contingentia, nisi per
aliquam causam particularem et proximam.

72 23

Sicut Raymundus: sicut Deus per eternitatem substat et gubernat universum et dirigat et suum subiectum sic per suum intellectum apprehendit et mensurat totum universum, totam stringentiam, et totum suum subiectum, et hoc est sua sapientia habet in suo effectu ita magnum actum et potestatem sicut habet sua eternitas. Et tu, solus, si bene accedis etc. Autem nec in parte, quia, sicut amaritudo saporis si transit in dulcedinem pomum, sic et multo minus stringentia si transit in intellectum Dei, ita videlicet quod in ipso sit aliquid per stringentiam, sed ipsam apprehendit per suum intellectum, quia ipsam creavit, et sic tua positio non procedit.

ARTICULUS 57.

Socrates dixit quod, si omnis causa aliquando fuerit in quiete, necesse est ponere Deum immobilem.

Raymundus ait: Vade ad 3m art. et ad solones alios in quibus probaverint quod Deus est immobilis, licet per ipsum sint entia mota et nova de non esse ad esse. Ad id dico tibi quod si posita gutta vini in mari non mutat mare per ipsam, licet sit posita in aliqua parte eius. Sed si supposito quod ignis esset infinitus quo ad corpus et ignis ad flammam, si in ipso tota aqua maris poneretur, ita parum et multo minus esset ignis mutabilis per aquam maris quam mare per guttam vini. Et hoc est, quia gutta vini fuit posita in loco determinato, sed aqua maris non posset poni in loco determinato in igne, si esset infinitus, cum infinitum non habeat locum nec partem. Sic a simili est de Deo qui est immobilis et in quiete infinite quo ad se, cum sit infinitus et eternus, licet producat novum esse, sed eius motus de non esse in esse est quantum et temporizatus, et non positus in ipsa eternitate, nec in infinitate. Sed subitaneus motus fuit motus de non esse ad esse cum suavit nova mentione

q̄o predicta tua positio n̄ procedit; et he, s̄entes, male recit̄ q̄m
positionē.

ARTICULUS 58.

S̄entes aut: q̄o Deus ē causa necessaria s̄a Intelligē, qua posita
ponit. effectus, et sunt simul duxone.

S̄entes Raymundus: vade ad 54. aut. et ad plura alia loca
in quibz tua ratio devota ē. Adu dico tibi q̄o, si Deus s̄a in-
telligē indigeret ut cū ipsa 2a creare potat in causando r̄o
indigeret instrumento; et, sicut n̄ potat sine medio causare, nec
s̄a sine medio potat velle causare, et idē est de s̄e, sicut
aut in ipso est vultus sapie et actus voluntatis in maiore
s̄a sapie et voluntatis quā actus potat, quia divina sapie
s̄a potat sine medio et voluntas velle causas r̄as; quā ma-
ioritas ē impedit.

ARTICULUS 59.

S̄entes aut: q̄o Deus ē causa necessaria motus, s̄ententiarum, et r̄ationum
et divinarum s̄ententiarum in effectus. — S̄entes Raymundus: s̄entes, vade ad 21.
aut.

ARTICULUS 60.

Dixit s̄entes: q̄o ad hoc ut omnes effectus sint necessarii respectu
s̄a causa, n̄ sufficit q̄o ipsa s̄a causa n̄ sit impeditibilis, sed exigit
q̄o causa media sint impeditibiles.

Dixit Raymundus: tua ratio devota ē, ut supra dictū ē in
21. aut. et in 22. et 23. Et, q̄a probatū ē q̄o Deus ē s̄a causa
sine medio, n̄ ē impeditibilis, cū n̄ sit impeditibilis cū medio. Et, sicut
causa r̄a impedit. ab alio, propt. hoc n̄ sequit. q̄o s̄a causa sit im-
pedibilis, id r̄a, cuius actio ita perfecta esse n̄ potat sicut actio s̄a
s̄a; et ideo in naturalibus eveniunt monstra et plures impeditibiles
les, quos Deus permittit causis malis.

ARTICULUS 61.

73 28

Sorbes ait: qd Deus possit agere, quia hoc e' mediante crepore
ne celesti, qd e' diversu' in vbi.

Raymundus ait: Probavimus in art. 22. et 23. et in mul-
tis alijs, qd Deus pot' agere immediate, cu' sit causa immediata,
et sic sine medio pot' producere quia, sicut immediate producit
in creando quia qualitates elementoru' q'lo excurit mundu' qui
creatus e', ut probavimus. Et sic Deus immediate pot' producere quia,
n' in speculata, cu' ipse sit simpliciter bonus, virtuosus et perfectus.

ARTICULUS 62.

Præcipit Sorbes: qd Deus e' infinita virtutis, n' qd faciat ex nihilo aliquid,
id qd dicitur motu' infinitu'.

Præcipit Raymundus: Deus e' ita infinitus p' Potestate, sapia,
et voluntate sicut per virtute' eternitatis, cu' virtus eterni-
tatis n' possit esse sine Potestate: Unde sequit' qd sicut Deus
e' infinita virtutis per deum, si dicitur Potestas e' infinita
virtutis per participatione', et sic de divina sapia et voluntate,
et hoc intencione in divinis. Id in effectu per motu' infinitu'
infinitu' n' qd, si sic, Deus tantu' ageret in suo effectu qui e'
finitus, q'ud in se ipso qui e' infinitus.

Ad id, si sua virtus esset infinita in termino quatuor infinita
cu' eternitate, etiam p' Deo esset sua virtus infinita in effectu infinito
cu' Potestate in participando actu' infinitu' cu' magnitudine, et sic ef-
fectus esset infinitus existendo formaliter, sicut existendo per motu' infini-
tu' eternaliter, qd e' impossibile.

Ad id, si divina sapia n' precederet effectu' indetermindo q' aliquid
e' possibile ad produciendo de n' esse ad esse in effectu qui esset
actu', esset limitata, et sic de voluntate et potestate; eternitatis actu'
et sua virtus n', effectu' existente infinito p' divinum modu' infinitu',
ut sic Sorbes dicit, et ita effectus magis dependeret a' causa nonne.

Veritatis et eternitatis, quod ratione potestatis, sapientie et voluntatis,
quod est impossibile.

ARTICULUS 63.

Sicut Scotus quod Deus non potest in effectu causa vera sine ipsa cau-
sa vera. — Raymundus ait: Scotus, ratio ista in 21, 22. et in 23.
art. et in pluribus alijs locis superius devicta est, cum Deus sit cau-
sa immediate et mediate, immediate miraculose, mediate cum
sit nata naturam suam effectum, et cum una causa agat in aliis.

ARTICULUS 64.

Sicut Scotus quod effectus immediatus a 1.º debet esse unus tantum, et
similissimus 1.º

Sicut Raymundus: sicut la causa per Unitatem est magis
una quod per effectum, sic per Bonitatem est magis bona, et per
Magnitudinem magis magna, et per eternitatem magis durabilis, et per
Potestatem magis potens, et sic de alijs: Unde sequitur quod per effectum
scilicet la intelliga non sit simpliciter similis la causa: Unde
etiam sequitur quod necessarium non est quod sit una tantum la intelliga, si-
cut necessarium non est quod simpliciter sit similis la causa. Potest
ergo esse plures intelliga immediate a la causa.

Item, sicut Deus pluraliter producere potuit in la intelliga
scilicet Bonitatem, Magnitudinem, Veritatem et Voluntatem etc. que sunt ver-
dite, ita potuit immediate producere plures substantias et plures
effectus in numero differentibus. Et vide ad 25. art.

ARTICULUS 65.

Sicut Scotus: quod Deus vel intelliga non infundit sciam animam humanam
in somno, nisi mediante Corpore Celesti. — Raymundus ait: probatur
in pluribus locis quod Deus est causa immediate et mediate. Immediate
agit non indigenis medio, et ergo agit mediate movet cum uno effectu
aliis. et sic sine motu Celi potest Deus influere suam in dormiente

24 29

sine medio, et per ipsa sine motu celi potest movere intelligi,
et cum ipsa infundat sua in dormiente

ARTICULUS 66.

Sorites ait: quod plures sunt motores primi. — Raymundus ait: Probatur
quod est quod Deus est causa immediate et mediate: Unde sequitur quod impossi-
bile est quod sint plures scilicet motores immediate, nisi Deus tantus. Res-
pondit tamen in quantum Deus una causa movet cum alia per tale motum
possunt esse plures motores.

ARTICULUS 67.

Dixit Sorites quod semper immobile simpliciter non movetur nisi mediante
aliquo moto, et quod tale movens immobile est pars moti ex se.

Dixit Raymundus: Sorites, nimis hanc materiam proponis, sicut
quod Deus non moveatur motu simpliciter immediate. Et tu iam habes
in pluribus locis quod tua ratio est devota. Dimitte ergo de cetero
hanc tuam intentionem: Et, quia tu dicis quod immobile est pars
moti ex se, male dicis, et non bene recedis ad positionem in qua
diximus quod imaginatio imaginatur Antipodes cadere. Ita tu imagi-
naris quod semper immobile cum motu participat quod movet motum,
et que tuum intellectum non transcendit tua fabrica imaginationem intel-
ligendo quod semper immobile sic apprehendit et mensurat omnes
mobilitates, sicut divina sapientia apprehendit et mensurat omnes in-
telligibiles Universi: Et idem est de divina Potestate, que om-
nes possibilitates Universi apprehendit, cum sit infinita. Et sic de
divina Infinitate que omnes Unitates Universi apprehendit,
et sic de eternitate que mensurat et apprehendit quodquod est pre-
teritum, presentem et futurum, et sic de divina perfectione et alijs
que apprehendit omnes perfectiones. Faceas ergo, ne de cetero
de hac materia loquaris, quia quanto plus ipsam iteras, tanto plus
tua obstinationem significas.

Articulus 68.

Dixit Socrates: quod potentia activa, quae potest esse sine operatione est potentia passiva permixta.

Sic Raymundus: Socrates, tu si videras operationem intus in qua Deus in se, qui est potentia activa ut sua rationes existant magna potestate aperit, sicut per magnum actum infinitum. Sicut divina Potestas quae est potentia infinita de se ipsa et de sua Bonitate, Maggine, Eternitate etc. et sic de primo Intelleitu qui est intelligere infinitum intelligendo Infinitam Bonitatem et infinitum Bonificare, Infinitam Maggine et infinitum Maggificare, Infinitam Eternitatem et infinitum Eternare, Infinitam Potestatem et Infinitum potestare etc. et Idem de divina Voluntate et ceteris. Et hoc est in Deo de necessitate, ut Deus de suis rationibus non sit singularis. Sequitur quod quod Deus est potentia activa existendo et agendo ab aeterno et in aeterno et per Infinitatem, ut dictum est. Et sic Deus producit non cessat agere in Deo producto, id est ut dictum et probatum est, semper est in producere sive in agere. Est ergo sua potentia activa sine passione et acribitate.

Et, si dicitur quod est passiva, si intra se et naturaliter est activa, quia ab aeterno non est subiectum extra in quo aeternaliter agit, et hoc intenditur dicere ut potentia probare mundum esse aeternum, et potentia Dei non sit passiva privato subiecto: Ratio tua non valet, cum probatum sit quod Potestas divina sit activa intra se ab aeterno et in aeterno et infinite. Et quia habet suam perfectionem intra se, non indiget quod acquiritur extra se. Sicut homo, postquam est homo non indiget aliquo ultra suam speciem pro quod sit homo, cum iam sit homo perfectus.

Sed Deus, quia est Bonus, non ratione indigentia, id est ratione Bonitatis, Longuitatis, Gratiae et Charitatis, producit Universum, et quia Universum est finitum et terminatum in se, infinitam passionem habere non potest, quia sua Bonitas, Maggine etc. sunt finita, et Potestas divina activa non potest agere in ipso effectu infinitum: Et si defuit quo ad se, sed defuit subiectum, et sic illa potentia non transit in potentiam infinitam, sed remanet in subiecto finito. Et sic potentia activa infinita non patitur, sed gaudet, ut ita loquamur, in quibus apprehendit finitum et ipsum praecedit per actionem in se, sicut divina sapientia ipsum praecedit per intelligere, et divina

75 30

Magnitudo per infinitate et sic de eternitate et ceteris.

ARTICULUS 69.

Sicut dicitur, quod substantie separate, eorum sunt unum appetitum, non mutantur in opere.

Raymundus ait: Substantie separate Beate sunt appetitum quod est immutabilis in attingendo. Sicut in quo Beatificatur, et in quo quiescunt, et quia perfecte in eo quiescunt, non appetit alium modum quiescendi, quia iam appeteret superfluum et inordinatum postquam sunt intentum perfectum. Etiam ob id non esset perfectum, quia in uno tempore indigeret beatitudine intelligenti per unum modum et in alio tempore per alium. Et sic, si unum hoc fuerit tua propositio, bene dicitur, id est, in quibus substantie separate veniunt ad nos per missionem, quia diligunt nos, scientes nos esse effectus Dei, in mutatione operationum nostrarum mutantur iuramina eorum. Sed appetitus substantiarum separatarum, non mutantur, sicut nuntius, qui habet unum intentum et appetitum ad impetrandum hoc ad quod est missus, licet modo per unum modum, et cras per alium et non per eundem. Verumtamen sui appetitus nuntij mutantur in pluribus desiderijs, unum quod impetitiones sunt mutabiles, sed in quibus est unus respondens appetitui Domini sui, unus et idem permanet. Et sic tu, sicut dicitur, male dicitur in quibus negas mutationem substantiarum separatarum, quia sunt mutationes unum operationes nostras, ut dictum est.

ARTICULUS 70.

Sicut dicitur quod intelligitur sive substantie separate, quia dicitur Alex-
nas non sunt proprie causas efficientes, sed metaphoricè, quia sunt causas
deservantes in esse, neque sunt facte de novo, quia sic essent trans-
mutabiles.

Raymundus ait: Sicut, nimis frequenter deducit rationes ad probandum
effectum in creatura, et unde locum quod divina potentia majori habet inclinacionem
sive actionem ad deservendum substantias separatas per eternitatem quam
ad producendum ipsas de novo. Et nonne est major actio producere

Aliquid de nihilo, quia derivare illud ut si veniat ad privationem?
Et que si videretur quod sicut Potestas Dei est magna in derivando ita
est magna in faciendis, si facit aliquid de nihilo? Et, si sit mul-
ta magna in faciendis aliquid de aliquo, non est minus magna si fa-
cit aliquid de nihilo, quod facere est producere sive creare.

Et, si faceret aliquid de aliquo et non de nihilo, Divina Po-
testas non precederet universum, et ipsa precederet Divina Sapientia
in quantum videretur potest aliquid quod non esset ens reale in universo
sed videretur esset ens in universo. Et sic de Volunte, que il-
lud ens potest amare. Et sic sequitur quod Magis, Virtus, Bonitas,
Veritas, Gloria et Perfectio magis adherent Voluntati et Sapientie Dei
quam Potestati ratione effectus derivati, ut tu dicis, quod est impossibile; cum
Divina Potestas, Sapientia et Voluntas sint Idem numero. Sequitur quod
Creatio intelligentium, et per Deum quod habent propriam efficientem sunt
Creatores.

Item dico tibi quod sponsum, quod tenes in manu, si auferret ab
ea ponderositas quia est, non decederet a manu, et sic non exponeret quod
ipsum sustinerem, cum rursus decensq. iustat per gravitate. Ita si similibi
si subita separate sunt eterna, non oportet quod sustententur, cum nullus
eternus habet inclinatio ad non esse. Sed si non sunt eterna, indigent ha-
bere sustentationem ab aliquo, ut non veniant in privationem. Et sic tu, sicut
sed implicat iudicium in quantum dicitur quod sunt eterna et in duratione substa-
ntia.

Item dico tibi quod si subita separate sunt eterna non habent liberum
arbitrium ad diligendum Deum, ut infra probabimus, et sic diligeret ipsum
necesse, et non possent ipsum non diligere, et eandem dilectio esset sine merito,
quod est inconveniens, et maxime cum Deus sit summus diligibilis. Et sic
subita separate non essent firmata in gratia per liberam dilectionem, sed
per necessarium et choatum, quod est inconveniens.

Item supposito quod Demones sint per speciem peccati, in prin-
cipio suo peccationis non potuerunt habere libertatem peccandi, quia

Postquam essent creati nō possent habere inclinē ad nō esse, et sic peccatō nō esset p̄a esse p̄ nō esse, imo dēderunt sibi esse, qđ e impossibile. Et, si dēmones sint subita nati, p̄ naturā e dēmon natura reverti ad nō esse, et de illa sua nata et libero arbitrio creati, qđ Deus in substantiā illorū infudit et ipsi libere diligenter, e oppositō 3m liberū arbitriū, et per illud 3m liberū arbitriū habuerūt Angeli potestātē inclinandi se ad Bonū et ad malū ad Bonū ex pte liberi arbitrii creati, ad malū ex pte inclinatio- nis ad nō esse de quo fuerūt, et sic qđo mali Angeli peccaverūt peccaverūt p̄ sua nata dependentē a nō esse de quo fuerūt, nō vero p̄a nata deductā in esse p̄ creatō. Et sic p̄ iustitiā Dei dignū et iustū fuit qđ ex tunc essent firmati in sua malitia. Probatur e qđ qđ subita separata sint de novo, et supradicta inventia nō sequant.

Et, in qđo dicit qđ dicta subita sunt creatura qđ nō sunt transmutabiles, nō legit, sed transmutatō sit pluribz modis, scilicet de uno in aliud p̄ alteratiō, et de pota in actu p̄ generatiō, sive per operatiō, et sic de alijs. Est et alia transmutatiō magis generalis, scilicet de esse in privatiō, et de privatiō in esse p̄ reuocatiō. Est et alia transmutatiō magis generalis videlicet productiōe aliqđ in esse per creatō, qđ in pota nō erat aliquid, et hęc transmutatiō nō transit in tm intransmutabile, sed remanet in effectu transmutatiōe de nō esse ad esse per creatō quā probavimz, et adhuc probabimz, sicut motz qui nō trans- sit in tm immobile id remanet in effectu qui motz e, sicut accens in subto positū tunc qđo subto fuit factū.

ARTICULUS II.

Soubes ait: qđ in substantijs separatis nulla e possibilis transmutatiō, nec sunt in pota ad aliqđ, qđa creatura et immunes a malitia.

Raymundus ait: Sicut vadit supra ad Art. proximum, et dico tibi
quod si bene intellexisti exemplum de pomo, necque de libero arbitrio
positum in dicto Art. Praeterea: si causa relinquere non potest
suum effectum, sua voluntas non habet libertatem in sciendo suo effe-
ctu. Et sic de sua Potestate et de omnibus rebus suis sibi mutabilibus
et essentialibus, quod est impossibile. Sequitur quod quod est possibile quod substantiae
separatae sint immutabiles de esse in esse deficiente eis
causa, sine qua esse non possunt. Et sic similitur est dicendum de
transmutatione substantiarum separatarum de non esse ad esse per creationem, licet
non essent in potentia antequam forent quo ad substantiam materiam.

ARTICULUS 72.

Dixit Socrates: quod substantiae separatae quia non habent naturam per quam
sint praei in potentia quam in actu, et sunt a causa eodem modo
se habente, ideo sunt aeterna.

Raymundus dicit: Effectus causa non est ita per se sicut
est causa, quia causa est per se non indiget aliquo extra se ef-
fectus autem non, cum sine causa esse non possit. Adhuc Divina Bonitas est
per se, et sic de Divina Magnitudine, Aeternitate etc. id Bonitas, Magnitudo
effectus per se non existunt in effectu, cum quod quod est in effectu sit
causatio: non existit per causa et effectus eodem modo, unde sequitur quod
effectus possunt esse non aeterni.

Et quia dicitur quod substantiae separatae sunt aeternae, cum non habent na-
turam per quam sint praei in potentia quam in actu, non sequitur, cum possunt
sint produci de non esse in esse per Divinam Potestatem infinitam sicut
Divina Sapientia procedere potest in sciendo ipsas antequam sint in re ip-
sae, alioquin esset limitata in Universo, quod est impossibile et in infi-
nita Intellectivitate, Amabilitate, Bonitate etc. Vadit ad Art. supra
dictum et ad 87. et ad plura alia loca, sicut in 5. Art. dictum est.

ARTICULUS 73.

Socrates ait: quod substantiae separatae per suum finem causant res. — Ray: ait: vadit ad 21,

ARTICULUS 74.

32

Ait Sorbes: qd Intelliga motus celi influit in animam ralem, sicut corpus celi influit in corpus humanum.

Ray: ait: Corpus celi influit in corpus humanum successive et naturalit. Id, si Ita e' qd Intelliga motus celi, prout in, influit in animam ralem, n' e' anima ralis p se mobilis ad recedendum, intelligendum et amandum Deum in qd p animam e' recedibile, intelligibile et amabile cum imagine recedibilitatis, intelligibilitatis et amabilitatis. Unde sequ' qd anima sit disposita cum magno libero arbitrio, ut in contemplando Deum hat magnam recedibilitatem eam, quae n' h'et si p praedicta Intelliga in ipsa influeret. Ita naturalit., sicut per corpus celi in corpus humanum.

ARTICULUS 75.

Sorbes ait: qd Angelus n' pot in actus oppositos, id in actus mediatos, et hoc mediante alio, ut orbe.

Ray: ait: Angelus e' magis similis suo se causa quia ho sine corpore, cuius causa sit substa spiritualis n' diuota cum corpore; et sic Potestas Angeli e' magis similis Potestati se causa, quam Potestas alterius effectus. Unde, si ho, aut aliqd corpus n' pot in actus oppositos immediate, n' potest hoc sequit. qd Angelus n' possit, cui sit magis similis se causa, quam pot immediate in suo effectu ad placitum, ut probatur in 22. art, none cuius maioris similitudinis Angelus plus virtutis accipit in sua Potestate a Potestate suprema, quam potestas inferiorum; et sic none Majoritatis receptionis et assimilationis pot Angelus in actus oppositos sine medio, sicut sine orbe, ut maior similitudo supra dicta n' sit primo dicitur, cuius primo e' impossibile, ut Deus n' deducat Iuxta maiorem similitudinem supra dictam.

ARTICULUS 76.

Dixit Sorbes: qd Angelus n' intelligit de novo. — Dixit Ray: Vade ad 72 art. in quo dicit qd substa separatae sint create, et qd sunt create, oportet qd de novo intelligant.

ARTICULUS 77.

Sentes aut: qd si esset alia substa separata, qua n' moveret aliqd Corp' in hoc mundo sensibilē, n' clauderet. in Universo.

Ray: ait: In substa corporali natū. n' ē tanto de Bonitate, Inappetite, Durone, Libertate, Appetitu, Virtute, et Veritate sicut in substa separata. et hoc ē, qd substa separata ē magis similis supremo Principio quā substa corporali, et sic p' Dns substa separata ē magis intentā ad suū finē quā substa corporali. Et Ideo Angel' n' indiget movere Corp' ut se hat ad suū ultimū finē qui ē Deus, qd, si indigeret, se habere n' posset ad suū supremū simile nisi mediante suo dissimili, scilicet corpore motu p' ipsū.

Id Caelū indiget movere inferiora ad servitiū Corp' hōis, ut mediante Corpore hōis serviat animo hōis, disponēdo materiam sive substa anā ut sit instrū anima ad recedēdū etc. Deū, qui ē suū similis p' spiritualitātē. Et, sicut Caelū et alia Corpora attingūt finē quē sunt mediante anima reali, ita sine ipsa ipsū finē scilicet Deū, attingere n' possent, cū Deū n' sit sensibilis nec imaginabilis. Unde, sicut Corpora indigent medio spiritali ut attingāt finē propt' quē sunt, scilicet Deū, sic a dissimili Angel' n' indiget movere Corp' ut suū finē attingat, cū sine Corpore possit recedere etc. Deū. Unde, cū hoc ita sit, Angel' pot' esse pars Universi, licet n' moveat Corp' cū sine ipso possit contemplari Deū, ad quē contemplandū Creat' ē.

ARTICULUS 78.

Dicit Sentes: qd substa separatae sint a' mata bonū qd eis ē possibile cū producant, nec desiderant aliqd' acquirere quo carent.

Ray: dixit: Nullū possibile ē sine dīna Libertate, quā ipsa sit ita causa omnium possibilium, sicut Dīna Sapientia ē causa omnium scibilium, et Dīna Volūntas omnium amabilium, et sic de alijs. Unde, ad hoc ita sit, legi. impossibile qd substa separata immediate a' mata nec ab aliquo alio possunt habere bonū in seipis in quo simpliciter quiescāt, qd si hārent, illa possibilitas habēdi n' dependeret a' suprema Dīna

Bonitate est; qd est impossibile sicut et multo magis quam qd Aer caliditate ab igne recipiat nisi appetendo ignem magis eius caliditate. Bonitate Magnitudine Durone est; et quia qd caliditas ipsi fieri ab igne influxu esset fieri qualitas propria. Et si tu dicas qd aqua recipiat caliditate ab igne nisi appetendo ignem magis eius Bonitate Magnitudine est; nec etiam caliditate qua ab eo recipit, vero dicitur, et hoc qd caliditate recipit videtur. et caliditas non est qualitas propria nec appropriata. Aer vero cum conuulsa recipit caliditate ab igne, et ideo caliditas est qualitas fieri appropriata.

ARTICULUS 79.

Socrates ait: qd subita separata sunt sua essentia, qd in eis est idem qd est et quo est.

Raymundus ait: Inter essentia et natura est differetia, sicut in homine inter humanitatem et naturam hominis, quae non sunt idem numero, quia per humanitatem homo est homo, sed per suam naturam habet inclinatum ad hominificandum aliud hominem, et habet naturam recedendi etc., et etiam imaginandi, sentiendi, vegetandi, et elementandi. et sic per essentiam episcopus homo hoc qd est et per naturam se habet ad ea quae supra dicta sunt. Et sic ratione naturae habet homo appetitum tendendi ad finem a quo est, scilicet ad Deum, qui dedit ei Bonitatem Magnitudinem etc. recedens etc. et esse, ut ab eo esset recedens etc., et dedit ei Bonitatem Magnitudinem etc., ut haret bonitatem Magnitudinem etc. recedens etc., et ad talia aliter preparavit ei naturam suam instrumenta, quae sunt Imaginativum, Sentitivum, Vegetativum, et Elementativum. Item Corpora Caelestia, quae sunt sibi adiutoria. Unde, sicut in homine differunt essentia et natura, sic etiam in Angelo suo modo.

Et, si in Angelo essent idem numero qd est et quo est, pateret sua natura quae se non haret ad supremum finem qui est Deus, et Angelus in se ipso quiesceret et non in Deo, et sic non esset magis deus quae debet esse inter Deum et Angelum; qd est in 2a positione nostra inter te et me, et tu Socrates, esne tu tua dicta.

Item dico tibi qd, si in Angelo qd est et quo est essent idem numero, quilibet Angelus esset deus, cum non esset per aliud, nec indigeret aliquo alio extra se, et esset sempiternus; qd est impossibile. Unde sequitur qd subita separata

Non sint sua esse simpliciter, sed potestatis ut dicitur esse inter hoc quod est,
et quo est in ipsius intelligentiis sine substantiis separatis.

ARTICULUS 80.

Sicut sources quod omne quod non sit materia est eternum, quia quod non est factum per
transmutationem materiae prius non fuit, ergo est eternum. — Sicut Ray: sicut
causa ad se aut.

ARTICULUS 81.

Dixit Socrates: quod quia intelligere non habet materiam, Deus non potest plures eius-
dem speciei facere.

Dixit Ray: Deum potest facere impossibilia in effectu, cum Potestas Dei
precedat Potestatem effectus, sicut spiritus, et multo magis, qui precedit
obsequium inquit potest plus obsequere quam subterfugiet autem obsequium.
et, quia divina Potestas potest plus influere quam subterfugere, hoc quod est
impossibile ratione effectus, est possibile ratione causae. et sic Deus agens in
huiusmodi possibilitate agit supra causas naturales: potest ergo deus miracu-
lose sine materia multiplicare plures Angelos eiusdem speciei.

Praeterea dico tibi, quod, sicut Deus per Obsequium precedit
tempus et motum, sic divina Potestas precedit in Universo omnes
modos produendi effectum, sicut facere honorem de corpore et omnino
et substantiam de forma et materia et panem de aqua et farina. Sic
tunc existens instrumentum faciendi panem, et sic de agente naturali.

Item divina Potestas precedit Universum inquit aliquid de
nihilum producit, et sic sine materia producit plures Angelos de nihilum
in tantum quod quilibet Angelus sit sicut species non deducta de ali-
qua materia sed tantum de nihilum. et sic quilibet Angelus, qui est sua-
met propria species, cum alio Angelo in eadem specie participat per
modum animalium, quia est substantia spiritualis de nihilum producta.
Et ita esse oportet, ut divina Potestas in Universo precedat omnes
modos agendi et produendi et in suo effectu non sit limitata.

ARTICULUS 82.

Sources ait: quod Intelligere superiores non sunt causa alicuius novitatis in
inferioribus; et quod superiores sunt inferioribus causa eterna cognita.

Ray: ait: Sentes, Cade ad 69 art. in quo invenies qd intelli-
 gis superioris sunt Causa aliuig moritatis in inferioribus.
 Et hoc esse oportet, ut agendo in nobis per modum revelonij
 sive Iuraminij Deo serviamus, et ut ipse nos iuvando Deo serviat,
 qui a nobis et ab ipis requirit magnam servitium, cui sit admi-
 rabilis ad Magnitudine Bonitatis, Fortitudinis etc. Id Vexid esset
 hoc qd tu dicis, si mundus esset eternus, qui eternus n' e' ut proba-
 bimus in 83. art. ARTICULUS 83. ¶

Dixit Sentes qd intelliga a Deo perficit. in eternitate, qd
 un totu' immutabilis e', anima autu' calu'.

Dixit Ray: si Angeli in eternitate recipere possent esse infinitu'
 in duratione, possent in Divina Bonitate recipere esse infinitu' in Bonitate,
 et in Divina Magnitudine esse infinitu' in magnitudine, et in Divina Potestate
 esse infinitu' in potestate, et sic de alijs, qd e' impossibile. Et hoc e' qd in
 Deo eternitas n' pot' esse major ratio effectui qua' alia. Hinc vones
 qua' ad eij e' idem numero: n' pot' qd Angeli esse eterni. De immutabi-
 litate autu' calu' unquid dicit. in 88. art. in quo probabit. qd Calu'
 n' e' eternus. ARTICULUS 84. ¶

Sentes ait: qd intelliga recipit esse a Deo p' intelligas medias.

Ray: ait: Habet. Deus agit in suo effectu mediante instruo,
 sicut ad Sole agit in igne, et ad igne in Aerem, et sic de ali-
 milibz. Et idem e' de actionibus mechanicis, sicut Deus qui agit ad
 manu Artificij in motu martelli, et ad martello in motu clavi.
 et hoc e' ratione instruo' predicto' ad quibus Deus agere vult natu'.
 in effectu, cui ipse sit natura naturans ita, qd una natura produci
 existit ad alia, et idem e' de Artibus mechanicis artificialibus.

Id in modo produendi aliquid de nihilo n' indiget Deo habere ins-
 truo, ut dictu' e' in 21. in 22. et in 23. art. qd tunc n' produceret
 aliquid de nihilo, Id producit artificialit. aliquid de nihilo per idem
 modo

Numeri unius Dignitatis. Sicut sapia Dei qua procedit intel-
ligens antequam sit deducta in esse, et, quod divina voluntas vult quod
sit esse reale, ipsam deducit de non esse in esse, et divina potentia tali
produendo ita ponit esse possibile, sicut divina sapia qua ipsam intel-
ligit et divina voluntas qua ipsam diligit: quod est.

ARTICULUS 88.

Sicut sicut quod scia intelligens non differt a substantia intelligens. Vbi enim
non est diversitas intellecti ab intelligente, nec diversitas intellectiva.

Sicut Ray: In Intu sunt intellectus intelligibilis et intelligen-
re, ex quibus est substantia intelligens et isti tres differunt sicut potentia, obiectum
et actus. et scia intelligens est deducta et acquisita per hoc quod est intra
substantiam et per hoc quod est extra: Per hoc quod est intra, sicut Angelus interior
qui intelligit in suo proprio intelligibili per intelligibilitatem suam Bonitatis
Magnitudinis, Duronis etc. ubi Substantialis, et Essentialis et sic
implicat sciam producendo ipsam in sua substantia, et ipse est intelligen-
s per se et Intus per intuitum et intelligibile qui sunt partes eius substans-
tiales et Virtutes. Remanet ergo scia inter habitum sciendi et actum
existendi per formam, sive per substantiam, et habitus scia tendit ad fi-
nem quod est substantia, et substantia existit ex hoc quod est per intuitum intelli-
gibilem et intelligere de quibus est. Et sic nata substantia tendit ad
habitum predictum scia et substantia est in predicta substantia. Et hoc
et alia predicta esse non possent, si substantia et scia intelligens essent
idem numero.

Item Angelus, sive Intelligens, cum dependeat a sua Causa et
attingat plura que non sunt de sua essentia, attingit intelligibilitates
que sunt extra, et de ipsis et de sua intelligibilitate intra deducit
sciam, que non est de sua essentia, que esset, si sua substantia esset idem numero
ad sua sciam: quod est. Verum in deo non est sic, quia Deus Pater est substantia
et nata, et de seipso essentia, substantia et nata naturaliter producit filium, et non intelli-
get extra se aliquo, et sic remanet idem numero sua scia et sua substantia.
Et sic scia Dei expellit in nobilitate, Bonitate etc. sciam intelligens. Et in illo
gradu et expellit nobilitatis et Virtutibus ascenderet sciam intelligens, si non indigeret.

35.
Aliquo extra se, qđo intelligit se aut aliqđ aliud; et sequit̄ qđ
in ipsa sua esse, substantia et natura, et etiam sua Bonitas, Magnitudo
et̄ sunt idē numero.

Non pot̄ qđ intelliga intelligere intra se sine aliquo ob̄o
extrinseco, ut n̄ sit nimis similis Deo, id intelligit in suo proprio in-
telligibili intelligibile semetip̄ et semetipsa, et magis sit similis
Deo; neque ē idē cū sua scia, qđ, si esset, n̄ pot̄et habere ip̄o-
nā ipsa existente in suo esse, nec sua scia pot̄et multiplicare,
cū sua substantia multiplicare n̄ pot̄it. Et, qđ dicit̄ qđ intelliga,
quae se intelligit, ē intelligens et intellecta, verū dicit̄; In ea qđ
se intelligit, n̄ sunt idē numero, et probatū ē.

ARTICULUS 86.

Solut̄ dicit̄: qđ substantiae separatae sunt actu infinite; infinite enim
n̄ ē impossibilis nisi in rebus malis.

Ray: dicit̄. si substantiae separatae essent in numero infinite, omnes
ad unū finē se habere n̄ pot̄ent, qui finis ē causa a qua de-
pendent, cū substantiae infinite in universo finito minime includat̄. qđ
si in universo includerent, numerus earū finis esset, et sic aliqua
intelliga a la causa n̄ dependeret, ut una ab alia aut a semet-
ipsa extra universū, et sic Deus simplis n̄ esset la causa, qđ ē
impossibile. Non sunt qđ plures substantiae infinite.

ARTICULUS 87.

Solut̄ dicit̄: qđ mundus ē eternus qđ ad omnes species in eo dicit̄
et qđ tempus ē eternū, et motus et materia, Agens et suscipiens,
et hoc quia ē a pot̄a Dei infinite, et impossibile ē novationē esse
in effectu sine novatione in causa.

Solut̄ Ray: Verū ē qđ mundus ē a pot̄a Dei infinite, id
n̄ sequit̄. propt̄ hoc qđ sit eternus, cū pot̄a Dei n̄ pot̄it tantū
agere in suo effectu, qđ ipsa ē. quia, si hoc pot̄et, effectus
pot̄it recipere et habere pot̄estate infinite, qđ ē impossibile. Sicut ligna
incombustibilia quae n̄ possunt habere caliditatem, virtutem, motum, et virtutem
recipere, qđ ignis influere pot̄.

Aduc dico tibi qd Dina Potestas n' pot' plus in suo effectu ve-
ne eternitatis, qua' rone sui ipsiq, sicut Dina Bonitas que plus
bonificare n' pot' quo ad eternitatem, qua' quo ad seipsa, et sic de
Magnitudine, Sapientia, Potestate, Virtute, Felicitate, Gloria et Revere.
D' si mundus sit eternus vel potuit esse eternus p' Dina eterni-
tate, pot' esse eternus p' Dina Potestate, cu' sine Dina Potestate, Di-
na eternitas causaret n' potuit eternitate mundi: seq. qd, si mundus
e' eternus, qd Dina Potestas plus pot' quo ad eternitatem, qua' quo ad
seipsa, et etia' quo ad Dina Bonitatem, Magnitudinem, etc., et hoc qd con-
tat se eternitati ut potuit creare infinita durans, id Dina Potestas n' pot'
influere in effectu respectu sui ipsius simpliciter infinita perfectione, cu'
mundus ipsa recipere n' potuit. Pot' qd Potestas, si modicus sit eternus plus
quo ad alienam rone, qua' quo ad sua propria: qd e' impossibile, sicut
e' impossibile qd Intellectus possit plus intelligere quo ad Potentiam qua'
quo ad seipsum et e' Inverso.

Aduc dico tibi qd Potestas Dina plus potuit quo ad Dina
eternitatem infundere suu' actu in effectu qua' quo ad Dina Bonitatem etc.
cu' modicus recipere n' potuit infra bonificatione, id tota infinita durans
ut dicitur, et sic Dina eternitas causaret eternitate mundi rone magnitudinis Po-
testatis, et dina Bonitas causaret bonitate mundi finita rone parvo Potes-
tatis. Et qd e' impossibile qd Dina Potestas hat majorem actu quo ad eternitatem
qua' quo ad dina Bonitatem, e' impossibile qd modicus sit eternus.

Et tu, forte, n' bene recedis illud qd desisti in ea positione,
quado dixeris qd hoc oportet esse veru' p' qd dina Rone hant majore
Rorda in suo effectu, et per qd causa et effectus hant majore Rorda.
Et, si dicitur qd majore Rorda Rorda Dina eternitas et fluxo mundi
si mundus esset eternus qua' si sit novus n' e' veru'. qm' Dina ete-
rnitas n' potuit habere Rorda cu' suo effectu, si predicta invenia
sequerent, scilicet qd Dina Potestas potuit plus quo ad eternitatem qua' quoad
se ipsa, et quo ad Bonitatem etc.: n' e' qd mundus eternus p' novus.

Item, qd dicitur qd, si mundus esset novus esset novatis causa,
n' e' veru', cu' Dina Potestas ita suu' effectu, scilicet universu' preces-
sat p' Infinitatem durans, sicut p' suamet infinita, et p' Infinitam Boni-
tatem etc., et sic Dina Potestas in Causando mundu' de novo n' recipit

Mutatione, quia ratione eternitatis est ita immutabilis, sicut se-
 cundum infinitum est actus infinitus. et sic impossibile est recipere no-
 vitatem in se. Et tu, sortis, si bene recedat exempla data in 3a
 propositione, et ita videras actus divina Libertatis, sicut actus Po-
 testatis effectus; et talis videro est inordinata, ratione cuius tunc
 sortis est impeditus ad attingendum novitatem mundi.

Sortes ait: Primum voluit si proponit. Voluntas tempore
 nisi propter aliquid quod deficit voluntati, et hoc est saltem presentia tem-
 poris; si quod deus ab eterno producere voluit mundum in instanti in quo
 produxit: quod ab eterno ipsi deficit aliquid, saltem presentia illius instantis, quod
 sequitur. Quod illud instans aliquid dicitur ad producendum mundum; quod est inveniens
 et 2a omnipotens et perfectio dei.

Raymudus ait: La Causa non indiget effectu suo, cum in se ipsa fiat
 secundum perfectio cum infinita Bonitate, Magnitudine etc. Unde sequitur quod deus in se fiat
 intrinsecus operans, ut sua ratione intra se non exultant ociose, imo quolibet fiat
 sicut actus purus. et nata divina actu cuiuslibet rationis adhaeret ratione finis,
 ut tota substantia dei sit subjecta sua intrinseca operationi. Verum si intrinseca
 operans non esset in deo, sequeretur hoc quod tu dicis, scilicet quod deus indigeret aliquid ha-
 bere quod non habebat; et, si mundus esset novus, esset in deo aliqua novitas,
 ut esset causa quod mundus fuit, et non ante quod mundus non erat. Sed ratione in-
 trinseca operationis predicta, deus non indigebat esse causa, quia tibi sufficie-
 bat quod esset operans cum intrinseca; et tunc, quod fuit causa, fuit causa libere
 ut iam predictum est. Quod si non, effectus se ipsum causaret in quo cogeret ipsum ad
 causam ut ipsum produceret; quod est impossibile.

Et, quia deus libere produxit effectum, perseveravit in sua immutabilitate
 sicut in attingendo novum motum instantaneum temporificatio. et ad predicta
 ad prevenantia dixerunt divina eternitas, infinita Libertas, Bonitas Magnitudo etc.
 Et sic fuit impossibile, et multo magis, quod deus mutaret. per productionem mundi
 de novo, sicut esset impossibile si flamma ignis esset infra, quod mutaret. sicut
 calor de magnitudine in parvitate, posita in ipsa flamma. una gutta aquae.

Ait sortis: si dicat quod tempus et instans de novo producit a divina voluntate
 tunc in factum tempus est necessarium tempus et motus, quia tempus esse non potest sine
 motu, quod in producendo tempus est motus necessarius, et sic omnis motus est in tempo-
 re

Ad hoc ad produendum tempus e' necessarium tempus: quod ante tempus
huit tempus, quod e' impossibile.

Et si dicat: quod in voluntate divina fortissima intransmutabiliter
e' movere in instanti determinato sequitur. Ita, quia movere volentem sequitur
appetitus voluntatis, et hoc e' se manifestum, nam motus voluntatis a vo-
lente semper sequitur appetitum et voluntatem volentis. Id ille appetitus qui
ad motum tenet e' movens cum novitate temporis cum faciat actum mo-
vendi quod prius non faciebat. Unde in tali agente e' innovatio et transmutatio
et, cum omni transmutatio in hoc e' impossibilis, Ideo etc.

Aut Raymundo: Ad hoc, sicut tuus Intus preverat. Ita tenet positio-
nem. Et, quia dicitur quod si motus sit motus, in via futura necessarius fuerit
tempus et motus, cum tempus nequeat esse sine motu nec e' inverso, fuerit
eo antequam motus esset inceptus, tempus et motus intransmutabiliter produciunt tem-
poris. Id tua ratio non valet quo ad producendum factum de non esse ad esse, de be-
ne valet quo ad producendum substantiam inferioris que producit de alio,
motus autem produciunt de non esse in esse non e' in modo istorum inferiorum
producibilium, quo producit. mediante materia illi producenti subta, immo e'
solutus suspensus et substantiat in divinis rationibus et in identitate nume-
ri ipsarum, sicut si divina voluntas vult producere novum effectum qui non erat
aliquid quod sit, et hoc divina voluntas velle potest, et sicut velle potest ita perficere
re potest, cum sit idem numero cum sua infinita Potestate, virtute etc. non
indiget eo divina voluntas in creando habere instrumenta, nec per tempus
nec motum, et sic tua ratio non valet.

Item quod dicitur quod movere volentem sequitur appetitum voluntatis, et hoc
ab eterno ratione eterne voluntatis, et sic volentem habet movere eternum
in effectu, Verum esset hoc quod dicitur si causa ita diligenter suum effectum
sicut diligit semetipsam, sed effectus non e' diligibilis a causa quo ad amabi-
litatem infinitam, cum non habeat infinitam Bonitatem, Magnitudinem etc. sed finitam. Unde, sicut
e' amabilis ratione finita Bonitatis etc. ita e' amabilis ratione finita bonitatis
et sic movere non e' eternum, cum sua amabilitas sit finita in Bonitate etc.

Et quia dicitur quod divina voluntas appetit effectum, male dicitur, cum non di-
ligat effectum ratione indigentis, sed vult habere effectum ratione gratie et li-
beralitatis et ut sit dilectus et cognitus, laudatus et imitatus quoad im-
mutabilitatem, sicut quo ad infinitam Bonitatem, Magnitudinem etc. Et sic producit et per se

82 37

Simul et semel ad suo subto in quo e' subitentiato, et e' vero in ipso tempore subto temporificatio et inceptio.

Ait Socrates: si mundus sit aeternus, Deus e' ab aeterno movens mundum, et si non sit aeternus, Deus ab aeterno e' dispositus ad movendum eum sit immutabilis et aeternus, et e' carens subto mobili. quod e' impossibile, scilicet quod Deus indigeat aliquo, cum sit summe perfectus. Ergo mundus aeternus.

Ait Raymudus: impossibile e' quod ens aeternum fiat pro se naturalis dispositione ad motum, quia, si fuerit, non esset de natura aeternitatis et infinitatis et magnitudinis, quod participaret in natura cum mobilitate. quod e' impossibile. Sed, quia vult producere de novo effectum, facit semetipsum in effectu movente in illo instanti in quo ens novum e' inceptum mobile et motum simul et semel, et totus motus e' ex parte producti, et ipse movens remanet pro aeternitate in se ipso immobile et separatum a natura motus, et hoc potest esse ratione aeternitatis voluntatis et infinite potentiae: ergo etc.

Ait Socrates: In quolibet instanti e' principium et finis, unde sequitur quod si mundus sit productus de novo, in illo instanti in quo fuit productus, fuerit simul et semel principium et finis. quod e' impossibile, scilicet quod finis ita cito sit in tempore sicut cum principium a quo causatus e', cum de natura principii principiability sit ante perfectibile quam perfectum, et principium e' ante principiatum: non potest ergo mundus esse novus.

Ait Ray: dictum e' quod Deus non e' naturalis principium effectus, sed voluntarie se facit principium in illo novo instanti in quo effectus e' principiatum ita, quod in illo instanti in quo voluntas vult effectum esse productum de novo, sequitur quod sit efficiens sive creator, et per ipsum factibile sive creatum, et finis e' ex parte creabilis, scilicet per medium tendente principio creato ad ipsum finem quem creatum e'. Et sic tua ratio non valet contra principium predictum, sed bene valeret si mundus naturaliter de novo creatus esset.

Socrates dicit: sicut actio nova se habet ad virtutem antiquam, sic etiam antiqua ad novam, sed voluntas nova antiquam favere non potest, ergo nec antiqua novam.

Raymudus ait: actio nova se habet ad virtutem antiquam, sicut effectus

Ad sua causa in in cuo eternitate, cuo nova si sit eterna, nec pon-
mus eternalit. eterna voluntas se hat ad nova qd sit eterna qd
ne implicaret radione; Veruon Antiqua se hat ad nova sic ipia in
tempore procedendo, sicut Magnos qd se precedit ipia p infirmitate; et
idid e de Potestate, sapia Bonitate etc. et illud procedere p eternitate dij-
tit, sicut p alia dignitate predicta; et sic tua ratio n valet.

Sontes ait: si Caelum sit novum antequam esset habuit Deus ali-
qua disponsio ad gerando Caelum aliquo tempore gerare n potuis-
set, sive creare; id, si Deus disponsio habuit, fuit solum p ipia, cuo
dispositio sine corpore esse n potuit: qd Deus fuit corpus; qd e im-
possibile: eo etc.

Ray: ait: Dispositio pluribus modis intelligit, scilicet spi-
ritualit. et corporalit, intrinsece, et extrinsece. Spiritualit. sicut
Voluntas que e disposita ad diligendo magna Veritate p Intel-
lectu ipia Veritate intelligit. Et e verso qd Voluntas ipia diligit
et ista dispositio e intrinsece in anima. Et p ipia signat. Divina
Bonitas, videlicet qd ipia quoad se potest plus de bono influere in
effectu quod effectus recipere potest, et sic de Magnitudine Dei, et idid
e de Eternitate, cuo ipia sit idid cuo Bonitate et Magnitudine: et sic E-
ternitas precebit Caelum et totum Universum, sicut Bonitas precebit
ipium, et etiam Magnos, ut dictu e.

Et hoc n fuit quod ad Deum dispositio Corporalit. nec spirituali-
tatis p habitum, cuo Deus sit purus actus. Id fuit modus ordinationis di-
versarum dignitatum, scilicet voluit divina Voluntas in qd e Deus Caelum esse
productum de novo. et, sicut Deus produxit p voluntate, sic produxit p Potes-
tate, Bonitate etc. Nonqde Dignitates Dei essent Deo instrumenta ad pro-
ducendo, cuo sint idid cuo ipso Deo, id sunt rationes p quas Deus
se hat ad produciendo, sicut spes Bonitate ad bonum, p Magnitudinem
Magnitudinem etc., et Deus se hat ad natura suam ratione: eo etc.

Sontes ait: Si Deus ab eterno n fecit, et modo fuit, quomodo
ab eterno n fecit, et que modo fuit? Si dicit qd natus fuerit ab et-
terno, et modo vult, sequit. qd divina voluntas fuit int. velle et velle
mutata, cuius mutatio e impossibilis, ratione cuius impossibilitatis sequit.
De necessitate qd modo sit eternus.

Fit Raymudg: ratio, qre Deus n' causavit mundu ab eterno, n' in dispone. Dicitur dignitate que infinite sit, rone cuius infinite. Deus cu' ipis n' pot' producere alia dignitate ei equali; qre, si posset, alia essentia produceret equali ubi in Bonitate, Magnitudine etc. qd' e' impossibile; unde, sicut deus n' pot' infinita Bonitate producere neque infinita Magnitudine etc. nec p' ipis pot' producere infinita Durone, et id' supradictu e'.

Et Ratio, qre Deus in tempore produxit mundu, n' in p' Dina rone ita, videlicet qd' Divina Bonitas fuit Deo ratio qd' bonu mundu produceret, et sua Magnitudo fuit ei ratio qd' magnu mundu produceret, et sua eternitas qd' eu' produceret durabile, scilicet a pte post, n' a pte ante, et dictu e', et sic de Obedientia etc. Unde sicut Divina Bonitas e' Deo ratio qd' producat bonu, sic Divina Voluntas e' ei ratio qd' producat volutu, et sic produxit mundu qd' voluit. Et qd' dicit qd' p' velle et nolle producere mundu e' mutata Divina Voluntas, male dicit, et n' recedat ex exemplis datis in 3a p'positione.

Item dico qd' in Deo n' e' nolle simpliciter, nec un' quid, cu' essentia sua voluntatis sit tota volens, sicut tota bona tota magna, tota eterna, et tota libera. Et, sicut in Divina Bonitate n' decet esse malum, nec in Divina Magnitudine decet esse parvu, nec in eternitate tempus, nec in Obedientia impossibilia, sic p' Deo n' decet in Divina voluntate esse nolle. Et dicit, quod tu ponis in Divina Volunte p' velle et nolle, n' e' realit, sed tu facis ipsa in tua Diderone.

Fit Sordy: quidq' Deus facit, facit cu' Bonitate et cu' Magnitudine et cu' eternitate etc. ut suu agere sit bonu, Magnu eternu etc. et, cu' mundu sit futura sua, sequit' qd' mundu sit magnu bonu eternu etc.

*Fit Raydg: Veritas e' hoc qd' dicit, si intelligat. de operatione in-
 trinca quod deus fit in se ipso, id si intelligat. de operatione extrinca
 simpliciter. n' dicit veru id un' quid, scilicet qd' deus produxit mundu
 Bonu Magnu et durabile, n' in eternu a pte ante, sicut n' infit*

Bonus, nec magnus est; cum mundus plus recipere non possit per
terminos quos per Bore imaginem est, et iam supradictum est.

Postea sortis adu arguere quod mundus est aeternus, Praxagoras
vero noluit ipsam sustinere, quia dixit quod per hoc quod probandum est, ipse
set hoc respondere ad omnes rationes in dicitur.

ARTICULUS 88.

Sic sortis: quod nihil esset novum, nisi celum esset variatum respectu materiae
generabilis. — Sic Bore: vade ad art. supradictum, in quo probatum est
mundum esse novum, et per omnes celum, cum sit pars mundi.

ARTICULUS 89.

Sortes ait: quod impossibile est solvere rationes Philosophi de aeternitate
mundi, nisi dicamus quod haec voluntas implicat impossibilia. — Bore
ait: probatum est mundum esse novum, et probata sua novitate, rationes
quae sunt de aeternitate eius solvi possunt.

ARTICULUS 90.

Sic sortis: quod naturalis Philosophus simpliciter negare debet novitatem mundi,
quia inuenit rationibus naturalibus.

Sic Bore: naturalis Philosophus per naturam naturam investigare debet
naturam naturam, cum philosophia naturalis sit subiectum et instrumentum ad cognitionem
philosophiae supernam, ut per effectum habeat notitiam de causa. Et, si esset
verum hoc quod tu dicis, appetitus Philosophi naturalis quiesceret in effectu et non
in causa qua est ultimus finis, quod est inconveniens. Debet ergo Philosophus
habere intentum discussionis de una philosophia in aliam, sicut debet habere
appetitum ad inveniendum veritates et secreta naturalia et supernaturalia per
de causa et effectu habeat notitiam, et per illam notitiam appetitus suus quiescat;
sed cognoscere effectum et non causam, non est perfecta cognitio nec quies per
rationem Intellectus, memoriam et voluntatem: quod est etc.

ARTICULUS 91.

Sortes ait: quod ratio Philosophi demonstrans motum caeli esse aeternum non est soluta,
et minus est quod homines profundi hoc non videant.

Bore ait: Demostro est ex primis Principijs, et ex veris per se notis

Et sic Philo n' potuit demonstrare motu' cali esse eternu' ad ca-
liu' et totu' Universu' sit novu', ut probatur in 87 art. et in
pluribz alijs supradictij. Unde sequit. qd' rones deduce ad pro-
bandu' qd' mundu' sit eternu', sunt solubiles, ad probatu' sit mundu'
esse novu'.

ARTICULUS 22.

Sit sources: qd' Corpora Celestia movent. a Principio intrinco
qd' e' anima et qd' movent. p' and' et virtute' appetitive' et al' sicut
enim al' appetit motu' ita et Calu'.

Sit Rayog: n' e' inveniens qd' Deu' moveat Calu' ad se mo-
vendu', ut in Arte Inventiva probatur in 3^a q^{ne} qua signas. p' d.
ut Calu' sive orbij hat appetitu' se movendi, n' sicut al' qd' hat ap-
petitu' attingedi obia, ut vivat. Id ut Calu' se moveat quia hat ap-
petitu' intrinco ad influendu' inferioribz sua virtute', per quia
elementa veniant in mixtu' elementatu'.

Et n' videt. mihi qd' sit inveniens dicere qd' Calu' hat and'
motiva' movente' sub' subto', scilicet corpus Cali, et qd' p' illu' motu'
moveat inferiora p' instructu' nate', et qd' appetitu' primi mobilij, scilicet
cali, moveat nate'. appetitu' elementoru' et elementatoriu', et etia' eoru'
instructu' nate', et appetitu' individuoru' sive inferioru', et qd' sibi in-
vicem corredeant sicut causa et effectus. Id, si Calu' n' hat and' mo-
tiva', n' hat appetitu' ad se se movendu', neque Deu' moveat Calu' ad se
movendu', neque Calu' hat motu' nate' ad videndu', et sic nate'. n'
moveat Corpora Inferiora. qd' e' inveniens.

Peru' n' dico qd' Calu' hat and' vegetativa', sensitive', Imagina-
tiva', neque vale' ad simpli' motiva'. si tu' veru' n' dico, paratu' su'
ad correctione'. Id credo veru' dicere qm' Principiu' p' se n' est. Peru' n'
si veru' n' dico n' deficit ser, cu' sua Principia sint vera, Id deficit log
qd' male' stor ypa', sicut mal' faber qui cu' bono martello fruct ma-
lu' gladiu'

ARTICULUS 23.

Ait Socrates: qd corpora caelestia sunt ex se aeternitate sua
substantia, id n̄ aeternitate motu. — Ait Plato: magnum indu-
niam sequeretur. si esset effectus aeternus de nata corporeitate
sine motu, et hoc, quia esset in ipsa aeternitate ab aeterno, non cu-
ius n̄ requireret motum inchoatum in tempore, neque esset sibi indigens.
sic tu, Socrates, qui de diebus investigatoris nullo diebus nata. Et
vade ad 87. art. in quo dicitur qd totus universus est creatus.

ARTICULUS 94.

Socrates ait qd duo sunt Principia aeterna, scilicet corpus caeli
et anima ipsius. — Ait Plato: vade ad 87 art.

ARTICULUS 95.

Ait Socrates qd tria sunt Principia in caelestibus, scilicet motus
caeli, anima corporis caelestis, et semper movens desideratum.
— Ait Plato: vade ad 87. art.

ARTICULUS 96.

Ait Socrates: qd Deus n̄ potest multiplicare individua sub una specie
sine materia. — Ait Plato: In universo sunt plura per diffinita
et totus universus est creatus, ut probatum est in 85. art. Unde si-
cut Deus n̄ exigit materiam in creando, ita ipse n̄ exigit materiam
in multiplicando plura sub una specie. et hoc signatum est in 21. et
23. art. scilicet qd Deus agit immediate, non cuius n̄ indiget ha-
bere instrumentum.

ARTICULUS 97.

Socrates ait: qd Individua eiusdem speciei, ut Socrates et Plato, differunt
sola positione materiae suae, et qd forma humana existens in utro-
que eadem numero, n̄ est minus si idem numero sit in diversis locis.
— Plato ait: tu Socrates intendis verum dicere, supposito qd Intelligens
omnium hominum sit unus numero; id huiusmodi positio reprobatum est
in 32. art.

ARTICULUS 98.

Ait Socrates: qd mundus sit aeternus, quia omne qd fiat natura se quod
possit esse in toto futuro, sit natura se quod possit esse in toto praeterito.
— Ait Plato: mundus est novus, ut probatum est in 87. art.

ARTICULUS 99.

Sorites ait: qd mundus sit factus licet ex nihilo, si in dicitur e de novo, et quis de n' esse experiet ad esse, n' esse n' praecessit esse. Suppone, id nata tantis. = Raydus ait: probans e in 87. art. qd mundus n' e aeternus: et in qd dicit qd n' esse n' praecessit esse, verum dicit qd alit' licet esse, id esse praecedit n' esse in qd e' et n' erat.

ARTICULUS 100.

Sit sorites qd theli dicentes qd Caelus quadoque quiescet arguunt ex falsa suppone; et qd dicere caelum esse et n' moveri e' dicere radicinis.

Ait Raydus em qd dicitur in pluribus locis Deus e' causa duobus modis scilicet immediate et mediate, immediate in hoc, scilicet qd mundus de novo creavit sine medio, praecedente sua voluntate, sapia, et potestate. Volens ipso modo ita, qd voluntas creare voluit novitate, et sapia scivit eas creare, et potestas ipsas creare potuit. et novitate generali prodeca, fuit posita ipsa novitas in materia in qua creata fuit, et nata in ipsa et cum ipsa, et nunc modis Caeli, qui creatus fuit cum Caelo et nata Caeli ad movendum inferiora, scilicet elementa ad elementandum et ignis ad calefaciendum et plantis ad plantificandum, et sic de alijs. Et ideo Deus e' causa 1a quo ad initium novitatis, qui e' sui modis, scilicet immediatus, et quo ad movendum una creatura ad alia qui e' sui modis, scilicet mediatu et nalis; et iste sui modis causandi dependet a 1o. Potuit go Deus, et potest, si vult, quietare motum Caeli quo ad 1m modum causandi, et impedire em, et hoc videtur tenere Deus miraculose, ut cogat sui modis causandi. Idem facit faciendo alia miracula, et facit qd erit generalis revolutio, de qua locuti sumus in 17. art.; et sic tua ratio n' videt.

ARTICULUS 101.

Sit sorites: qd infinita revolutiones Caeli praecesserunt, quia n' fuit

Non fuit impossibile a la causa apprehendi, id est ab intellectu
Creato. — Aut Raydus: Vade ad 6. et ad 87.

ARTICULUS 102.

Sentes aut: quod anima Celi est intelligens, et orbis Caelitibus suis
instans intelligens vel organa, sicut auris et oculus sunt organa
alia.

Raydus aut: In Creaturis est differantia inter essentiam et naturam, quia
essentia dat esse, id natura tendit ad finem cuius est esse. Sicut in homine
qui est homo per humanitatem, et homo est per naturam ad naturam suam sive pro-
ducendum alium hominem; et talis natura est quod ad corpus hominis per sensiti-
vum, nisi quo ad animam, quae simpliciter est natura ad recedendum, in-
telligendum et amandum, et tamen quod ad efficiendum sensum cuius
est finis, et ad movendum ipsum corpus per visum ut videat, et
per auditum ut audiat, et sic de alijs. fit etiam anima per naturam licet
bentate et virtute sive potentia electiva, ut moveat corpus de uno
loco in aliud, et ut faciat hominem iustum, prudentem etc. per virtutes,
aut peccatorem per avaritiam, vel gula etc.

Unde, cum hoc ita sit signatum est per predictam metaphoram quod, si
anima Celi est intelligens, ipsa fit natura recedendi etc. et electiva
sive virtute electiva ad movendum corpus Celi ad planitiam de uno loco
in aliud per motum rectum aut circumlatum, et ad adquirendum per habitum
virtutis aut vitiosum. Hoc ipsa intelligens non facit, cum motus Celi
sit stinuit et circularis, et sic de orbibus relinquuntur quod tua positione
esse fasum.

ARTICULUS 103.

Aut Sentes quod forma, quod oportet fieri vel agi in materia, non potest agi
ab illo, quod non agit ex materia univoca.

Raydus aut: positio tua tendit ad hoc, quod mundus sit eternus, id proba-
tum est quod mundus non est eternus sed novus in 87. aut. Item vade ad 100. aut.
in quo signatum est quod tunc agens procedit instans sive producendo formam in
re medio, id secundum agens non, sicut ignis qui non potest calefacere sine materia
neque planta plantificare formam alterius ~~formae~~ plantae

ARTICULUS 104.

Aut Sentes quod humanitas non est forma rei, sed rationis. — Aut Raydus: tu...

86 41

Intendij dicere qd unus sit intus numero in omnibus hominibus, qd
e falsu, ut probatu e in 32. art. Item dico qd si veru esset hoc qd
dij, ho n' esset ho formalit. p. anima rationali et p. corpore, neque
effectus hominis esset recedere, intelligere, et amare; et sic ho naturalit.
esset ho p. sensitivis et vegetativis, qd sentiret et vegetaret,
sed n' p. natura sua intelligeret qd intelligeret, nec p. natura
sua diligeret qd diligeret, et sic de recedere, qd e impossibile.

Item dico qd tua positio miraculu implicat, qd denu n' e
p. Antiquos Philosophos, scilicet qd homi appropriatu esset velle,
intelligere, et recedere, et qd ei esset propriu sentire p. visus, auditu,
etc. Et intus p. appropriata virtute hret majore potestate in hone
qua ipse ho p. propriu virtute sentiendi; et sic miraculose sequet. qd
ho majore inclinatio hret p. appropriata virtute, qua p. propriu. Hoc e, qd
si ho vellet comedere, aut videre, n' comederet nec videret, qa intus ipse
cogret ad n' comedendu nec videndu. Et, si ho vellet amare, recedere,
et intelligere Guillelmum, aut aliu, intus ipse cogret ad amandu eiq. et sic
sequet qd ho magis dispositus esset ad agendu p. natura exteriori, qua p.
interiori; qd e impossibile.

ARTICULUS 105.

Sentes ait: qd forma hominis n' e forma ab extrinseco, sed educit. de
potu matris, qa alit. n' esset generatio univoca. — Rayduy ait: Sentes
frequent. arguit p. unitate intus, sed positio tua derivat in 32. art.
et vade ad 7. art.

ARTICULUS 106.

Ait Sentes: qd omnium formarum causa effectiva immediate e orbis — Ait
Rayduy: tua positio n' e vera, et hoc e qa ho e p. anima et corpus, ut
probatu e in 7. art., et sua natura tendit ad finem que e, sicut natura
Martini qua natus. tendit ad gerandu aliu hominem, appetendo dulce
vinu et multiplicando speciem hominis. Et si tua positio esset vera ho Petrus
esset magis ho p. orbem, qua p. suu patrem Martinu; et Martinu
p. orbem majore appetitu hret ad gerandu Petru filiu suu qua
p. semet ipso; qd e impossibile, et da libertate Martini, qui immediate
quiescere pot. ingerendo, q. in n' gerando, si vult. Et vade ad 22. et 23. art.

ARTICULUS 107.

Sentes ait qd' elementa sunt aeterna, sunt in facta de novo in dispositione qua modo hnt. — Raydus ait: Vade ad 87. art.

ARTICULUS 108.

Ait Sentes: qd' anima humana nullo modo e' mobilis in loco, nec p' se nec p' accidens, et si ponat' alibi p' subiectu' suu' nullo modo movebit' de ubi ad ubi.

Ait Raymudus: Int' esse et nata e' diffa, ut dictu' e' in 102 art. Unde quo ad sua esse si exigit anima distincta motu, nec plus unu' ubi qua' aliud, cu' in quibuslibet ubi, in quo anima sit, sit p' se esse hoc qd' e' id quo ad nata' indiget quodcumque magis habere unu' ubi qua' aliud, et hoc e' p' sensitivo, sive p' imaginativo, qm' in aliquo loco pot' plus p' sensitivo et imaginativo habere de Bonitate, Magnitudine, Durone, Potestate, Virtute, et veritate in suo recedere esse, qua' in alio, in qd' locu' e' magis dispositu', et propt' hoc nata' anima e' ut recedat magis, et appetat plus unu' ubi qua' aliud, et sic movet corpus ad illud ubi qd' plus appetit, ut se moveat p' corpus.

Et si anima n' e' distincta et e' inferius, sit appetit' plus ad unu' ubi qua' ad aliud, qm' qd' deus agit in ipsa p' merito et iustitia (id suus motus n' e' comparabilis ad spirituales) hoc e' appetit' locu' et deus, qui immediate movet effectus, vult qd' ana possit se movere de uno loco in aliud, hoc e' deus movet ana, ut ana moveat se sicut movet fixamentu' et fixamentu' movet se, id motus ana n' e' imaginabilis sed e' intelligibilis ratione simplicis que anima e', et ratione sua nata, ut dictu' e', et sic ana distincta movet se mediante corpore et sit virtute movendi se p' corpus ratione la causa, que ipsa movet immediate, et qd' se movet movendo corpus, deus movendo corpus movet ana p' medio, sicut p' corpus motu: sed hoc n' facit deus qd' ana e' a corpore separata, ut dictu' e'. Et qm' tu n' potes imaginari motu in anima simpliciter, nec potes imaginari motu ipsum, et etia' qm' n' recedit' ab positione, in qua sit e' exemplum, qd' intus transcendit sup' imaginem ad intelligendum veritate, ideo ignorat' motu ana.

ARTICULUS 109.

Ait Socrates: quod subita anima est aeterna, et quod intellectus agens et possibilis sunt aeterni. — Raymū dicit: probatum est in 89. art. mundum esse novum; et, quia mundus est novus, tua positio est nulla.

ARTICULUS 110.

Dixit Socrates: quod motus Caeli est propter animam intellectivam, et anima intellectiva, et intellectus non potest educi nisi mediante Corpore. — Raymū dicit: probatum est in 102. art. quod intelligens non est anima Caeli. Et, si anima moveret Caelum, et Deus non moveret ipsum ad se movendum, motus Caeli non esset Caelo naturalis, sed violentus, et sic Caelum non moveret inferiora naturaliter. Unde privato motu naturali cause visae, privaretur motus effectus. Et quia Caelum naturaliter movet inferiora ad generationem sive corruptionem, est signum quod Deus dat motum naturale Caelo, ut ipse illud motum Caelum se et suum effectum moveat naturaliter.

Et, quia dicitur quod anima intellectiva educi non potest nisi mediante Corpore, modo dicitur, quia Deus novum effectum potest producere sine initio et medio, ut probatum est in 22. art. et in pluribus alijs; et hoc quia Deus ita medium et instrumentum procedit per suam infinitam Magnitudinem, Potestatem, Sapientiam, Voluntatem et Virtutem; sicut per Durandum. Unde, propter hoc Deus instrumentum et subiectum novum producit simul et semel in eodem instanti producit et creavit.

ARTICULUS III.

Socrates ait: quod nulla forma ab extrinseco adveniens potest facere unum cum materia, quod enim separabile cum eo, quod est compositum, unum non facit.

Dixit Raymū dicit: probatum est in 7. et in 8. art. quod ex anima et ex Corpore resultat unum quod est homo. Et ratio, quare anima recedit a Corpore, est quia Corpus est corruptibile sicut facta amphora vinum ab ea recedit. Et Corpus est corruptibile quia speciat natura Corporis per corruptionem suam elementari, Vegetativi, et sensitivi, et propter hoc destruitur natura Divinationis, et sic anima naturaliter recedit a Corpore.

ARTICULUS 112

Ait Socrates quod intellige superiores imprimunt in inferiores, sicut una anima intellectiva imprimunt in aliam, et etiam in animam sensitivam.

Et per tale impressione Incubator Aliquij projicit in fovea camelis
sillo visu

Ait Baydus: Sotes, si tua positio esset vera, multa indigna
sequerentur. scilicet qd inter ta causa et anima mea et tua et alia mag-
na discordia esse n' posset, et hoc esset da ra' positione, itaqd ana intelli-
tiva homij n' h'et libertate ad intelligendu et amandu et memo-
randu ta causa, qua e' ad libertate intelligibilij, amabilij et memo-
rabilij, ut intelligere est. sint in magna Bonitate, Honore, et Poten-
tate, Virtute, gloria et Veritate, qua n' essent si intelliga superiores
imprimerent in animabus nostris et in sensibus, none cuis impressio-
nis ho cohaere et natu' recideret etc. Deu et alia, et e' Irio, et n' o-
mitteret. Libere Arbitriu et adquisitio Virtutis, et p' experientia habemus
qd ho libere recedit etc. et pot' esse iustus aut injustus, Castus aut luxu-
riosus, et pot' comedere aut mingere, si vult, aut n'. Et sic p' hoc
omnia signat' e' qd tua positio n' e' vera.

ARTICULUS 113.

Ait Sotes: qd ana separata n' e' alterabilis, em phila' licet em fide
alteret. Baydus ait: Sotes, tua positio tendit ad unitate intus
in omnibus hominibus, sed talis positio destructa e' in 32 art. et va-
de ad 19 art. et recte ra' positione.

ARTICULUS 114.

Sotes ait: qd qdo ana ralis recedit ab animali adu' remanet al-
viva.

Baydus dixit: Sotes tu scis qd in homine sunt tres anime, scilicet
vegetativa, sensitiva, et rationalis. Res vegetativa et Sensi-
tiva e' Corpus hominis, et per rationalis e' Corpus formatu, et ex
illis tribus resultat unus ho; et p' vegetativa et sensitiva e' Corpus in
stans modo natu' ut vivat et nutriat. sed anima ralis sicut
in instanti infundit in corpus, sic in instanti recedit qdo a' corpo-
re recedit. Unde scilicet qd ho morit' in instanti per predictu instan-
taneu recessu; et hoc e' qd Corpus in instanti perdit ta' qua h'et p'
anima

43
cum vivebat. Id remanet sua propria forma quae est per sensitivum et vegetativum; quae autem talis forma erat in motu sensitivo, Corpus in instanti suum motum dimittere non potest, et sic apparet quod ad sensitivum quod corpus remaneat vivum, sicut homo decapitatus, cuius caput et corpus sunt in distincto motu per aliquod tempus.

ARTICULUS 115.

Sicut Socrates: quod anima intellectualis cogendo se cogit omnia alia, species enim omnia sunt sibi creatae; et haec cogitatio non debet intuitui nostro ut noster est, sed tantum quod est intentionis agens.

Sicut Raydus: Socrates tua positio tendit ad unitatem in his in omnibus hominibus, et hanc positionem iam reprobarimus. Sed intuitus agens qui te intelligere facit, proprie tuus est, ut tu per ipsum proprie intelligas, ut in 7. articulo et in pluribus alijs signatur. Hoc idem sequitur de tuo voluntario proprio per quod tu diligis ut tu proprie diligas. Et sic tu proprie libertatem habes ad intelligendum istud vel illud per tuam intentionem; et sic de tuo voluntario per quod habes libertatem diligendi istud vel illud. Sicut homo qui habet libertatem movendi suas pedes, sicut manum ad agendum, pedes ad eundem, linguam ad loquendum, visum ad videndum et sic de alijs.

Et quia dicitur quod anima cogendo se cogit omnia, non est verum, cum talis cogitatio spectat solum Deo. Et anima cogit per sensitivum et imaginativum, sine quibus iudicare non potest de colore neque de sapore, triangulo, circulo, et sic de alijs de quibus iudicat per sensitivum sentiendum et per imaginativum imaginando hoc, quod imaginatio multiplicat de sensitivo, multiplicando species quae est similitudo sensitivi, quae similitudinem anima per imaginem attingit, et sic descendendo se ab imagine, transit ad intelligendum semet ipsam, nec se intelligere potest quousque per alium intellexerit.

ARTICULUS 116.

Sorites dixit qd anima e inseparabilij a Corpore, et ad corruptione am-
nio corporalij correspondit. anima.

Raydus ait: si anima realij esset corruptibilij, impossibilij esset re-
surrectio, qd si Corrueret. simplit. in n' esse deveniret, cu' sit substantia
spiritualij, et sic in numero in quo prius erat resurgere n' posset. Id
oportet qd sit resurrectio, ut probavimus in 18. art. qd remanet huius mo-
di esse falsu.

ARTICULUS 117.

Ait Sorites, qd sciencia discipuli et Magistri e una numero, et ratio
e qd intus e unus numero, et qd forma n' multiplicat nisi qd
educit. de materia. — Ait Raydus: Sorites tua positio tendit ad uni-
tate intus omnium hominum, quae reprobata e in 32 art. Et vade ad
87. art.

ARTICULUS 118.

Dixit Sorites: qd intus Agens n' copulat. notio possibilij, et qd intus pos-
sibilij n' unit. nobis un' substantia. Et, si uniret. nobis un' substantia, con-
ret. nobis sicut forma, et sic esset inseparabilij.

Dixit Raydus: dicit e in ea positione qd hoc e magis necessarium,
q' qd causa et sui effectus habeat majore concordia. Id, si intus a-
gens n' e mihi essentialij et tibi et alijs, n' potest p' me movere ad in-
telligendu' ad causam, sed movere violent. p' aliud extrinsecu' (hoc est
segret. de volitivo agente et sic de memorativo): Unde segret. qd deus
n' hret mihi gratias si ipsum intelligere, recedere et amare; qd e vultu
de inveniens, et de Divina Justitia, Bonitate, Magnitudine etc. et de ad-
positione. Itaq' talia invenia n' existant, sequit. qd intus agens sit
divinitus cu' intus possibilij, et qd unum sit un' intus.

Et, qd dicit qd si uniret. nobis un' substantia, esset inseparabilij,
venit dicit quo ad formam, quae un' se e inseparabilij, sed quo ad sub-
stantia sive materia e separabilij, qd materia e corruptibilij, cu' sit genita ex
divijs elementis. Et vade ad 7. art.

Ait Sorites: un' hoc, qd tu Raymunde dicit, implicat. dicens, scilicet qd
tunc intus sit agens et possibilij, cu' agens formalit. agit, et possibilij malit. patit.
e qd tunc intus agens et n' agens, possibilij et n' possibilij, qd e contradictio.

44.

Aut Raydey: sicut nō ē inveniēns viderare in potestate potestati-
tivā, potestabile, et potestare, quae sunt de eā Potestatis, et sic
de Volūtatē, in qua et de qua sunt eēnt. volitivū volūtile et vol-
le, ut poteris et Volūtas sint in Magnitudine Bonitatis, Duronij, Vir-
tutis et Veritatis, ita nō ē inveniēns qđ in humano intū et de
humano intū sint intellectivū, intelligibile et intelligere, in quibus
ipse intū sit sustentatq; sicut eā in suis Secretis, et intū vocamus
intū agens, et intelligibile vocamus intū potestabile, et ex ipsis mi-
sit intelligere intrinsecū et ei cōsistentiale.

Et qđ hoc sit verū necessariū ē, ut hō cū suis partibus intelligat
in se ipso attrahendo et imprimendo p̄ suū intellectivū in suo proprio in-
telligibili specie phantastica adquirenda p̄ semet et imaginē, et illa species ē intel-
ligibilis quando ē impressa et posita in intelligibili propinquo, in quo de novo
recipit possibilitatē ut intelligat. Et sic sunt duo intelligibilitates, una
intrinca quae substantij ē, et alia extrinca quae evenit accidentalit̄, et quae
de novo induta ē de intrinca intelligibilitate, et ideo intelligibilitas
intrinca vocat̄ intus possibilis, qđ in ipso pot̄ recipi species nova et dēsti in
suū genus (et idē de intelligere qđ evenit p̄ accidens, qđ ē impressū et figurat̄
in intelligere qđ ē intra, sive in intelligere intrinco).

Unde sequit̄ qđ intellectivū per predictā specie adquirenda
intelligit res corporales, sive quia specie ipsas intelligere nō potest, nec
accidentia eorū, qđ sine medio nō potest se reflectere supra suū propriū
intelligibile, nec potest agere de suo proprio intelligere, et per hoc qđ ad-
quirit̄ extra, adquiret̄ intrā, sicut intelligit spirituales substantias et eorū ac-
cidentia, multiplicando alia specie quae ē similitudo verū spiritualiū mediāte
qua semet ipsū intelligit et suū propriū intelligibile et intelligere, itē
Volūtatē et Memoriā et Spiritale Bonitatis, Magnitudinē etq; Item alia
anima Angelicū, et Deū, et etiā generalia, sicut entia abstracta.

Aut Sortes Raymūde: cū tuus intū et meus, aut alius nō sit abstrac-
tus ad specijū sive Secretū, p̄ quō modū pot̄ intelligere abstractū sive uni-
versale, maxime cū p̄ sensitivū et imaginativū nō attingat nisi particularia?

Art. Bayley Sortes: in quolibet intus sunt duo, scilicet proprius et communis,
sicut tuus intus qui est tua propria potentia, cuius essentia est communis suo proprio
intellectivo, intelligibili et intelligere, de quibus supra dictum est.
Unde sequitur quod tuus intus per propriam naturam quod sit de suis decretis
attingit particularia, et per naturam sive essentiam communem quod sit attingit
universalia, ut sua natura non sit vacua nec ab esse particulari, nec ab
esse Universali; et ad hoc duxerunt sua Bonitas, Magdo etc.

Sed de sensitivo et imaginativo non est sic, cum potentie inferiores non
sint ita potentes et virtuosae sicut superiores. Sicut visus qui alteri-
gere non potest nisi obiectum particulatum determinatum per quantitatem et colorem, et per
figuram quadratam, triangulatam vel circulatam, et sic suum modo de
imaginativa, quia sine tali figura, predicta attingere non potest. Sed intus
qui non est de natura corporali transcendit per suam naturam supra natu-
ram sensitivi et imaginativi attingendo abstracta sive universalia. De
primis particularibus apprehendit per sensitivum et imaginativum, si-
cut homo qui per modicum vinum gustatum iudicat qualitatem totius vi-
ni quod est in botio.

Præterea intus sive intus agens est communis potentia ad intel-
legendum honorem leonem, pomum, et sic de similibus, et sic intelligibile
proprius et communis quod est de essentia intus in quo intelligibili illa, quae pre-
dicta sunt, sunt intelligibilia, et sic ex predictis communibus partibus est unum
commune intelligere. Unde sequitur quod per predictas partes intus agens ac-
quirit speciem communem denudatam a particularibus, et ad illa attingit
operalia, sicut colorem, et sic de substantia et honore, et etiam de similibus
abstractis.

ARTICULUS 119.

Dixit Sortes: quod opero intus non uniti copulatur corpori ita quod opero est
rei non habentis formam qua operatur. Dixit Bayley: Haec opinio quod
unus sit intus numero, respicitur in 32. art. et vide ad 7. art.

ARTICULUS 120.

Dixit Sortes: quod nihil potest sciri de intus post eius separationem. — Art. Bayley:
Si tua positio esset vera, non esset resurrectio, quod esse oportet, ut probatur in
18. art., et sic scimus quod intus remanet in suo esse post separationem.

Articulus 121

90

45

Dixit Sortes: quod intus qui est postrema perfectio hominis, est totaliter abstractus. — Art. Raydus: si tua propositio esset vera, non esset reprobatio, quod probavimus in 18. art. Et tu arguis per unitatem intus, quod reprobavimus in 32. art.

Articulus 122.

Sortes dixit quod intus possibilis est inseparabilis a corpore simpliciter. quod hoc homo actus qui est specierum receptio, et quod ad iudicium quod fit per simplices ademptiones specierum, vel intelligibilium componitur.

Raydus dixit: Sortes Vade ad 22. et 23. art., in quibus significatum est quod Deus agit immediate. Unde, sicut immediate movetur intus possibile cum corpore, sic immediate potest ipsum separare a corpore; vane enim cum intus possibilis non est simpliciter inseparabilis a corpore neque quo ad eandem receptionem, neque quo ad aliam. Vnde in modo nullo quo ad intus, qui est incorruptibilis, intus est inseparabilis. Id, quod corpus, cum quo intus est coniunctus, est corruptibile, est intus per corpus separabilis.

Articulus 123.

Dixit Sortes: quod intus agens est quoddam substantia separata superior ad intus possibile, et quod animam formam, potentiam, et operationem, est separatam a corpore, nec est forma corporis. — Art. Raydus: Vade ad 7. art. et ad 108. et ad 3m et ad 112.

Articulus 124.

Dixit Sortes: quod inveniens est ponere aliquos intus nobiliores alij, quia cum ista diversitas non possit esse a parte corporis, oportet quod sit a parte intelligendum, et sic anime nobiles et immobiles essent diversarum specierum sicut intelligere.

Art. Raydus: supposito quod Deus moveat animas in creando de novo si est inveniens producere animas inaequales in nobilitate, existente qualibet anima suam speciem, et quod Deus immediate ipsas moveat de non esse ad esse faciundo unum maiorem gradum quam alij, ut in 22. et 23. art. signatum est. Etiam probatum est in 47. art. quod movens est creatum.

Articulus 125

Aut sortis: quod intus simpliciter est eternus et incorruptibilis, respectu vero huius hominis contingit corruptis phantasmaticis in eo. — Ad id autem: in 31. art. probatum est quod intus est novus, et probavimus in 87. quod universum est de novo productum.

Articulus 126.

Dixit sortis: quod intus possibilis nihil est in actu antequam intelligat, quia in natura intelligendi esse aliquid in actu est esse aliquid intelligente in actu. — Dixit ad idem ad 118. art., ubi invenies quod intus est antequam intelligat per species acquiritas.

Articulus 127.

Sortes dixit: quod ex intelligente et intellectu fit una substantia, eo quod intus sit ipsa intellecta formaliter.

Ad idem dixit: non est indubitanter quod intus simpliciter consideratur sit una pars substantie anime, et quod ipse intus habeat in se naturam intus et etiam intelligibilem et intelligere, ut in 118. art. signatum est, et quod ipse intus semet ipsum intelligat per species acquiritas, ut in predicto art. dictum est. Id hoc esset indubitanter quod tota anima, sive totus homo, qui semet ipsum intelligit ita quod ipse est intelligens et est intellectus, esset una substantia que esset intus simpliciter. quia sequitur quod nec in anima nec in homine essent simpliciter alia potentie nisi intus simpliciter, quod est falsum, quia voluntas et memoria sunt sibi substantiales sicut intus, et ipsa anima est ex ipsis, et ipsa potentie sunt de illa anima, et sic anima se intelligit per intus, sicut se diligit per voluntatem, et se recedit per memoriam, sicut totus movens suas partes. Id, si anima esset intus et non aliud, intelligeret se per se ipsam sine medio, hoc est sine parte sua, et esset equalis deo simpliciter, qui se per totum se ipsum intelligit, quod est impossibile. Ideo sequitur de homine, qui se intelligit per intus, qui est pars eius. Et, si homo per se totum intelligeret se ipsum, totus homo esset intus et nihil aliud, quod est impossibile.

Articulus 128.

Dixit Socrates: quod de sui natura non determinat. ad esse vel non esse, non determinat. nisi per aliquid quod est necessarius respectu sui.

Philosophus dixit: signatum est in 118. art. quod intus agens de sua natura non est determinatum ad intelligendum de necessitate unum obiectum et non aliud, et hoc est quia Deus movet ipsum immediate ad per se movendum rati-
tate et liberaliter. et per se ipsum intelligere potest vivente intus possibili
ad intelligibile remota istud obiectum vel illud; et sua libertas consistit
in eligendo speciem phantasticam Leonis, Caprae, hominis aut plateae
vel Angeli et sic de alijs. Unde in electione predicta, natura intus
non est magis determinata ad unum obiectum quam ad aliud, non ipsemet intus deter-
minat suam naturam potest quod eligit obiectum appetibile ad suam placitum, et si-
militudinem ipsius transmutat in speciem intelligibilitatis, deducendo in
intus possibilem, qui est sua propria passio, ut signatum in Art. supra-
dicto. Et sicut exemplum dedimus de intus obiecto, sic intelligi potest
de determinatione essendi vel non essendi sensitivi et vegetativi
suo modo. Et vade ad 102. art.

ARTICULUS 129.

Socrates ait: quod voluntas manente passione et scia particulari
in actu, non potest agere de eam.

Philosophus ait. Vade ad 116. art. quia in illo signatum. responsio,
valet quod voluntas est passiva per volubilitatem propinquam, sed est activa
per volitivum quod est de sua essentia et quod habet libertatem volendi in suo pro-
prio obiecto in volendo istud volubile extraneum aut illud, aut istud suum
aut illud, sicut agens voluntarius; et sic habet potentiam electivam liber-
am, quod quod agit per unum obiectum, potest illud dimittere et agere
per aliud; et sic sua ratio non valet.

ARTICULUS 130.

Dixit Socrates: quod si ratio est recta, et voluntas est recta. — Philosophus dixit: tu
dixi verum in intimam rationem, et sic de intus, qui recto modo se reflectit

Supra suum proprium intelligibile; sed in quo attrahit intelligibile
remota in suo proprio intelligibile, ut dictum est; non est semper rectus,
quia multoties est impeditus deficiente materia sive obiecto remoto, et
sic non attingit cohaerere neque de necessitate sua materia, quia si sic at-
tingeret, semper verum attingeret.

ARTICULUS 131.

Sorites ait: quod voluntate existente in tali dispositione in qua natura
est moveri, et movente sic disposito quod natura est movere, impossibile est
voluntate non velle. — Rodericus ait: responsio signat. in 118. art., et in
130.

ARTICULUS 132.

Dixit Sorites: quod orbis est causa medico ut sanet.

Dixit Rodericus: in 118. art. signat. est modus per quem homo habet
sciam acquiri. Sicut intellectus agens qui in suo proprio intelligibili invenit
ait species imaginata abstracta de sensitivo in specie intelligibili,
et per hunc modum medicus sciam acquiri ut sanet. Et sicut sciam ac-
quiri ratione intelligendi ipsam, acquiri ratione videndi habendo libertatem
videndi ipsam sciam ut signat. est in 229. art. et in 130. Probatur
quia quod deus movet immediate in mobile ad se movendum; et sic mo-
vet voluntatem medici, ut per ipsam medicus se moveat libere ad pro-
videndum sanitatem, quod etc.

ARTICULUS 133.

Ait Sorites: quod voluntas et intellectus non moventur in actu per se sed per causam sem-
piternam, sicut per corpora caelestia. — Ait Rodericus Vade ad 118. art.

ARTICULUS 134.

Ait Sorites: quod appetitus sensantibus impediuntibus necessario movetur ab app-
etibili. — Rodericus ait: vade ad 118. et ad 130. art.

ARTICULUS 135.

Ait Sorites: quod voluntas in se est indeterminata ad opposita, sicut materia
determinatur aucto ab appetibili, sicut materia ab agente.

Rodericus ait: Responsio signat. in 118. art. et in pluribus alijs, sicut
intellectus sive voluntas, qui habet liberam potestatem ad eligendum appetibile
re-

remoto istud vel illud in suo proprio ~~sub~~ bili, sicut unum appetibile sit magis dispositum ad intelligendum aut utendum quam aliud. et sic sua ratio non valet. Sed valeret si intus non hret proprium intelligibile quod esset de sua essentia, sed esset de aliena, sive de alia specie, quia tunc intelligeret in subto extraneo natum et violenter producendo in illo novum intelligibile immediate, et sic non aperet in se de extra se, quod est impossibile, sicut est impossibile quod vegetativum vegetet extra suum proprium vegetabile remanens vegetabile, sicut ignis calefaceret herba aut aqua aut ferrum aut lignum etc. extra suam substantiam sive essentiam, quia calefacere non potest, quia, si potest, calor qui est sua propria qualitas potest dimittere suam propriam substantiam, et subjectare se in subto extraneo, quod est impossibile in cursu nature. Verumtamen extra cursu nature potest Deus hoc facere, sicut facit in sacramento Altaris, in quo accidens dimittit suam propriam substantiam, quod accidens subvertat in subto appropriato insensibili.

ARTICULUS 136.

Ait sortes: quod licet agens ex passione coactum agit. — Sed dicitur: dictum est in pluribus locis quod Deus agit immediate in suo effectu, ut sui effectus natus se moveat pro se ipso ad agendum, sicut per aliquam partem suam cum qua agit libere. Sicut homo qui pro suo intellectu movetur se ipsum ad intelligendum, et pro sua voluntate ad amandum, et pro sua visum ad videndum, et pro suis manus ad faciendum effectus artificialium, et sic de alijs. Unde cum hoc ita sit, libertas consistit in supposito movente, et passione insitit in suis partibus in quibus sunt motus a supposito cuius sunt partes.

ARTICULUS 137.

Ait sortes quod quavis generatio hominum possit deficere voluntate Primi. In non deficiet, quia tunc orbis non tantum movetur ad generationem elementorum sed etiam ad generationem hominum. — Ait Sed dicitur: in 9. articulo solo tua positionis est signata; Et in pluribus locis est signatum quod Deus movet immediate suum effectum, et vade ad 120 articulum.

ARTICULUS 138.

Ait sortes: quod cum Deus non sparet ad entia in ratione cause malis

vel formalij, n̄ fuit accidens esse sine subto, de cuius ratione ē autem
in esse subto.

Respondit autem: in 87 art. probatur quod mundus ut creatus, et in sua crea-
tione sua subita fuit creata in instanti determinato, et in quantitate de-
terminata et sic de loco subita, et simul et semel subita et accidentia
predicta fuerunt creata: n̄ fuit ergo subita prius quam accidens, nec e-
versus. Et haec predicta fuerunt posita per creationem naturalem, et simul et
semel, id creatio n̄ fuit naturalis et artificialis. Et sic ratione artificij pos-
sunt subdistingui accidens per se ipsum sine subto naturali, sicut ipsum
creare potest sine subto, si voluisset, cum ad creationem n̄ indigeat
adiutorio nec medio vel instrumto, quia sibi sufficit suum velle sine
scire et suum posse infinitum: ergo etc.

ARTICULUS 139.

Sicut dicitur quod accidens existens sine subto n̄ ē accidens nisi equivocum
et quod impossibile ē existere et dimensionem esse per se, hoc enim esset ipsum
esse substantiam.

Respondit tunc: supposito quod esset accidens sine subto, quod esse potest,
ut in art. supradicto probatum ē, ipsum accidens potest esse hoc quod per
divinam voluntatem, sapientiam, potentiam etc. Et quia dicitur quod impossibile ē
existere et dimensionem esse per se, quia si essent per se iam essent subita, ve-
rum dicitur naturaliter. Sed bene dicitur de existere et dimensionem quae sunt
possibiles esse supra mundum naturalem per divinam potentiam sapientiam et vo-
luntatem, ut iam probatum ē, et in modo artificiali n̄ naturali.

ARTICULUS 140.

Sicut dicitur: quod facere accidens esse sine subto haec rationes impossibilium implican-
tis rationem. = Respondit dicitur: Vade ad supradictum art.

ARTICULUS 141.

Sicut dicitur: quod Deus n̄ potest facere accidens esse sine subto, nec plures di-
mensionem esse simul.

Respondit autem: Vade ad 138. art. circa finem. Et quia dicitur quod Deus facere
n̄ potest plures dimensionem simul et semel sine subto, male dicitur, cum deus
immediate sine adiutorio subiti creaverit simul et semel instans, locum et qua-
tatem subita mundi, ut supradictum ē; quia, sicut creavit accidentia sine adiutorio subiti,
ita

Ita potest creare accidentia artificialia. n. existente subto in actu. id est nata veru dicitur, sicut apparet in modo p. quod elementa intrant spono producendo elementata, sicut ignis qui infundit in heru sua caliditate deternata p. qstitate, et qia caliditas n. pot. di- mittere suu propriu subto, neque suu qstitate, et qstas subti intrat caliditate cu sua qstitate in substa Aeris cu suo proprio subto, et cu qstitate ipsius subti, et sic qstas intrat qstitate, scilicet qstas caliditatis intrat qstitate humiditatis, et caliditas simul. humiditate.

Item qstas substa ignis intrat in qstitate substa Aeris, et substa ignis in substa Aeris, et sic fit compositio de qstite et qstite de cali- ditate et humiditate, et de substa et substa. et idem e. de Aere et aqua de Aqua et terra, et de terra et igne, et hoc circulant. et sic ex omnibus resultat una substa sponata et elementata hns lon- gis, latu, et profundu, et omnes qstitates elementaris, qstas e. de- ternata p. una sponata qstite, et p. sponata qualitate, et sic de ceteris ac- cidentibus. Unde cu hoc ita sit signatu e. qd Deus nalis n. pot. facere accidentia sine subto. id, qd n. creavit nalis, pot. facere ut dictu e, et vult facere in sacro Altari ad signandu qd creavit mundu n. na- lit. id supra nata. **ARTICULUS 142.**

Aut sortes: qd ex diversitate locoru acquirunt. necessitates even- tuu.

Adus aut: in 118. art. e. signatu qd modo res acquirunt, scilicet quo- modo ho investigativu in suo proprio intelligibili cu suo indivo attrahit res appetibiles am Bonitate, Magnitudine, Mucrono etc, ut attingat fine appetiti- vitatis, hoc etia facit in suo proprio volubili cu indivo, et recedibili cu recedivo. et sic ho discernit et eligit ad placitu istud vel illud qd e. tibi possibile. Et, si hoc qd appetit, attingere n. pot. in uno loco vadit ad aliud un qd unu locu e. magis dispositu qua aliud ad attingendu appetibile.

Et sic necessitates entiu acquirunt et attingunt, et appetibilia p. di- cretione eveniunt, et p. laborem et virtute homis se movent ad oporatu. Et sic anima homis e. activa ad p. se movendu, et acquirunt virtutes etc.

est viatrix ad finem ad quem creata est, si iusta est, et, si sit iniusta,
acquirit viam et tendit ad rectitudinem. Id, si esset sicut tu dicis, esset
obscura, et omni loco dispositio per motum Celi res quas appetit at-
tingeret, et non indigeret ulla discretionem, neque virtutibus, neque ius-
titiis discerneret in suo proprio intelligibili intelligibilitatem veritatis,
et sic de his rebus et rebus. imo poneret se ad Caelum et fortuna-
nam, sicut homo oritur ex suo intellectivo et sensitivo, quod est valde inde-
niens, et de natura hominis, et de fine propter quod est creatus et scien-
tias non indigeret, nec etiam mechanicis artibus, quia iam fortunatus esset
per astra et motum Celi; et Deus non posset habere iudicium super ip-
sum, nec facere gratiam, nec peccata remittere, quod est impossibile et de-
ra positio. **ARTICULUS 143.**

Sortes ait: quod ex diversis signis Celi signantur diversa Idiotie in ho-
minibus, sed donum spiritualium, quod dicitur Corporalium. — Ad hoc
128. art. et ad plures alios, in quibus est signatum quod Deus immediate
mouet suum effectum. et sic tua positio nihil est, nisi quod signatum est in di-
visis artibus. **ARTICULUS 144.**

Sit Sortes: quod omne bonum quod homini est possibile, mittit in virtu-
tibus spiritualibus — Ad hoc ait: homo existens in principio, et appetens
finem, si finem attingere vult, oportet quod transeat per medium antequam fi-
nem desideratum attingat, et, dum est in medio, si sufficiens est infra
ad attingendum finem, quia infra sunt virtutes morales et theologales,
immo indiget adiutorio secundae Cause, per quod adiutorium dicitur possibilitas
bonorum bonorum et virtutum sive infra disponit via et medium, in quo
homo sunt viatrix. Et homo indiget esse ordinatus per sensum et intellectum, et
quod signatum est in 128. art. et vade ad 17. et 18. art.

ARTICULUS 145.

Sortes ait: quod nulla opinio est disputabilis per rationem, quia Philosophus non debet
disputare et debere, quia rationes accipiuntur a rebus, philosophia autem om-
nes res sic videtur non diversas sui generis.
Ad hoc ait: subiectum philosophiae est ratio causa et effectus, scilicet quod Philosophus debet investigare
se per effectum causam, et per causam effectum; et investigatio quae fit per causam, verior est et

et nobilior quia investigo quia fit p. effecto. Vnde alia gradus inces-
 sionis et nobilior e ille qui fit p. thela, thelo viderante Deo simpli-
 ter se sciet am sua intrinca operone qua fit in seipso rone sua Boni-
 tatis, Magnitudinis, eternitatis, Potestatis, sapia, voluntatis, Virtutis, Veritatis,
 Gloria, et Perfectio, et sic viderado, thelo, viderat rone infinitas, et
 p. ms. alius infinitos. Et de tali mata tibi dicere potero plura et alia
 de Deo et de eternitate, si tu vis p. fide supponere in intellectu, sine qua
 suppone intelligere n. potes alia de Deo; et de hoc datus e exemplum
 in art. 16.

Vnde, cum in altiori gradu viderat videro thela quod videro philo-
 debent q. rone thela p. rone disputari, sive tales rone sint nales, sive
 supra cursu nate miraculose, et p. authoritate. Ino contingentes p. di-
 co veritatis et secreta de Deo et de sua operone qua fit intrinca et
 extrinca immediate, Deo sciet agente in suo effecto immediate. Et, quia
 Philo n. viderat operone Dei sine medio, et thelo ipsa viderat sine
 medio, videro thela e altior et nobilior quia videro Philo: vnde restat qd
 q. rone thela sunt magis disputabiles p. thela quia p. philo.

ARTICULUS 146.

Sit sorber: qd possibile vel impossibile simpliciter, id e omnibus modis
 e possibile vel impossibile in philo.

Philus ait: Omne bonum possibile vel impossibile e a divina po-
 testate, et possibile p. ens deductio de pota in actu existit in effectu, n.
 in illa se causa. Et impossibile in effectu existit, sicut variatio in honore et
 vita hominis in flamma ignis; id impossibilitatis n. transt in esse Dei, in qua
 n. pot esse ens reale, id in honore e videro intensionalis. Hoc id e de
 impossibilitate adveniendi, sicut Deus qui facere n. pot adveniendi, et hoc n. e prop.
 debilitate sua Potestatis, id e ex pte sui effectus, qui adveniendi sustinere n. pot.
 Id e de peccato, qd Deus facere n. pot, ut sit malus et vitiosus et falsus, et Deus
 qd qd facit, facit p. Bonitate, Virtute, et Veritate. Philus autem viderat possibile et
 impossibile in cursu nate, et thelo fit altiore viderone viderans qd creatio
 mundi fuit possibilis, qd mundus fuit creatus de novo cum illa possibilitate creata
 in subita mundi sustentata, et subita et possibilitatis, simul et semel fuerit creata
 in eodem instanti, et id e istans fuit creatus cum ipsis et in ipsis.

Item Dina Voluntas pot velle creare aliud mundum, et se habere alas cum quibus volare poterit, ut hoc, quod tibi est impossibile, sit possibile, scilicet volare. Et, si hoc Dina Voluntas vult, pot esse per infinitam Potestatem et per se ipsum cum sit idem numero cum Potestate, et, si vult, causat possibilitatem quod vult, per quam sit possibile esse aliud mundum et sua volitione: et praedicta possibilitas si est de essentia Voluntatis et Potestatis Dei, cum Deus sit purus, actus hinc primum velle, primum posse bonum aeternum et infinitum; id possibilitas est Creatura cum qua pot esse, esse creatum, et est creata quod creatum creatum, ut iam dicitur. Hoc idem est de creacione mundi, et de resurrectione hominum quod probavimus, quae sunt per possibilitatem Creaturae, Deo Creante per se per suam Potestatem. Et tales possibilitates et impossibilitates sunt actus in Indivisione Theli, quod ille quae Philus Indivisat: eo est.

ARTICULUS 147.

Soteles ait: quod impossibile simpliciter non fieri a Deo vel ab Agente aliquo. — Respondit: Vade ad art. praedictum et etiam ad 17 et ad 87. Et invenies quod hoc quod est impossibile quod ad naturam, est possibile quod ad Deum, et sic in hoc non bene dicitur sed in Agens male videtur dicitur, sed male facit quia non videtur maiorem Potestatem in Deo quam in effectu, tunc cuius Majoritatis multa sunt impossibilia in effectu, sive in causa, quae non sunt impossibilia in causa.

ARTICULUS 148.

Sit Soteles: quod hoc in nutritione pot fieri alius numerum, et individualiter. — Respondit: Vade ad 116. art. in quo signatur. respondit, scilicet quod interior producit intelligibile remota in suo proprio intelligibili, et non proprie intelligibile non possunt transmutari in alium numerum per hoc quod advenit ab extrinseco, quod perphantasticum intelligere transmutat per motum ad hoc. Hoc idem est de vegetativo et recedivo, et etiam de sensitivo, scilicet in potentia visiva, in qua visiva in suo proprio visibili attrahit similitudinem coloris mediante qua attingit obiectum, et licet quod videt istud, illud, aut magis videat, aut non videat, esset visiva in suo numero et permanens, quod suum videre mutet. per hoc ergo sibi advenit ab extra. Idem est de vegetativo, quod est attrahens in suo proprio vegetabili remota vegetabile, scilicet in planta aqua et terra, et in ligno erba et aqua, et in hunc panem et Carnem, et sic de alijs vegetabilibus, quae vegetabilia

Sunt intra subtra et natura vegetativi abstractis in suo proprio vegetabili remota vegetabilia. Et sic subtra, qua e intra, hinc radicalis natura determinata e permanens in suo proprio numero, et nutrit. ab hoc qd ab extra evenit: qd est.

Verumtamen, si esset sicut aliqui dicunt qd interior, et sic de vegetativo, non habet de sua propria essentia intelligibile, et sic de sensitivo et vegetativo sensibile et vegetabile sequitur. hoc qd tu dicis, quia potentia superiores et inferiores non agerent in suis propriis subiectis naturalibus, sed extra, et in alienis, in quibus numerum eorum alienaret. per nutrimentum extrinsecum. qd e impossibile et de 2a positione, et etiam de naturali appetitu, cum naturalis potentia habeat appetitum ad agendum, ut suum proprium numerum transmutet.

ARTICULUS 149.

Sortes ait: qd alius e inter ratione, et qd deus intelligit alia a se. =
Ait Sedes: Vade ad 3m art. et recite 2am et 3am positionem.

ARTICULUS 150.

Ait sortes: qd ho non debet esse stentis auctoritate ad habendum certitudinem alicuius quicquid. = Sedes ait: Vade ad 149.

ARTICULUS 151.

Sortes ait: qd ad hoc ut ho habeat certitudinem alicuius delusionis, oportet qd sit fundatus super Principia per se verba. = Sedes ait: Vade ad 36 art.

ARTICULUS 152.

Sortes ait: qd sermones theologi sunt fundati in fabulis. = Sedes ait: Vade ad 149 art., et ad 146.

ARTICULUS 153.

Sortes ait: qd nihil plus scit. propt. sive thela. = Sedes ait: Vade ad 16, et ad 39, ad 149, et 146. art., et recite 2am et 3am positionem.

ARTICULUS 154.

Sortes ait: qd sapientes medi sunt Philo factis. = Sedes ait: Vade ad 16, et ad 39, et ad 149, et 142, et 146. art.

ARTICULUS 155.

Sortes ait: qđ necurandū de sepultura. — Rely ait: Verū dicitur quo ad animā ho-
nij mortui, sed quo ad cognatos sive Amicos, qui p̄cipiat ead̄ nata corpo-
rij mortui e curadū; Item p̄p̄t. sententiā et Regituriā, et p̄p̄t. Charitē
iustriā et fidē resurrectionis quā probavim.

ARTICULUS 156.

Sortes ait: qđ, si celi staret, ignis in stupā n̄ aperet, qđ Deus n̄ e-
set.

Rely ait: Sortes investigatio Theologorū e altior quā inuestigatio
Philosofū, qđ Philo^s sed causā n̄ videt nisi p̄ effectū, et, r̄m hōi qđ
tu dicit, sequit qđ, si n̄ eſset effectus n̄ eſset la Causa, sicut Deus, sed The-
lus alius ascendit, qui dicit Deū eſse de necessitate antequā mū-
dus fuerit, ut probatū e in 87. art. vbi d̄t. mundū eſse Creatū.
etiā in pluribz locis probatū e qđ Deus immediate agit in effectū
vone cuius sine motu celi ignis posset agere in stupā, et hoc mira-
culosi. sed Deo mouente celū ad p̄ se mouendū, et celo ignē ad stu-
vendū, r̄m tale motū nālē verū dicitur in hoc, qđ ignis sine motu celi
nālē stupā aburere n̄ posset.

Et tu Sortes multū dicit de Deū, in qđ dicit qđ p̄vato effectū
p̄varet. Causa, sicut Deus, cui Deus sine effectū extrinco exiſtere p̄d-
sit p̄ se ipſū, cui ei ſufficiat ſua infinita Magnitudo Bonitatis, Aternitatis,
Potestatis, Sapia, Voluntatis, Virtutis, Veritatis, Glorie et perfectis, et hoc
abundant. tibi posſū declarare, si in principio declarorij q̄. fide ſuppōn.

ARTICULUS 157.

Sortes ait: qđ hō qđ ad intū, et qđ ad effectū p̄t eſse dispositū ſufficiē-
p̄ virtutes intruales et alias morales, de quibz loquitur Philo^s in Ethicis, eſſe
ſufficiē. dispositū ad felicitatē aternā. — Rely ait: Vade ad 104. art.

ARTICULUS 158.

Sortes ait: qđ post clonē factā de aliquo faciende Voluntas n̄ manet libera,
et qđ pena n̄ debent a lege, nisi ad correptionē ignora, et ut correptio sit ali-
qđ Principio correptionis cogit. — Rely ait: ſuppōn qđ Voluntas, qđ e de illa
Voluntatis,

96 97
n' h'et propriu' volibile qd' esset de e'ca voluntarij, esset vend' hoc
qd' tu dicij, hoc e' qd' post claud' facta de aliquo faciendo, volu-
tas n' remaneret libera, q'a sub volitione operet in volibili remoto
et extraneo extra e'ca voluntarij, et sic virtus et potestas Agentis esset
alienata, fracta et remissa, et hoc idem sequit' de sua natura et de suo
proprio volibili. Id si e' r'm qd' signat' e' in 148. et 158 art; qd'
volitione hat nat' in e'ca voluntarij proprio volibile et velle nate,
remanet ipsa voluntas libera ita post claud' facta, sicut erat
libera ante; et hoc e' q'a volibile sive appetibile, qd' evenit qd'
n' est de e'ca voluntarij, n' utringit volibile qd' e' intra, neque
volitione, qd' libere attrahit adq'uirit' in suo proprio subto.

Unde sequit' qd' ipse volitione pot' dimittere illa' abstrac-
tionem, si vult, et accipere alia' per mutatione' d'ctam, aut pot'
velle qd' ho' dormiat, ut dormiendo aliquid n' diligat, et sic q'd
ad hoc t'ca ratio e' reprobata. Unde quidam sapiens ait qd', q'a voluntas
semper e' libera in volendo, q'do accidit qd' intus aliqua veritate de Deo
attingit p' ratione' necessaria, voluntas intui pot' imperare ut dimittat
illud attingere necessarium, q'a ipsa supponere vult p' fidei hoc qd' in-
tus attingebat p' ratione'.

Item dicij qd' poena n' debent a lege vti, et mali dicitur
cu' probat' sit resurrectione' esse futura, ratione' cuius oportet esse legem,
ut boni fiant fidei et ordine' p' ipsa' in via ista, ut ad beatitudinem sem-
piternam perveniant premitendo' p' lege' beatitudinis inextimabile, et de-
clavando bonisq' malis poenam perpetua, ut revertant' ad bonum.

Articulus 159.

Socrates ait: qd' voluntas hominis necessitat' p' sua cognitione, sicut appetitus bruta.

Ridley ait: rectius e' in ra' positione, qd' hoc debet esse, p' qd' recorda-
rit inter causam et effectum, et tu op'as negas r'm hoc qd' dicij, q'a, si verum esset
hoc qd' tu dicij, ho' plus appeteret felicitate' quam sua' causa, et sic esset
vatum ei, qd' in se ipso quiescere potest et sua' fine' attingere, sicut facit
brutum qd' comedit et bibit; et qd' imperfectum bonum esset magis diligibile,

quā perfectio bonū qđ ē in suprema perfectione; qđ ē valde inveniē. Et vade ad art. supra dictū.

ARTICULUS 160.

Sortes ait: qđ nullū agens ē ad vniuersū, imo determinatū. — Ridy ait: si verū esset hoc qđ tudicij, Deus qđo creauit mūdū, n̄ creauit ipsū cū libera voluntate, nec p̄ frequē cū libera potestate, et sic de infinita Magnitudine Bonitatis, Eternitatis, sapie virtutis, Veritatis, Gloria et Perfectiōis, cū sint idē numero cū diuina Volūte et potestate; qđ ē impōibile, et opōitū perfectiōis diuinā rationē: qđ etc. et vade ad 158. art.

ARTICULUS 161.

Sortes ait: qđ effectus stellarū sup̄ liberū arbitriū sunt occulti. — Ridy ait: vade ad 158. art.

ARTICULUS 162.

Sortes ait: qđ nostra voluntas subiacet potestati Corporis Celestis. — Ridy ait: vade ad 118. et ad 158. art.

ARTICULUS 163.

Sortes ait: qđ voluntas necessario p̄sequit̄ qđ firmat̄ credit̄ ē a rōne, et qđ n̄ pot̄ abstinere ab eo qđ ratio dicit̄, hęc autē necessitas n̄ ē cōnatio s̄ nata voluntatis.

Ridy ait: vade ad 118. et ad 158. artos, in q̄bus responsio signat̄ sicut sicut intus libere attrahit in suo proprio intelligibili remotū intelligibile, sic volūter attrahit in suo proprio volūbili remotū volūbile. Vnde, si voluntas sentit intus, ligat se libere ad agendū remotū intelligibile qđ sit productū in intelligibili intra; et sic intus p̄ modū intelligibilitatis ē in tali actu cū sensu voluntatis p̄dominans, et ē verso, scilicet si volūter appetit producere remotū volūbile in propinquo volūbili, et intus sentit, et investigat modū p̄ quē fieri pot̄, et sic se ligat et sentit voluntati; et qđo intelligere n̄ pot̄, credit, et tunc voluntas ē p̄dominans.

Et sic dicit̄ qđ intus et volūter hnt̄ equalē libertatē, et equalē Magnitudinē Bonitatis, Duronię, Potestatis virtutis Veritatis Gloria et Perfectiōis, qđo equalit̄ attingere possunt, ob id qđ equalit̄ ē Bonū et verū, et qđ hnt̄ equalē Magnitudinē Bonitatis, Duronię Potestatis virtutis etc.

Et tale dicitur dicimus esse Deum. Id in alio dicitur, quod predicta equalitate habere non potest, inquam et voluntas equaliter actus habere non possunt, quia deficiente predicta equalitate dicitur, deficit equalitas actuum potentiarum.

ARTICULUS 164.

Sortes ait: quod homo in omnibus suis actionibus sequitur appetitum, et semper maiorem. — Reditur autem: Vade ad 118. et ad 158. articulum, in quibus signatur est quod intentus et voluntas, quia intrinsece libertate sunt, libertate sunt eligendi maius sive minus appetibile. Sicut homo qui magis diligere potest suum filium quam Deum, aut luxuriam quam castitatem, et sic de similibus; et sic tua portio nihil valet.

ARTICULUS 165.

Sortes ait: quod non est possibile peccatum esse in superioribus partibus anime, et ita peccat passione, non voluntate.

Reditur autem: in articulo 118. et in 158. signatur est quod partes superiores sunt intimam libertatem, ratione cuius libertatis, libere se habent ad movendum partes inferiores. Sicut interior quod libere se habet ad apprehendendum similitudinem deductam de sensibus in imaginativo, ut ipsa faciat intelligibile in suo proprio intelligibili; et sic de cetero. Verum quod partes inferiores, sicut quod non sunt dispositae ad aliquid aliud, impediunt actus intrinsecos partium superiorum, non in libertate potentiarum. et sic peccatum producit. quod appetitum est in velle luxuriam, licet non possit, et tunc peccatum mittit per defectum intimam: quod est.

ARTICULUS 166.

Sortes ait: quod peccatum de natura, ut potest abusus incoitus, licet sit de natura speciei, non tamen est de natura individui.

Reditur autem: Recordatur est intentus esset et natura, dante esset esse individuum formaliter, et natura movente ipsum esse ad finem individui, qui est multiplicare suam speciem. Hoc autem non possit esse, si recordatur non esset intentus esset et natura: sequitur quod quod quidquid est de finem natura, est de finem individui, in quo natura est sustentata, et per quod individuum est motum ad suum finem: quod est. Id dicitur contra est de finem natura: quod est.

Articulus 167.

Sorites ait: qd quibusdam signis sciunt intentiones hominum, et multas intentionum, et an intentiones illae sint praesentia, et qd praesentia signa sciunt: eventus Peregrinationis, Captivitatis hominum, sicut Captivitas, et an futuri sint scientes, an latrones etc.

Respondit: Uade ad 118 et ad 148. art. in quibus sicut est signata videtur qd intentiones hominum et multas intentionum incipiunt in superioribus partibus animae per libertatem, ut praedictum est, in qua libertate signa et figura agere non possunt, neque actus intrinsecos revelare qui sunt indeterminate ratione libertatis. Verum hoc qd dicitur esset verum, si in actu non esset proprium et naturale intelligibile, et in actu possibile, quia intus, et sic de rebus, extra sua essentia ageret, et attingeret intelligibile veritatem qd non est de sua essentia nec cum ipso numerum; et sic non habet libertatem ad intelligendum, cum nullus ens extra sua essentia habeat libertatem, quia libertas est semper de rebus intimis. Et sic unum te insignis quae sunt extra esset simpliciter cognitio intentionum hominum, etc. id hoc est impossibile, ut in praedictis artibus est signatum. Et quia tu de praedictis artibus ignoras habes, ideo da ipsos facis falsam positionem.

Articulus 168.

Sorites ait: qd continentia non est essentia virtutis, et hoc est, quia natura hominis appetit fines quae sunt, sicut ut multiplicet speciem humanam; imo dicit qd continentia est vitium in quo impedit motum naturae et fines ipsius.

Respondit: finis ultimus hominis est Deus, et homo ad istud supremum finem simpliciter per suam naturam tendere non potest; imo oportet quod habeat legem et modum moralem virtutum per quos vadat ad suum finem, et hoc cum sapientia, Bonitatis, Duritiam, Potestatis etc. et sic talis modus exprimit continentiam quae sit inter modum et modum: etiam ut Clericus habeat continentiam ne per alios sit impeditus ad servandum Deo, et ut continentia possit esse in altiori gradu.

Et quia dicit qd continentia impediens naturam est vitium, male dicit, quia per continentiam nulla humana est Communis, ratione cuius sequitur ordo et modus trimonium ad gerendum hominem propter intentionem servandi Deo, non propter intentionem carnalis delectationis et desiderii, ut non sint similes brutis, quae quod quod agunt, sine discretionem et virtute morali agunt.

Articulus 169.

Sortes ait: qd perfecta abstinence ab actu Carnis corrigat virtutes et species. — Rduy ait: Vade ad supradictu art.

Articulus 170.

Sortes ait: qd pauper bonij fortune n̄ pot bene agere in moralibz.

Rduy ait: Vade ad 148. et ad 158. in qbz signatu e qd pauper de bonij fortune, vone libertatij intrinsece, et qd h̄t propriu appetibile intrinsece, cu libertate appetere pot actu virtuosu, bonu, magnu etc. et ad perficiendu ipso pot agere de suo pot. se, et deus magis respicit et diligit actu superioru. potatu quā inferioru, cu ipse sint deo magis simile, quā pota inferioru. et sic felicitat n̄ acquirit. tantu q̄ majore q̄te. tantu q̄ p̄ majore q̄te. rationali. Adu dico qd nimia abunda bonoru temporalium magis impedit pota superioru ad apendiu bonu, quā nimia paupertas bonoru temporalium, et de hoc habemus experientia p̄ omni gustu et auditu etc.

Articulus 171.

Sortes ait: qd humilitas pro ut quis n̄ ostendit ea que h̄t id vilipendet se et humiliat se, n̄ e virtus.

Rduy ait: humilitas e virtus, que cu suo deservu ascendere facit alias virtutes: Unde si ho n̄ ostendit illa bona que h̄t, timens inanem gloriam et supbia, tale secretu causat humilitate, et p̄ humilitate ascendit Patientia, Charitas, abstinencia, Curialitas, Pietas, et omnes virtutes que sunt contra supbia. Unde et humiliando se videndo qd bona que h̄t, n̄ sunt nisi propria id appropriata a Deo, causat iustia, et p̄ iustia Prudat, et p̄ Prudat fortitudine, et p̄ fortitudine temperat. Adu homo humilij per humilitate se disponit ad accipiendu spe a Deo videndo sua fragilitate et miseriam, et etia largitate et p̄fecta Estetate Dei, et sic de Charitate, cu ho humilij p̄ humilitate facit avaritia, et sic de alijs. Est qo talij humilitas virtus.

n' talis, qd tu videras, qd vtilipendere bona implicat iniuriā. Etia
qui se humiliat inducere implicat imprudā, et tale agere n' debet
vocari se humiliare, id facere fortuitate

ARTICULUS 172.

Sortes ait: qd delectatio in actibus venereis n' impedit actū sive vni
nis vel intē

Ratio ait: appetitū intellectivū appetit recedere intelligere et dilige
re virtuosū Bonū Magnū Durabile Essens Verū et Perfectū, et appetitū
sensitivū appetit videre, audire, odorare, gustare, Palpare et affari virtuo
sū Bonū Magnū etc. Et, qia appetitū interiorē ē nobilior et altior quā sen
sitivū, debet p' iusticiā regulare et ordinare appetitū sensitivū, ut ipsū fa
ciat matū et instrū p' qd potest se habere ad virtuosū Bonū Magnū
etc. recedere intelligere et diligere; et sic p' tale modū bene potest ho
mō sentire qd dulcedo carnis ē delectabilis, sicut dulcedo saporis, aut sicut
delectatio videndi plures res. Id, si talis dulcedo Corporalis impedit vir
tutē Bonitatis, Magnitudinis etc. potestū superiorū, n' ē licita, qia ponit de
ordinationē et implicat vitio et peccū. In fine Virtutis Bonitatis, Magni
tudinis etc.

ARTICULUS 173.

Sortes ait: qd sua Priorū solū ē causa que anima valis potest in quavis,
et qd potest simpliciter una n' potest in opposita, nisi p' accidens et rōne alteris.

Ratio ait: Sortes n' bene intellexisti 178. et 158. art. in quibus signata ē
responsio. Præterea: habitus scientie incipit in intellectu p' p'phantas
ticam speciem deductā de sensitivo in imaginativū, et de imaginativo
in suū propriū intelligibile, in quo facit ipm intelligibile, et ipm factū intelligibile
emendat memoria, in qua memorativū ita ipm accipit, sicut intē ipm genuit
sive fecit, et memorativū in suo proprio memorabili facit ipm memorabile. Et
sic intē acquirendo modū unā speciem et post modū alia, et tradendo, ipsū memo
rativo, acquirunt habitū sciē, et species que eveniunt qdque eveniunt p' recordā
qdque p' inietatē. Quando eveniunt p' recordā, sicut qd intē intelligit recordā int.
virtute et virtute int. bonū et bonū int. bonū et Magnū int. bonū et bonū et
sic de alijs. Qdque eveniunt p' inietatē, sicut qd intē intelligit res Marias

sicut bonum et malum, Magna et parva, albu et nigrum, et sic de alijs. Et, quia dicitur quod potest una simpliciter non potest in opposita se nisi se aduersus et per aliud, negas libertatem probatam in praedictis. Et vide ad 164 art.

ARTICULUS IV.

Sortes autem: quod fabula et falsa sunt in lege Christiana, sicut in alijs. Reliqui autem: Iudei moderni non dicunt aliquid de esse Dei, neque de sua productione intrinseca quod sit Deus, et sic de Saracenis: Unde quidam viderat de Dina Bonita, Magna et ceteris Divinis Dignitatibus, viderat per actus extrinsecos, sicut in effectu Dei, sicut fauebat Antiqui Philo et Aliqui Moderni. Idem Iudei et Saraceni viderat per fidem, ut ita loquar, et Philo per naturam Christi. Namque autem viderat et per fidem et per naturam, et ad hoc in altiore gradu ascendit viderat esse Dei et operationem quam habet in se ipso et de se ipso per modum productionis generationis et spirationis. Deo viderat suam esse et naturam et suas veras rationes reales, quae sunt Bonitas, Magna etc. cum quibus mittit idem numero: Unde Deo viderat sic, ut dictum est, semet ipsum et quod sit in se et hoc quod est, tendit deus Patri per naturam ad generationem filii Dei; et ad hoc iuravit omnes suas rationes, ut illa vero sit bona, Magna etc. et ut sua natura et ipsae rationes non sint otiosae, et ut in Deo sit ita Magna agere sicut existere.

Et oportet quod productus sit filius postquam natus de esse et natura et de rationibus procedentibus productus est et genitus; et quia Deus filius est, oportet quod sit Deus Pater, ad relationem se habent. et filius viderat hoc quod est, et magnitudine sua Bonitatis, Aeternitatis etc. viderat sive intelligit illud de quo est, et magnitudine sua Bonitatis, Aeternitatis etc. et sic per eadem viderat omnes rationes ex quibus quod filius diligit Patrem tantum quod semetipsum, et sic de Patre. Et, quia filius diligit se Deum, et sic de Patre, etc. ex amborum dilectione ferunt eis equalis in omnibus Dignitatibus qui vocat Spiritus Sanctus. Et ita sunt in Deo tres personae distinctae ab invicem, ipsae existunt una esse, una nata, una Bonitas etc. Unde per tale existere et agere est deus perfectus in se ipso non indigens aliquid habere extra se. Et sic reliqui Christiani de Deo intelligunt et credendo, et sic de sua bona et gloriosa incarnatione, et de pluribus alijs, quae longum esset narrare, per suam legem sive fidem aliorum secretam veritatem divinam viderat, quam Iudei et Saraceni per suas leges. Unde sequitur. Quod tua positio est falsa, quod oportet hoc esse quod supra dictum est de Beatissima Trinitate.

ARTICULUS 175.

Sortes ait: qd Lex Christiana impedit addicere.

Reley ait: Vade ad 16. art. in quo signatur e, qd p fides intus pot habere altiore modum intelligendi quod sine ipsa, qm fides in principio supponit altiores veritates et altiora secreta et sic intus credendo illa secreta attingit, et sic nitit. ut intelligat, et p huiusmodi discursum altiore habitum intelligendi adquirat. Et sic dicit: qd, si ho addiceret thesa priusquam Phila, altiore intus foret, quam, si ante thesa addiceret Phila.

ARTICULUS 176.

Sortes ait: qd felicitas hab. in vita vita, n in alia. — Reley ait: Vade ad 17 art.

ARTICULUS 177.

Sortes ait: qd n sunt possibile alie virtutes nisi adquirentes, vel innatas. — Reley ait: Vade ad 16 art. in quo perpendere potest qd ho fide habere n pot p semetipsum, qm fides n acquirit. p arguitur, qm sua veritas n e sensibili nec imaginabili. Unde qd fide acquirit. oportet qd arguitur p modum scilicet p Deo, qui infundit fide p grat. Et Vade ad 22 art.

ARTICULUS 178.

Sortes ait: qd finis omnium terribilium e mors. — Reley ait: supposito qd nisset alia vita, verum dices, id, qm alia vita e, ut signatur e p 2a positione, et per 17 art. qui e de resurrectione, male dicit, ad damnatio in inferno ut terribilior, ut signatur e in 19 art. et etiam in 29. Etiam terribilior e amissio paradisi, ut signatur e in 28. art.

ARTICULUS 179.

Sortes ait: qd n e attendend nisi ad apparentia.

Reley ait: Actus Potarum sensitivorum sunt valde delectabiles, et hoc qm eorum obiecta sunt multum appetibilia. Et, qm ho agit libere ad Potis superiores, et magna ambicia e et discordia inter potas superiores, et inferiores, ho n e bene digerens qd p se ipsum faciat satisfand de missis rane discordia supra dicta quodlibet ratione diligente natit. plus suum tenetur quam alienum. Et ideo fuit inventus Princeps et iudex, ut cognoscerent de causis inter unum honem et alium litigantes de terrenis, ut ipse cognoscat opus eorum hab. suis: et ipse iudex e multo plus dispositus ad cognendum veritate quam ipsi honem litigantes, et e remissior ab invidia honorum litigantium, et ab ira et superbia, cum illorum bona ad ipsum n phineat. Unde, sicut iudex in bonis ter

e' necessarium ad deprimendum vitia, sic et multo plus e' necessarium iudex
spiritualis p' distinctione ad declarandum peccata, et ad ordinandum motus
vicia, rationis et satisfactorij de peccata occulta et secreta, et maxime
ad iudicium ut fortius p' spiritualia quam p' sensualia.

Articulus 180.

Sortes ait: qd n' e' orandum. — Rdey ait: sortes mali recedij r'ad' positione.
Quomodo sine oratione possunt homines cum la causa discordare, n' regre-
siantes de bonis que ab ipsa receperunt, nec quarentes ab ea beatitudi-
nem paradisi, et misericordiam de misericordis (quod paradisi probatur in 19.
et 18. art.) nec laudantes neque amantes eam, cum fiat infinita magni-
tudinis bonitatis, eternitatis etc., et cum apat in nobis immediate, ut in pluribus locis
probatur? Adm, supposito qd tua credulitas sit vera, scilicet qd deus creaverit
viam intelligi, et illa alia, et sic usque ad nos p' motu cali, adu' deberet ho
laudare, bene dicere et orare la causa, cum sit bona magna etc., et si ipsa n'
esset, nullus ens esset, et sic tua ratio n' valet.

Articulus 181.

Sortes ait: qd caritas n' e' magis bonum quam perfecta amicitia, et qd casti-
tas n' e' magis bonum quam perfecta abstinencia.

Rdey ait: Amicitia n' ad tantum bonum se extendit, quod se extendit caritas,
qa amicitia e' int. Amicus et amicus se ad invicem diligentes, et frequentis
propt. sensitivum quam propt. aliud. Id perfecta caritas disponit ordinat
et movet Amicum ad diligendum Deum super omnia, et ad diligendum propi-
mum sicut semetipsum. Id Amicus, licet fiat perfecta amicitia ad amicum suum,
vix tantum diligit ipsum p' suum sensitivum sensualit. sicut semet ipsum: unde
pat qd e' magis bonum p' perfecta caritate quam p' amicitia.

Idem e' de castitate suo modo, que ra luxuria magis resistit quam
ra ira. Verum in videt. mihi, salvo iudicio Dni Episcopi, qd p' abstinencia potest
ho habere magis generale habitum virtutis quam p' castitate, cum ho p' abstinencia
possit resistere ira, luxuria, gula, superbia, invidia, et alijs. Per casti-
tate autem n'.

Articulus 182.

Sortes ait: qd possibile e' qd nalis. fiat diluvis ignis.
Rdey ait: possibile nalis n' dicitur nalis, qa si sic, diceret sibi ipsi,

Et si ignis nata radiceret sibi ipsi cum sua parte, quod est impossibile. Et, quia natura tendit ad elementatum, propter quod ignis est qui est pars nature, non potest ignis destruere universum, quia suum finem nature destrueret, et si ignis se ipsum, et universum finem nature elementatum, et si ignis aliorum elementorum simplicium; et hoc natura Aeris, Aquae, et Terrae, sustinere non potest. Sequitur ergo quod natura positio est impossibilis nati.

Et, si dicas quod ita est possibile quod ignis possit favere diluvio generale, sicut fecit Aqua tempore Noe, non est simile, quia Aqua non destruxit herbas, plantas, pisces, et lapides, in quibus ignis elementatus servat. Idcirco ignis totum destrueret elementatum et omnia Principia elementorum. Hoc diluvium ergo fuit per Aquam, non fuit nature, cum natura habeat ita magnam appetitum, et adiuva plus, ut vivant homines, bestiae aliae, sicut pisces.

ARTICULUS 183.

Sorites ait: quod simplex fornicatio, ut potest soluti cum soluta, non est peccatum. — Respondit: Vade ad 172. art.

ARTICULUS 184.

Sorites ait: quod creatio sit impossibilis, quia dicitur sit benedictio in fide. — Respondit: Minor de be. sorites, quod sic impliciter in tuis verbis radice, et hoc quod dicitur quod impossibile est mundum esse creatum, et quod hoc debeat credere oppositum esse verum, et sic dicitur quod hoc falsum credere debet, et quod possibile est impossibile. et vade ad 67. art., in quo probatur mundum esse creatum, et quod creatio possibilis fuit sua creatio.

ARTICULUS 185.

Sorites ait: Non est verum quod aliquid fiat ex nihilo, nec factum sit in prima creone. — Respondit: Sorites tu dicit verum quod ex nihilo nihil fit, quia si fieret, iam nihil esset aliquid, id est modo loquendo ad signandum quod aliquid est factum de novo, et non de aliquo. et vade ad art. in proximo supradicto art. allegato.

ARTICULUS 186.

Sorites ait: quod Caelum nunquam quiescet, quia per se inferius, quia est finis motus Caeli, cessare non debet. Alia ratio, quia Caelum movetur et sua virtute sit a suo motore, et hic movetur Caelum per suum motum: unde, si cessaret a motu, cessaret ab esse. — Respondit: vade ad 110 art.

ARTICULUS 187.

Sorites ait: quod nos melius vel peius intelligamus, hoc provenit ex intra spatio

quod dicitur esse potius sensitiva.

Idem ait: quod unus sit inus in omnibus hominibus, reprobatur in 32. art.
Verum tua positio esset vera, si in inus non esset subtile et essentia intelligibile,
quod tunc inus intelligeret extra suadentia in sensitivo, rone cuius in dispositione
subtili intelligeret nati. magis per subtile melius dispositum quam per aliud nati dicitur
positum, et sic non intelligeret libere id paucis. Et vade ad 116. Et ad 124. et 158. art.

ARTICULUS 188.

Sortes ait: quod si aliquo humore virtute stellarum deveniret ad proportionem talis
cuiusmodi proportio est in seminibus parentum, ex illo humore posset generari homo, et
quod homo potest sufficere generari ex putrefactione.

Idem ait: per experientiam habemus quod nobiliter aliter comedere carnes est homo; id nullum
aliter comedere carnes generat per corruptionem: quod neque homo. Alioquin generatio hominis
non esset tantum nobiliter tantum specificata, et propria speciei humanae, et Primorum
parentum, sicut generatio aliter aliter carnes comedentium; quod est impossibile.

ARTICULUS 189.

Sortes ait: quod intelligitur, cum sit plena forma, ingenerat illas formas in materia
per corruptionem Calytriam transmutat per ignem.

Idem ait: Quia tu, Sortes, credis quod materia sit pura potest ad omnes
formas que consistunt de ella ipsa, cum magna dignitas sit in materia et materia in
generis, viderem positionem predictam, quod facis, ut intelligere possis unde veniunt
Ite. Idem, si tu scires hoc quod dico in arbore scia de arbore Elementalibus, predictam
positionem non faceres, et de inchoatione formarum veram sententiam haberes; id
tibi in hoc passu dicere nolo, quia longum esset ad narrandum.

Aduer dico: quod tua positio non est vera in Causa naturali, quia destructione generum
formarum importat, quia omnes formas essent antiquas, et subito earum destruc-
tione remanent in eodem numero ad formam subtilem revertentes, aut aliud
subtilem novum circumvenit acciperet, quod est valde inconveniens, et in materia corruptione
tionem sensitive, quia forma sensitiva non consideret, id materia, corrupto ali-

ARTICULUS 190.

Sortes ait: quod causa est causa remotissima. — Idem ait: Vade ad 22. art. et
etiam ad plures alios, in quibus probatur quod Deus immediate movet effectum,
quod esse impossibile, si tua positio esset vera. Preterea tu dicitur dare positionem quia
sicut causa esset remotissima causa entis, ita dicitur in. ipsa et entia esset
remotissima, et per se in vicinis propinquissima; quod est valde inconveniens.

ARTICULUS 191.

Sortes ait: qd forma n' accipit divisione nisi in materia. — Rdg ait: si tua
positio esset vera, omnes forma naturae et substantiae essent una for-
ma in omnibus generalibus sicut in te, et illa inveniatur sequet. qua
de unitate in te sequent. Unde, sicut in te n' pot esse unq numero in omnibus
hominibus, ut probavimus in 32 art. neq pot esse una forma in omnibus
generalibus. Verum e una forma generalis ad omnes formas specificas et cor-
ruptibiles, ut in tabula generali et in aliquibus alijs nostris lib. probatum e.

ARTICULUS 192.

Sortes ait qd forma naturae vel materiae creari n' pot. — Rdg ait vade ad 87
art.

ARTICULUS 193.

Sortes ait: qd in te pot transire de corpore in corpus, itaqd successive
sit corporum diversorum motor. Rdg ait: vade ad 76. et ad 32 art.

ARTICULUS 194.

Sortes ait: qd anima n' vult nisi mota ab alio a se. unde verum e falsum
anima se ipsa vult. — Rdg ait: vade ad 158. art.

ARTICULUS 195.

Sortes ait: qd factus qd e dispositio universi, procedit ex providentia divina n'
immediate, sed mediante motu corporum superiorum, et illud facit, quia sic in-
telle, si imponit necessitates inferioribus, sed superioribus. — Rdg ait vade ad 24, 22,
23, et 158. art.

ARTICULUS 196.

Sortes ait: qd dignitas esset in superioribus potest facere peccata et mon-
stra praeter intentionem. sed natura hoc potest. — Rdg ait: Substantiae superiores
sunt de Divis, et sic n' potest qd eas peccare, neq. monstra facere
in inferioribus, quia sicut ip substantiae corruptibiles, sed sint spiritus ex
divis elementis, et hoc qd natura e impedita sub agente. Nam qd n' e dis-
posita ad recipiendum perfectio a corporibus superioribus: qd est.

ARTICULUS 197.

Sortes ait: qd aliqua possunt casualiter. Queniam respectu lae causa, et
qd falsum e omnia esse praedeterminata a lae causa, qd tunc eveniret de
necessitate.

Rdg ait: vade ad 21. et 22. et ad 118. et ad 158. art. Prae-
terea dico qd inqsd Reu movet natura ad se movendum, natura appetit
ut motus ad esse impletus, ratione cuius appetit Reu, natura movet natura

ut esse impletum eveniat, et sic motus nata, quod h[ab]et p[ro] se, n[on] e[st] ita
rectus, sicut motus quod h[ab]et a Deo movente ip[s]am immediate, cum
in suo motu sit Causa prima. Preterea Agens n[on]ale deducens f[act]a
de p[ro]p[ri]a in actu n[on] h[ab]et ita rectus motus, sicut h[ab]et nata; et sic multa
eveniunt inordinat[i] a p[ro]p[ri]e nata et Agentij n[on]ali, n[on] a Deo, in q[ui]bus
ordine n[on] h[ab]ent, et a causa eveniunt, unq[ui]sq[ue] signativ[us] e[st] etiam in 24. art.

ARTICULUS 198.

Sortes ait: q[uo]d in Causis efficientibus causa r[ati]o h[ab]et actionem quod n[on] accipit
a r[ati]o. — R[ati]o ait: Vade ad 190. art.

ARTICULUS 199.

Sortes ait: q[uo]d in Causis efficientibus cessante r[ati]o causa n[on] cessat r[ati]o ab
operatione sua, cum r[ati]o operet[ur] in nata sua.

R[ati]o ait: Probatur e[st] invidu[m] esse de novo; et, q[uia] novu[m] e[st], si Deus cessaret,
hoc e[st] n[on] gubernaret mundu[m], mundu[s]q[ue] in nihilu[m] deveniret, q[uia] sicut n[on] h[ab]et
bit esse p[ro] se, sic semetip[s]o gubernare n[on] pot[est], et sic sequit[ur]. q[uo]d cessante r[ati]o
Causa, cessaret effectus. Et, q[uia] Deus movet effectus ad p[ro] se movendu[m], ut sit
Causa r[ati]o, pot[est] Causa r[ati]o semetip[s]a movere ad aliu[m] effectus p[ro] appetitu
suo sibi dato et sibi appropriatu[m] a r[ati]o Causa. Non t[ame]n q[uo]d r[ati]o Causa sit
remota a r[ati]o, ut supra dictu[m] e[st], sicut Rex, qui n[on] h[ab]et appetitu[m] ad
calefaciendu[m] p[ro] caliditate quod recipit ab igne, et, si cessaret ignis, cessaret
appetitu[s] Rex ad calefaciendu[m].

ARTICULUS 200.

Sortes ait: q[uo]d curu[m] et tempus nihil sunt in re, sed solum in apprehensione.

— R[ati]o ait: in 87. art. probatur e[st] q[uo]d mundu[s] e[st] Creatu[s] et inceptu[s] de novo,
cuius inceptio esset impossibilis, si tempus n[on] esset eni[m] reale, et id e[st] argu[er]e
de motu, qui sine realitate temporis esse n[on] possit, sicut audire q[uo]d
sine sono esse possit, et videre sine colore. Item probatur e[st] in 17.
art. q[uo]d resurrectio e[st] futura, r[ati]o cuius curu[m] erit negativu[m], cuius necessi-
tatis e[st] signata in predicto art.

ARTICULUS 201.

Sortes ait: q[uo]d, qui generat mundu[m] eni[m] se totu[m], ponit vacuu[m], q[uia] long[ue]
necessario precedit generatu[m] in loco; et tunc ante generatu[m] mundi sup[er]et long[ue]

sine locato, qd e' vacuū

Ady ait: Sortes, tua imaginatio ita deficit in isto passu, sicut mea deficit qd imaginor qd Antipodes cadit in ascensu, ut in ea positione epiplicatur e'. Et n' bene recitij 49. art. de motu Cali recto n' respingit vacuū. Preterea dico qd, sicut Deus apprehendit magnitudinem finitam p' suā magnitudinem infinitam, sic apprehendit locū p' suā magnitudinem infinitam, et p' suā eternitatem apprehendit tempus loci, et sic de ceteris apprehensionibus dei et apprehensibilitatibus mundi. Et sic in illo instanti, in quo mundus creatus fuit, creavit Deus locū p' quē mundus fuit locatus, et creavit illud instanti p' qd mundus fuit temporizatus; et sic tua ratio n' valet.

ARTICULUS 202.

Sortes ait: qd elementa sa perone facta ex illo chaos sunt eterna. — Ady ait: Vade ad 87. art. in quo probatur e' mundū n' esse eternū

ARTICULUS 203.

Sortes ait: qd Universū n' pot' deficere, qd tm Agens sit transmutare a-ternaliter. vicissim, nunquā ad istā fā, nunquā ad illā, et similit'. mata, nata e' transmutari.

Ady ait: probatur e' mundū esse novū, et qd ens novū n' producit semetipsum, n' pot' simpliter p' semetipsum existerē: eo quo ad se ipsū deficere pot' et reverti ad n' esse, et sic tua ratio n' valet. et Vade ad 6. art. Preterea probatur e' qd erit verorectio, quae esse n' possit, si tua positio esset vera, qd ab eterno et in eternū esset qd ex hominū, et sic n' sufficeret mata Universi Corporis honor

ARTICULUS 204.

Sortes ait: qd subita separata sunt alicubi p' operandū, et qd n' possunt moveri ab extremo in extremū nec in mediū, nisi qd possunt velle operari aut in mediū aut in extremū. — Ady ait: Vade ad 108. art.

ARTICULUS 205.

Sortes ait: qd tempus e' infinitū qd ad utroque extremū, licet enim sit impossibile infinita esse p' transitū, qd aliquid fuit p' transiendū, n' e' in impossibile infra esse p' transitū, qd nullū fuit p' transiendū. — Ady ait: Vade ad 6. et ad 87. art.

ARTICULUS 206.

Sortes ait: qd sanitate, infirmitate, vita et morte attribuit
positioni siderum et aspectui fortune. dicens: qd si eis aspece-
rit fortuna, vivet, si n' moriet. — Rely ait: Vade ad 21, 22. et
23. art., in quibus signatur qd tua positio n' valet.

ARTICULUS 207.

Sortes ait: qd in hora generis hominis in corpore suo, et p' mo
in anima que sequit. Corpus, ex ordine causandi superiorum et
inferiorum inest huius dispositio inclinans in actiones tales et
eventus. — Rely ait: Vade ad 22. et 118. et 158. art.

ARTICULUS 208.

Sortes ait: qd duobus bonis propositis, qd fortius e, fortius movet.
— Rely ait: Vade ad 164. art. et invenies qd ratione libertatis
potarum superiorum intrinsece tua positio n' pot esse vera. Verum
vera esset, si volitum n' hret intra se volibile proprium, qd esset
de illa voluntatis, et id e de intellectu, ut signatur e in 118.
art.

ARTICULUS 209.

Sortes ait: qd omnes motus voluntarij reducuntur in motum 1m. —
Rely ait: in 22. art. et in pluribus alijs probatur qd Deus e motor omnium
rerum immediate, et sic verum dicitur, si intelligij dicitur de 1o motore qu e Deus,
et vade ad 164. art.

ARTICULUS 210.

Sortes ait qd Matera exterior obedit subter spirituali. — Rely ait: Vade
ad 22. et ad 16. et ad 196. et ad 158. art.

ARTICULUS 211.

Sortes ait: qd noster intus p' sua natura pot attingere ad cognoscendo
esset hanc causa. — Rely ait: in 22. art. et in pluribus alijs probatur
e qd Deus immediate movet, ratione cuius noster intus p' sua natura n'
pot immediate attingere esset hanc causa, qd n' potest, Deus n' esset motor. Et
vade ad 164. art.

ARTICULUS 212.

Sortes ait: qd intelliga sola voluntate movet celis. — Rely ait: tua
positio esset vera, si in Angelo essent idem numero voluntas et libertas.

quia in volendo sua Libertas profuerit volens, et n̄ tantū potest mo-
vere Caelū volendo, sed etiā potest se facere aequalē Deo, si vellet, et hoc
q̄a sua Libertas tantū se extendet in agendo, sive in potendo, q̄d sua
Voluntas in volendo: n̄ pot̄ ego Angelus movere Caelū sola Voluntate, cū
in ipso Libertas et Voluntas n̄ possunt esse idē numero, ut declarabū ē.
Id̄ sunt idē numero in solo Deo, vnde cuius sola Volūtas Dei omnia
movet immediate. Præterea dico q̄d ego n̄ habeo opinionē, q̄d Angelus
moveat Caelū, sed q̄d Deus movet ipso ad se movendū, ut Caelū habeat
motū natū et propriū a Deo sibi datū, ut nalis. moveat inferiora;
et talē natū motū Caelū habere n̄ potest, si volent. ab intelliga mo-
veret. Et Vade ad 102. Art.

ARTICULUS 213.

Sortes ait: q̄d nata quo ē Principio motū in Corporib; Cælestib;, ē la in-
telliga movens. — Rely ait: Vade ad supra dictū Art.

ARTICULUS 214.

Sortes ait: q̄d anima nūquā moveret, nisi corpus moveret, sicut gravi-
ve vel leve nūquā moveret, nisi Aer moveret.

Rely ait: in 118. et in 158, et in 164. Art. probatū ē q̄d
potē superiores intrinsecē hnt operationē attrahendo species quæ ab extra
veniunt. Et propt̄. hoc anima existens forma corporis hnt libet-
tate movendi corpus de uno ubi in aliud. et sic mediante mo-
tu corporis hnt anima appetitū ad illud ubi in quo attingere pot
obtinē desideratū. Vnde sine motu Aeris corpus, cū quo anima
ē iuncta, n̄ ē mobile, cū sua mobilitas motū Aeris exigit tō-
quā instrū. Et, q̄a Aer impedire n̄ pot motū corporis, stat mobili-
tate motū corporis et possibilitate motū per libertate anima, quæ
hnt anima movendo se mediante corpore ad ubi: Vnde cū ita sit,
signatū ē q̄d anima separata cū sua libertate, quæ probavimus
in 158. Art. et in 102. se movere potit de uno ubi in aliud,
n̄ indigendo habere motū Aeris, cū sit subita spiritualis.

ARTICULUS 215.

Sortes ait: q̄d de Deo n̄ pot cogi nisi q̄a ē, sive ipso esse. — Rely ait: Vade
ad 1m et ad 2m ad 87. et 74. Art.

Præterea dico q̄d cogno habita Deus esse, n̄ sufficit, nisi cogat̄ ea sine

192 59.

sine quibus ipse nō potest esse, quae sunt Bonitas, Infinitas, Magnitudo, Aeternitas, Potestas, Sapientia, Voluntas, Virtus, Veritas, Gloria et Perfectio: Unde probato Deo esse, omnes praedictae rationes sunt probatae esse. Preterea nō sufficeret humano intuitui intelligere Deum esse et suas rationes praedictas, nisi intelligeret autem in divinis esse ita, quod qualibet ratio habeat in ipso esse suum actum ut nō sit activa, sicut iam praedictum est, sicut Bonificare quod est actus Bonitatis, et Magnificare quod est actus Magnitudinis, et sic de alijs. Et, quia in Deo omnes rationes sunt idem numero, etiam actus earum sunt idem numero, et sic sunt rationes per actus reales, et omnes se habent ad plures actus in illo esse communi, sive essentia, sive natura, quae Deus est; et plures actus sunt generare et spirare in divinis Personis. Et sic haec omnia sunt necessaria ad cognendum Deum esse simpliciter per se ipsum, et in se ipso esse ens perfectum et purum actum Bonitatis infinitum et aeternum etc. Id ad tale cognitionem nō pervenerunt Philo-
Antiqui, quia de Deo nō viderant nisi propter quod et quia
in ratione causa et effectus, nō enim quod in Deo dicitur equiparantia per Bonitatem et Infinitatem Magnitudinis, Aeternitatis etc. Veritatem talem cognitionem, dum sumus in via, sine specie media habere nō possumus.

ARTICULUS 216.

Sorbes ait: quod Deus esse ens per se positive nō est intelligibile, sed private esse ens per se.

Ridius ait: quia Deus nō est sensibilis neque imaginabilis, apprehensibilis, nec mortalis, nec est lapis, nec planta etc, nō sequitur quod ipse sit hoc quod est; quia, si esset, suum esse esset causatum ab alio, scilicet per interemptionem supra dictam. Id si est infinita Bonitas, Magnitudo Aeternitas, Potestas, Sapientia, Voluntas, Virtus, Veritas, Gloria et Perfectio, sequitur. Deus esse de necessitate positive existens per hoc quod est, et praedictas dignitates per quas est; et quia est infinitas generans. Unde, cum hoc ita sit, sequitur. Quod sola positio nulla est.

ARTICULUS 217.

Sorbes ait: quod creatio nō debet dici mutatio ad esse.

Ridius ait: mutatio duobus modis intelligitur, scilicet mutatio realis, et mutatio intentionalis. Et, quia sic, sortis, mutationem considerat reale in inferioribus, sine qua mutatio esset impossibilis, videtur, quod si creatio sit, mutatio realis est quo ad Deum et quo ad creaturam; et sic habet falsam imaginem, sicut dicitur in 3^a positione de Antipodibus. Et sua imaginatio est de mutatione intentionali nō reali, cum realis nō possit esse nisi de uno ente reali in aliud, et sic in creatura. Mutatio nō potest esse talis mutatio, unde dicitur in 1^a positione.

per eternitatem et per infinitam magnitudinem Bonitatis, Libertatis, Sapientie etc. Et omni
de novo productum non de aliquo non est subiectum mutationis in creando, quia si
set, iam esset de aliquo alio productum. Sed est et non erat, et propterea est mutabi-
le est enim hoc quod est. sicut Caelum, quod in seculo motu cum ipso creato, mutabile
est de ubi in ubi, et sic de alijs.

ARTICULUS 218.

Sortes ait: quod intelligi, anima, vel Angelus, et anima separata nullibi est.

Boetius ait: tu, Sortes, deceptus es per imaginem rem. Sed positionem in hoc quod
dicitur quod intelligi, sive anima separata non sunt in loco, et hoc quod considerare verum
modum per quod sunt in loco, et ita ad imaginem. Quas oportet esse in loco, quia si
non, non clauderentur in Universo; sed non sunt in loco sicut corpus existens in hinc
et tempore occupans locum. Sicut impossibile est, quod unus Angelus sit in sole non
in luna, nec in alia stella, nec in isto ubi nec in alio, nisi in illo in quo est
scilicet in sole. Et, quia sol sit in continuo motu, Angelus qui in eo est non est in motu,
licet mediante sole sit motus de uno ubi in alio. et hoc est quia motus non transi-
sit in substantia Angeli realiter, cum ipse non habeat longum, latum, nec profundum,
nec post ante, nec post, sine quibus nullum ens est mobile, nec collocabile.

Sequitur quod quod substantia Angeli, quia non habet predicta, sit extra modum corporalem
incommensurabilem. quo ad se, sicut per se et incommensurabilem quo ad se, ipsa existente res
nota demerita et separata simpliciter, et omnimode ab omnibus dimensionibus
corporeis et figuris; et sua collocatio est inimaginabilis, sed intelligibilis
vix necessitatis ut Angelus sit pars universi: Unde, sicut est pars universi, est in
loco Universi; quia, si non esset in aliquo loco sibi determinato, esset sic in infinitate
Dei extra Universum, sicut esset in eternitate Dei, si esset extra tempus. Et
sic Angelus esset in infinitate Dei sine quantitate, et in eternitate Dei sine
inchoatione, et esset per infinitatem Dei infinitus et per eternitatem Dei eternus, quod
est impossibile.

ARTICULUS ULTIMUS.

Sortes ait: quod substantia separata nunquam sunt rem substantia. Sed ait: adu-
Sortes, remansit in tua opinione, et in ea positione; et vade ad art. su-
per dictum. Et Deus sit Benedictus. Amen.

DE HINC SEQUITUR DISPUTATIONIS.

Explicit haec disputatio die veneris ante Carnivalem anno domini 1297.
Iste Liber est valde utilis, cum in se multum contineat de theologia et de philosophia. et plura
secreta ex parte cause et ex parte effectus sunt in ipso inventa. Etiam est bonus
de aliquos Philos. repugnantes fidei Christianae, et etiam de Iudeis et Saracenis.

ut in se ipso pat.

Sortes aut: quæro a te Raymunde, si Theli credit, sicut tu dixisti in art. predictis? — Aut idem quicquid dixi probavi: ego veni dixi. Et Venerabiles Dni mei Theli, sive Dni in Thela, qui sunt columna ista fidei Christiana, verè credit, et credo quod predictam Veritatem diligunt. Veniam si in aliquo erraverim, illud, in quo erravi, non credit nec diligunt, cum sint Amatores Veritatis et correctores. Et, si ego erraverim, scientialiter non erravi, sed ignorat, et humiliat, et devotè, in quod possum, supplico eis, sicut Cervus fragilis possit supplicare nobilissimæ et Potentissimæ Dni sui, quod mea dicta corrigant, declarent et acceptent et ordinent. Et licet hoc quod dixi non bene ordinaverim, nec in bono dictamine posuerim, quia Grammaticis non sum nec Rhetoricis, non propter hoc dimittant quin dicta mea recipiant.

Item licet sum homo parva discretioni et Valori, in mediâ de gratia Dei possibile est quod (sicut aliquis Pastor aut venator invenire possit aliquod lapide præiosum in Campo, qui ad Artificem ipsum portaret ad bene polliendum et ornandum, ut Virtus et pulchritudo ipsius lapidis appareret et velueret) invenivim gratiam Dei predictam Veritatem. Et bene scio quod Alii plures alias Veritates sciunt, aut aliquas ipsarum. Et placeat Dnis meis supradictis Veritates explanare et ordinare, et hoc peto propter Deum. Et quia propter bonum publicum laboro, et diu laboravi, et usque ad mortem laborare propono. Et sicut dixi Dnis meis supradictis, dico Venerabilibus Magistris Regentibus Parisiensi in schola.

Aut Sortes: Raymunde, hoc quod dixi de schola, dixi in modo deo legendi scholam, quæ edita est ab aliquibus Antiquis Philis, et, si in predictis Art. sit error in fide Christiana, non credam eis, cum Veritatem Christianam diligam; sed narravi tamen hoc quod Alii qui dixerunt. Et, quia tu et ego parum sumus in nostra disputacione, forte erravimus in aliquibus: Unde Deo quod eam Parisios ad Venerabiles Dnos Mag: et eorum hunc librum, quod fecimus, presentemus, ut ipsi corrigant ipsum ad placitum, et declarent, quia de toto sed stent;

Et hoc quia bonum selus habui, et multum desidero magna recorda
esse inter D^{no} Meos Mag: in thela et phila, et ad hoc im-
petrandu propono laborare per totas tempus meo.

Idem et sortis cu libro Ipilato ierunt, et cu spe et devotione
ipso presentaverunt D^{no} Episcopo Parisiensi, et Cancellario, et Rec-
tori Universitatis, cu D^{no} Mag: antedicti, et ab ipsis responsione
bona, humile et devota expectaverunt cu gloria et laude Dⁿⁱ N. Viri-
christi, et Benignissima D^{na} N. Marij eig, in cuius custodia cu
Beatoru Angeloru hunc lib. deponing et emendand. Et D^{eg} Later,
D^{eg} Filii, et D^{eg} Spiritu S^u de hac emendatione testimoniu
facient in Die iudicij. Amen. Amen Amen.

Die 23. Junij anni 1735. Finis hanc copia.

[Faint, illegible handwriting]

Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is written in a cursive script and is mostly obscured by the paper's texture and some staining.

Estos 6. plechos se han de tomar al D. Pedro de ...

Manuscrito de la Academia de la Lengua

De sacra Theologia

107

1

91.

1. Theologia est vere et proprie scientia.
2. Id non respectu omnium theologorum.
3. Ipsa est scientia acquisibilis in via.
4. Et est inter omnes scientias altissima.
5. Et omnium scientiarum nobilissima.
6. Principia ipsius sunt omnino necessaria.
7. Et sunt fideli per se manifestabilia.
8. Etiam infideli sunt per rationes probabilia.
9. Quod omnes theologos sunt demonstrabiles.

1. Dico da qd si thela est vere et proprie sua, de deo possumus habere vere et proprie sciam; Id de deo si possumus ety: qd. A. e p se nota, qd thela e scia de deo. Et B. Deo e ens infinitum. Id de ente infinito si possumus ety: qd. Et B. ut habeamus sciam de aliquo obto e necessarium qd noster intus sit proportionatus tali obto; sed noster intus n e proportionatus enti infinito: qd B. pat, qd inter ens infinitum, et ens finitum n e proportio, ut passim docent Sti P. P. Noster intus autem e finitus. Et B. ut habeamus sciam de aliquo obto, noster intus debet operari in ordine ad tale obto. sed noster intus n potest operari in ordine ad obto cui n e proportionatus: qd.

Respondeo dicendo ultimam A. debet operari mediante vel immediate, hoc e attingendo ipsum obto vel in re ipso, h in aliquo alio representante ipsum, I. immediate tempore, nec. et dico B. cui n e proportionatus omnino, ne B. cui n e proportionatus aliquo modo, Id e B. et ne dia.

Dico itaque, Homodum Reverende Dne, qd licet verum sit nostrum intus n posse operari in ordine ad obto, cui nullatenus e proportionatus, nec p nos posse de illo habere vere et proprie sciam. falsum tñ e ipsum n posse operari in ordine ad obto cui e aliquo modo proportionatus, licet n sit ei omnino proportionatus,

Et hoc saltem mediate. Et licet noster Intus, q̄a finit̄,
ex nata sua sit improporcionat̄ deo, q̄u infinit̄ ē. In
Deo exaltante ipsū et humiliante se, q̄dammodo pro-
porcionant̄. sufficient̄ ad hoc ut Intus operet̄. in ordine
ad ipsū Deū, n̄ quidem immediate, sed mediate. Hoc au-
tem fit dante Deo nostro Intui habitu fidei et auxiliū
sua gratia, p̄ q̄ ipse Intus exaltet̄, et dante ipso Deo nos-
tro Intui speciei et similitudini, in quibz ipse Deus resplen-
det, et p̄ hoc Deus se humiliat. et tunc iam noster Intus
porcionat̄. Deo sufficient̄ ad operandū in ordine ad ipsū
Deū; n̄ quidem immediate, q̄a ad hoc requireret̄. maior
porcio, id mediate, attingende scilicet Deū in sua similitu-
dine, et sic bene possumus habere sciā de Deo.

Et, si hoc n̄ esset sic, etiā nostra Voluntas cū sit finita
et Deus infinit̄, et p̄ Deū improporcionata Deo, n̄ posset opera-
ri in ordine ad Deū, nisi n̄ posset Deū verē et proprie ama-
re, aduē mediate, q̄ ē manifeste falsū. Unde sicut
nostra Voluntas ratione sua finitatis improporcionata ad a-
mandū Deū, porcionat̄. q̄dammodo Deo p̄ exaltationē quā
recepit ab ipso Deo p̄ habitu Charitatis ad habendū verē
et proprie amorem de Deo, per quē possit ipsū verē et pro-
pie amare; sic similit̄. noster Intus ratione sua finitatis
improporcionat̄ ad intelligendū et sciendū Deū, porcionat̄.
q̄dammodo p̄ exaltationē quā recepit a Deo p̄ habi-
tū fidei ad habendū verē et proprie intelligentiā seu sciā de
Deo, p̄ quā possit ipsū verē et proprie intelligere seu scire.

Et si hoc n̄ esset sic, cū Bonū sit q̄ Deū possit intelligi et
sciri plusquā omnia, q̄a ipse ē magis dignus quā omnia, Deū
n̄ fecisset hoc Bonū; nisiq̄ sua Bonitas n̄ esset ei ratio faciendi
hoc Bonū et esset ei ratio faciendi alia Bona minora, quā sūt
verē et proprie intelligere et scire alia res minus dignas. Et, si hoc
ita esset, Bonitas Dei, cū sit magna, n̄ esset Deo ratio agendi mag-
nū Bonū, et magis agendi magnū Bonū quā parvū. Et si ha-

109

Ita esset, Bonitas n' esset eoy vone cuius Bonus agit bonus.
si enim Bonitas e' eoy vone cuius eoy., bene seqt. qd magna.
Bonitas sit eoy vone cuius Bonus agit. Magnus Bonus, et e' verso.
Hoc autem totum est falsum, si nos n' possumus habere vere et proprie
scia de Deo, siqz. illud possumus habere et st. eoy.

2. Dicitur da Thela e' vere et proprie scia. De eo ipso e' talis res-
pectu omnium Theologorum: qd. Et pat. ex sa. lone. St. B. eo ipso qd
theologia sit noticia de Deo, e' talis respectu omnium Theologorum: qd
eo ipso qd sit vere et proprie scia eoy.

Respondeo Respondendo. ad pm. ne dny, qd Thela n' e' noticia de
Deo respectu subti in quo e' et qd denominat, de solo respectu obti
ad qd terminat. Et similit. ipsa n' e' Thela respectu subti in quo e'
de solo respectu sui obti. Hoc pat. in omnibz artibz et scientijs
que sunt hoc qd sunt respectu obti et n' respectu subti in quo
sunt, qd alit. plures et diverse Artes et scia n' possunt esse in
vno et eodem subto, sicut ipsa n' possunt esse de vno et eodem
obto. nec vna scia possit esse in pluribz et diversis subtijs, qd e' ma-
nifeste falsum, qd in quibuscunqz subtijs reperiat. noticia de Deo e'
Thela, sicut in quibuscunqz reperiat. noticia de natura creata, e' Phila.
Deo in Thela e' scia n' respectu obti de respectu subti in quo e'. si
enim ipsa sit in subto, sive in Theologo, qui ea hat p. demon-
strationes clara et manifesta, sive p. discursus fundatos in Princi-
pijs tali subto evidentibz, tunc ipsa e' vere et proprie scia respec-
tu tali subti. Si vero ipsa sit in subto habente ea n' p. demonstrationes
de p. discursus fundatos in authoritatibz n' sibi evidentibz, tunc ipsa
n' e' vere et proprie scia respectu tali subti. Cudqz in multis Thelis
sit sic, et pat., qd multi sunt dicentes Thela n' esse vere et pro-
pie scia, et dicentes hoc n' solum qd n' hnt ea p. demonstrationes acqui-
sita, de etia qd iudicant ipsa n' posse sic acquiri: manifeste pat.
Thela n' esse vere et proprie scia respectu istorum Theologorum.
siqz qd Thela sit vere et proprie scia, n' in respectu omnium Theolo-
gorum.

Et si Thela esset vere et proprie scia respectu omnium Theologorum, om-
nes Theli indifferent. evident. intelligent altissimay veritatem Divinam

sive ipsi sint Amatores verū terrenarū, et dediti et implicati ip-
sij, sive sint Amatores verū Divinarū, et expediti a rebus terrenis.
Et si ita esset, homines devoti et contemplativi n̄ reciperent a
Deo exaltationē sibi super ceteros ad intelligendū illa quae
ceteri n̄ contemplativi n̄ possent intelligere. Idē autē n̄ esset
Bonū, nec decens ordinationi Divinae, et esset Ita Bonitatis Dei,
quae, cum sit generalissima, ē Deo ratio faciendi omnia Bona,
et nullū malū. Unde manifestē sequit. Deū n̄ fecisse nec or-
dinasse qd̄ omnes Thei hant clarā et evidentem vidētiā verū
divinarū, nec p̄ Ins qd̄ Theia sit vere et proprie scia respectu
omniū Theologorū, sed solum respectu illorū, qui p̄ expeditionē
a terrenis et p̄ applicationē ad contemplationē Divinā faciūt
se dignos unius tam magni doni. It. etc.

3. Dices Itā Bā: Si Theia esset scia acquisibilij in via, n̄ esset
necessaria fides omnibz viatoribz. Idē necessaria fides omnibz viatoribz
q̄. It. A: Si Theia esset scia acquisibilij in via, homines studentes
Theia possent in via acquirere scia de omnibz veritatibz fidei. Idē
eo ipso n̄ esset necessaria fides omnibz viatoribz: q̄. It. B: eo ipso qd̄ ho-
mines studentes Theia possent in via etc. Aliqui illā acquirerent et
post acquisitionē illā hrent. Idē eo ipso n̄ esset eis necessaria fides.
q̄. It. B: habentibz scia de omnibz veritatibz fidei n̄ ē necessaria
fides. Idē eo ipso qd̄ homines studentes Theia possent in via acquirere scia
de omnibz veritatibz fidei. Aliqui illā hrent: q̄. It. B: Aliquibz n̄ esset neces-
saria fides. It. A: habentibz clarā cognitionē, n̄ ē necessaria cognitio su-
ra. ad quid enim potest esse necessaria illij? Idē habentibz scia de omnibz
veritatibz fidei, hnt clarā cognitionē de omnibz eis: q̄.

Respondeo negando Am. ad pm. n. B: ad alia pm. n. etia B: ad eis pm.
ne. Am. ad ista pm. dispo Am: habentibz clarā cognitionē adequatē ob-
tē n̄ ē etc. Idē, n̄ adequatē ipsā, n. A.

Quare dicendū ē Ex parte intelligi Aliquē habere clarā et evidentē
cognō de aliqua veritate, scilicet adequatē, l̄ apprehendentē ipsā, ha-
c̄ attingentē totā ipsā, et n̄ adequatē, l̄ apprehendentē, Idē totū apprehendē-
tem ipsā minz quā ipsa sit. Unde ē qd̄, si Aliquē hret clarā et evidentē
cognō de aliqua veritate 1° modo, n̄ esset ei necessaria cognitio su-
ra; siqz si Aliquē hret clarā et evidentē cognō de omnibz veritatibz

Fidei isto modo, si esset ei necessaria fides. Falsum in ei qd scilicet
 quicqz habet clarum et evidentem cognitum de aliqua veritate 2°
 modo, si sit ei necessaria cognitio ista, maxime si iudicet
 at honorare ipsam veritatem ultra hoc qd de ipsa clarum et
 evidentem cognoscit; siqz etiam falsum qd isti tali si sit neces-
 saria fides de eadem veritate. Cuius. Nulla creatura possit ha-
 bere clarum et evidentem cognitum de veritatibus fidei, et maxime
 de pertinentibus ad Deitatem 1° modo, id videtur 2°, sequitur. Nullus
 esse Viatorum cui si sit necessaria fides, et ita verum e fide esse
 necessaria omnibus Viatoribus, quoniam ex hoc sequitur. Thela nesci
 scia acquisibile in via. Et si thela si esset scia acquisibilis in via
 non possemus in via acquirere scia de veritatibus magis dignis sciri
 est ut in 1^a cloni

A. Dicitur da 4^a: Thela si e scia multum alta: qd. Et ans: si e multum
 alta illa scia qua potest acquiri a nobis in via; Id est: qd. Et si: si e
 multum alta illa scia qua potest acquiri a si habentibus multum altum
 intellectum. Id nos in via si habemus est: qd. Et B: nos in via habemus
 intum depressum et obscuratum per peccatum originale: qd.

Et. neq^{do} any. Ad eis. pm. nest. Ad pm. dseria. n. nest. ad eis. pm. digo
 any: nos habemus est, si experiamus illud in istis rebus sensualibus et ima-
 ginabilibus, sive corporalibus et terrenis. Si si sic, id experiamus illud
 in rebus intellectualibus spiritualibus et divinis, ne any. Et eodem modo
 digo ins.

Quare dico qd licet Verum sit, nos habere intum depressum et obsu-
 ratum vane peccati originalis, qd inclinatur corpus ad predominandum su-
 pra Animam, et animam ad subiiciendum se corpori, si istud experiamus
 eum in dicendo et agendo de rebus sensualibus, et imaginabilibus, sive
 corporalibus et terrenis, quare dicit Illuminat. D. Mercatorum et alios
 homines exercitatos in dicendo de istis rebus terrenis si ipse intelli-
 gere demonstrationem mysteriorum fidei, qd ista sunt multum alta, et eorum
 intum e multum suppressum. In si e verum nos habere est, si experiamus eum
 in dicendo de rebus Intellectualibus spiritualibus et divinis, et maxime si hoc
 fiat eum Arte et virtuosa vita comitante, qd sic experiendo nobis in

Intū, recipimus a Deo exaltationē sufficientē ad acquirendū
sciā de rebus altissimis, quæ sunt veritates theologicæ, necq; ex hoc
qđ nos in via posuimus acquirere sciā quæ est theologia, nisi
quis. qđ ipsa n̄ sit sciā altissima.

Et, si theta n̄ esset sciā altissima inter omnes sciās, cū nūc
obtinēt inter omnia obta omnium sciārum altissimū, n̄ esset proportio inter
sciā et sciā obta. Et si hæc proportio n̄ esset, cū bonū sit ipsa esse, deo
n̄ fecisset hoc bonū. Et, si ita esset, cū deus sit causa generalissima,
sua Bonitas n̄ esset ei proportionata, qđ n̄ esset ei generalissima ratio
faciendi et causandi omnia bona. Et si ita esset, Bonitas n̄ esset eiq; ro-
ne cuiq; bonū agit bonū, sive rone cuiq; bona causa causat bonū ef-
fectū; si enim sic ē, manifestē sequit̄ qđ Bonitas generalissima pro-
portionata causa generalissima sit eiq; rone cuiq; causa generalissima
causet omnia bona, et e converso. qđ n̄ esse ē impossibile, et ita manifestē
ta rone in qua fundat̄ definitio Bonitatis. Unde necesse sequit̄ sciā de
obta altissimo inter omnia obta omnium sciārum, quæ est theta, esse altissi-
mā inter omnes sciās. Et theta est eiq;.

5. Da qđ arguat. ut supra, et respondeat. et Et eodem modo, mu-
tatis in mutandis.

6. Dices da cas: Principia theta n̄ possunt esse omnino necessaria,
nisi sint cognita ut talia; id n̄ sunt cognita ut talia: qđ. It ē mani-
festa, qđ ipsa n̄ sunt Principia nisi cognoscant. cū n̄ sint Principia essendi
sed solum cogendi. Et R: si essent cognita ut talia, s; p; revelationē, s; p;
demonstratōē; p; neutro modo: qđ. It patet qđ nullo alio modo possunt esse cog-
nita illa de quib; habemus evidentiā quæ requirit̄ in Principijs aliā
sciā. Et R: quomodo sunt cognita?

Respondeo, Principia theta esse cognita, s; cognoscibilia p; revelatōē
qđ ipsa expresse continent̄ in sacra scriptura, n̄ quidem omnia simul in unā
vel alio loco ipsius, sed hinc inde in diversis locis; et etiā esse cognita, s;
cognoscibilia p; demonstratōes quæ ipsa causant de se ipsis, et unā de
aliis in demonstratōe credentiū maxime si isti habeant intū subtile et assue-
tū dicere de rebus intellectualib; et etiā dico, ipsa esse cognita, s;
cognoscibilia p; demonstratōes quæ de eis causat vera philosophia, quæ est
anilla vera theta, qđ illud supponit: invidibilia dei p; peccata quæ
facta sunt, a creatura mundi intellecta, inspicunt. necq; id sunt

111
Sed sunt vel possunt esse cognita et omnino necessaria.

Et, si Principia thela si possent si a nobis cognosci, cum ipsa vera sint talia, nos si possemus habere Principia in quibus possemus fundare demonstrationes roborativas fidelium in iudiciis et tentationibus, quae in eis oriri possunt circa veritatem fidei, et directivas infidelium negantium catholicam fidem, nec per nos possemus defendere catholicam fidem a suis inimicis. Et, si hoc ita esset, catholica Ecclesia si esset bene fundata et in ea esset defectus armorum necessarium ad defendendum se ab infidelibus, et ad impugnamdum ipsos, quod esset malum, et defectus Bonitatis, cum manifestum sit quod oppositum esset bonum. Et istud malum et defectus proveniret a Deo Fundatore ipsius Ecclesiae, quod est impossibile et contra Divinam Bonitatem: Unde necessario sequitur, nos posse cogere Principia thela et necessaria: H. etc.

7. Ut Principia thela sint per se fidei manifestabilia, requiritur quod sint ei per se objectabilia. Id non sunt ei per se objectabilia: quod. B. patet quia ipsa non sunt objectabilia nisi per vocem vel scripturam. Et si Principia thela manifestentur. Fidei requiritur quod ei deserviant. Taliter quod, si non possent ei deservire non possent ei manifestari: quod. ut Principia thela sint per se fidei manifestabilia, requiritur quod sint ei ^{per se} objectabilia: quod. — Respondeo negando et, ad primam 2. am et 3. am 2. am, et ne 2. am.

Dico itaque, quod licet verum sit, quod et Principia thela sint fidei manifestabilia, requiritur quod sint ei objectabilia taliter, quod, si ipsa non essent ei objectabilia non essent ei manifestabilia. In non est verum quod, ut Principia thela sint per se fidei manifestabilia, requiritur quod sint ei per se objectabilia, quia non est necessarium quod per idem per quod manifestantur. Obiectentur. Et hoc explicari potest multis exemplis. nam sicut, ut bonum amaretur a voluntate, est necessarium quod ei proponatur taliter, quod si ei non proponeretur non amaretur, et si non esset ei proponibile, non esset ei amabile. In ut ipsum bonum sit per se amabile, non requiritur quod sit per se voluntati proponibile, sed sufficit quod sit ei proponibile per aliud nempe per sensum. Ita similiter etiam. Et ita non

Et ita si sequitur. ex hoc quod Prima thesa non sunt Fidei pro se objectabilia, quod non sunt ei pro se manifestabilia.

Et si Prima thesa proposita fidei, et credita ab ipso non essent ei pro se manifestabilia, hoc est pro ista consideratione, maxime si fidei sit subtilis et temptativus, sequitur. quod ipsa non essent magis intelligibilia quam alia. Et si ita esset cum bonis, quod ipsa sunt magis intelligibilia, sicut sunt magis bona, magna vera et utilia, quam si dicitur dignitate equaliter. velucet in eis Deus non fecisset hoc bonum. Et si ita esset et supra: Unde manifeste sequitur. Prima thesa esse pro se fidei manifestabilia: et defacto sunt etiam.

6. Dices ita etiam: si Prima thesa essent infidei pro ratione probabilia, intelligens ipsa, posset se rationes dare infidei intelligi de ipsa, id non est. Et si: si intelligens Prima thesa posset se rationes dare infidei intelligi de ipsa infidei manendo infidei posset intelligere Prima thesa. Id non est. Et si: si infidei manendo talis posset intelligere Prima thesa, etiam posset intelligere demonstrationes fundatas in eis, id non est. Et si: si infidei manendo talis posset intelligere demonstrationes fundatas in Prima thesa, posset etiam intelligere Divinas Veritates quas pro eis demonstrant. Id non est. Et si: si sic, ad intelligendum Divinas Veritates non esset necessarium credere eas, et si falsum esset illud dictum Ista toties repetitum a S. Aug. et alijs S. P. P. nisi credideritis non intelligetis, id hoc non est dicendum. etiam.

Respondeo via A, dummodo infidei vellet illam acceptare, ne B. ad pernam B. de aliquo alio intellectu ne B. ad eis pro, simul. Via B, ne B. ad istam pernam, claritatis gratia, dicitur B. si sic, ad intelligendum Divinas Veritates, non esset necessarium credere eas, ad intelligendum inquam ipsas aliquid, et quo ad an sint, et ad intelligendum ipsas perfecte et quo ad quid sit, ne B. et simul. dicta B. ne via.

Dico itaque. Verum esse infideles non obstinatos, sive volentes acceptare intelligi, potest in statu infidelitatis aliquid intelligere Prima thesa, et demonstrationes in eis fundatas, et etiam Divinas Veritates quas per eas demonstrant. quia aliter non posset vinci de errore et falsitate sua. Infidelitatis, cum error et falsitas non sunt intelligibiles nisi pro Veritate eis opposita intellecta, quia Veritas si non esset intelligibilis, semper manerent error et falsitas inintelligibiles; neque esset impossibile fidei pro vincere infidelem.

de errore et falsitate in quibus e. Qd n̄ esset bonū, id esset ma-
lū, q̄a tunc Eccl̄a deficerent arma ad impugnādū et vincē-
dū Inimicos catholice fidei; et sic n̄ esset firmū. Edificata et
bene fundata a Deo, q̄d ē impossibile. Non t̄n̄ ē verū Infidelē
posse perfectē intelligere Div̄a thesa et demonstrationes in eis quā-
dam, et it̄. Div̄as veritates quae p̄ eas demonstrant, sine credere eas.

Primum Intelligere Div̄as Veritates dici solet quō ad am sint
et quō ad quod sint, q̄a t̄m̄ q̄d intelligunt Infidelis et etiam
fidelis, ē necessitas essendi in Deo, Vg unitatē esse et trinitatē per-
sonarū, et impossibilitatē n̄ essendi eaydē p̄ quā intelligat̄ vincat̄.
de veritate fidei catholice affirmāre eas, et p̄ Div̄as vincat̄. ad cre-
dendū unitatē et trinitatē in Deo, et si has credant, et in sua iudicio-
ne ierrent supponendo p̄ fidem ipsas esse, tunc fiunt abiles ad
intelligendū ipsas cū gratia et auxilio Dei; si n̄ eas dixerant, et
in sua iudicio-
ne ierrent supponendo eas p̄ fidē, tunc fiunt in-
habiles ad intelligendū ipsas, nec ad hoc recipiunt grā et auxiliū
Dei propt̄ sua propria culpa, et manēt in infidelitate et in igno-
rantia culpabilis. Septim̄ Scia et Authortas S. P. intelligi de-
bent de 2. modo Intelligi quā proprie dicit̄. Intelligi q̄a nisi hoc 2.
modo intelligat̄. Unitas et trinitas Dei Vg, q̄is intelligat̄. ipsas esse de
necessitate talit̄. q̄d sit impossibile ipsas n̄ esse, semper possunt dici igno-
rante.

Et ratio q̄re Divina Veritates n̄ possunt intelligi hoc 2. modo, nisi cre-
dant, ē manifesta, q̄a nos n̄ possumus habere clavē et evidentē cognō ali-
cuius veritatis quā ē cognitio quasi digesta in stomacho nostri int̄, nisi prius
habeamus eā fusa invidente et indigesta, q̄a debemus transire de statu imper-
fecto ad perfectū gradatim et n̄ p̄ saltū. Tunc fusa et invidente, seu indi-
gesta et immatura habemus p̄ fidem credendo veritate, et postea especulādo
discurrendo et itemplando ipsā veritate creditā, clarificamus et evidentiam
eā, sive digerimus et maturamus ipsā. Unde manifeste pat̄ q̄ Div̄a theologia possunt
probari Infideli p̄ rationes. N. cog. Et si Div̄a esset, fidelis n̄ posset pugnare sa Infideli,
et Eccl̄a deficerent arma eay et in superioribus pat̄.

Da 9a: Argui potest 2a. 1. sic: si clones theologicay esse demonstrabiley —
 deduceret ex antecedentibz, maxime ex hoc qd thela sit scia et sit acqui-
 sibilis in via; Id ex hoc n' deducit: qd. 1. B. si ex hoc deduceret. etq. de-
 duceret. etia omnes ipsay esse demonstrabiley; id n' qd. A pat qd n' e' major
 ratio pro vniy qua' pro alijs. 1. B. phila et astrologia sunt scia, et sit
 acquisibiley in via. Id ex hoc n' deducit. omnes clones earu esse demonstra-
 biley: qd. 1. B. si hoc deduceret veru esset omnes ipsay esse demonstrabiley,
 cu' 1. B. vero antecedentibz qd' deducit e' veru 1. B. Id n' e' veru omnes ipsay
 esse demonstrabiley: qd. 1. B. si veru esset, aliquibz Philo et Astrologis omnes
 ipse essent demonstrata, id n' qd. 1. B. si sic, tales Philo et Astrologi omnia
 vel saltem multa futura scirent, et sic hrent scia de futuris; id n' iux-
 ta illud de futuris n' dat. scia: qd.

Respondeo: aliud esse clones philosophicay et astrologicay esse demon-
 strabiley, aliud esse demonstratay. Id libent. Decidimz, nec possumz hoc negare,
 maxime loquendo de illis qui essent perfecte instructi in phila et astrologia.
 Qu' vero n' scimz, et potest esse qd' aliquibz sint demonstrata. Nec ex hoc
 sequit. Aliquos habere scia de futuris, maxime si ista dependeat a libertate
 de homi, id idem sequit. habere scia, l' saltem posse illa habere defu-
 turis eventuris qm' causas tales nisi ista causa a deo, qui super ipsay
 e', impediant, sicut fieri potest et aliquo dit deo operante supra et da-
 nata creatu ad ostendendu dominu qd' sit super ea. Et qd' haec scia
 e' iudiciana et n' absoluta, propt' ea dui solent qd' de futuris n' dat. scia;
 qd' intelligendu e' de scia absoluta respectu effectiu natu, et sic iudi-
 ciana, nec etia de scia illoru qua infallibil. Futura sunt 2a epigentia
 Dignoru dignitatu. Similit' aliud e' clones theologicay etq. Undecludu
 e' clones thelay esse demonstrabiley deduci ex hoc qd' thela sit scia, et sit a
 nobis acquisibilis in via, et etia ex alijs: 1. B. bene deducimz inferendo sic
 qd' clones thela sunt demonstrabiley.

2o modo dicat. sic: si clones thela essent demonstrabiley essent demonstra-
 biley nobis ignoratibz eay, id n' qd. A. pat qd si n' ignoratibz id scientibz essent demonstra-
 bley, esset instabilis et superflua sua demonstrabilitat. 1. B. si ignoratibz ipsi possent acqui-
 rere scia de veritatibz theologicis, id n' qd. 1. B. si possent, n' esset eis necessaria
 fides est, ut supra. Etia si possent, thela n' esset scia multu alia. Etia si possent, n'
 requirer. proportio int. intellectu et intelligibile. Et etia possent illa comu-
 nicare n' credentibz et isti possent intelligere sine credere est, ut supra. Et Res-
 pondeat. Et supra de vta thela.

De Objecto Theologie.

113

52.

1. Objecto theologiae est verus Deus
2. Et omnes et singula divina Dignitates.
3. Ipse est Deus sub ratione Deitatis
4. Et sub ratione infinita et aeterna Bonitatis.
5. Et Deus sub ratione cuiuscumque perfectionis.
6. Et sub ratione Unitatis Essentiae Divinae.
7. Et sub ratione Trinitatis hypostatorum.
8. Et etiam Aequalitatis omnium ipsorum.
9. Quae supra dicta si sunt vere credibilia.

1. Ita patet arguo sic: si Objecto theologiae esset verus Deus, theologus hret pro
Objecto sui Intus verus Deus, id est ego. Et si theologus hret pro Objecto
si ipse Bonus est, hret etiam pro Objecto suo Voluntatis verus Deus id est
ego. Et si theologus hret pro Objecto sui Intus et suo Voluntatis verus
Deus ipse existens in via esset beatus. Id est si beatus ego. Et si beatus
est, qui hret pro Objecto sui Intus et suo Voluntatis verus Deus ego.

Ad hoc respondeo: 2° patet. Aliquid hret pro Objecto sui Intus
(idem intelligat de Voluntate) verus Deus. I. sine medio, facie
ad faciem, omnino revelatus, et videndo eum in se ipso. 2° cum
medio, in similitudine, sive in speculo, non omnino revelatus nec
videndo eum in se ipso. Verus est hretus pro Objecto sui Intus verus
Deus I. modo esse beatus, non autem est verus hretus pro Objecto sui
Intus verus Deus 2° modo esse beatus, iuxta illud Augustinus: vi.
Veni nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem.
hoc est nunc existens in via videns sive intelligens per spe-
culum in enigmate, tunc autem ipse erit in patria videbitur
sive intelligens facie ad faciem et manentem intelligens S. P. et
D. Unde manifeste apparet theologus posse hic in via hret pro
Objecto sui Intus verus Deus, quin ex hoc sequatur ipse esse beatus.

~~Et quia loquitur ex hoc etiam apparet quod ex hoc quod ipsi
non sunt Beati, non sequitur ipsorum non esse pro obto sui inter
nos Deum.~~

Et si diceret quod habere inter Verum Deum cum medio et in similitudine, non est habere pro obto inter Verum Deum, id solum est habere pro obto inter Verum Deum, quod medium et quia similitudo non sunt Verum Deum nisi representative: Respondes falsum esse tale medium et similitudinem esse obto inter Theologi cum ita sit quod inter Theologi intendat ad illud medium et similitudinem, id solum ad representatum in eis, nec honorat Theologi similitudinem Dei quam sit in suo inter, nec disputat de ipsa, id de obto in ea representato, quod est Verum Deus. Et si Theologi honoraret similitudinem Dei et non Deum et de ipsa loqueretur et disputaret quod de Deo loquitur et disputat, valde male faceret et accideret ei sicut accideret honoranti imaginem Regis sistendo in ipsa et dirigendo ipsi et non Regi suum honorem. Quod non est credibile de Theologo, nec de homine rationali. Unde sequitur Theologos habere pro obto sui inter Verum Deum, licet per medium et in similitudine, et non sine medio seu in se ipso. Et ita apparet obto thesa esse Verum Deum.

Et, si obto thesa non esset Verum Deus cum ipse non sit obto alicuius alterius scilicet de Verbo Deo non poterimus habere sciam et potestatem illam habere de creaturis. Et, si ita esset, de obto nobiliori et digniori non poterimus habere sciam, et potestatem illam habere de obto minus nobili et minus digno. Et, si ita esset, cum nos potestatem habere sciam, si habere ipsam veniat a Deo ordinante nostrum potestatem et non potestatem Deum ordinasset, nos potestatem habere sciam de obto minus nobili et minus digno et non potestatem habere sciam de obto magis nobili et magis digno. Et, si ita esset, cum iustum sit obto magis nobile et magis dignum magis sciri a nobis, et obto minus nobile et minus dignum minus sciri a nobis, Deus non ordinaret in nobis quod iustum est, imo ordinaret quod non est iustum. Et, si ita esset, cum ordinare quod iustum est sit bonum, et ordinare quod non est iustum non sit bonum, Deus non fecisset in nobis bonam ordinationem, id fecisset illam non bonam. Et, si ita esset, Bonitas non esset deus ratio faciendi bonam ordinationem in nobis, id esset ei ratio faciendi in nobis ordinationem non bonam, sed Deus sine ratione illam faceret. Et hoc utriusque est impossibile et de definitione Bonitatis, per quam impossibilitatem manifeste demonstrat. Deum ordinasse nos potestatem habere sciam de se ipso magis quam de creaturis, et per magis ipsam Verum Deum

114
prope esse obid nostra scia, sicut thesa: H. obid thesa e' Desy
Deuy

2. Da 2da arguo sic: si omnes et singula divina Dignitates essent obid
thesa, omnes et singulas ipsas possemus cogere; Id n' possumus etq: qd. P.
B: si omnes et singulas divinas Dignitates possemus cogere, possemus nulla ea-
rum ignorare; Id n' possumus etq: qd. P. B: si possemus nulla divinarum Digni-
tatum ignorare, possemus nihil dei ignorare, cum ultra divinas Dignitates ni-
hil dei remaneat; Id n' possumus nihil dei ignorare qd. P. B: si possemus
nihil dei ignorare, possemus totum deum cognoscere; Id n' possumus: qd. P.
B: si possemus totum deum cogere, possemus tantum de deo cogere, qd. deus
n' cogereet plus; Id n' possumus etq: qd. P. A: Deuy n' cogit de se ipso plus-
quam totum se ipsum: qd.

Itaque dico, verum esse loquendo uno modo et in uno sensu nos posse
cogere de deo tantum qd' deus n' cogit plus, sicut possumus cogere de
deo qualibet perfecte quia deus de se ipso cogit, talit' qd' nihil cogit deus
in se ipso et de se ipso, qd' nos n' possumus cogere. Et hoc de necessitate debet
ita esse, et impossibile e' ita n' esse: ratio e' manifesta, qia qd' qd' e' in deo,
cum sit infinitum, e' infinite Bonum, infinite Magna, infinite verum, infinite
intelligibile, amabile et honorabile. Unde necessario seqt', qd' qd' qd' e' in deo
sit equalit' cogibile, et nihil sit in deo magis, l' minus cognoscibile, qia
alio' esset in deo Majoritas et Minoritas cogibilitatis, cum quibus n' potest esse
infinitas, ut patet, cum manifestum sit nullum infinitum esse minus, sicut nullum
minus esse infinitum. Et, si qd' qd' e' in deo e' equalit' cogibile, de necessitate seqt'.
qd', si nos possumus cogere unum l' aliud ex his que sunt in deo, sicut de-
facto possumus, possumus etiam cogere omnia que sunt in eo, nullo excepto,
cum nulla sit, nec possit esse ratio, que ex equalit' cogibilitatibus possumus
cogere unum et n' aliud. Unde manifestum e' nos in hoc sensu loquendo, posse
se cogere de deo tantum, quod ipse deus cogit.

Tamen, loquendo in alio sensu, falsum e' nos posse de deo tantum cogere, quod
ipse deus cogit, qia, cum qd' qd' e' in deo sit infinitum, et ipse deus infinite cogibile,
et deus etiam sit infinitus, et infinite cogitivus, potest deus cogere et cogit de se
ipso qd' qd' e' cogibile, quod cogibile e'; nos autem, licet possumus cogere qd' qd' e'

é in Deo et quod Deus cogit, in se possumus illud cogere quod cogibile é,
cú sing finiti et p. Dns finiti cogitivi.

Nec, ex hoc quod Deus cogit in se ipso et de se ipso plusquam nos
possumus cogere, licet inferre nos in posse cogere quod Deus de se ipso cogit
nosset. Et hoc sit manifestum isto exemplo: Deus cogit in se ipso infinitam
Bonitatem, et eam cogit plusquam nos possumus eam cogere, et in ex hoc in
inferre nos in posse cogere in Deo infinitam Bonitatem. Et simili é dicun-
dum de ceteris omnibus que in Deo sunt, et de Deo cogi possunt. Et ita
manifeste patet quod licet Deus cogat omnia que in se ipso sunt cogibilia
et cogat ea plusquam nos cogere possumus, in nos possumus cogere illa
eadem, quia minus quam Deus ea cogat. Unde a primo ad ultimum sequitur
manifeste nos posse cogere omnes et singulas Divinas Dignitates, et ipsas posse
esse obiectum nostre scie, et nihil prohibere ipsas esse obiectum thela.

Et, si in omnes et singulas Divinas Dignitates essent obiectum thela, nulla
earum esset tale obiectum, aliqua, aliqua essent, et aliqua, aliqua non essent tale obiectum.
Imo non potest dici, quia hoc esset dicere quod nos de Deo nihil possumus scire cú in Deo
ultra omnes Divinas Dignitates nihil sit, quod non esset bonum, imo esset malum, cú nos in
singulis creati ad ignorandum Deum, id ad eum sciendum, et ad bonum sit quod Deus sciat a nobis
et malum sit quod ignoret. Imo etiam non potest dici, quia si aliqua, aliqua Divina Dignitas
essent obiectum thela, et aliqua, aliqua non essent, ipsas essent aliqua particu-
laritas, et aliqua majoritas et minoritas, none cum aliqua, aliqua, hinc
hoc quod alia non habent et ipsa non essent sequitur cognoscibiles et amabiles, nec
p. Dns sequitur honorabiles a nobis, quod non esset bonum, imo esset malum, quia ad
omnimoda sequitur in se ipsas bona sit, quia ad ipsas salvat in eis infinitas que
libet iniquitas in se ipsas mala esset, quia ad ea perderet in eis infinitas, que non po-
test esse in minori, cú ita sit quod nullum minus possit esse infinitum. Unde man-
ifeste sequitur non esse bonum quod aliqua, aliqua Divina Dignitates sint obiectum
thela et aliqua, aliqua non. Et quia hoc non é bonum, sequitur Deum, qui omnia
facit bona, hoc non fecisse, id fecisse omnes et singulas ipsas esse tale obiectum.
Et obiectum thela sunt omnes etc.

3. Da. 3° arguo sic: sub illa ratione é Deus obiectum thela, sub qua é cog-
noscibilis a nobis in via; id ipse non é cognoscibilis a nobis in via sub ratione Deitatis
p. D. Deus é cognoscibilis a nobis in via. Tanti sub illa ratione sub qua é nobis ob-
iectabilis dependent a sensibus. id ipse non é nobis obiectabilis dependent a sensibus
sub ratione Deitatis: ex. Et patet quia nos in via habemus intuitum aliquatum sensibus
et impotentem cogere nisi dependent ab ipsis: ex quo ortum habuit illud apud

Philosophicum: nihil e in Intu quin prius fuerit in sensu. Et B: qd e objectabile nobis dependent. a sensib, n e omnino supra ipsos sens; Id Deum sub rone Deitatis e omnino supra sensu, et etia supra nostru rone: qd.

Dico Veru esse Deu esse obiu thela sub illa ratione sub qua e a nobis cognoscibilis in via et veru esse Deu esse a nobis cognoscibilis in via sub illa rone sub qua e nobis objectabilis dependent. a sensib, cu noster Intus in via sit ligatus sensib et dependent. ab eis cognoscat. Id In ex hoc n sequit. Deu n esse nobis objectabile et a nobis cognoscibile sub rone Deitatis, nec p nra sequit. Deu n esse obiu thela sub eade rone Deitatis. Ratio huius e manifesta, qd licet noster Intus dependeat a sensib in initiando sed decepto et cogno, In post hoc initiu ascendit ad suscipiendu et cogendū obiu p sua natura et p natura sui obiu quia cu sensu recipere et cogere possit. Et, si hoc n esset sic, noster Intus n esset pota altior et nobilior quā sensu, nec cogere possit nisi sola obia sensibilia, que sensu sentit. qd e manifeste falsu, cu ipse cognoscat substas et accidentia spiritalia et etia gera et specis, et essas et naturas reru, quas nullu sensu sentit nec sensitive potest.

Itaque, si noster Intus iniuncta sua cogne dependent. a sensu, n potest extollere et exaltare ipsu transcendendo hoc qd dicitur cu sensu veru esset nostru Intu n posse cogere Deu sub rone Deitatis, qd Deu sub ea n esset ei objectabilis; qd In noster Intus potest sua cogne extollere et exaltare, et defacto ea exaltat transcendendo hoc qd dicitur cu sensu, et hoc multimode, ut videri potest apud N. Ill. D. plurib; in locis, et precipue in 6a Regula Artis Invenire que e de puritate transcendentib; proprie vera falsu e nostru Intu in via n posse cogere Deu sub rone Deitatis.

Et p hoc manifeste pat falsitas illig axiomatic; philosophic; Nihil e in Intu quin prius fuerit in sensu qd verificari n potest, nisi loquat. de Intu n transcendente sensu, cu ita sit qd in Intu transcendente sensu, qd e Intus cuiuslibet hominis scientificu maxime theologi, multa sunt imo et innumera tabilia, que nudqua fuerit, nec esse potuerit in sensu, ut etia dicitur manifestu e. Et ita resolutione elucidendu e Deu sub rone Deitatis esse a nobis cognoscibile in via, et esse objectabile nostro Intui qui ligato sensib, et etia ipse Deu sub rone Deitatis esse obiu thela.

Et, si Deus sub ratione Deitatis non esset obiectum theticum, Deus sub ratione Deitatis non esset cogibilis a nostro Intelle in via, saltem cogne scientifica, et alia res inferioris Deo, essent cogibiles a nostro Intelle tali cogne. Et, si ita esset, noster Intelle non haberet possibilitatem cogendi Deum sub ratione Deitatis cogne scientifica, et haberet possibilitatem cogendi alia res inferiores Deo sub propria ratione tali cogne. Et, si ita esset, cum Deus sub ratione Deitatis sit principale obiectum et finis nostri Intelle, iuxta illud Isaia: omnia propter se ipsum operatur est Dominus, sequeret. nostrum Intelle non habere possibilitatem cogendi principale obiectum suum et suum principale finem, et habere possibilitatem cogendi alia obiecta quae nec sunt sua principalia nec sui finis, saltem cogne scientifica, quae est indubium non scientificum, quod esset manifeste da rationem et iustitiam, et pro Deo esset malum. Et, si ita esset, hoc malum proveniret a Deo, a quo provenit nostro Intelle tota sua possibilitas. Cumque a Deo non possit provenire nisi bonum, quia ipse non potest fieri nisi bonum, manifeste sequitur. non posse provenire a Deo hoc quod noster Intelle non habet possibilitatem cogendi suum principale obiectum et suum principale finem plura quam omnia alia, sicut non potest provenire a Deo hoc quod nostra voluntas non habet possibilitatem amandi suum principale obiectum et suum principale finem plura quam omnia alia. Unde necessario sequitur. nostrum Intelle habere possibilitatem cogendi Deum sub ratione Deitatis plura quam omnia. cumque hanc possibilitatem non haberet, si Deus sub ratione Deitatis non esset obiectum theticum etc.

A. 1a 2a sic argumentor: nulla ratio est supra Deum: quod Deus sub nulla ratione est: quod Deus non est obiectum theticum etc. 1a 2a patet, quia sub et supra sunt correlativa, quia unum non est sine alio, et ita si non est supra, non est sub, et hoc iniquum cumque linea: unde manifestum est quod, si non est ratio supra Deum, Deus non est sub ratione. 2a 2a etiam patet, quia cum scia sit cognitio vera, obiectum scia est obiectum verum. tale autem non est, si scia respicit illud sub, et illud non est sub nisi talis est scia, si videtur obiectum sub aliqua ratione sub qua ipsum non est: unde manifestum est, quod cum Deus non sit sub ratione infinita et aeterna. Possibilitatem vera scia non potest ipsum videre sub tali ratione, nec pro Deo sub ea est obiectum verum sua, quia est theticum.

Respondens sciendo obiectum, loquendo uno modo et in propria significatione illius particularis sub et supra. Id loquendo alio modo, sive in appropriata significatione

particula sub, neque deus nisi esse sub aliqua ratione. Itaque Verum est, quod si sub
proprie accipiat. pro ut ei correspondet supra, deus sub nulla ratione est, et
et ipse sub nulla ratione est obiectum thele, ut bene ponderatum est in arguto.
Id falsum est quod, si sub nisi proprie accipiat. pro ut ei correspondet supra, id acci-
piat. sicut solet accipi quod inquirunt. an deus sit obiectum thele sub vo-
nibus communibus, an vero etiam sub propria ratione deitatis, infinitatis etc., deus
sub nulla ratione sit, quia cum sub ratione deitatis, l. Bonitatis etc. in hoc sen-
su idem sit ac quo ad deitatem, l. Bonitatem etc. in hoc sensu est deus
sub omnibus rationibus quae in eo sunt, et quae ei inveniunt. Et ita in hoc
sensu loquendo bene potest deus sub ratione infinitae et aeternae Bonitatis
esse obiectum thele.

Et si deus sub ratione etc. non esset obiectum thele, sub nulla ratione
esset tale obiectum, cum eo ipso quod omnes divinae rationes sint omnino aequales,
nulla sit ratio quae sub una sit obiectum thele et non sub quavis alia.

5.
6.
7.
8.
Da 5^a 6^a 7^a et 8^a arguo ut supra, et satisfiet similiter. ut supra
satisfactus est.

Da 9^a arguo sic: Omnia supradicta sunt obiectum fidei. id obiectum
fidei est mere credibile: quod. Et B: fidei est de rebus mere credilibus. id id
de quo est fidei est obiectum fidei: quod. Et A: fidei est de rebus non apparentibus.
id res non apparentes sunt mere credibiles: quod. A. patet ex Apost. dicente:
fidei est... argutum non apparentium. Et B: ex August. fidei est credere quod
non videtur: quod res non apparentes, de quibus est fidei, non videntur. id res quae
non videntur sunt mere credibiles: quod res non apparentes sunt mere credi-
biles. Tum quia quae videntur oculis corporis sunt res apparentes oculis
corporis, et quae videntur oculis mentis sunt res apparentes oculis men-
tis; et quibusvis oculis sunt apparentes, revera sunt apparentes:
quod cum fidei ex Apost. sit verum non apparentium est fidei verum non appa-
rentium nec oculis corporis, nec oculis mentis. id tales res sunt mere
credibiles: quod. Tum etiam quae videntur oculis corporis, revera videntur
et quae videntur oculis mentis, revera videntur: quod cum fidei ex Apost. sit

sit credere quod non videtur, sive credere quia non videtur. et credendum est
fidei credere quia nec oculis corporis nec oculis mentis videtur, id
talia sunt vere credibilia: quod.

Respondetur Verum esse quod fides sit verum non apparentium, et dicit Apostolus. In
hoc sane intelligendum est. nam licet fides sit illarum verum quia nullatenus appa-
rent oculis corporis, nec ordinariè apparere solent oculis mentis, quia oculi creatura
nec corporalis. vident, nec spiritualiter. videre solent illa quae fide credenda sunt
saltem loquendo de eis in se ipsis. In eo hoc non sequitur quod res quas fide credimus, nullatenus
apparerent nec videri oculis mentis, saltem in illis rebus quae dant signum
et demonstrationem de ipsis, quia si hoc sequeretur, nulla posset esse demonstratio
illarum verum quas fide credimus. Et si ita esset, cum tota sacra pagina et om-
nes et singulae eius partes fide credamus, nulla posset fieri demonstratio ali-
cuius illarum quae in sacra pagina continentur. Et si ita esset, cum in sacra pagina
dicatur. Deus esse unus, et non esse alium deum praeter ipsum, nulla posset fieri de-
monstratio de Unitate et singularitate Veri Dei. Cumque hoc sit falsum apud
omnes, manifeste stat etiam falsum esse illa quae sunt de fide nullatenus appa-
rere nec videri nec in se nec in alijs, imo posse apparere et videri saltem
intellectualiter in aliquibus rebus quae de eis dant demonstrationem iuxta illud
eiusdem Apostoli. Invisibilia Dei per ea quae facta sunt eorum. Cumque etiam ita
se habent omnia supradicta, eo ipso quod sint obiecta thesaurorum quae sunt in
in antecedentibus dicimus manifestum esse omnia supradicta non esse vere
credibilia: Non. Verum est etiam.

Et si omnia supradicta essent eorum, ipsa non posset intelligi, cum vere credibile sit
contradictum quod potest creari, et non intelligi. Et, si ita esset, Deum et suam Dignitatem non posset intelli-
gi, et non posset amari, et manifestum est quia quod creditur, si bonum est, amari potest et debet.
Et, si ita esset, Deus et sua Dignitas non essent aequaliter intelligibiles et amabiles, quod
esse non potest, quia sunt aequaliter veri et boni, cum sint infinitè veri et infinitè boni, vel eaque
sunt aequaliter intelligibilia et amabilia non posset aequaliter intelligi et amari. Et, si esset hoc
ultimum, esset quia nos non haberemus potestatem aequaliter intelligendi et amandi illa quae sunt
aequaliter intelligibilia et amabilia, et hanc potestatem non haberemus, quia Deus, a quo venit nobis
omnis potestas, eam nobis non dedisset. Et, si ita esset, cum bonum sit quia iustum quod nos habea-
mus potestatem aequaliter intelligendi et amandi illa quae aequaliter sunt intelligibilia et ama-
bilia, quia si possumus aequaliter dare intelligendum et amorem illis rebus quae sunt aequaliter
digne intelligi et amari, et non bonum, quia non iustum, sit quod nos non habeamus potestatem
aequaliter intelligendi et amandi illa quae aequaliter sunt intelligibilia et amabilia, quia non

sic nō possumus agnit. dare intelligē et amare illij rebus quae nō agnit.
 digna. intelligē et amari, sequet qd Bonitas Dei, nō sit justa, nō esset Deo ratio
 agendi hoc qd bonū et justū ē, id esset Deo ratio agendi indifferēt. bonū et nō
 bonū, justū et nō justū, cūq; hoc sit impossibile, qd Bonitas nō ē ratio agēdi
 nisi bonū, sequit. manifestē esse etiā impossibile qd nos nō habeamus potest.
 tate agnit. intelligēdi et amādi Deū et suā dignitatem et omnia quae nō agnit.
 intelligibilia et amabilia. Et, si hanc potestatem habemus, Deū et suā dignitatem
 possumus agnit. a nobis intelligi et amari, siq; sunt a nobis intelligibiles, cū
 sunt a nobis amabiles, et manifestū ē. It. Nūdit. omnia supra dicta nō esse.
 qd ē nostra clō. de Deo.

DE DEO

53.

1. Si Deū nō esset, nihil esse posset
2. nō potest esse aliquid aequale Deo in Bonitate
3. nec etiam in Magnitudine aut Potestate
4. Nec potest esse aliquid ei aequale in Duroneo
5. Nemo ē Deū antecedere omnia per Aeternitatem
6. Et in solo Deo esse aeternā essentia
7. aequae aeternae existentiae et agentiae.
8. Convenit Deū esse supremū in omni linea.
9. Et solus ipse Deū potest esse aeternus.

7. De 2o arguo sic: si Deū nō esset, aliquid esset: et aliquid esse posset: qd.
 It. Any: si Deū nō esset, infinitū malū esset. Id infinitū malū esset
 aliquid: qd. A pat qd si Deū nō esset, cū Deū sit infinitū Bonū infinitū
 Bonū nō esset, et nō infinitū Bonū nō esset; cū nō esse Bonū sit malū
 nō esse infinitū Bonū esset infinitū malū: It. B: qd ē, ē aliquid, et qd erat
 erat aliquid, et qd fuit, fuit aliquid, et qd erit, erit aliquid: qd qd esset, esset aliquid;
 id, si Deū nō esset, infinitū malū esset: qd infinitū malū esset aliquid.
 It. qd si Deū nō esset, malū esset infinitū, id qd ē infinitū ē
 aliquid, nec potest esse infinitū, nec potest intelligi esse infinitū qd nō ē aliquid,
 cū infinitū sit id qd ē infinitē magnū, et magnū nō sit qd nō ē aliquid

aliquod quod magis non magnificat nec magnificare potest nisi id quod
est aliud. aliter ipsa magnificaret nihil, et nihil esset magnificatum,
et eo ipso nihil esset aliud, quod est contradictio: quod.

Respondetur: quod aliud est dicere rebus in stantibus et Deo es-
sente, et aliud dicere rebus in stantibus et Deo non essente. Verum est quod
si Deus non esset, infinitum malum esset, quia esset privatio infiniti Boni, quae esset
infinitum malum, et eo ipso quod esset infinitum malum, illud infinitum malum
quod esset, esset de linea essendi, et non esset aliud. Sed in non esset aliud in sensu
quo rebus in stantibus intelligitur. Aliud quod rebus in stantibus aliud accipit pro
aliqua re, quae nunc defacto est de linea essendi, sive de linea positiva,
quae est in esse quod Deus est, qui tale lineam ponit in esse, quia linea non esset,
si Deus non esset, quia est sua causa, cum non essente causa non sit effectus, et pro
manifestum est. Itaque dicere si Deus non esset nihil esse potest est dicere, si Deus
non esset, nulla res illarum quae sunt, nec illarum quae esse possunt de linea esse
di esse potest; non autem est dicere nihil, sive nulla res illarum quae tunc essent
de linea essendi esse possent, quia tunc esset privatio Dei, sive privatio in-
finiti Boni, quae esset infinitum malum, et esset privatio, et esset privationes
omnium rerum quae nunc sunt, et quae esse possunt, quae omnes, cum
sint Bonae, eandem privationem essent male, sicut tunc omnes istae privatio-
nes essent, et quae essent, essent de linea essendi, et essent aliud, quod
non in sensu in quo nunc est aliud, quod in est contradictorium, quia linea posit-
iva sola est aliud et debet esse aliud, et linea negativa est nihil et de-
bet esse nihil. Unde manifestumcludit: quod si Deus non esset, nihil esse
potest.

Et hoc sic ostendit: cum Bonitas sit ratio faciendi Bonum, et vult
definitio ipsius Bonitatis, nullum Bonum potest esse factum sine Bonitate
quae se tenet ex parte aliorum facientium, quod revera non sit factum, quod
aliter potest esse Bonum factum ab alio Bono facto, procedendo in infinitum,
et nunquam deveniendum ad primum Bonum, quod quia primum non potest esse
factum. cumque omne quod non est Deus sit Bonum factum, et nihil sit Bonum

117

Bonus n' factus, nisi solus Deus, manifeste sequitur quod si Deus n' esset
nihil esse posset, quia tunc nihil esset quod esset. Sed Bonus n' factus cui
Bonitas esset ratio iniciandi et principiandi omnia illa quae sunt bona
facta. It' vera e' deo dicent' etc.

2. Ita 2° arguo me: tota virtus Dei e' activa, sive productiva: ergo tota agere
potest: ergo potest Deus agere sive producere aliquid quod sit ipsi Equale in Bonitate: ergo.
Ira pat' quia cum activum et passivum invicem correspondant, quod e' activum, sive pro-
ductivum, tantum potest esse actum sive productum, et, si actum sive productum n' potest
esse et decem. Vg, activum n' e' actum et decem. Et' arg'. Virtus Dei non e' infinita-
tis, a qua e' inseparabilis, est totaliter indivisibilis in partes. Id quod e' n' indivisibile, n'
n' e' actum, sed e' totum actum: ergo Virtus Dei n' e' activa, sed e' tota activa, Id falsum e'
quod ipsa n' sit activa: ergo.

Respondeo Verum esse totam Virtutem Dei esse activam, maxime loquendo ad extra,
cum ipsa n' sit divisibilis in aliquid activum et aliquid n' activum, et verum esse ipsam esse infi-
nitam et aeternam, activam, cum sit activa 2° ratione sua infinitatis et aeternitatis. Id
hoc n' e' ita intelligendum quod ipsa sit tota sive totaliter activa in ordine ad suos
effectus, sive in ordine ad aliquid quod n' sit ipse Deus, quia, si sit, omnes effectus proveni-
entes a virtute Dei essent aequales, et essent tanti passivae, quanta e' virtus Dei ac-
tive, quod e' manifeste falsum. Quare dicendum e' quod licet Virtus Dei sit tota quo ad se
activa, n' tamen e' tota quo ad hunc, sed illud effectum activam, quia quo ad effectum e' tota ac-
tiva tantum quod effectus potest recipere; nec ex hoc inferri potest Virtutem Dei esse
quo ad se divisibilem, et finitam. Hoc pat' in Sole, qui sine dubio e' major tota vita
aucta, et e' totus illuminativus, n' tamen e' illuminativus quo ad hanc aucta nisi tan-
tum, quod ipsa e' capax recipiendi illuminationem. Nec ex hoc sequitur divisio, nec
divisibilitas ulla ex parte solis quo ad ipsum idem. a simili intelligat' de virtute
Dei activa sive productiva, quo quo ad se e' major omni producibili, et quo ad se + n' autem quae
etiam e' tota indivisibiliter activa. Et, si hoc n' esset ita, cum virtus Dei sit infinita et aeterna ad effectum
nativum quo ad se causativum, quilibet effectus ipsius esset infinita et aeterna causabi-
lis, et per Deum quilibet adequaret totam Virtutem Dei. Unde manifestecludit' quod
licet virtus Dei sit tota activa, n' sequitur ex hoc quod sit aliquid causabile quod possit esse a-
quale Deo in Bonitate.

Et qd hoc ita sit e' manifestu', qd aliqd aequale Deo in Bonitate, cu' exie-
deret omny creaturay, n' posset esse a' creaturay, a' quibz solud esse potest id
qd n' excedat eay, ut p se pat. siqne, si posset esse, posset esse a' solo Deo. cu' qm
a' Deo n' posset esse id qd e' malu', qd sua Bonitas n' e' ei ratio faciendi nisi
Bonu', et malu' esset, esse aliqd aequale Deo in Bonitate, qd tunc n' esset Deus
supremu' Bonu' p sua Bonitate existens super omnia bona, cu' n' exi-
deret super illud aequale sibi in Bonitate; Et Deu' n' esse supremu' Bo-
nu', esset malu', sicut ipsu' esse supremu' Bonu', e' bonu': It' a' Deo n' potest
esse aliqd aequale ipsi in Bonitate, neqz etia' a' creaturay ut ia dictu' e'. neqz
nullatenus esse potest aliqd aequale Deo in Bonitate, qd e' nostra clo.

Da 3a et 4a arguo simili. et dat simile responsu' et supra.

Da 5a arguo sic: solud id necessu' e' cuius oppositu' e' impossibile, id
n' e' impossibile Deu' n' antecedere omnia p eternitate: qd De' B: possibile e'
Deu' n' antecedere omnia p eternitate: qd De' Anj: eo ipso qd aliqd esset es-
ternu', Deu' n' antecederet illud p eternitate; Id possibile e' aliqd esse eternu':
qd possibile e' Deu' n' antecedere illud p eternitate. Id eo ipso qd hoc sit possi-
bile e' etia' possibile Deu' n' antecedere omnia: qd. Haec minor pat qd
ad antecedendu' omnia e' necessariu' qd nullu' sit qd n' antecedit De'.
Da B: possibile e' Deu' producere aliqd eternu': qd De' Anj: potest Deu'
producere aliqd eternu': qd De' Anj: Deu' h' potestate eterna sicut
h' potestate bona: qd sicut per sua bona potestate potest producere
aliqd bonu', sic p sua eterna potestate potest producere aliqd eternu'

Tum qm Bonitas et eternitas sunt in Deo aequales rationes, et
sunt aequit. potentes: qd sicut Bonitas e' ratio producendi bonu', sic eter-
nitas e' Deo ratio producendi eternu'. Et sicut Bonitas potest esse ratio
Deo producendi bonu', eternitas qm n' e' minus potens qua' Bonitas
potest esse ratio Deo producendi eternu'. et ita, sicut potest esse aliqd
bonu', etia' potest esse aliqd eternu'. eo ipso Deu' n' antecederet illud per
eternitate, cu' eternu' a' nullo antecedit: qd possibile e' Deu' n' ante-
cedere omnia p eternitate, neqz falsu' e' dicere neqz e' qd

Dico Veru' esse qd, si aliqd esset eternu', Deu' n' antecederet illud
p eternitate, neqz. Cum Deu' n' antecederet omnia, cu' ad antecedendu'
omnia requirat. qd n' sit aliqd qd accipiat; Id falsu' e' aliqd posse esse
eternu'

eternum, excepto Deo, ~~quod~~ cum eternum sit vel quod existit sine principio
 et fine, et nihil possit nisi existere, nisi scilicet Deus, qui a se ipso est. Et
 quod dicitur quod Deus habet potentiam eternam, et quod bonitas et eternitas sint
 in Deo aequales ratione et aequaliter potentibus, totum hoc est verum, id tamen ex
 hoc non sequitur. Deum posse producere aliquid eternum sicut potest producere ali-
 quod bonum; quia si hoc sequeretur, cum infinitas immensitas, et omnipotentia
 sint in Deo aequales ratione et non minores quam bonitas et sint etiam aequaliter po-
 tentes sicut ipsa, sequeretur etiam quod Deus posset producere aliquid infinitum,
 immensum et omnipotentem, sicut potest producere aliquid bonum, et quod plura
 sequeretur etiam quod Deus omnia produceret infinita immensa et omni-
 potentia, sicut producit omnia bona; quod quis audebit dicere? Unde, sicut
 Deus, cum sit infinitus bonus et infinitum bonum, non potest producere extraneum
 infinitum nec infinitum bonum, id est finitum et finitum, sic ipse cum sit infi-
 nitus durans et infinitum durans, non potest producere extraneum aliquid quod sit
 infinitum durans, et cum hoc requireret, ut aliquid posset esse eternum: sequitur
 manifeste non esse possibile aliquid esse eternum, nec esse possibile Deum non
 antecedere omnia per eternitatem. Siquis etiam sequitur esse necesse durans.

Quod autem hoc ita sit patet quia Bonum est omnes Divinae Dignitates esse a-
 quales et aequaliter excellentes dignitates sive perfectiones creaturarum, quia sic nulla Divina
 Dignitas habet maiorem quae seorsum necessario affert paritatem, et per Deum privationem
 Bonitatis, quae est malitia. Cumque hoc Bonum necesse sit esse in Deo, quia sine ipso esset
 defectus in eo cum quo Deus esse non potest. Et aliunde hoc Bonum non esset in Deo, si Deus
 non antecederet omnia per eternitatem, quia tunc esset aliquid eternum seu habens infinitam
 durationem quae non excederet durationem Dei modo quae Bonitas et aliae Divinae Dignitates ex-
 ceedunt Bonitatem et alias perfectiones creaturarum: id est necesse est Deum antecedere eos.

6. Ita 6° arguat modo simili. Et satisfiat simili, quia manifestum est quod si in
 aliquo alio a Deo esset aeterna essentia, ista essentia eo ipso quod esset aeterna, esset
 infinitum durans, et sic haberet tantam durationem quanta habet Deus, et non haberet tantam Bonitatem. Siquis
 Bonitas et duratio Dei non aequaliter excelleret Bonitatem et durationem taliter, quod esset malum, ut supra.

7. Da 1^a similiter arguat. et respondeat.

8. Da 2^a nihil novi video posse offerri, quia si aliqua linea deus ⁱⁿ esset
supremus, in tali linea deus hret minoritate respectu aliam lineam in
quibus est supremus, et eo ipso, hret paritatem et privationem, quae esset mala.

9. Da 3^a arguo sic: Essentiae verae sunt aeternae, et dat. pro aeternae
Veritatis, ^{ut} passim dicit. in scolis et non repugnantia praedicatoris essentialium quod hinc ad-
iuxtam et jungant in uno esse. Quae aliter et rationalitas in hunc nunquam inquit sigis
aeternae: q. p. etc.

Dico neg. etiam verum esse aeternum, nec esse aeternam Veritatem aliquam pro
nec etiam esse aeternam si repugnantia praedicatoris essentialium, nec omnino quocumque aliud. Et
ratio est manifesta, quia si tales esse essent aeternae, ipsae essent a se ipsis, et si essent deduc-
tae de non esse ad esse, et essent quibus ad hoc aequaliter esse dei, nec ita esse praesupponeret
1^a esse a qua dependeret modo quo eandem existeret praesupponit 2^a existat a qua de-
pendent, et a qua sunt deducta in esse. Et, si ita esset esse et existat dei si aequaliter se ha-
berent ad omnes alias essas et existas. Et sic esset in deo inequality quae verum offert
minoritatem, et pro in paritatem ab ea incomparabilem et omnino repugnantem
deo. Idem proportionate intelligat. de Veritate pro et de non repugnantia
praedicatoris essentialium, et de quocumque alio quod dicit. aeternum. Cuius
haec omnia sunt impossibilia, sequitur. nihil esse aeternum nisi solum
Deum.

Nec obstat quod essentiae rerum dicant. ab aliquibus aeternae, et eti-
am propositiones etc., quia hoc non est intelligendum in re, sed solum
secundum nostrum modum iudicandi, secundum imaginationem non
potentem imaginari tempus in quo animalitas et rationalitas v.g.
inceperunt esse essentiae hominis, nec in quo incepit esse verum dicere
homo est animal rationale. Sed quamvis ita sit, intellectus non debet afir-
mare secundum talem imaginationem, quia satis sibi notum esse potest nullam esse
essentiam aeternam, nec propositionem aeternam, nec ullum verbum esse aeternum,
nisi solum verbum Divinum, quod est unicum quod deus Pater aeterna-
liter dicit. Et, si nihil tale est aeternum, nihil tale est aeter-
naliter verum, sive aeterna Veritatis, cum Veritas non sit sine vero,
nec aeterna Veritas sine vero aeterno, nec est inverso. Quod autem
nihil sit aeternum nisi solum deus, et per frequens quod solum deus
sit aeternus, satis constat ex supradictis in alijs Conclusionibus.

De Divina Essentia

120

1. Divina essa et divinū esse sunt unū Idem.
2. In divina essa nullū ē utricūq;.
3. Ipsa nullatenus ē realit. opposita
4. Ipsa ē Bonitas et ē bona per se ipsā.
5. similit. ē magnitudo et Aternitas
6. Distinctio ē in deō essa communis
7. Idem etiā dicitur de Relatione.
8. Nulla pluritas essendi ē in deō.
9. Quod inter divinas Perfectiones nō ē distinctio.

t. Da La.: divina essa ē abstractū et divinū esse ē cretū; id abstractū et cretū nō sunt unū Idem: qd. It. B.: quia dicitur. nō sunt unū Idem, id abstractū et cretū dixerunt: qd. It. B.: si abstractū et cretū nō dixerunt. abstractū esset cretū, et ē verū, sed nō: qd. Sub q̄a essa ponit esse et esse nō ponit essa: qd. Etiā: de uno eodem nō possunt verificari radictoria, idē essa et esse possunt verificari et verificari: qd. It. B.: de essa verificat. ponere esse, et de esse verificat. nō ponere esse, cū idem nō ponat se ipsū. Id ponere esse et nō ponere esse sunt radictoria: qd. Tandem Ill. D. pluribi docet. essa et esse nō esse unū Idem id esse dicta, q̄a essa ē principiū ipsius esse, et esse ē finis ipsius esse.

Dico totū hoc esse verū logico de essa et esse in Creaturis, nō autem esse verū logico de ipsis in deō. Itaq; verū ē essa creata et suū esse, vq; Bonitatem et Bonū, nō esse unū Idem id dixerunt, q̄a essa creata ponit esse creatū et ē principiū ipsius, et esse creatū ē positū et principiū a sua essa. Et si nō dixerunt sequent. multa radictiones. Id falidū ē divina essa et divinū esse nō esse unū Idem id dixerunt, q̄a ad hoc requerit realit. substitutio et realit. causalitas de essa divina ad esse divinū, quae omnino impossibilis, cū arguat in deō majoritatem et minoritatem. Majoritatem se habet ex parte esse divini, qd. esset finis, cū quo venit Majoritatem, et minoritatem se habet ex parte esse divina, quae esset principiū ordinatū ad debitū finis, cū quo venit Minoritatem. Unde manifeste sequit. qd. divina essa et divinū esse sunt unū Idem.

Et, si hoc nō ita esset, in deō esset realit. substitutio et realit. dependētia et realit. majoritatem et minoritatem, cū quibus nō potest esse realit. infinitatem nec perfecta et in-
finita

Infinite Bonitas, qd n' e' possibile, qd tunc Deu n' eret infinite Bonu,
cu' infinite Bonu n' possit esse cu' predictis defectibus qui mali sunt
et per Inj eminentes et limitantes Bonu: It. etc.

2. Da 2^a In Dina esse e' metaphysicum Institutum: qd e' in ea
aliquo Institutum: qd. Et arg: In Dina esse e' ratio entis et ratio essentis et plus
res alia ratione, Id quolibet utarum e' metaphysicum Institutum: qd. It. B: qua
libet utarum se habet in ordine ad aliam ad modum phisicorum Institutivorum: qd cu' n' sit
phisice Institutum, saltem erit tale metaphysicum

Dico falsum esse in Dina esse esse plures et diversas rationes ad invicem se habentes
Et ad modum phisicorum Institutivorum, qd, si haec diversitas eret in Dina esse, cu' om-
ne qd e' in ea sit infinite ratione infinitatis ipsius, sicut e' Bonu ratione Bonitatis
et eternu ratione eternitatis ipsius, eret in Dina esse infinite diversitas et pluralitas
Institutivorum, quae esse n' potest sine infinite Multitudine, nec haec esse potest
cu' infinite Unitates requisita ad Unu infinite Deu, sive ad Deu infinite Un-
gu, n' minus quia infinite Bonitas ad Deu infinite Bonu. Unde omnes rationes
quae in Dina esse videntur, vel potius omnis diversitas et pluralitas earum
videntur in sola nostra ratione et n' in ipsa Dina esse, qd, si in hac videret, eret
in ea realis Institutio et realis pluralitas earum partialis, et p' Inj realis oppositio
et tolleret. a' Deo realis simplicitas. Cu' quae hoc qd e' in sola nostra ratione n' sit
in Dina esse, seq. qd in Dina esse nullu sit Institutum. Et, si in Dina esse
eret aliquo Institutum etc.

3. Da 3^a: quidq' dicat, respondeat, qd, sicut in Dina esse qd infinite
Bona nulla e' malitia nec phica nec metaphysica nec ratio cu' finto desump-
to ab ipsa, ita in ipsa qd infinite simplex nulla e' oppositio nec phica nec me-
thaphysica nec ratio cu' finto desumpto ab ipsa, cu' eodem modo limitaret sim-
plicitate Dina esse oppositio, si in ea eret, sicut limitaret Bonitate ipsius malia
si in ea eret. Et, qd e' in nostra ratione male desipiente n' e' in Dina esse, siquid
e' affirmandum esse in ea

A. Si Dina esse n' eret Bonitas et bona p' se ipsa, in ea eret distinctio inter
ipsa et Bonitatem. et tunc etiam ipsa n' eret Magnitudo et magna p' se ipsam,
nec eret eternitas etc. Et, si ita eret, cu' Dina magdo n' sit altior et nobilior quia
Dina esse, Dina magdo n' eret Bonitas et bona p' se ipsa, et id e' dicendum de Dina
Bonitate, quae propt. idem n' eret magdo et magna p' se ipsa, et sic de Aternitate

121

Omnitudo, quae si esset Bonitas, nec Magdo, nec Bona et magna se ipsa.
Et tunc in Deo, cum Bonitas, Magdo, Omnitudo et reliqua Dignitates ita se
hant quod qualibet sit essa, erunt plures essa reales et reales. dista. Ita hoc
quod fides docet et ratio demonstrat. Unde manifeste sequitur. Dista essa esse
Bonitatem et bonam se ipsam.

Ita 7^a omnino idem est dicendum et respondendum sicut de 4^a.

Ita 6^a. Dista in Deo est solus inter personarum: quod non est essa conij.
It. arg. si dista in Deo non esset solus inter personarum, esset etiam inter praedicta
dicata Communia; Id non est. Propter, quia tunc praedicta Communia essent dista
sicut personae sunt dista.

Dico Verum esse dista in Deo esse solus inter Personarum si per hoc intelligatur
quod dista solus habere actum distinguendi Personarum ad invicem, et hoc modo logice esset
etiam dicendum Bonitatem in Deo esse solus inter Personarum, cum Bonitas solus habet actum
bonificandi Personarum ad invicem. Sed falsum esse dista in Deo esse solus inter Personarum
si per hoc intelligatur. dista non esse videndum in Dista essa et inter Dista dignitates
res modo quo in Dista essa et inter Dista dignitates videtur. Bonitas. Unde, sicut
Bonitas videtur ex parte Dista essa et ad essa Communem dicitur pertinere, quia non
habet actum bonificandi nisi de Persona ad Personam, Patre bonificante Filium et
Patre et Filio bonificantibus Spiritu Sancto, ita dista videndum est ex parte Dista
essa et ad essa Communem dicendum est pertinere, quia non habet actum distinguendi nisi
de Persona ad Personam, Patre distinguente Filium, et Patre et Filio distinguente Spiritu Sancto.

Quod hoc Ita sit manifeste patet, quia nulla ratio est quare Bonitas aut
aliqua alia Dignitas dicatur essa Communis, et non dicatur talis dista, quia, sicut
Bonitas dicitur de tribus Dista Personis dicendo Patre est bonus, Filius est bonus, Spiritu
Sancto est bonus, sic dista dicitur de tribus Dista Personis dicendo Patre est dista,
Filius est dista, Spiritu Sancto est dista, et satis veritatis est dicere in talibus quod illa
quae dicuntur de tribus Dista Personis sunt essentialia et Communia, et sunt pertinentia
ad essa Communem. Et etiam, cum dista eorum Dista sicut Bonitas et alia Dignitates
tate non sit de inferiori conditione quam Bonitas et qualibet alia Dignitas cum in
Deo et inter Dista Praedicta nullum sit de inferiori, bene sequitur quod dista in Deo, sicut
Bonitas et alia Dignitates, sit essa conij. It. etc.

Ita 7^a est omnino idem dicendum sicut de 6^a.

Ita 8^a. In Deo est una essa conij. et tres essa propriae, nempe Paternitas quae
est essa propria Patris, Filiatio quae est essa propria filii, et passiva spiratio quae est
propria Spiritu Sancto. In hoc est aliqua pluralitas essa conij.

Dico Verū esse in Deo esse unā essā Communē et tres essas proprias, scilicet paternitatem, filiationē et processionē, si per essā Communē si intelligat. aliqđ dicitur a tribus essis propriis, nec per tres essas proprias intelligat. aliqđ dicitur ab una essā Communē, id per essā Communē intelligat. ipsa tres essas proprias que simul sumptae sunt ipsissima una essā Communē, sine ulla distinctione inter ipsas tres et ipsā unā essā Communē. falsū autem esse, in Deo esse unā essā Communē et tres essas proprias, si per essā Communē intelligat. aliqđ dicitur a tribus essis propriis, et per tres essas proprias aliqđ dicitur ab una essā Communē, qđ si sic intelligendo, essent in Deo una essā Communē et tres proprias, possemus vere numerare in Deo quatuor, qđ ē falsū et infide periculosū. Unde, sicut dicimus et nominamus unū Deū in Communē et tres Personas in particulari, scilicet Patre, Filio, et Spiritū sū, que sunt omnino ipse unus Deus et nō aliqđ dicitur ab ipso uno Deo, ita dicimus et nominamus unā essā sive unā Deitatem in Communē et tres Personalitates in particulari, scilicet paternitatem, filiationē, et processionē, que sunt omnino ipsa una essā sive una Deitas, et nō aliqđ dicitur ab ipsa una essā seu Deitate. Et, sicut dicimus Deū unū et unū intelligendo per Deū unū ipsū omnino qui unus ē, et per Deū unū ipsū omnino qui unus ē, similiter dicere possumus et debemus essā sive Deitatem unā et unā intelligendo per Deitatem unā ipsā omnino que una ē, et per Deitatem unā, ipsā omnino que una ē, sicut cantat Ecclā catholica in fine in: ni Corporis etc.

Et, sicut dicimus in Deo esse, sive in Deo plures Personas quāvis quilibet ē Deus, et in nō dicimus plures Deos, ita similiter dicere debemus in Deitate plures Personalitates vel proprietates quāvis quilibet ē Deitas, et in nō debemus dicere plures Deitates. Ratio enim utrobique ē par et eadem, nā ideo, cū Patre sit Deus, et Filius sit Deus et Spiritū sū sit Deus, nō dicimus tres Deos, qđ dicitur tres Deos, significaret qđ quilibet istarū Personarū divisionem et separationem ab alijs duabus sit Deus, qđ ē falsū, qđ nisi omnes tres simul nō sunt Deus, et docet August. de Trinitate Cap. Itaque Verū ē Patrem esse Deū, si intelligat. simul cū Filio et Spiritū sū, et Filius esse Deū si intelligat. simul cū Patre et Spiritū sū, et Spiritū sū esse Deū si intelligat. simul cū Patre et Filio, et ideo Verū ē utraque Personarū esse unū Deū et nō plures Deos, nō autem ē Verū Patrem esse Deū, Filium esse Deū, et Spiritū sū esse Deū, si intelligat. una persona divisionem ab alijs, qđ si sic intelligendo, essent Deū, indispensabiliter essent plures Dij. Similiter Verū ē Paternitatem esse divinā essā

sive Deitatem, si intelligatur simul cum filiatione et processione, et filia-
tionem esse divinam essentiam sive Deitatem, et ideo Verum est ipsam esse unam essentiam
et Deitatem et si plures; si autem est verum Paternitatem esse divinam essentiam
sive Deitatem et filiationem simul et processionem, si intelligatur una eandem
divinam ab alijs, quia, si intelligendo quilibet esset divina essentia sive Deitas, indispo-
nibilit. essent plures divinae essentiae sive Deitates. It. etc.

¶ Sa q^a: Inter divinae essentiae et Paternitatis est aliqua distinctio: quia etiam inter
divinae perfectiones. Et aug: divina essentia communicat Filio, et paternitas non com-
municat, id inter id quod communicat, et id quod non communicat, est aliqua distinctio: quia.
Sicut quia ex August. aliud est Deus esse et aliud Patrem esse: quia aliud est Dei-
tas sive divina essentia et aliud Paternitas, id non aliud realiter simpliciter: quia aliud realiter
quod quid: quia saltem inter divinae essentiae et Paternitatis est distinctio realiter quod quid, id
hoc est aliqua distinctio: quia.

Dico Verum esse divinae essentiae communicari Filio, si loquamur de essa pro-
pria Filii, scilicet de filiatione qua est realiter dicta a Paternitate, cum sit genita,
et Paternitas ingenta; Filium autem esse divinae essentiae communicari Filio, si
loquamur de essa Comuni, quia, si haec communicaret Filio, communicaret ei
realiter, cum communicatio in Deo sit realiter, et esset realiter in Filio essa Communis
qua non est genita, et filiatione qua est genita, et si filius habet inter realiter ali-
quod non genitum et aliud genitum. Et, si non esset, filius non esset totus genitus nec
totus filius, id esset compositus ex genito et non genito quae sunt realiter dicta, quod
non est dicendum. Itaque dicendum est quod, quod dicitur essa communicat Filio et Pa-
ternitas non communicat Filio, hoc est intelligendum de essa propria Filii quae com-
municat ei per generationem, et est ipsissima divina filiatione, et quod haec communicatio
et non communicatio arguat realem distinctionem, scilicet illam quae est inter divinae
Paternitatem quae realiter non communicat Filio et divina filiationem quae realiter
communicat Filio, quae distinctio procul dubio realiter est.

Ad illud Divi Aug. dico non esse Verum d. sup. talia verba dicere, ut bene
vidimus in ipso, id dicere haec alia verba: aliud est Deus esse, aliud Patrem esse
et hoc est verissimum, et est intelligendum de aliud realiter simpliciter, quia Deus esse est esse
Unum et trinum, et esse Primum Infinitum et aeternum tripliciter, scilicet a se, ab alio, et

et ab utroque, et Patrem esse nō esse unū et binū, nec Bonū infini-
tū et eternū nisi uno modo scilicet a se, sive active, & generative.
Sicque ex hoc nō inferit. nisi distinctio realis inadequata, quae est inter totā
Divinā Trinitatem ex una parte, et totū Patrem ex alia parte.

Quod autem nulla sit distinctio inter Divinā Perfectiōem, ē manifestū
per Principia Thomae Artij, quae, si haec esset, esset pluralitas Divinā
Perfectiōis, et si haec esset, una Perfectio in Deo aliā afficeret ei dādo
et ab ea recipiēdo, sicut accidit in creaturis. Et, si hoc ita esset, Divina
simplicitas nō excluderet a Deo omnē Iponē modo quo Divina Bonitas
excludit ab eo omnē malitiam, et Divina eternitas omnē novitatem
et esset Divina Bonitas in Bonificando major, et etiā Divina eternitas
in eternando, et Divina simplicitas in simplicificando esset minor, sicut
quae esset in Deo majoritas et minoritas et multa alia inconveni-
entia quae 2° Divina Sulliana Artij sunt in Deo omnino impossibilia.
Undecludendū ē inter Divinā Perfectiōem nullā esse distinctiōem. Itē.

De Divina Natura.

1. Divina Natura ē ipsissima Deitas.
2. Divina Natura nō appetit ociositas.
3. Hanc haberet, si nō hret naturare.
4. Per naturare ē in ea plenitudo.
5. Divina Bonitas ē Divina Natura.
6. Haec sine Bonificare esset defectuosa.
7. Et per Bonificare ē remota a defectu.
8. Bonificare ē ei actus naturalis.
9. Ex naturalit. ē in ea pluralitas.

1. Si Divina Natura nō esset ~~Divina~~ ipsissima Deitas, sive Divinitas, esset dista
a Divinitate, et, si sic esset, cum ipsa sit Divina per Divinitatem, sicut ē Bonitas per
Bonitatem, ipsa esset Divina per aliqd distinctū a se ipsa et a se ipsa. Et, si sic
esset, ipsa esset Divina per participationē Divinitatis, et sic esset minor Divina quā Divini-
tas quae per se et nō per participationē ē Divina. Et, si sic esset in Deo esset magis et mi-
nus, quod esse nō potest sine finitate et defectu magnitudinis. Cumq. finitas et defectus
in Deo nō sint, manifeste sequitur. Divinā naturā esse ipsissimā Deitatem.

2. Ita 2° arguo sic: si Divina natura nō appeteret ociositas, appeteret ei oppositio
quā auferret ab ea omni ociositas, idē. ex. Et B. ad hoc requireret, quod appeteret ei

123

ei operatio eterna et infinita, cum ipsa sit eterna et infinita. Ad id spectat ei
solum operatio: qd. Et sic: ad eternam operationem requiritur eternum operans et eternum
operatum, et ad infinitam infinitum, id divina natura non spectat eternum operatum, nec
infinitum: qd.

Dico Verum esse ad eternam et infinitam operationem requiri eternum et infinitum
operans et eternum et infinitum operatum, cum ad operationem requiratur operans
et operatum. falsum autem esse divina natura non spectare talem operationem et talem
operans et operatum, spectat enim ei quo ad omnes divinas dignitates, scilicet
quo ad Bonitatem eternam et infinitam bonificante filium, et quo ad Magnitudinem
ipsam magnificante, et quo ad suam naturam, quae est natura omnium dignitatum,
ipsam naturante.

Et si diceret quod saltem divina natura spectavit occurrentiam in ordine
ad creaturas, quod ipsa erat cum deo et sine creaturis, quae tunc non habe-
bat operationem in ordine ad ipsas. Dico tantam operationem habuisse divina natura
antecedentem ad creaturas, quae iam hinc nunc quod sunt creature, siquidem falsum
est ipsam tunc habuisse aliquam occurrentiam. Nec obstat quod creature tunc
in essent operante, quae creature operante non requiruntur, ut divina natura habeat
operationem, quae aliam antecederet et non requireretur ad ipsam operationem. Hoc clare
patet isto exemplo: si sol esset creatrix cum tota sua luce et illuminatione
quae hinc nunc, antecedentem ad omnes alias creaturas corporales, tunc sol esset
solus et nihil esset ab eo illuminatum, et hoc non esset, quia sol non habet in se tan-
tam illuminationem, quod haberet postea creatrix alijs creaturis corporalibus quod
per eius illuminationem istae fuissent illuminatae, sed quia existente solo sole,
non essent creature recipientes eius illuminationem. Si similiter est dicendum
de divina natura et sua operatione. Et ita nunquam fuit occurrentia in divina
natura, sed semper habuit operationem, ad illam quae hinc nunc in ordine ad
creaturas. Ad autem etc.

Manifestum est quod, si Bonitas non habet Bonificare, et Magnitudo mag-
nificare, et Virtus intelligere, et Voluntas velle, habent occurrentiam, quia nihil
operarentur. Unde manifeste sequitur quod si divina natura non habet naturare, habet occurren-
tiam.

A. Cum divina natura sine naturare esset occiosa et vacua sine et perfectione opera-
di, sequitur ipsa pro naturare esse non occiosa nec vacua sine et perficere, et per ista sequitur
(c) per naturare esse in ea plenitudine: et etc.

5. Si Diva Bonitas n' esset Diva nata, cui ipsa sit Deo naturalis, ipsa esset Diva nata p. participatione Diva Nata et n' esset nalis per se ipsa. Et, si ita esset, ipsa esset minus nalis quam Diva nata quia n' p. participatione id p. se e nalis et sic in Deo esset magis et minus qd esse n' potest sine majoritate et minoritate qua Deo repugnat, cui inducat defectum et parvitate et p. divinitate. It. etc.

6. Ita cas: sicut se hit eternitas ad eternare, sic Bonitas ad bonificare, id eternitas sine eternare n' e defectuosa: qd. It. etc.: sicut eternare e actus eternitatis, sic bonificare e actus Bonitatis: qd.

Dico Vero esse assumptum logico de bonificare nalis qd hit Diva Bonitas in Deo et intra Deum nalis de se ipso, qd per istud ponit. in Deo et intra Deum Bonus equale Diva Bonitati modo quo per eternare ponit. in Deo et intra Deum eternum equale Diva eternitati. Falsum autem esse assumptum logico de bonificare artificiali qd hit Diva Bonitas in creaturis artificialit de nihilo, qd per istud ponit. in creaturis Bonus n' equale Diva Bonitati et per eternare n' ponit. in creaturis eternum n' equale Diva eternitati. Itaqz, si logica omni uniformit semper est vera operatio, si vero difformit, missa et ut fiat uniformit e facienda sic: sicut se hit eternitas ad eternare in Deo et intra Deum, sic Diva Bonitas ad bonificare etiam in Deo et intra Deum, et sicut se hit eternitas ad durificare creaturas, faciendo illa minus durante qua Deus qui e eternalit. Durans p. eternitate, sic se hit Diva Bonitas etc.

Quod autem Bonitas sine bonificare esset defectuosa pat qd bonificare e perfectio Bonitatis modo quo amare e perfectio Voluntatis et ponere Potestatis et intelligere Intellectus. Et n' bonificare esset defectuosa Bonitatis modo quo n' amare, esset defectuosa Voluntatis et n' ponere Potestatis et n' intelligere Intellectus: sicqz, sicut Voluntas sine defectuosa qd foret in n' amare esset defectuosa sine amare et Potestas sine ponere et Intellectus sine intelligere, sic Bonitas sine bonificare. It. etc.

7. Sicut Voluntas per amare e remota a defectu in quo esset si n' foret amare, et intus etc. et Potestas etc, sic Bonitas p. bonificare etc. qd, sicut amare e perfectio Voluntatis et intelligere etc. et ponere etc. sic bonificare etc. Et, sicut n' amare esset defectuosa Voluntatis et n' intelligere etc. et n' ponere etc, sic n' bonificare etc. It. etc.

8. Sicut Intellegere e' inu' actuy naly, q' procedit ab inu' operate
qu' sua naly q'us intellectiva e', et Verificare e' veritate actuy
naly ety; sic Bonificare e' ety q' procedit ety q'us bonificativa e'.

9. Vbiu'q' sit actuy sunt agens et actus, q'us sit plura cu' sint
adinvicem relata, et hoc pat' in inu' in quo, eo ipso q' sit intelligen-
re q' e' eius actuy, sunt Intellegens et inu'. Et ita vbiu'q' sit naly
actuy, sunt naly. Agens et actus q'us sunt plura cu' sint adinvi-
cem relata, n'q' pluralitas naly. sine qua n' sint nec possunt esse
naly plura; cu'que in Dna Bonitate sit Bonificare, q' e' ei naly
actuy, et dicens in anti clone, sequit' manifeste in Bonitate esse naly
pluralitate: et bene dicens inferendo ex antedictis: q' naly e' ety.

S. 6.

De Divinis Dignitatibus.

1. Omnes Dna. Dignitates sunt aequales.
2. Et omnes ipse sunt aequit. actives.
3. Etia' sunt omnes aequit. amabiles.
4. Nulla minoritas e' int. eay invenibili.
5. Nec ulla eand e' alia plus intelligibili.
6. Omnes hnt ad inu' aequalem actus.
7. nulla ht effectum majorem alia.
8. actuy vniy eand e' actuy omnium.
9. q' actuy vniy n' e' major actu alterius.
10. Si n' omnes Dna. Dignitates essent aequales, aliqua eand esset minor
alia vel alijs, cu' nisi per minoritatem n' possit deficere aequitas, et ma-
nifestu' e'. Et, si aliqua Dnand Dignitatu' esset minor alia vel alijs, eius mi-
noritas esset bona, q' alit. n' esset in deo in quo n' e' nisi bonu'. Et, idic esset
cu' Bonu' sit omnia q'us sunt in deo esse infinita, et n' possit esse infinitu'
id q' n' e' infinite Magnu', illa bona Minoritas esset infinite Magna. Et, si ita
esset, cu' infinite Magnu' nihil sit nec possit esse majus, et n' sit m'ng id quo
nihil e' nec potest esse majus, et manifestu' e', q' m'ng et majus Correlativis s'nt
illa bona Minoritate nihil esset majus, sive nulla majoritas corresponderet, et
sic illa Minoritas n' esset minoritas q' n' e' minoritas cui n' correspondet mayo-
ritas, et alimode esset minoritas, q' n' potest esse q' Minoritas n' sit minoritas,
et n' esset, et n' esset minoritas, q' e' adictio et aliquid imponibile apud

Appud omnes iugiter illud philosophicum dictum nalis omnibus notum:
Impossibile est idem simul esse et non esse, quod struatur ad propositum
sic sonat: Impossibile est idem simul esse minoritate et non esse mi-
noritate. Unde manifeste sequitur: Omnes divinae dignitates esse aequales.

3. Ad 2^{am} et 3^{am} similiter et proportionate dicat.

4. Cuius inter divinae dignitates nullam minoritatem, quae aliam non esset
inter eas perfecta et omnimoda aequalitas necessario requiritur ad hoc
ut non sit inter eas ullus defectus et privatio magnitudinis et aequalitatis
talis minoritatis deberet esse infinite bona infinite magna et aeterna, cum
quodquid est in Deo necessario sit infinite bonum infinite magnum et aeternum,
quod est manifeste contradictorium et est impossibile, sequitur: nullam minor-
itatem esse inter divinae dignitates invenibilem, cum manifestum sit
minoritatem non esse invenibilem ubi ipsa est. Et etc.

5. Ad 3^{am} similiter sicut ad 2^{am} et 3^{am} dicendum est.

6. Si omnes divinae dignitates ad intra non habent aequalem actum,
aliqua eorum habet ipsum minorem aliam vel aliam etc. ut in contradictorio
et in pluribus aliis.

7. Si aliqua divina dignitas habet effectum majorem aliam, cum quae-
libet eorum sit alia et alia omnes, sequitur quod illa quae habet effectum ma-
jorem aliam, habet ipsum majorem se ipsa, et sic Bonitas etc. habet effectum
majorem ipsa Bonitate. Et, si ita esset, Bonitas in efficiendo esset major
se ipsa. Et, cum major non sit nec possit esse nisi respectu illius quod est minor, et
manifestum est, sequitur quod Bonitas in efficiendo esset major et minor respectu
sui ipsius, et sic esset majoritas et minoritas in uno et eodem respectu eige-
dem, cum esset respectu sui ipsius. Et, si ita esset, cum majoritas et mi-
noritas quae relative arguantur indispensabiliter pluraliter, ipsa Boni-
tatis esset una et plures, quod est manifesta contradictio, quae tunc esset una
et non una plures et non plures. Unde necessario sequitur: nullam divinam
Dignitatem habere effectum majorem aliam. Et etc.

8. Ex ipso quod una divina dignitas sit alia, sequitur quod autem unum sit
autem alterius, etc. ex ipso quod divina Bonitas sit divina Magnitudo et Aeternitas
vel Potestas vel aliqua alia dignitas sequitur quod autem divina Bonitas sit
autem divina Magnitudo, Aeternitas vel Potestas, et illig alterius dignitatis

125

Dignitatis quae est ipsa, quia non potest esse quod una Divina Dignitas esset alia, nisi esset hoc quod actus unus esset actus alterius, sicut non potest esse quod homo esset alius vale, nisi esset hoc quod actus hominis esset actus alius valis, nec potest hoc quod intus esset potentia interna est. Et ita eo ipso quod una Divina Dignitas sit omnes, sequitur quod actus unus eorum sit actus omnium, quia non potest esse est. Cuiusmodi una Divina Dignitas sit omnes, quia aliter ipsa essent realiter plures et essent ad invicem sibi dantes et ab invicem recipientes, sicut accidit in Creaturis, et sequitur ex eis oppositio in Deo, quod non est possibile: *Ita est.*

9 Non potest esse actus unus Divina Dignitatis major actualiter, nisi sit major se ipso, eo ipso quod actus unus Divina Dignitatis sit actus alterius Divina Dignitatis, et manifestum est, cuiusmodi sit impossibile quod actus unus Divina Dignitatis sit major se ipso, quia majoritas necessario requirit pluralitatem et ad omni dualitatem cum sit essentia relativa quae pluralitatis vel dualitatis non est in uno actu, sequitur non esse possibile actus unus Divina Dignitatis esse maiorem actu alterius, necque recte inferimus dicendo: ergo actus unus est. *Ita est.*

De Divina Potestate.

1. Divina Potestas est per se ipsa bona.
2. Ipsa non est maior Divina Voluntate.
3. per ipsam potest Deus omne possibile.
4. non extendit ad aliquid Deo indveniens.
5. non est per eas possibilem mundum aeternum.
6. ~~superior est causa omnium~~ non esset, nihil esset possibile.
7. non est realiter absoluta a Divina Voluntate.
8. nec etiam a Divina Sapientia et Justitia.
9. ergo solus potest voluntarie sapienter et iuste.
10. si Divina Potestas non esset per se ipsa bona, ipsa esset bona per bonitatem dicitur a se ipsa, cum omne bonum sit bonum per bonitatem dicitur, et non dicitur a se ipso. *Et sic dicitur esse est.*

2. Si Dina Potestas esset major Dina Volunte, Dina Voluntas esset minor ipsa, ut p se pat, qd n potest Unud esse majus alio, quoniam aliud sit minus ipso, ut p se notid e, qd majus et minus relative se habent. Et, si sic esset, esset

3. Si per Dina Potestatem n posset Deus omne possibile, Dina Potestas n esset tanta qta e Dina Sapia p qd sit Deus omne scibile. Et ratio e qd n potest esse tanta Dina Potestas qta e Dina Sapia, nisi ipsa sit deo tanta ratio possendi qta e ipsi deo Dina Sapia ratio sciendi, sed Potestas sit ratio possendi, et Sapia ratio sciendi: nec potest Potestas esse deo tanta ratio possendi qta Sapia sciendi, nisi Deus p ipsam tantum possit qd p Sapia scit. Nec hoc esse potest, nisi Deus p suam Potestatem possit omne possibile, sicut p Sapia suam scit omne scibile. Cuius sit impossibile qd Dina Potestas n sit tanta qta e Dina Sapia, qd eo ipso qd n esset tanta esset minor ipsa, et eo ipso qd esset minor n esset infinita, cuius manifestum sit nullum minus esse infinitum: It. eoz.

4. Si Dina Potestas se extenderet ad aliquid deo indveniendum, deo posset facere qd e ei indveniendum. Et, si Deus hoc posset, vel deo hoc vellet, l n vellet. Et, si Deus vellet qd e ei indveniendum, ipse vellet qd n e volibile, cui nullum indveniendum deo sit ipse volibile, qd nisi sit ei volibile, esset ei Bonum et ei Dveniendum, cui solus Bonum et Dveniendum sit volibile. Et, si Deus vellet qd n e ei volibile, tunc n volibile esset volibile, qd e Radictio: Unde necessario seqt. qd Deus n velit qd e ei indveniendum. Et, si Deus n velit qd e ei indveniendum, n deo hoc potest, deo hnt potestatem faciendi ra sua voluntate, et si ita e, ipse potest sibi ipse esse Divus p suam Potestatem et Voluntatem, et sic n e in deo corda perfecta et gap indefectibilis, qd rationabiliter cogitari n potest. Unde necessario seqt. Deo n posse id qd e ei indveniendum. Et sic Dina Potestas n extendi ad aliquid deo indveniendum qd e nostra clo.

5. Si per Dina Potestatem esset possibile mundum eternum, esset p ead possibile mundum equali deo in duratione. Et, si ita esset, cuius p Dina Potestatem n sit possibile mundum equali deo in Bonitate, Dina Potestas esset in deo major quo ad eternitatem et minor quo ad Bonitatem. Et, si ita esset, cuius Dina Potestas et Dina Aternitas, qd ambo infinita,

20

Infinita, sint equalia, si essent equalia. potentes ponere in mundo
sua similitudine, quia Divina Aeternitas. posset ponere in mundo
Aeternitate, quae esset infinita duratio, et Divina Bonitas si pos-
set ponere in mundo Bonitate quae esset infinita Bonitas. Et
si ita esset, Divina Aeternitas esset magis potens quam Divina Bonitas,
et haec magis potens quam illa, et sic esset in Deo magis et magis quod
magis et magis si sint nec possunt esse in Deo, quia sicut in Infinito
et perfecta equalitate quae in Deo est necessaria et si sit in eo defectus
sequitur etc. It. etc.

6. Cum omnia sint a Deo tamquam a 1^a sua causa, sine qua nihil esset. sequitur
quod omnia Bonificabilia sint a Divina Bonitate tamquam a 1^a sua causa, sine
qua nihil esset Bonificabile, et omnia Magnificabilia etc. et omnia Verifica-
bilia etc. et ita similit. sequitur quod omnia possibilis sint a Divina Potestate
tamquam a sua 1^a causa, sine qua nihil esset possibile, quia, sicut sicut
Divina Bonitas per suam 1^{am} et universalem causalitatem ad omnia Bonifi-
cabilia, et Divina Magdo etc. et Divina Veritas etc. sic Divina Potestas etc.
Unde necessario sequitur quod, sicut si non esset Divina Bonitas nihil esset Bonificabile
propter defectum 1^{ae} et Universalis Causae omnium Bonificabilium, eodem modo
si non esset Divina Potestas etc. It. etc.

7. Cum realitas absoluta ab alio non sit nisi id quod est realitas diligata sive
dijuncta ab illo, sequitur quod realitas absoluta ab alio non sit id quod ab illo
non est realitas diligata sive dijuncta, sed est cum illo realitas ligata sive
ijuncta, et ita ut Divina Potestas esset realitas absoluta a Divina Volunte re-
quiret quod esset ab ea realitas diligata sive dijuncta, et non esset cum ea
realitas ligata sive ijuncta. Cuius Divina Potestas non sit a Divina Volun-
tate realitas diligata sive dijuncta, imo sit cum ea realitas ita ligata et
ijuncta, quod sit realitas ipsissima Divina Voluntas, sequitur quod Divina Potestas non sit
a Divina Volunte realitas absoluta. It. ipsa etc.

8. Omnino similit. dicat. ad 8^{am}.

9. Potestas sicut potest modo quo ipsa est, et hoc maxime verificat. de Divina
Potestate quae est omnino indijuncta a suo modo essendi et a suo modo possedi

Et inquit modus essendi e. omnino indistinctus a modo potendi, cum in deo
 realit. n. sint multi modi, sicut n. sunt in eo realit. multe essentia, nam
 sem. potest Potestas modo quo ipsa n. e., qd. tunc n. potest p. suum modum p.
 p. alienum, qd. e. manifeste falsum. Ut pat. in nostra voluntate qua n. vult p.
 modum suum, id p. suum, et in nostro Intellectu qui n. intelligit p. modum vo-
 luntatis, id p. suum, et in de similibus. Et ita divina Potestas sola potest
 p. suum modum quo ipsa h. et quo ipsa e., cuiusque modus divina Potestatis
 sit modus divina voluntatis, divina sapientia et divina iustitia, eo ipso qd.
 divina Potestas n. sit ab eis absoluta, sed sit cum eis ita ligata et iuncta
 qd. sit ipsa divina voluntas, sapientia, et iustitia, seqt. qd. divina Potestas sola
 potest p. per modum divina voluntatis sapientia et iustitia, et n. p. modum
 alienum ab eis. Cuiusque modus divina voluntatis sapientia, et iustitia
 sit voluntarie sapient. et iust. seqt. etc. It. etc.

58.
 De Divina Sapientia.

1. Divina sapientia e. in Deo Infinita.
 2. Non h. extra Deum obitu Infinitum.
 3. Ipsa e. Deo perfectio essentialis.
 4. sine ea Deus n. potest esse Deus.
 5. Per ea sit Deus omnia futura.
 6. Ipsa n. e. ullatenus fallibilis.
 7. Nec e. quo ad se ipsam variabilis.
 8. Est eterna in sciendo omnia qua. sunt.
 9. qd. n. transit de n. scire ad scire.
1. Si divina sapientia n. esset in Deo Infinita, cum in eo sit Infinita Boni-
 tas et Infinita Potestas, qd. alit. Deus n. esset infinite Bonus et infi-
 nite potens, esset in Deo sapientia minor quam Bonitas et Potestas, et hoc esset
 in Deo maiore quam sapientia, cum manifestum sit infinitum esse maiore quam
 finitum et finitum esse minus quam infinitum. Et, si ita esset etc.
2. Si divina sapientia h. extra Deum obitu Infinitum, cum ipsa h. Verum
 obitu, extra Deum esset aliquid infinitum. Et, si sic esset, cum quicquid e. extra Deum
 sit creatura, esset aliqua creatura infinita. Et si sic esset, cum omni

Creatura sit a Deo producta, Deus produxisset aliquam creaturam in-
 finita, et illi sibi aequalam in infinitate, cum ita sit quod una in-
 finita non sit nec possit esse neque intelligi major nec minor alia. Et, si deus
 produxisset aliquam creaturam sibi aequalam in infinitate, cum non produ-
 xerit aliquam sibi aequalam in bonitate, Infinitas esset deo major ratio
 producendi quam Bonitas, quia, Infinitas esset deo ratio producendi
 infinitate in creatura sibi aequali, et Bonitas non esset deo ratio
 producendi in creatura Bonitate sibi aequali, id minore. Et, si sit omni-
 vel infinitas in deo non esset Bonitas, vel infinitas esset in deo ratio
 major se ipsa. Et hoc utroque est impossibile, quod cuius impossibi-
 litatem demonstrat. quod sicut Bonitas Dei non habet extra Deum bonum sibi
 aequali id minus, sic Infinitas et omnis alia divina dignitas, siquidem
 extra Deum nullum est infinitum. Cumque hoc requiratur ut divina sapientia
 habeat extra Deum obiectum infinitum. It. etc.

3. Si divina sapientia non esset deus perfectio essentialis, cum deus sit sapiens
 per se, ipse non esset essentia. Sapiens id est sapiens extra essentiam, et
 sic divina sapientia non pertinet ad essentiam Dei, id est esset aliquid ei superveniens.
 Et, si ita esset, cum omne superveniens alicui esset non sit tamen intrin-
 secum illi esset sicut id quod est ei essentia et quod ad eam pertinet divina sa-
 pientia non esset tamen intrinseca esse Dei, sicut id quod pertinet ad ipsam et quod
 est ei essentia, id est esset minus intrinseca, et illud esset magis intrinsecum,
 et si iam esset in essentia Dei aliquid magis intrinsecum et aliquid minus in-
 trinsecum. Et, si ita esset, esset in deo magis et minus etc. It. etc.

4. Cum ad deum requiratur plenitudo potentiarum sine ullo defectu,
 manifestum est deum non posse esse deum sine hac plenitudine. Et ita,
 cum divina sapientia ad plenitudinem perfectionis pertineat, et sine ipsa es-
 set in deo defectus, ut manifestum est, sequitur quod sine sapientia deus non pos-
 set esse deus. It. etc.

5. Cum sapientia perfecta sit illa in qua nullus est defectus, et defectus sapientie
 sit ignorantia requirit illam sapientiam esse perfectam sine defectu in qua nulla est

ē ignorantia. Cūque necesse sit Divinā sapientiam esse perfectā sine defectu, quā aliter esset in Deo defectus, sequitur necesse esse in divina sapientia nullā esse ignorantiam. Cūque ignorā esset in ea, nisi Deus prout sciret omnia futura: &c. &c.

6. Quō minor et minus perfecta sapientia, eō magis fallibilis ē, et quō major et magis perfecta ē, eō minus fallibilis ē. Unde necessario sequitur quod illa sapientia quae ē maxima et maximē perfecta nō sit ullatenus fallibilis. Cūque divina sapientia sit maxima et maximē perfecta: &c. &c.

7. Ita ita arguo sic: Variatio obiecti alicuius cognitionis variabilitatis cognitio, dummodo ipsa sit vera, sed obiectum divinae cognitionis frequenter variat: quod etiam divina cognitio, sed nō variaret. nisi esset variabilis: quod ipsa ē variabilis, sed ipsa ē divina sapientia: &c. &c.

Dico quod dicitur obiectum quod ē causa cognitionis, et dicitur obiectum quod nō ē causa cognitionis, et per hoc dicitur cognitio causata ab obiecto et cognitio nō causata a tali obiecto. Licet verum sit quod variatio obiecti quod ē causa cognitionis variat. cognitio causata ab ipso, cū variata causa variat. effectus, nō tamen ē verum quod variatio obiecti quod nō ē causa cognitionis variat. ipsa cognitio nō causata ab ipso, cū nulla sit ratio, quare variatio ipso, ipsa variat. Cūque obiectum divinae cognitionis quae ē divina sapientia quod variat. nullatenus sit causa cognitionis, cū tale obiectum sint creaturae, et earum operationes, quae nullatenus causant divinā sapientiam, quae aliter ipsa dependeret ab eis et nō esset aeterna, cū nihil dependens a rebus temporalibus sit nec possit esse aeternum: ut licet tale obiectum variat, nō propterea divina sapientia variat, saltem quo ad se ipsam, sed semper remanet quo ad se ipsam invariabilis. &c. &c.

8. Si divina sapientia nō esset aeterna in sciendo omnia quae sunt, ipsa aliquid sciret quod nō sciret aeternum. quia, nisi aliquid sciat quod nō sciret aeternum, omnia quae sunt sciret aeternum. necesse ē aeterna in sciendo omnia quae sunt. Et, si divina sapientia aliquid sciret quod nō sciret aeternum, ipsa nunc sciret plus quā sciret aeternum, et sic esset ei supradedita scia quā nō habebat. Et, si ita esset, ipsa nunc esset major in sciendo, et tunc fuisset minor, Cūque nunc nō sit nec possit esse infinita, saltem in ista in quo ē nunc, sequitur ex hoc, quod divina sapientia

128

Divina sapientia aliquando si fuisset infinita, et quod ipsa transiret de ignorare ad scire, et si Deus fuisset mutata et multa alia sequerentur impossibilia, per quae manifeste demonstrat. Divina sapientia esse aeternam in sciendo omnia quae sunt. It. ipsa est.

Quod transit de non scire ad scire acquirit novum scire quod antea non habebat, ut manifestum est, et quo ad hoc scire ad quod transit ut non est aeternum, cum aeternum non sit id quod est novum et quod venit de non esse ad esse. Unde cum Divina sapientia sit aeterna, quia aliter deus non esset aeternus sapiens, sequitur quod Divina sapientia non transeat de non scire ad scire. It. est.

De Divina Voluntate.

1. Divina Voluntas est ipsa Divina essentia.
2. Unico actu vult omne quod est volibile.
3. Omnia quae vult, vult iuste et sapienter.
4. nihil potest velle quod sit in iustitia.
5. quod ipsa vult, venit esse in esse.
6. quod ipsa non vult, minime potest esse.
7. suum velle est actus infinitus et aeternus.
8. est invariabilis in volendo quod quid vult.
9. et non potest velle quod aliquando noluit.

Si Divina Voluntas non esset ipsa Divina essentia, cum amba sint in Deo, ipsa essent in Deo non unum sed duo rebus distincta, quia nisi per realem distinctionem unius ab alia non potest esse quod una non sit alia. Et, si Divina Voluntas et Divina essentia essent in Deo duo rebus distincta, cum aliunde utraque sit infinita et infinite bona magna est, ipsa essent infinite distincta, et si Deus non minus distincta ad invicem quam Pater, Filius et Spiritus Sanctus, cum manifestum sit quod illa quae sunt infinite distincta non sunt minus distincta quam aliud, et alia, sicut illa quae sunt infinite bona non sunt minus bona quam alia. Et, si Divina Voluntas et Divina essentia non essent minus distincta quam Divina Persona, in numero reali

quod est in Deo ratione realij distinctionis deberemus numerare realia
solura quod tres personas, et non bene numerarems dicendo unum
solum Deum et tres personas, cumque. hoc sunt manifeste falsa et
contra catholica fidei sequitur. esse etiam falsa illa ex quibus hoc
sequuntur. scilicet divina voluntate non esse ipsa divina essentia, et sic. etc.

2. Si divina voluntas non unico actu vellet omne quod est volubile, hoc esset quod
unicuique actus ipsius non esset sufficiens, et propterea requirerentur multi, nam
si unicuique esset sufficiens, frustra essent multi, iuxta illud philosophicum dic-
tum: frustra sunt plura quae fieri possunt per pauciora. Et si unicuique
actus divinae voluntatis non esset sufficiens ad volendum omne quod est volubile,
sequitur quod iste actus non esset infinitus, quia si esset infinitus esset sufficiens,
cum magis sufficiens sit unicuique actus infinitus, quam plures finiti, et ma-
nifestum est. Et si actus divinae voluntatis non esset infinitus, cum divina vo-
luntas sit infinita, divina voluntas non habet actum proportionatum, cum
manifestum sit actum finitum vel actum non infinitum non esse proportionatum
potestati infinitae. Cumque hoc non sit dicendum, sequitur actum divinae volun-
tatis cum hoc quod sit unicuique esse infinitum et sufficientem ad hoc et di-
vina voluntas per ipsum et cum ipso velit omne quod est volubile: sic. etc.

3. Iudicio divinae voluntatis est quod ipsa sit iusta et sapientis, quod
nisi talis esset non posset esse divina, nec posset esse in Deo, cum in
Deo non sit nisi quod est iustum et sapientis per iustitiam et sapientiam quae sunt
ipsae Deus, sicut in eo non est nisi quod est bonum et aeternum per bonitatem et ae-
ternitatem quae sunt ipsae Deus. Cumque divina voluntas non velit nisi
cum sua iudicio, sicut quaelibet alia voluntas non velit nisi cum
sua, sequitur quod ipsa non velit nisi iuste et sapienter, et sic divina volun-
tas omnia quae vult etc.

A. Si divina voluntas posset aliquid velle quod sit contra iustitiam, cum velle aliquid
contra iustitiam sit malum et vitiosum, et manifestum est ipsa posset habere suum
velle malum et vitiosum. Cumque divina voluntas non possit habere suum vel-
le malum et vitiosum propter multa inconvenientia et impossibilitates quae
inde sequuntur, sequitur quod divina voluntas non possit velle aliquid quod sit contra
iustitiam: sic. etc.

5. Venit quod divina voluntas sit totaliter satiata et plena quod aliter ipsa
non esset beata nec perfectae gloriae, et pro se notum est. Cumque non esset in esse

Id qd Dina Voluntas vult, ipse n̄ erit totalit̄. Satiata et steta, q̄ n̄ ē satiata et steta vlla voluntas nisi hat hoc qd vult, seq̄. qd dveniat esse in esse id qd Dina voluntas vult, et st̄. etc.

Si posset esse qd Dina Voluntas n̄ vult, posset esse aliqd n̄ volitū a Dina Volunte, sed qd ipsa n̄ vult n̄ sit volitū ab ipsa. Et si posset esse aliqd n̄ volitū a Dina Volunte, cū n̄ posset esse aliqd n̄ cognitū a Dino vultu, et manifeste pat̄, q̄ n̄ cognitū a Dino vultu esset ignoratū ab ipso, cū n̄ cognitū et ignoratū idē sint, et bene Dicus vultus hret ignorat̄, seq̄ret. qd Dina Voluntas esset minor quā Dicus vultus in intelligendo, et pat̄. Cūq̄s. Dina Voluntas in vultendo minime posset esse minor quā Dicus vultus intelligendo, q̄ eo ipso qd esset minor iā n̄ esset infinita, cū nullū est, seq̄ret. minime posse esse qd Dina Voluntas n̄ vult. It̄. etc.

6.

Cū velle sit actus Voluntatis et actus quī n̄e infinitus et eternus sit finitus et novus, et manifeste ē, seq̄. qd, si Dina velle n̄ esset actus Dina Voluntatis Infinitus et eternus, esset actus ip̄s̄ finitus et novus. Et, si ita esset cū actus Dina Voluntatis sit in Deo, sicut ipsa Dina Voluntas ē in eo, esset in Deo aliqd finitū et novū. Et, si ita esset, Deus n̄ esset pure et simpliciter infinitus et eternus, sed mixtum et oppositū infinitus et finitus, eternus et novus, sicut q̄ ad aliqd infinitus et quo ad aliqd finitus, quo ad aliqd eternus, et quo ad aliqd novus, sicut n̄ eternus. Cūq̄s. hoc sit manifeste impossibile, seq̄. nihil esse in Deo qd n̄ sit infinitus et eternus, et n̄ actus Dina Voluntatis, sicut Dina velle, esse actus infinitus et eternus, q̄e nostra etc.

7.

Si Dina Voluntas n̄ esset invariabilis in vultendo qd quid vult, ipsa posset variari in vultendo nunc unū et postea aliud, et in vultendo nunc unū et postea vultendo ip̄s̄ unū, cū hoc possint facere et defacto hoc faciāt Voluntates Variabiles, et experientia quotidie docet. Et, si Dina Voluntas posset sic variari, ipsa posset mutari de velle ad n̄ velle et ē verro, et sic posset n̄ semper permanere in uno et eodem statu. Cūq̄s. hae mutabilitas et n̄ permanentia repugnet Dina Voluntati et eternitati ipsius, et etiā Dinae p̄fectioni propt̄ plures defectus quos involvit, seq̄ret. Dina Volunte n̄ esse sic variabile, sed esse ipsa, firma, et p̄manens semper in uno et eodem statu vultendi quidq̄ vult. It̄. etc.

8.

Et si dicat. ipsa Variari in vultendo qd vult bene iustū ad gloriam,

Et ipsud factu injustu ad pond: Dico hoc n' esse divina voluntate variari.
Id solud esse obid sua voluntati variari, et transire de una volubili-
tate ad alia, hoc e de volubilitate ad gloria, ad volubilitate ad pond, et
hoc absque ulla variatione divina voluntati, qua, sicut hunc iustu vult
ad gloria, quia ipse ad gloria volubili, si ipse fiat iustu, n' vult ipse ad
gloria, quia ipse ad ead volubili n' e, ita ipse hunc iustu, si fiat iustu,
vult iteru ad gloria sicut antea. Et, si hoc fieret ratione variabilitati, quia
hret divina voluntati in vltendo, fieret etia, l' saltu fieri posset, pmanere
hunc iustu in sua iustia, qd e impossibile, qa tunc divina voluntati eret in-
iusto et crudeli: It' semper eludendu e qd divina voluntati est.

9. Si divina voluntati posset velle qd aliqdo noluit, ipsa eret variabilis
in vltendo, et posset variari ety. ut scyora.

S 10.

De Divina Providentia.

1. Divina Providentia e' Generalissima
2. dat omnibus media proportionata ad eoru fine.
3. e' cu' pfecta sapia et pfecta iustia.
4. Haec Providentia e' totalis. eterna.
5. e' ordinatio qlo ad te omnino infallibilis.
6. e' et fuit semper omnino invariabilis.
7. n' e' aliq' deductu de n' esse ad esse.
8. nec e' aliq' a Deo realit' distinctum.
9. qd alia Providentia, si eret, eret alius deus.

1. Si divina Provida n' eret generalissima, deus n' hret provida sibi necessaria ad
bene regendu et gubernadu totu mundu et universa genera, speciei et indi-
vidua creaturaru spiritualiu Corporaliu et aliud, ut pat, qd ad totu hoc n' suf-
ficeret provida specialis nec generalis, de modo n' se extenderet ad omnia, et n' eret
generalissima. Cudq' n' sit dicendu qd deus n' hat provida sibi necessaria
ety. qd alit' deus si bene dominaret' omnia, hoc e' n' bene exerceat' domini-
um universe et generalissimu qd h' super omny creaturas: It' dicendu e'
qd deus hat universalissimu provida, et qd dno qd divina provida ut generalissima.

2. Si divina provida n' daret omnibus media proportionata ad eoru fine,

130
erit defectuosa, et n̄ erit perfecta provida; ut pat, q̄a ipsa ē quae ordi-
navit omnia ad eundem finem sive ad finem ad quem singula sunt ordina-
ta, et ipsa sicut n̄ esse possibile q̄d suū finem derelinquat. Deficientib; ei; me-
dijs proportionatib; et etiā sicut n̄ esse possibile q̄d talia media hant nisi
ab ipsa, hoc ē nisi ipsa talia media ei; det. Cūq; n̄ sit dicendū Dīnā
providā esse defectuosā et n̄ esse perfectā providā, imo dicendū sit
ipsā esse perfectā sine ullo defectu. Itē dicendū ē etiā

3.
si n̄ erit cū perfecta sapia et iustia, n̄ erit in Deo, in quo ē
perfecta sapia et iustia, et in quo nihil ē nec esse potest sine ei;
nec perfecte sciret omnia regere et gubernare, q̄a ad hoc requirit
perfecta sapia, nec perfecte vultu exoneret suū dominū q̄a ad hoc re-
quirit perfectā iustia ut p̄ se manifestū ē; cūq; n̄ sit dicendū etiā:
Itē dicendū ē etiā.

4
si n̄ erit totalit. aeterna, erit aliquot. temporalis et nova, q̄a
nisi sit sic, ē totalit. aeterna, et, si erit aliquot. temporalis et nova,
cū ipsa sit in Deo, erit in Deo aliq̄d temporale et novū. Et, si ita
erit, cū temporale et novū n̄ sit illa bonū sive tād bonū, sicut aeternū,
Idē min; erit in Deo aliq̄d magis et aliq̄d min; bonū eternū.

5
si n̄ erit quo ad se omnino infallibilis, erit quo ad se aliquot. falli-
bilis, q̄a nisi talis sit erit semper quo ad se omnino infallibilis. Et, si
erit quo ad se aliquot. fallibilis, cū fallibilitas sit defectus, l. multo proce-
dit ex defectu, et maxime ex ignora quae ē defectus scie, sequet. q̄d in Deo
erit aliquis defectus, et sit Deū erit defectuosus. Cūq; n̄ sit dicendū Deū
esse defectuosū, imo sit dicendū ipsū esse perfectissimū sine ullo defectu,
sequit. n̄ esse dicendū etiā. Itē etiā.

6
Variabilitas vel provenit ex ignora, q̄a scilicet Agens potest videre vel
scire aliq̄d q̄d antea n̄ credebat, vel, provenit ex instantia et instabili-
tate, q̄a scilicet Agens ē instans et instabile in eodem proposito; et hoc pat
q̄a omnis variatio in Agente rationali provenit semper ex uno l. altero isto-
rū l. ex omnib; simul. Cūq; in Dīnā providā n̄ sit nec unquam fuerit igno-
rancia

nec instanciam, libertabilitatem, quia istae sunt defectus et imperfectiones
ut patet, sequitur quod in divina provida non sit nec unquam fuerit va-
riabilitas. R. etc.

7. Cum omne deductio de non esse ad esse sit creatura ut ma-
nifestum et indubitabile est, si divina provida esset aliquid deductio de non esse
ad esse, ipsa sine dubio esset creatura. Et, si sic esset, vel ipsa non esset aeterna, et
aliqua creatura esset aeterna. et utriusque est impossibile. Et etiam cum divina pro-
vida sit perfectio dei sine qua deus non esset perfectus dominus et gubernator. Deus ad
essendum perfectus indiget creatura, nisi se ipsum id est creaturam esset per-
fectus et remansit ab omni defectu. Cuiusmodi non potest nec dicitur nec credi pos-
sit de deo, dicendum et credendum est divina provida non esse aliquid deductio de non
esse. R. etc.

8. Si divina provida esset aliquid a deo realiter distinctum deus esset prior per aliquid
a se realiter distinctum et non per se ipsum, cum manifestum sit deum esse prior per sua
provida quae est divina provida. Et, si deus esset prior per aliquid a se realiter
distinctum et illud esset aeternum, deus non esset aeternus prior et hoc utriusque
est impossibile ut patet, nam in 1° est impossibile aliquid realiter distinctum a deo esse
aeternum, quia tunc deus per suam aeternitatem non precederet omnia quae non sunt
deus, cum unum aeternum non precedat aliud, quia aliter istud iam non esset aeternum.
Deinde est impossibile quod deus non sit aeternus prior, cum impossibile deo de
novo aliquid venire, et deum mutari de non esse priorum ad esse priorum:
unde necessario sequitur esse impossibile divina provida esse aliquid a deo realiter
distinctum. R. etc.

9. Cum quicquid est aeternum sit deus, quia solus deus est aeternus, et quicquid non est distinctum a
deo, sit etiam deus, quia nisi esset deus esset distinctum a deo, et ex antibus etiam
dicitur divina provida esse aeterna et non esse aliquid distinctum a deo bene inferitur
divina provida esse deum, sicut infinitum et aeternum bonum est deus. Unde si-
cut, quia infinitum et aeternum bonum est deus, si esset aliquid infinitum et aeternum
bonum praeter istud quod defacto est, legitime deducetur esse aliud deum,
ita quia divina provida est deus, si esset alia divina provida legitime dedu-
ceretur esse aliud deum. R. bene inferimus dicendo. Q. etc.

S. II.

De Praedestinatione et Reprobatione.

Praedestinatio est voluntaria dei electio.

Et similiter hanc rationabilit. eligentem. Adipi dato et n. d. d. q. falsum est
Deum eligere proportionate ad gradum meritorum, quia quod Deus eli-
git, nulla sunt merita ex parte electorum cum electio Dei sit eter-
na, et merita electorum non sunt nisi temporalia, et manifestum est eter-
num praecedere, sive antecedere temporale. Verum in eo quod Deus in sua
electione attendat ad sua iustitia, Bonitatem, et ceteras suas omnes, et quia
omnes istae sunt ipsa Divina Voluntas, et non aliquid ab ea distinctum, bene potest
dici quod ipse attendat ad sola sua Voluntatem id non quatenus Voluntas
est praesens, quia ipse non praesens, sed quatenus bona et Bonitas est, iusta et iustitia,
perfecta et omnium perfectio. Unde si ad ultimum semper relucendum est Deum
Voluntarie eligere hanc ad gloriam, et d. quod praedestinatio est.

2. Si Divina electio sive praedestinatio esset dependens ab aliquibus
huiusmodi meritis nostris, cum ipsa sit aeterna, et omnia merita nostra sint
temporalia, aliquid aeternum esset dependens ab aliquo temporali; et
cum aeternum sit prius et temporale posterius, prius esset dependens a pos-
teriori da ordine naturalis rationis, qui est quod posterius dependeat a priori,
Id non est Inverso. Cuiusmodi sit impossibile quod aeternum sit dependens a tempo-
rali et prius a posteriori, sequitur etiam esse impossibile quod Divina elec-
tio sit dependens ab aliquibus meritis nostris: d. ipsa est. Et, si dicatur quod
nostra merita sint aeternaliter cognita a Deo, et sic sint aeterna quo
ad cognoscendum, et per hoc quod ab ipsis cognitis possit esse dependens Divina
electio quin sequantur inconvenientia supra dicta: Dicimus non esse ve-
rum, quia cum nostra merita nihil sint aeternaliter, non possunt esse aeterni-
tate cognita, quia aliter cognosci fundaretur supra nihil, et saltem supra
nihil appellaretur, quod est impossibile. Verum in Deo aeternaliter cognoscere
nostra merita, quia ipse cognoscit quod sua iudicia, scilicet bene, infinite,
et aeternaliter. Id non est Verum ipsa esse aeternaliter cognita quia ipsa sunt cog-
nita quod iudicia sui ipsorum cognitorum, et non quod iudicia Dei cogni-
torem.

3. Si Divina electio esset sine Visione nostrorum meritorum, Deus eligeret
nos cum ignorantia et nesciendo quid facturi es in electis, et sic Deus horum
ignorantia et nescientia in sua electione.

4. Si Deus in sua electione attenderet ad aliud quam ad se ipsum, vel ipse in
ipso non esset sufficienter ratione ad eligendum, et ipse habendo in se sufficientem rationem

n' vellet ad ea sufficient. attendere. 1us n' e' dicendum, qd' cu' q'libet ratio que sit in Deo sit infinita, q'libet e' sufficiens et sufficientissima, et nisi talis esset n' esset infinita ut pat. 2us etiam n' e' dicendum, qd' si Deus habendo in se sufficientem rationem n' vellet ad ea sufficient. attendere, sua voluntas n' esset iusta, cu' n' sit iuxta illa voluntas que n' vult dare unicuique, qd' ad ipsum pertinet et qd' ipsi debet, ut pat. Et sic ut divina voluntas sit iuxta requirit, qd' sufficienti rationi cui debet. sufficiens attendentia, velit dare. Sufficiens attendentia. Et ita dicendum e' qd' deus in sua electione n' attendat ad aliud quod ad se ipsum: H. etc.

Si Deus propter nos et n' propter se predestinaret, cu' nos respectu ipsius sumus nihil, et ipse n' solum respectu nostri, id etiam absolute et simpliciter. ut aliqd' valde Magnu' et maximu', ipse posendo predestinare propter magnu' et maximu' finem, predestinaret propter. Finem ita parvu', qd' respectu illius e' nihil. Et, si ita esset, cu' relinquere magnu' finem et eligere parvu', hoc e' nolle operari propter magnu' finem, et velle operari propter parvu' ut manifesta impudicia et irreverentia. Facta Magni finis, sequeret. qd' deus hret magna' impudicia' et faueret sibi magna' irreverentia'. Cu'q' neutru' sit dicendu', qd' Utrudque e' indecens Deo, et p' ipso impossibile: H. etc.

Si Reprobis n' excluderet. ab electione ad gloria', reprobos maneret electus ad gloria', ut pat. Cu'q' hoc sit manifeste falsu', qd' alit' n' esset dista' int' predestinatos et reprobos: H. etc.

Si Reprobos independent. a' suis demeritis excluderet. ab electione ad gloria', hoc fieret sine ratione, ut pat, na' cu' talis exclusio sit mala et peccata reprobo, et deus n' hat in se rationem faciendi malu' et dandi pena', nec parte ipsius reprobi ipsa n' hret, excluderet reprobos a' gloria' sine ratione. Cu'q'que injuriosu' esset dicere, de Deo qd' sine ratione excluderet reprobos a' gloria', qd' tunc talis exclusio esset irrationalis et injuriosa; et aliunde ratio ex parte reprobi n' potuit esse nisi sua demerita, dicendu' e' deus excludere reprobos a' gloria' propter. sua demerita, et H. etc.

Si Reprobis durante tota sua vita n' posset salvari, ipse n' hret peccata 8.

reconsiliandi se cum deo nec participandi fructu meritorum de ipsi per me-
 diu sacramentorum ecclesie, ut patet, quia, si hanc possibilitatem hret potest
 salvari, et hanc possibilitatem si hret quia deus eam non dedit ei. Et, si in
 misericordia dei esset parum pia in ordine ad peccatores, et in iustitia ipsius
 esset nimis rigida in ordine ad ipsos, ut patet, quia faciundo peccatores quod
 possent in debetando peccata. et in implorando divinam misericordiam, hanc
 non flecteret ad veniam, et iustitia pro solo uno peccato da eam dimittit, id
 esset inextinguibile. Cuiusmodi non sit attendendum est, et dicendum est.

9. Qui dampnati. habendo in sua potestate non damnari, et sua vo-
 luntaria culpa damnat. ut se manifestat, cuiusmodi voluntaria culpa
 sit imputabilis ei qui eam dimittit, sequitur, quod talis dampnatio sit illi im-
 putabilis. Cuiusmodi etiam ex antecedentibus clonibus, et precipue ex 8a. dicit
 de peccatis durante sua vita posse salvari, et per deum non damnari, sequitur.

§ 12 De Divina Trinitate.

1. Que Divina Trinitatem voluit ratio.
 2. Et ipsa est perfectissima Dei Unitatem.
 3. Ipsa est Trinitas Divinorum suppositorum.
 4. Ita supposita sunt Unus et Trinus Deus.
 5. sine hac Trinitate Deus esse non potest.
 6. Trinitas in Deo non est aliter quam Unitas.
 7. nec est minus quam ipsa intelligibilis.
 8. nec est minus quam ipsa demonstrabilis.
 9. Quod ambo sunt equaliter quidque sunt.
- Ratio voluit in Deo esse omnem perfectum sine ulla defectu, et etiam nihil
 est nisi hoc actus operandi solet agere, ad quod indispensabiliter requiritur. Agens et
 actus, sine quibus nec potest esse nec intelligi ipsum agere, in quibus dicitur trinitas
 decretorum talis esse. Exemplum habemus in Bonitate quia non potest esse neque in-
 telligi sine defectu nisi habeat bonificare ad quod indispensabiliter requiritur. Bonifi-
 cans et Bonificatio sine quibus nec potest esse nec intelligi bonificare, in quibus boni-
 ficante, bonificatio et bonificare dicitur Trinitas decretorum esse Bonitatis et melius lo-
 quendo esse quia est Bonitas, simile exemplum dari potest in quacumque alia esse.

Unde cum hoccludat ratio esse in omni cosa perfecta sine defectu, et aliunde etiamcludat omnem perfectem que e in deo esse perfectam sine defectu: It. etc.

Ratiocludit divinam Trinitatem, cum sit una, et omne unum sit unum per unitatem, sicut omne bonum e bonum per bonitatem, esse unum per unitatem. Et aliunde, cum hoc unitas per quam divina Trinitas e una, non possit non esse vel dista ab ipsa Trinitate vel non dista ab ea sed dicit ratio ipsa Trinitate esse unam per unitatem, et dista, et non dista ab ea. et aliunde, cum hoc Trinitas non possit esse una per unitatem a se dista, quia tunc esset una per participationem unitatis, et sic esset una, sicut non potest esse bona per participationem bonitatis, quia si esset una bona, cum omne unum repugnet infinito,cludit ratio divina Trinitate esse unam per unitatem a se non dista. Cumque unitas non dista a divina Trinitate sit ipsa Trinitas, et divina Trinitas non dista ab unitate sit ipsa unitas dei, et aliunde hoc unitas non possit non esse perfectissima,cludit ratio divina Trinitate esse etc.

Cum divina Trinitas sit Trinitas Secretorum divina esse et divina bonitatis, Immensitatis, eternitatis, et ceterarum divinarum perfectum essentialium, ut manifestum e, et aliunde ista secreta non possunt non esse per se existentia et agentia, quia aliter non essent perfecta, sequitur de necessitate ipsa esse per se existentia et agentia quolibet in sua linea sive proprietate. Et aliunde, cum per se suppositum nihil aliud intelligat, nisi secretum per se existens et agens, ut manifestum e, sequitur ipsa esse supposita: It. divina Trinitas etc.

Cum ista tria supposita sint in deo, quia aliter non essent divina, nec esset secreta divina esse, ut manifestum e, et aliunde quod e in deo sit deus, ut in deo non sit magis et minus, totum et pars, et plura alia invenia sequitur ista tria supposita esse deum. Et, cum aliunde deus sit unus et trinus, et ipse deus qui unus e sit trinus, et ipse qui trinus e sit unus, sine ulla dista sequitur ista tria supposita esse deum unum et trinum: It. etc.

Cum deus esse non possit cum defectu ex parte sua esse et omnium suarum dignitatum, et sine Trinitate suppositorum esset in deo defectus ex parte sua esse

Et manū dignitatis, quia sine ea nec Divina esset nec Divina Dignitates
quae sunt ipsa essent actus agendi, cui ad hunc referat Trinitas
Terni, quae si sint perfecta sunt supposita, sequitur. Deum non posse esse sine
Trinitate suppositorum. It. sine hac Trinitate etc.

6. Ut in Deo Trinitas esset altior quam Unitas cui Unitas ut infini-
te alta, quia aliter non esset in Deo, requireret. quod in Deo Trinitas esset plus
quam infinite alta. Requiret. quod in Deo Trinitas non esset Unitas, cui
sit simpliciter unum esse alium se. Et requiret. quod in Deo Unitas esset
minus alta, et It. finite alta, quia minus secundum affectum finitatem in-
dispensabiliter. Et multa alia requirerent. quae manifeste sunt invec-
nia in Deo in quo quodlibet inconveniens est impossibile, et docent multi
S. P. et signant. S. Amzeling
post S. Dionisium Areopagita. It. dicendum est.

7. Ut in Deo Trinitas sit minus quam Unitas intelligibilis, cui Unitas
sit infinite intelligibilis quia aliter non esset in Deo, requireret. quod in Deo
Trinitas non esset infinite intelligibilis. Requireret. etiam et supra.

8. Ut sit minus quam Unitas demonstrabilis, requireret. quod esset
minus quam ipsa cogibilis, quod minus quam ipsa daret significationem de se
quod non posset esse nisi producendo minus quam ipsa sua similitudi-
nem in creaturis, vel quod minus posset creatura recipere signifi-
cationem de ipsa quam de Unitate, et hoc non posset esse nisi Deus hoc vellet,
nec Deus hoc vellet nisi melius esset hoc quam illud, nec melius esse
potest nisi sit aliqua majoritas, dignitas, cognoscibilitas, amabi-
litas inter eas. Cuius nihil horum sit nec esse potest propter multa invec-
nia quae inde sequuntur. It. nec est nec esse potest etc.

9. Sicut ex hoc quod Divina Trinitas non sit altior quam Unitas, cui ipsa non
possit esse minus alta, sequitur. quod ambae sint aequae altae, ut patet manifeste
est similitudo. ex hoc quod non sit minus quam ipsa intelligibilis, cui non possit esse
magis intelligibilis, sequitur. quod ambae sint aequae intelligibiles. Et ex hoc
quod non sit minus quam ipsa demonstrabilis, cui non possit esse magis demonstra-
bilis, sequitur. quod ambae sint aequae demonstrabiles. Et ita ex hoc quod neutra ea

vid

134

ut magis ^{nec} minus intelligibilij nec demonstrabilij, sequitur. qd am-
be sint stramque. Cūq; ita sit, ut patet ex 7^a et 8^a concl^usi^oib; H. ety.

De Deo Patre

1. De Deo vix possumus aliquid dicere stricte loquendo.
2. si stricte loqueremur n̄ diceremus in eo tres Personas.
3. tamen in vero sensu et catholice dicimus esse tres.
4. Una earū ē Deus Pater de se gignens Deū Filium.
5. et ipse ē verus Pater quam alius Pater.
6. sed nullatenus ē ipse Pater prior suo Filio.
7. Pater de se toto vere gignit totū Filium.
8. in Patre quod et quo nullatenus distinguunt.
9. qd quo n̄ ē aliqua sed omnis Divina Perfectio.

Cū Verba quibus loquimur de Deo sint ipsa quibus utimur
ad loquendum de creaturis et ipsa sint communia fidelibus et infide-
libus, et in sensu ordinario semper accipiunt. qd enim significant Creaturas
et earū Perfectiones, vel etiam actus seu operationes creaturaru et earū
perfectiōnū; et aliunde Deū cū omnib; qd ad eū p̄tinent multū
transcendat super ipsas propt̄. suā insparabilem altitudinē, sequit̄. qd
eisdem verbis et in proprio sensu quo loquimur de Creaturis et earū
perfectiōnib; et actib; n̄ possumus loqui de Deo, et ita, ut de Deo be-
ne loquamur, debemus semper verba in altiori sensu accipere, et n̄
in stricto et rigoroso sensu in quo accipiunt. loq̄do de Creaturis. Cūq;
hoc suffiat, ut dicat̄. qd de Deo vix possumus. H. ety.

Stricte loquendo n̄ dicimus in Deo tres Omnipotentes nec tres 2.
Deos, nec tres bonos ety. et hoc ideo ē qd nomen Omnipotens
nomen Deū, bonū ety. sunt nomina communia Divergentia Patri, Fi-
lio et Spiritui S^co, et licet isti sint tres distincti in proprietate habēte
q̄libet proprietate dista ab alio, & melig dicendo a proprietate alteri,
n̄ tñ sunt distincti in communitate, habente quolibet communitate dij-
ta ab alio. Cūq; ita sit qd nomen persona sit similis. nomen comune

Inveniuntur Patri Filio et Spiritui s^{co} n^o minus ~~inveniuntur~~ quod alia
nomina, et quod isti tres sunt divini n^o in esse persona, sed in esse talis
persona, ut bene advertit S^{us} August. lib. 7. de Trinit. Cap. 4. littera B.
dicens: loquendo de Patre Filio et Spiritu s^{co}. Persona generale nomen
e. Et ibidem lit. E: quod enim e illis commune nomen esse, ita
ut singulis quisq. dicat. Ego, tam illis commune e vel substantia vel per-
sona vocabulum. Et etc.

3. Verè Pater, Filius et Spiritus S^{us} sunt tres, cum ita sit quod Pater n^o sit Filius
nec Spiritus S^{us}, et Filius n^o sit Pater nec Spiritus S^{us}, n^o sit Pater nec Filius, et
sunt tres suis proprietatibus distinctis, cum hoc quod sint unus Deus, unus
Omnipotens unus Aeternus etc. Cuius Catholica Ecclesia dicens ipsos esse
tres personas hoc intelligat et n^o aliud, sequit. quod in isto sensu, qui verus e et ca-
tholicus dicere possumus ipsos esse in Deo tres personas. Et etc.

A. Persona Divina sunt illa Verba, sive correlativa, quae naturaliter requirunt
et in plenitudo potentiae quo ad omnes et singulas Divinas Dignitates, et quae
quae sunt per se hoc quod sunt, sunt supposita, et quae quae sunt intellectualis
sive rationalis naturae sunt persona, cum per personam nihil aliud intelligat. nisi sup-
positum intellectualis naturae. Unde, cum existit personae, una sit activa quae ad
omnes et singulas Divinas Dignitates, scilicet Bonificativa quo ad Divinam Bo-
nitatem, Magnificativa quo ad Divinam Magnitudinem et videlicet Patens. Et ista,
quae activa e, sit de se agens, sive bonificans, magnificans etc., et tale agere
sive, quae de se et n^o de alio, sit generare, ut patet ex definitione generationis,
sequit. quod ista persona e generans sive Pater de se generans, cuius aliunde om-
ni generanti correspondet genitum quod e Filius, ut etiam manifestum e, quae
generans et genitum, Pater et Filius correlativè se habent sequit. manifestum
quod illa Persona quae e Deus Pater sit de se generans Deum Filium. Et etc.

g. Cum verè Pater sit ille, qui de se verè generat Filium, ut patet, verè Pater
erit ille qui de se verè generat Filium, et in hoc n^o potest esse illud quod dicitur
totum ex ipsis tribus manifestum e. Nunc n^o: Deus Pater de se generat Deum Filium
talis, quod n^o generat eum de aliqua re quae n^o sit totalitè ipse Pater, hoc e n^o generat
eum de aliqua re quae aliunde accepit, et quod fecerit sua, cum hoc quod n^o
totalitè ipse, alij vero Patres licet de se generat suos Filios, in virtute de se, cum
generat eos de substantia quae n^o e totalitè ipsi Patres, quae generat eos de substantia quae

quod aliunde acceperit et quod fecerit sua, sicut de substantia generali de qua ipsi Patres nutriunt, et quae eis est humiditas nutritiva, quod non est ita sicut humiditas radiale. Ceterum hoc manifeste indicat Deus Pater verum de se generare. Deus Filius quod Alii Patres nos Filios, manifeste sequitur. Deus Patrem esse verum Patrem quod alii Patres: N. etc.

Si Deus Pater aliquatenus esset prior suo Filio, cum illud quo aliquid est prius non sit aeternum, quia aeternum non habet prius, et manifeste Filius Dei Patris aliquatenus non esset aeternus, et sic non esset totaliter. Id tantum aliquatenus aeternus. Et si ita esset, cum Deus Pater sit totaliter aeternus et non aliquatenus, non aeternus Filius eius esset minus aeternus. Ceterum non sit dicibile Deus Filius esse minus aeternus, quia aliter in Divina Trinitate esset aliquid minus Patrietate ad illud quod dicitur in simbolo fidei: nihil majus aut minus. N. etc.

Cum Deus Pater vere generat Deum Filium, quia aliter non esset vere Pater ipsius, et aliunde non possit ipsum generare de aliqua parte sui, quia ipse non habet partes nec essentielles nec integrantes, et manifeste aliter enim esset spiritus ex ipso, sequitur quod generat ipsum de se toto. Et aliunde cum Deus Pater de se toto generet Filium non possit generare aliquam partem ipsius propter eandem indivisibilitatem, sequitur quod generat eum totum: N. etc.

Si in Patre quod et quo aliquatenus differunt, in eo quod non esset quo modo quo differunt, cum ita sit quod illa quo differunt modo quo differunt. Unum non sit aliud. Et ita cum Pater sit quo generat Filium, et sua Bonitas sit quo generat ipsum Bonum, et sua Magnitudo quo generat ipsum Magnam, et sic de ceteris dignitatibus et perfectionibus Patris, quae omnes sit quo Pater generat Filium omnino dignificatum et perfectum, Pater non esset sua Bonitas nec sua magnitudo, nec aliae suae dignitates et perfectiones. Et si ita esset, Deus esset sicut creatura, et perfectus in Deo non esset Deus, id tantum esset aliquid Dei. Ceterum hoc sit de ratione, et de S. P. et signat. De Hier. sitatibus a S. Bonaventura in libro sapientiae Cap. 13. pag. 385 dicens: quidquid in Deo est Deus est. sequitur. etc.

9. Cui Deus Pater non sit aliqua id omnia divina perfectio, et in eo quod sit ipse Pater, qui toto seipso genuit Deum Filium, et ex antiquis Clouds satis constat bene inferri quod in Deo Patre quod non sit aliqua id omnia divina perfectio etc. etc.

De Deo Filio.

1. Deus Filius non est alius Deus a Deo Patre.
2. est solus in proprietate a Patre distinctus.
3. est vere genitus de substantia ipsius Patris.
4. ipse nullatenus est inferior Deo Patre.
5. non potest esse in Deo nisi unus Filius.
6. habet Filius a Patre quicquid ipse est.
7. Deus Filius est finis seu quies Dei Patris.
8. est de et per omnes perfectiones Dei Patris.
9. quod non procedit per actionem solius intellectus.

1. Si Deus Filius esset alius Deus a Deo Patre, ipse et Pater essent duo Dei, ut patet quia eo ipso quod ipse sit alia persona a Deo Patre, ipse et Deus Pater sunt dua persone. Cuiusmodi Deus Filius et Deus Pater non sunt duo Dei sed unus solus Deus, et tenet catholica fides et probat ratio: etc. etc.

2. Cuius distinctio ponat unum non esse aliud in linea in qua est distinctio, et manifeste patet in Deo Patre et Deo Filio, in quibus distinctio quod sunt in proprietate, ponit quod proprietate unius non sit proprietate alterius, cuius ponit quod paternitas quae est proprietate Patris non sit filiatio quae est proprietate Filii, nec e converso, sequitur quod si Deus Filius esset distinctus a Deo Patre in aliquo alio alia proprietate in illo alio ipse essent duo et non unum et idem et sic ipsi essent duo Dei vel duo boni vel immensi etc. vel aliquid simile. Cuiusmodi hoc non sit dicendum quia in symbolis fidei, et etiam in illis quod dicitur Christus in Evangelio. Ego et Pater unum sumus etc. dicendum est.

3. Si Deus Filius non esset vere genitus de substantia Dei Patris, non esset vere Filius Dei Patris, ut patet quia non est vere Filius Patris qui non est genitus de substantia eius; et ita cuius Deus Filius sit vere Filius Dei Patris, imo et verum quod alij filij sunt filij secundum Patrem, et dicimus in articulo 2. n. 9. dicendum quod Deus Pater est verus Pater quod alius Pater, quod esse non potest nisi Deus Filius esset verus Filius, sequitur. Deum Filium esse vere genitum de substantia Dei Patris. Cuiusmodi substantia Dei Patris sit distincta ipsius Patris, et manifeste: etc. etc.

si deus filius esset aliquatenus inferior deo patri, cum inferioritas in linea in qua est secundum 4.
 afferat minoritatem excellentie et nobilitatis, et manifestum est, sequitur, quod deus fili-
 us esset minus excellens et minus nobilis quam deus pater. Et sic ita esset, cum id quod est
 minus excellens et minus nobile, non possit esse deus, sequitur, quod deus filius non esset deus.
 Cuiusmodi non sit dicendum, nec credendum, quod deus filius non sit deus: H. etc.

Sicut si essent duo dii unus eorum esset superfluum, quia unus sufficit ad 5.
 omnia, et sicut si essent in deo duo bonitates, vel plures essent superflue, quia
 una earum esset sufficiens ad omnia, ita si essent in deo plures quam unus fili-
 us, essent superflui, quia unus eo ipso quod sit infinitus est sufficiens ad omnia.
 Cumque in deo non sit, nec possit esse aliquid superfluum: H. etc.

Si quid quid est filius non haberet a patre, ipse haberet aliquid 6.
 a patre, et aliquid aliunde non a patre. Et si ita esset, hoc quod
 est filius, et non habet a patre, ei advenisset postquam est
 genitus a patre, et si ita esset, pater non genuisset ipsum totum
 nec totaliter perfectum, sed aliunde perfectiendum: cuiusmodi hoc
 non sit dicendum, quia indecet patri et etiam filio: neque enim ha-
 bet filius a patre quidquid ipse est.

Cum deus pater sit generationis et hinc sua natura totaliter activa, sive hinc appetitio et in- 7.
 clinatione ad agendum, et per omnia ipse in filio habeat suam appetitio impletio generatio ipsius
 de toto se ipso generativo, et aliunde omne activo sit activo ut agit, et habeat inclinatione ad
 agendum tanquam ad finem quod est activo, et per omnia in suo agere habeat suum finem impletio
 et suam inclinatione quietate, maxime si agit de toto se ipso et in actu est activo se-
 quitur, quod deus pater, cum totum hoc habeat in filio, habeat suum finem sive suam quiete in ipso
 filio: H. etc.

Cum deus filius sit de toto patre et per totum patrem genitus, et non de et per aliquod 8.
 dei patris tantum, quia aliter in deo patre disqueret. totum et pars quod est dea rationem infi-
 nitatis, et hoc non possit esse nisi ipse filius sit de et per omnem perfectione dei patris
 quia si esset de et per aliquod tantum, iam non esset de toto et per totum patrem sequitur. eg.

Cum entitas dei patris non sit entitas tantum sive solus. Intus id unum sit vo- 9.
 luntas, bonitas, et omnis divina dignitas, et in deo sive in patre qui deus est, sunt
 entitas non sit minus perfectas, nec in eo sit substantia et actus, totum et partes, et plura
 alia individua, sequitur, quod actio generativa filii, quia deus pater generat deum
 alium, non sit actio solus. Intus. Cuiusmodi deus filius procedat per actione generativa

Per quod Deus Pater generat ipsum, et manifestum est. It. etc.

De Spiritu Sancto.

1. Spiritus Sanctus est idem Deus qui est Pater et Filius.
 2. Non tamen divisim, sed simul cum ambobus.
 3. est Divina persona omnino equalis Patri et Filio.
 4. procedit ab ambobus per mutua inspirationem.
 5. ipse est complementum Divinarum Dignitatum.
 6. sine ipso Pater et Filius haberent defectum.
 7. non procedit et genitus a Patre et Filio.
 8. dicitur a Filio quia ab ipso procedit.
 9. quod nisi ab eo procederet non distingueret.
1. Si Spiritus Sanctus non esset idem Deus qui est Pater et Filius, cum ipse aliunde sit Deus et supponatur et ut docet Catholica Fides, ipse esset alius Deus ab ipso aliis. Et, si ita esset, sicut ipse quia est alia persona ab ipso aliis, est una persona et Pater est alia persona, et Filius alius et sic sunt tres personae, ita ipse esset unus Deus et Pater esset alius Deus et Filius alius et sic essent tres Dei. Cum quod non sit dicendum ipsos esse tres Deos, quia hoc repugnat Fidei et rationi. It. dicendum est.
2. Si Spiritus Sanctus divisim a Patre et Filio esset Deus, etiam Pater divisim a Filio et Spiritus Sanctus esset Deus, et Filius divisim a Patre et Spiritus Sancto esset Deus, cum una et par ratio sit pro omnibus eis. Et, si ita esset, ipsi essent sicut tres homines quorum quilibet divisim ab aliis aliis, est homo. Et, si ita esset, ipsi essent tres Dei et non unus Deus, sicut tres homines sunt tres homines, et non unus homo, cum non possit esse nec que intelligi quod tres quilibet divisim ab aliis sint Deus et non sint tres Dei; bene in potest esse et intelligi quod tres simul et junctim sint Deus et non sint tres Dei sed unus Deus. Et quod non sit dicendum est. It. etc.
3. Si Spiritus Sanctus non esset Divina persona omnino equalis Patri et Filio, cum ipse sit veritas Divina nata quod quia pro se ita est Divinus supponitur, et quia actualiter seu qualitatively est Divina, est persona, ipse esset Divina persona non omnino equalis Patri et Filio. Et, si ita esset, cum equalitas non possit non esse nisi per majoritatem aut minoritatem Spiritus Sancti esset Divina persona aliquid major aut minor. Patre et Filio. Et si ita esset, in Divina Trinitate esset aliquid majus et aliquid minus. De hoc quod prohibet Ecclesia Catholica in simbolo Fidei: Et in hac Trinitate nihil majus aut minus, quod est impossibile. Unde de necessario sequitur est. It. etc.

4. Inspirationem Vocamus illam respicientiam qua Pater et filius invicem se respiciunt. Item plando se ad invicem, quae respicientia e speculativa. Pro cuius intelligentia sciendum qd Pater et filius dupliciter se respiciunt, scilicet practice et speculative. 1. modo Patre genente et clante esse filio, et filio respiciente esse ab ipso Patre, et haec practica respicientia dicitur generatio activa quo ad Patrem, qui generat, et passiva quo ad filium qui generat. 2. modo Patre respiciente et Item plando filium positum in esse, et filio respiciente et Item plando Patrem ponente eum in esse, et haec speculativa respicientia dicitur. mutua inspiratio et per modum mutui amoris, sive mutuae caritatis Patris et filij. Unde, cum Spiritus S. procedat a Patre et filio per hanc mutua speculativa respicientia qua invicem se respiciunt Item plative, et n. p. 1. a. H. etc.

5. Cum Spiritus S. sit a Patre et filio tanquam actus sive amorosa junctio ambonum procedens ab ambobus, ut dicitur solent 1. p. 1. et ad d. et quo ad Patrem sint omnes divinae dignitates activae sive generativae, et quo ad filium passivae, et aliunde omnes divinae dignitates habent subplementum in suo actu procedente de activo et passivo, et patet in divina sententia et in divina voluntate habentibus, sicut complementum in intelligere procedente de intellectivo et intelligibili et in amare procedente de amativo et amabili qd intelligere et amare est simul honorificare, magnificare et actus omnium dignitatum, cum sententia et voluntas sint in deo bonitas, Magdo et omnes divinae dignitates, sequitur qd omnes divinae dignitates habeant subplementum in suo actu procedente de activo et passivo earum, quod actus e Spiritus S., et iam dicitur e. H. etc.

6. Cum Spiritus S. sit mutua junctio Patris et filij procedens ex mutuo amore et Item platione qua ambobus hnt ad invicem, sequitur qd si Spiritus S. non esset, vel Pater et filius non se mutuo amarent et Item plarent. ad invicem, vel qd ex eorum mutuo amore et Item platione nihil sequeretur et sic eorum mutui amor et Item platio nullius esset utilitatis, ut manifeste patet; unde, ut videtur, arguat defectum in Patre et filio: H. etc.

7. Si procederet ut genitus a Patre et filio, cum Pater et filius sint duo, procederet ut genitus a duobus. Et, si ita esset, cum non possit esse neq. intelligi genitus a duobus, nisi illi duo sint Pater et mater, ut advertit S. Aug., procederet a Patre et filio tanquam a Patre et Matre. Et, si ita esset, cum non possit esse neq. intelligi qd procedat a Patre et Matre simul et equaliter, ut notat idem S. Aug., procederet Spiritus S. a Patre et filio non simul nec equaliter. Cumq. hoc sit de ratione divinitatis

Et Infinita perfectionis Dei, sequitur etiam: It. etiam.

8. Si non procederet a filio procederet a suo Patre. Et si ita esset, cum in Patre omnia sint unum et idem, hinc omnino unum et idem principium processionis quod habet filius qui a suo Patre procedit. Et si ita esset cum omnino unum et idem Patris arguerat omnino unum et idem principium, quia principium ut habet distinctionem debet eam accipere a principio. Spiritus Sanctus omnino unum et idem cum filio. Et si ita esset, non disqueret a filio. Unde manifeste sequitur quod Spiritus Sanctus disquirit a filio quia ab ipso procedit: It. etiam.
9. Cum Spiritus Sanctus disquirit a filio quia ab eo procedit, cum per hoc et non per aliud fiat distinctio. Quod a Patre filii sequitur quod non obstante hoc quod ab eo procederet, ab eo non disquiritur: It. bene inferitur deo dicendo: quod etiam. D. 16.

DE CREATORE.

1. Deus est creator omnium creaturarum.
 2. Et est unus et trinus creator earum.
 3. Pater divinum a filio creare non potest.
 4. simul cum filio et Spiritu Sancto omnia facit.
 5. Deus creavit omnia propter se ipsum.
 6. et creavit omnia bona, id est esse.
 7. in omnibus impressit suam perfectionem.
 8. sed non plus unam quam ceteras omnes.
 9. quod in qualitate re sunt omnes equaliter.
1. Si Deus non esset creator omnium creaturarum non omnes essent a Deo deducta, de non esse ad esse. Et si ita esset cum omnes creaturae sint bona et vere, ut manifestum est, non omnia bona essent confirmata, sive facta bona a divina Providentia, nec omnia vera essent verificata sive facta esse a eis. Et si ita esset nec divina Providentia esset infirma in bonificando nec divina Veritas in verificando. Cuiusmodi hoc sit manifeste impossibile, sequitur quod omnia bona esse. It. etiam.
2. Cum Deus sit unus et trinus et aliunde sit creator, ut dicitur in 1a. 2a. si ipse non esset unus et trinus creator, sed esset unus creator et non trinus, sed trinus et non unus. Et si ita esset, si ipse unus non esset ipse trinus, sed ipse trinus non esset ipse unus, et sic essent duo dei unus unus et alius trinus. Et hoc omnino est impossibile. pro qua impossibilitate demonstratur. etiam. It. etiam.
3. Si Pater divinum a filio creare posset, ipse divinum a filio habet potestatem quam exercere posset in ordine ad extra. Et si ita esset potestas Patris simul cum potestate filii non esset una et eadem potestas, quia manifestum est quod ea que sunt unum et idem non possunt ita se habere quod unum divinum ab alio exerceat. Cuiusmodi impossibile sit quod potestas Patris simul cum potestate filii non sit una et eadem potestas, quia aliter Deus Patris simul cum Deitate filii non esset una et eadem Deitas, nec Deus Pater simul cum deo filio esset unus et eadem Deus. It. etiam.

Cum Pater simul cum filio et Spiritu S^{to} sit Deus, et simul cum ipsis sit Unus
 et Trinus Creator, et simul cum ipsis fiat unus et eandem potentiam sapientiam et volentem,
 et divinam ab ipsis nihil facere possit, et deducit. ex ante clone, sequit. qd ipse simul
 cum filio et Spiritu S^{to} omnia faciat: It. etc.

Cum Deus sit perfecte sapiens et prudent. volens et operans omnia que
 operari; et aliunde posse operari ad nobiliorum finem et operari ad minus
 nobilem sit impudens arguens vel defectus sapientie vel defectus iusticie in volendo et
 operando, sequit. qd Deus potendo operari ad nobiliorum finem si voluerit operari
 nec operari fuerit ad minus nobilem. Cuiusq. hoc fecisset Deus si n. creasset om-
 nia propt. se ipsum, qm ipse hoc potuit, et manifestu e. It. etc.

Cum bonu sit amabile et magis bonu sit magis amabile Quod regula prude,
 sequit. qd Deus, qui e. 1^a regula omni prude amet bonu, et magis amet ma-
 gis bonu, et cum aliunde bonu sit qd omnia creaturae sint bona, et magis bonu
 sit qd n. sint equa bona qm si e. ordo int. ipsa, et alit. n. erit ordo, et manifestu
 e. et ordo e. magis amabilis quod disordo qui nullatenus amabilis e. sequit. qd
 Deus amet sine ulla qd omnia creaturae sint bona, et magis amet qd n. sint equa
 bona. Cuiusq. Deus creaverit omnia modo quo voluit et fecerit illa talia qualia ipse
 voluit, et manifestu e. qm ipse e. Deus absolute hinc perfectio dominii sup. omnia
 sequit. etc. It. etc.

Cum perfectio creaturae quae Deus creavit in creaturis sint similitudines et impressio-
 nes divinae perfectionis, et q. Deus creata bonitas sit similitudo et impressio divinae boni-
 tatis, et ista sit in omnibus creaturis, et manifestu e. nec sit major ratio pro ista quam
 pro alia, cum omnes divinae perfectioes sint aequales et equae nobilitate et dignitate, sequit. qd in
 omnibus creaturis sit impressio omni divina perfectionis. Cuiusq. tales impressiones n.
 essent in omnibus ipsis, nisi Deus in omnibus impressisset suas perfectioes. It. etc.

Si Deus impressisset in creaturis plus unam suam perfectionem quam ceteras omnes
 Deus amaret plus in creaturis similitudinem unius suae perfectionis quam ceterarum omnium
 ut pat. Et si ita esset Deus voluisset qd una suam perfectionem plus reluceret et plus cog-
 nitaret, et q. Deus plus amaret. in omnibus creaturis quam ceteras omnes; cum Deus ad
 hoc, sive ad hunc finem ponat in creaturis similitudinem h. similitudine suam perfectionem et
 si ita esset, cum nulla sit specialitas sive specialis ratio hoc volendi, tunc unam perfectionem
 facere omnino aequali ceteris omnibus, imo etiam omnino unam et idem cum ceteris om-
 nibus, Deus sine vano fecisset et voluisset facere hanc specialitatem. Cuiusq. n. sit aliud nec
 credendum nec cogitandum Deum aliquid facere sine ratione. It. etc.

9. Ex hoc quod Deus in omnibus impresserit suam perfectionem, ut dicimus in 7.ª donec
 et in plus una quod laterum omnes, ut dicimus in 6.ª, sequitur quod impresserit
 eas omnes in omnibus rebus equaliter. ut pro se manifestum est. Et ex hoc sequitur quod om-
 nes divine perfectiones sunt equaliter impressae in omnibus rebus. Et, si in omnibus rebus
 sunt omnes equaliter impressae, bene inferitur quod in qualibet re sunt omnes equaliter
 impressae. S. 17.

De creatura.

1. Quidquid non est Deus est creatura, si aliud est.
 2. Omnis creatura est deducta de non esse ad esse.
 3. Omnis est disposita de similitudinibus Dei.
 4. inter similitudines sunt ad invicem distantes.
 5. Omnes sunt ad invicem activae et passivae.
 6. In rebus corporalibus omnes sunt corporales.
 7. In rebus spiritualibus sunt omnes spirituales.
 8. In rebus mixtis de utroque sunt utroque.
 9. Quod in omni creatura est realium pluralitas.
1. Si quidquid non est Deus non erit creatura, si aliud est, esset aliud quod non essendo ens a se non esset ens ab alio, et sic esset ens quod non esset a se nec ab alio, sive non a se, neque non essendo ens infinitum esset ens finitum, et sic esset ens non infinitum nec finitum, sive non infinitum, neque non essendo ens aeternum esset ens novum sive non aeternum, et sic de similibus, ut manifestum est, quia sub manifeste dicitur de deo quod est ens a se et ens infinitum et aeternum, et quod de creatura quae est ens ab alio sive non a se, finitum, sive non infinitum, et novum sive non aeternum. Cuiusmodi sit manifeste impossibile quod sit aliud quod non essendo ens. It. etc.
 2. Cuiusmodi omnis creatura sit ab alio in esse et non a se ipsa, omnis esset in non esse, nisi esset aliqua causa ponens illam in esse, ut manifestum est. Cuiusmodi videtur quod pro aliqua causa est positum in esse de non esse in quo pro se est, et in quo maneret nisi poneretur in esse, deducatur de non esse ad esse, ut etiam manifestum est, et nisi sit in esse non sit creatura, quia nihil est quod non est in esse, sequitur quod omnis creatura sit deducta de non esse ad esse. It. etc.
 3. Cuiusmodi in omni creatura sit Bonitas, Magdo, Duratio, Potestas, et multa alia namque perfectiones, quod aliter non omnis creatura esset bona magna Durans potens, et multum aliam namque perfectionibus perfecta. et in nulla creatura Bonitas sit tota essentia ipsius, nec etiam magdo nec Duratio, nec ulla alia namque perfectio, sequitur quod in omni creatura Bonitas sit pars esse, sive partialis esse, et similiter magdo etc. Cuiusmodi omnis creatura sit disposita de partibus suae, sive de suis partialibus essentiis, sequitur quod omnis creatura sit disposita de Bonitate etc. Cuiusmodi aliter de

35

Bonitas Creaturae sit similitudo Divina Bonitatis, et Magis Creatura Divina Magis-
nis, et sic de ceteris malis perfectionibus Creaturae, quia sunt similitudines supernaturalis
perfectionis Dei, quantum quilibet est ad Deum, cum quilibet sit in Deo, et quidem est in Deo esse,
sequitur: quod quilibet creatura sit disposita de similitudinibus Dei: &c. etc.

Si similitudines Dei de quibus creatura est disposita non essent ad invicem distinctae,
ipsae ad invicem non essent plures, cum manifestum sit quod ad eandem pluralitatem requiratur
quod sint distinctae. Et si ipsae non essent ad invicem plures, non essent simulponentes, sive dispo-
nentes creaturam, cum etiam manifestum sit quod et sint disponentes debeant esse plures.
Et si ipsae non essent disponentes creaturam, creatura non esset ex ipsis disposita, quod est falsum,
ut patet ex 3.ª clonae: Unde cum praedictae similitudines sint disponentes creaturam et
per Deum sint plures, et plures esse non possent si ad invicem non essent distinctae, sequitur: quod
praedictae similitudines sint ad invicem distinctae: &c. etc.

Cum ita similitudines sint ad invicem distinctae, et per Deum sint plures simul dispo-
nentes creaturam et hoc esse non possunt nisi sint ad invicem se orientes, sequitur: quod istae si-
militudines sint ad invicem se orientes. Cumque ipsae non possint esse ad invicem se orien-
tes, nisi ad invicem agant et patiantur, ut patet, quia sine mutua actione et passione
non possent se ad invicem orire, neque hoc possent facere nisi essent activa et pas-
siva, sequitur: quod ita similitudines omnes sint ad invicem activa et passiva, quod est nostra clonae

Si ipsae in rebus corporalibus non essent corporales, non essent proportionatae ad disponentes
Cum ipsae res corporales, cum manifestum sit quod partes non corporales non sunt proportionatae
ad constituendum totum corporale, et si aliquae eandem non essent corporales, aliquae eandem
non essent proportionatae ad disponentes res corporales. Cumque non sit dicendum ipsas non esse
proportionatas, nec aliquas eandem ad constituendum res corporales, dicendum est ipsas et omnes
ipsas in rebus corporalibus esse corporales: &c. etc.

Si in rebus spiritualibus non essent spirituales, non essent etc. et supra.

Ex ipso quod in rebus corporalibus sunt corporales, et in spiritualibus spirituales, sequitur: 8.
quod in rebus mixtis de una parte corporali et alia spirituali sunt omnes mixtae, aliter enim
non esset proportio in operibus Dei, quia sicut res corporales sunt ex similitudinibus Dei corpora-
libus, et res spirituales ex spiritualibus, res simul et mixtae corporales et spirituales non essent
ex similitudinibus Dei simul et mixtae corporalibus et spiritualibus. Cumque non sit dicendum etc. etc.

Ex ipso quod omnis creatura sit disposita de similitudinibus Dei distinctis et ad invicem activis
et passivis, et per Deum in omni creatura sint distinctae similitudines ad invicem activa et passiva,
et si creatura est corporalis tales similitudines sunt corporales, et si spiritualis spirituales, et si
mixta mixtae; et aliunde sub istis tribus comprehendat. omnis creatura, bene inferunt. quod
in omni creatura sint omnes distinctae similitudines ad invicem activa et passiva. Cumque aliunde

nō possent esse activa et passiva nisi essent realia. plures, q̄a actio nō potest esse
de uno ad se ipsum, nec similit. passio, nec realit. plures sine reali pluralitate,
bene inferit. q̄d in omni creatura sit realis pluralitas. It. etc.

§ 18.
De Angelo.

1. Esse Angelos Divine Dignitates demonstrant.
2. solus Deus ē causa efficiens ipsorum.
3. Angeli sunt creature pure spirituales.
4. Omnes sunt reditivi intellectivi et amativi.
5. suū principale obiectū ē solus Deus.
6. nō sunt omnes equalis nobilitatis
7. nec sunt omnes equaliter intellectivi.
8. quantum sunt intellectivi, sunt amativi.
9. q̄d alij plus quā alij attingunt Deū.

1. Divine Dignitates demonstrant in Deo nō esse defectū et injuriā, et It. cū Deus sit
dignus honorari omni modo possibili. 2^m scilicet demonstrant Deū velle sibi hunc
honorē q̄a alit. esset defectus et injuria in voluntate Dei. Et, si Deus vult sibi hunc
honorē, cū ipse sciat q̄d nō possit ipsum habere nisi faciat creature honorativā sui
et principalit. illa q̄a sunt maxime honorativa sui propt. maximā simili-
tudinē quā hnt cū ipso, q̄es sunt Angeli, Deus vult facere Angelos. Et, si ipse
vult, cū in eo voluntas sit potestas et sapia, ipsos potest et sit ponere in esse,
cū ad ponendū ipsos in esse nihil aliud requiratur. nisi potestas, sapia et volū-
tas habendi ipsos in esse, et manifestū ē. Et ita cū omnia ista demonstra-
tione Dignitates: It. etc.

2. Cū Angeli nō sint generabiles, imo ingenerabiles propt. spiritualitē
et indivisibilitatē suā. ita, creant. sine ponit. in esse de nihilo et nō de
aliquo antecedente subto. Cūque illa q̄a sic ponit. in esse nō hant aliā
causā efficientē nisi solus Deus, q̄a alia causa nō potest aliquid de nihilo
facere, sequit. q̄d Angeli nō hant etc.: It. etc.

3. Si Angeli nō essent creature pure spirituales, cū nulle alie creature
tales sint, ut manifestū ē, nō essent in mundo creature pure spirituales,
et essent in eo creature pure corporales, ut pat. in lapidibz et plumbz alijs, et
creature corporales et spirituales simul, ut pat. in hominibz. Et, si ita esset, cū crea-
tura pure spirituales sint magis similes Deo quā etc, esset in mundo defectus creatura-
rum magis similitud. Deo, et p. Deo magis nobilit. et iste defectus veniret a Deo. Iti-
lore mundi. Cūq̄. sit impossibile etc.: It. etc.

Cum Deus creaverit Angelos propter se, hoc est ut ipsi serviant ipsi Deo et ipse
 eis honorent et hoc non possunt facere nisi Deum recedant intelligant et a-
 ment sequi. Quod Deus creaverit Angelos ut ipsi Deum recedant intelligant et amet.
 Cuiusmodi hoc non potest esse nisi creaverit ipsos recedentes intellectivos et amatores, et ma-
 nifestum est, quia non creatur et recedat quod non est recedens etc. It. etc. 4.

Si principale obiectum Angelorum si esset solus Deus cum ipsi sint creati ad ex-
 ercendum suas potestates circa suum principale obiectum principale, ipsi essent creati ad exer-
 cendum ipsas potestates circa aliud quod non est Deus. Et, si ita esset illud aliud esset
 principale ~~vel~~ vel saltem principale finis Angelorum, cuiusmodi non potest esse quod principa-
 lis finis creaturarum ita nobilium sicut sunt Angeli, sit aliud quod non est Deus. It. etc. 5.

Si omnes essent equaliter nobilitatis, cum ipsi serviendo Deo habeat di-
 versum ministeria, et aliqui eorum habeant ministeria magis alta et nobile et
 alij minus, et manifestum est, Deus ministeria equaliter nobilitatis daret ministeria
 non proportionata, et faceret sicut unus Rex qui Ministros equaliter nobilitatis comi-
 taret ministeria alta et nobilia et non alta sive abjecta et minus nobilia sine
 distinctione. Cuiusmodi hoc non deceat cogitare de Deo dicendum ad ministeria alto-
 ra et nobiliora. Vti Deus Angelis nobilitatibus: It. etc. 6.

Si omnes essent equaliter intellectivi, omnes essent creati ad equaliter intelli-
 gendum. Et, si ita esset, cum nulla sit ratio quare ipsi possint esse magis intellec-
 tivi quam amatores, existente Deo equaliter intelligibili et amabili, ipsi essent
 equaliter intellectivi et amatores, et pro Deo creati ad equaliter intelligendum et ama-
 dum. Et, si ita esset, cum tota eorum nobilitas in hoc consistat, ipsi essent omnes
 equaliter nobiles. Cuiusmodi falsum sit omnes ipsos esse equaliter nobiles, sequitur etiam falsum
 esse etc. It. etc. 7.

Si ipsi quod sunt intellectivi non essent amatores, essent l. plus intellectivi quam ama-
 tivo l. e. verso. Et, si ita esset Deus fecisset eos vel plus etc. vel e. verso. Et, si ita esset,
 Deus non equaliter attendisset ad suam intelligibilitatem et amabilitatem, quod esset
 omnino equaliter et equaliter digna attentione Divina. Et, si ita esset, Deus non fecisset
 operantibus perfectis dignis. Cuiusmodi hoc non sit dicendum, dicendum est: It. etc. 8.

Cum Angelorum alij plusquam alij sint nobiles, eo ipso quod non sint equaliter nobiles, 9.
 et alij plusquam alij sint intellectivi, eo ipso quod non sint equaliter intellectivi, et quilibet
 eorum, ut tantum amatores quod intellectivi, ut dicimus in procedentibus. Quibus, et ipsi
 intelligant et amet Deum quod intellectivi et amatores sunt, quod aliter eorum appetitus in-
 telligendi et amandi non esset satiatus, nec per Deum beatum, et aliunde intelligendo et amando
 Deum attingant ipsum, bene inferunt quod alij alij plus attingant Deum: It. bene dicimus inferendo etc.

519.
De homine.

1. homo e' creatura simul corporalis et spiritualis
 2. quo ad suu' corpus gignit' a Patre et Matre.
 3. suu' corpus constat quatuor naturis corporalibus.
 4. qualibet istaru' e' realiter ab alia distincta.
 5. quo ad anima' e' omnino ingenerabilis.
 6. istius tres potentie sunt eque nobiles.
 7. homo morit' ratione peccati originalis.
 8. si nullus esset peccatus esset immortalis.
 9. qd non est mortalis per sua' naturam.
1. Si homo n' esset creatura simul corporalis et spiritualis esset creatura s' corporalis tantu' vel spiritualis tantu', ut manifestu' e' qd huius tribus deludat' omnia' creatura, et extra istas tres nulla e' creatura. Et, si ita esset qd homo esset, in mundo daret' vacuitas, qd darent' duas extremitates, nempe corpus et spiritus, sine medio, cuiusq' ut impos- sibile qd in mundo det' vacuitas, qd hinc apparet' in deo. Ratio mundi defectus vel potentie vel sapie' vel voluntatis, qui defectus e' impossibilis, seq' est. It' est.
2. Si quo ad corpus n' gigneret' a Patre et Matre, n' esset vere filius ipsoru'. Et, si ita esset cu' alia animalia, saltem perfecta sunt vere filij Patris et matris, ut manifestu' e' omnibus Philij et etiam n' Philij videndos corporales similes dines ad Patris quod Matris, communicata animalibus a Patre et Matre alia animalia essent magis filij suoru' Parentu' quod homines suoru'. Hoc autem n' e' dicendu', qd nobilioribus Parentibus debet correspondere nobilior et p'ius verior generatio, et minus nobilibus minus nobilibus et p'ius minus vera generatio ut sit proportio in Creaturis: It' est.
3. Ex parte corporis videmus et experimur in homine actus quatuor natura- raru', scilicet calefacere etq' que sunt actus elementatives, crescere appet- tere etq' que sunt actus vegetatives, videre etq' que sunt actus sensitivas, et imaginari delectabilia sensui vel etiam horribilia ipsi que sunt ac- tus imaginatives, et huius experientie n' dadiit uno Recordat ratio et fidei quod debemus scripture et authoritatibus S. P. Q. Unde cu' debeamus stare experientie et sensui qd ei n' dadiit ratio et fidei, uno Recordat et aliiunde p' actus cognoscant' ipse et nature unde tales actus oriunt', di- cendu' e' in homine esse dictas quatuor naturas corporales quo ad corpus. Cuiusq' neutra ipsaru' sit totu' corpus, erit qualibet pars ipsius: It' est.
4. Si n' esset qualibet realit' dicta ab alia, illa que n' esset realit' dicta ab alia, esset realit' unu' et idem cu' alia. ut pat'. Et, si ita esset, effectus unius esset effectus alterius eoru'. Et, si ita esset, elementare esset vegetare vel sentire s' imaginari s' e' diverso. Hoc autem

141

Hoc autem e' manifeste falsu', cu' iste nature et actus eard se hat
tamqua' superius et Inferius, moxer, et motu, magis nobile et minus
nobile, unde sequit' etc. It' etc.

Quo ad animas e' substa' spiritualis, et p' In' indivisibilis, et n' nisi
in instanti producibilis. Cu'q' substa' spiritualis indivisibilis et n' nisi in
instanti producibilis, nullatenus sit generabilis, et pat, q' generatio (excepta
sola Divina) esse n' potest sine durabilitate, motu, et successione plurim' in-
stantiu', sequit' q' homo quo ad animas nullatenus sit generabilis. It' etc.

Si n' essent aequae nobiles, aliqua eard esset nobilior, et aliqua minus
nobilis. Et, si ita esset, cu' ipse sint a Deo creati propt' suam memorabi-
litate, intelligibilitate et amabilitate, hoc e' memoria propt' divinam
memorabilitate etc. Deus propt' suam memorabilitate vel propt' suam etc.
creavisset magis nobilem potius, et propt' etc. minus nobiles. Et, si ita esset,
Deus n' aequae amaret nobiles. memorari intelligi et amari, cu' ipse
sit aequae nobilit' memorabilis etc. Cu'q' hoc n' sit dicendum de Deo, cu' sit
Iusticia, dicendum e' etc. It' etc.

Si n' moreretur. rone peccati originalis, cu' mors sit generalis et
sit pena, et manifestu' e', et nulla alia culpa sit generalis nisi pec-
catu' originale, et etia' manifestu' e', Deus daret hominibus generale pe-
na sine generali culpa et p' In' pena n' proportionata cu' culpa. Et,
si ita esset Deus operaret' In' Iusticia, cu' sit manifeste In' Iusticia dare
pena n' habentibus culpa proportionata, et docent S.S.P.P. et demon-
strat ratio. Cu'q' n' sit dicendum etc. It' etc.

Si n' esset immortalis nullo exente peccato, esset mortalis n' existente
iusta causa sine mortalitatis, cu' solum peccatu' sine culpa sit talis causa,
et pat, q' mortalitas e' pena, q' pro iusta causa n' potest habere nisi
culpa, et manifestu' e'. Cu'q' n' sit dicendum hominem esse mortale sine
iusta causa mortalitatis sine, dicendum e' ipsum esse ~~immortale~~ mortale, si nullu' esset
peccatu'. It' cu' n' mortale et immortale idem sit, si nullu' esset peccatu' esset
immortalis.

cu' homo independent' a peccato et antecedent' ad illud, imo etia'
post regeneratione fiat sua natura, et ipse sit mortalis rone peccati
originalis, cu' solum ratione ipsius moriat', et dicit septima clo, et aliunde

si nullus esset peccatus esset immortalis habendo suam naturam, bene sequitur
quod ipse non sit mortalis pro sua natura: H. bene inferimus etc.

§ 20.

De virtutibus.

1. Omnes virtutes sunt effectus Dei.
 2. Omnes ipsae sunt rationi conformes.
 3. quaedam earum sunt alijs majores.
 4. nulla virtus potest esse causa vitij.
 5. nulla eripodest sine veritate.
 6. Charitas est forma omnium virtutum.
 7. Humilitas est nobilior quam charitas.
 8. sed non est nobilior quam largitas.
 9. ego non plus mariti ei correspondet.
1. Cum non sit a Deo id quod non est effectus Dei, si non omnes virtutes essent effectus Dei, non omnes ipsae essent a Deo, ut manifestum est. Et, si non omnes virtutes essent a Deo, cum omnes ipsae bonae sint, non omne bonum esset a Deo. Et si ita esset Dominus Dei non esset Deo ratio beneficiandi omne bonum esse se nisi ad eum. Et si ita esset, ipsa non esset Deo infinita ratio beneficiandi, cum manifestum sit quod non potest esse Deo infinita ratio beneficiandi nisi Deus ratione ipsius omne bonificabile bonificet, sicut Divina Sapia non potest esse infinita ratio sciendi nisi Deus ratione ipsius omne scibile sciret. Cuiusmodi falsum sit Divina Bonitas non esse Deo infinita ratio beneficiandi etc. H. etc.
2. Si non omnes ipsae essent rationi conformes, cum omnes ipsae sint effectus Dei, ut dicitur in 2^a clausula, non omnes effectus Dei essent rationi conformes. Et, si ita esset, cum effectus non existentibus rationi conformes arguant defectum in causa a qua veniunt ipsius, cum esse tale quod est, argueret defectum in Deo. Cuiusmodi non sit nec potest esse aliquid ex quo arguantur defectus in Deo, sequitur etc. H. etc.
3. Si quaedam earum non essent alijs majores, omnes essent aequales. Et, si ita esset, cum quaedam earum sint magis similes, et quaedam minus similes Deo, ut patet in Charitate et Iustitia, quae sunt magis similes Deo quam Charitas et Temperantia, cum Deus sit Charitas et Iustitia, non autem Charitas nec Temperantia, sequitur quod id quod est magis simile Deo quam aliud esset aequale illi alio. Cuiusmodi hoc falsum sit, quia quod aliquid est magis simile Deo, eo plus habet de perfectione et proinde essentia vel de esse. H. etc.
4. Cum nullum bonum possit esse causa mali, quia non potest cuiusque possit esse causa, ut signavit apostolus dicens: non potest arbor bona malos fructus facere, et omnium virtutum sit bona, quia aliter non omne vitium esset malum, cum non sit malum nisi id cuius oppositum est bonum, sequitur quod nulla virtus possit esse causa vitij: H. etc.

102
35

Cū quidq̄ e sine veritate, sit falsū et odibile, et falsū et odibile
n̄ sit bonū nec amabile, q̄a Bonitas n̄ e id rone cuiq̄ falsitas et
odibilitas sit bona. Id solum id rone cuiq̄ veritas et amabilitas sit bo-
na, et similit̄. de Voluntate que n̄ e id rone cuiq̄ falsitas et odibili-
tas, id solum veritas et amabilitas sunt amabile, sequit̄. qd̄ qd̄ e sine
veritate n̄ sit bonū nec amabile. Cūq̄. om̄ny virtuy sit bona et ama-
bile, q̄a alit̄. n̄ eret effectus Dei, sequit̄. et̄. N. et̄.

Cū om̄ny Virtutes recipiant a Charitate esse et agere propt̄. 6.
Deū tanquā propt̄. principale finē a quo movent̄. ad errendū et agē-
dū, et huiusdi esse et agere sit perfectio, et manifeste pat̄, seq̄. qd̄ om̄-
ny Virtutes recipiant a Charitate p̄fectionē. Cūq̄. hanc n̄ recipie-
rent a Charitate, nisi Charitas eret forma formāy et p̄ficiēy eay, seq̄.
qd̄ Charitas sit talis forma: N. et̄.

Si Humilitas n̄ eret nobilior quā Charitas, cū humilitas sit in Deo 7.
et Charitas n̄, et humilitas sit virtus magis spiritalis quā Charitas n̄
eret nobilior illa virtus quā e in Deo quā illa quā n̄ e in eo, nec eret
nobilior illa virtus quā e magis spiritalis quā illa quā n̄ e tantū spirita-
lis. Hoc autē struēq̄. e manifeste falsū et impossibile. p̄ cuiq̄ falsitate et
impossibilitate manifeste demonstrat̄. qd̄ humilitas sit nobilior quā Charitas: N. et̄.

Cū humilitas et largitas ambe sint in Deo, et quidq̄ in eo e sit equē nobi- 8.
te, et ipsa in Creaturis sint similitudines humilitatis et largitatis quae sunt in
Deo, nulla e ratio quare una earū in creaturis sit magis nobilis quā alia. Cūq̄.
sine rone nihil sit in esse, maxime a Deo a quo venit om̄ny nobilitas, seq̄.
qd̄ humilitas n̄ sit magis nobilis quā largitas: N. et̄.

Cū virtuti correspondeat meritū sicut vitio demeritū, sequit̄. qd̄ 9.
majori et nobiliori virtuti correspondeat magis et nobilig meritū, et si ma-
jori nec nobiliori n̄ correspondeat magis nec nobilig meritū. Cūq̄. ex dictis
sitet humilitate n̄ esse majore nec nobiliorē virtute quā largitas, bene infer̄.
qd̄ illi n̄ correspondeat magis meritū quā isti: N. et̄.

S. 21. De vitijs.

1. Nullū vitium e aliquid creatū.
2. Nec habet propriū cognoscibilitatē.
3. Vitia cognoscant̄. p̄t̄ virtutib̄ eiy oppositay.

4. Aliqua vitia sunt alij majora et pejora.
5. Per vitia deviat homo a suo ultimo fine.
6. Nullum causare potest aliquis virtutem.
7. Ipsa si destruantur, non per virtutes.
8. Manent usque ad adventum virtutum.
9. Quod vitiosus habebit vitia in alia vita.

1. Cum quicquid creatum est sit opus Dei Creatoris omnium Creatoris, si aliquid vitium esset aliquid creatum, aliquid esset opus Dei Creatoris. Et si ita esset, cum omnia opera Dei sint bona et amata a Deo, aliquid vitium esset bonum et amatum a Deo. Et si ita esset, cum omne bonum et a Deo amatum sit amabile et ordinabile ad bonum finem, aliquid vitium esset amabile et ordinabile ad bonum finem, et eo ipso non esset vitium. cum omne vitium sit odibile et ad nullum bonum finem ordinabile, et per se manifestum est. Unde manifeste sequitur quod nullum vitium sit opus Dei: H. ety.

2. Quod habet propriam cognoscibilitatem habet propriam entitatem et e converso aliquid positivum est, et ita si aliquid vitium habet propriam cognoscibilitatem, aliquid positivum esset. Cumque omne positivum, si non est Deus, sit creatura, tale vitium esset creatura. Cumque aliunde omnis creatura sit bona et habeat aliquam similitudinem cum Deo, ratione cuius a Deo amat. Tale vitium esset bonum et haberet similitudinem cum Deo, ratione cuius a Deo amaret. Hoc autem est manifeste impossibile. per cuius impossibilitatem demonstrat aliam impossibilitatem, quae est quod aliquid vitium sit aliquid positivum, et per consequens habeat propriam cognoscibilitatem: H. ety.

3. Cum illa quae sunt habitus privativi, quales sunt caecitas, surditas et similes privationes, si ignoramus se, quia non habent propriam entitatem, nec per se propriam cognoscibilitatem, sequitur quod illi non cognoscantur. per formas oppositas, quarum sunt privationes. Cumque huius generis sint vitia, et eorum formae oppositae sint virtutes, sequitur etiam: H. ety.

A. Cum habitus privativi, quia sunt vitia, specificentur a formis positivis ipsius oppositis, ut sciat in caecitate et surditate, quia ideo sunt diversa species, quia visus et auditus, qui sunt formae positivae ipsius oppositae, sunt diversa species, sequitur quod illi habitus privativi, quibus correspondent formae positivae majores et meliores, sint majores et pejores alijs quibus non correspondent formae positivae tam magne et bonae. Cumque ita se habeant vitia, et manifestum est quod aliquibus correspondent majores et nobiliores virtutes, et aliquibus non ita magne et nobiles: H. ety.

5. Cum per operationes virtuosas, sive per virtutes tendat homo ad suum ultimum finem, et per oppositum non possit ad eum tendere imo tendat ad privationem ipsius, sequitur quod per virtutes homo sit in via ad suum ultimum finem, et per vitia sit extra ipsam viam. Cumque esse extra viam

143
via qua itur ad aliqd sit deviare ab illo, sequit. qd p vitia deviet. homo a suo ultimo fine: H. etq.

Si aliqd vitium posset causare aliquam virtutem, aliqd posset causare bonum effectum, ut p se pat, qia omnis virtus e bonus effectus, cu sit effectus Dei qui n efficit nisi bonum. Et si aliqd vitium posset causare bonum effectum, cu n posset illud causare sine Bonitate, que e ratio causandi omne bonum, ut pat ex eius definitione, aliqd vitium hret Bonitate. Cuq. nullid vitium hat Bonitate, qia si illud hret id n esset habitus privativus, nec p. Ino vitium, seqt. etq. H. etq.

Cu vitia sint habitus privativi, quoru oppositi habitus positivi sunt virtutes, ut manifestu e, et habitus privativi n possunt destrui nisi per oppositos habitus positivos supervenientes, ut pat in cecitate, surditate etc, sequit qd vitia n possunt destrui nisi p oppositos habitus positivos supervenientes, qui sunt virtutes, et, n possunt destrui nisi p virtutes: H. etq.

Cu omnia maneat usque ad sui destructionem, et vitia n destruantur nisi p adventu virtutis que sunt sui destructiva, sicut cecitas manet usq. ad adventu visus qui e eius destructiva, seqt. qd vitia maneat in subto in quo sunt usque ad adventu virtutis p qua destruantur: H. etq.

Cu vitia n destruantur nisi p supervenientes virtutes, ut in antecedentibus 9. dicimus, imo maneat semper in subto in quo sunt usq. ad adventu eand, et aliunde in morientibus cu vitijs, sive in vitiosis morientibus n adveniant virtutes, qia alit. id essent virtuosus, seqt. qd in ipis semper maneat vitia indestructa. Et, sicut e, seqt. qd morientes vitiosus veniunt vitia in alia vita: H. bene inferimus etq. S. 22. de Divina incarnatione.

DE DIVINA INCARNATIONE S. 22.

1. Deu esse incarnatum rone Divinit.
2. Propt. Deu incarnatum sunt omnia creata
3. Divina Incarnatio venit soli Deo Filio.
4. Patrem Incarnari foret inveniens.
5. Per incarnationem e Deus verus homo.
6. Incarnatio esset, si nullus homo peccaret.
7. Humanitas in Deo e summe exaltata.
8. Cuius Intellectus e summe intellectivus.
9. Eo omni alio Intellectu plus potest intelligere.

Ratione Divinit. Deu ratione sua Bonitatis esse summe Bonam causam, qia alit. Deus n esset causa 2^m Idicione sua. Bonitatis que summa e, qd e impossibile. Et, si hoc rone Divinit. cu

Cum manifestum sit, Deum non esse summe Bonae causam, nisi causet summe Bonae effectum
sicut ipse non esset causa nisi causaret effectum, et manifeste, etiam vane dicitur. Deum
causare summe bonum effectum. Et, si ita est quod hoc vane dicitur, cum summe Bonae ef-
fectus non sit nec possit esse causatus nisi Deum sit incarnatus, quia quilibet alius ef-
fectus potest habere superiorum effectum et sic non est summus, nec summe Bonae et
manifestum est vane dicitur. Deum esse incarnatum.

Et, si dicat, quod si hoc argumentum cluderet, cluderet etiam, antequam Deum esset
incarnatus, ipsum esse incarnatum, quod falsum est. Quia venit esse ante divinam incarna-
tionem quo ad nos factam, Deum esse incarnatum quo ad se et in sua inten-
tione, quod est verum, ut patet ex illius verbis Aperti: Ante quam Abraham fieret ego sum
quia intelligi possunt de Deo incarnato, et manifeste patet ex illius verbis S. Jo-
annis Baptista: qui post me venit ante me factus est. Falsum autem est hoc argu-
mentum cludere Deum esse incarnatum quo ad nos antequam incarnaret, quia tale opus
quale est divina incarnatio non decebat fieri, nisi staret in plenitudine prophetiarum et signorum
et prodigiorum sufficientium demonstrantibus executionem ipsam. Cumque haec omnia iam
incomplete sint, sequitur quod quo ad nos nunc defacto Deum esse incarnatum vane dicitur.
Ita etiam.

2. Cum omnia creata ita se habeant quod inferiora ordinentur ad superiora et propter ipsa
sunt ut in effectu Dei sit ordo et bonus, imo et optimus ordo, ut patet bonae et opti-
mae ordinationis causa, sequitur quod omnia creata inferiora sunt creata propter aliquid super-
ius ipsius omnibus. Cumque omnibus creatis nihil sit assignabile superius nisi Deus in-
carnatus, sequitur etiam. Ita etiam.

3. Cum per divinam incarnationem Deus fiat creatura et creatura Deus, ut manifestum
est, sequitur quod divina incarnatio veniat soli illi Personae divinae cui venit esse creatura
et cui existente creatura venit esse Deus sine ulla repugnantia. Et si ita est, cum
creatura sit filia Dei et imago ipsius, sequitur quod incarnatio veniat soli illi Personae
divinae cui inter ceteras venit esse filia Dei et imago ipsius. Cumque hoc veniat
soli Deo filio, quia ipse solus inter divinas personas est filius Dei et imago ipsius, sequitur etiam.

Sum quia hic loquimur de divina incarnatione reali quae defacto facta
est, et non de alia quae factibilis sit in imaginatione imaginante infinitam multitu-
dinem possibilitatum et sic loquimur de divina incarnatione per quam Deus est factus filius
hominis. Cumque hoc veniat soli divinae personae quae est filius Dei, et manifestum
est, non autem alteri quae non est filius. Ita etiam.

A. Cum in incarnatione persona quae incarnatur fiat homo, et homo in rebus vane
sit subjectus Deo, ut patet, sequitur quod in incarnatione persona quae incarnatur fiat subjectus
Deo. Cumque foret inveniens quod Deus Pater fieret subjectus Deo filio, quia inveniens
est quod datus esse subiciat illi cui datus esse, sequitur quod Patrem incarnatum foret inveniens.
Et etiam cum in incarnatione persona quae incarnatur recipiat esse et Deo Patri
dignitatem recipere esse, ut patet, quia ipse est puri actus, et datus, non autem patiens.

passivus et receptivus, sequitur. quod Deo Patri digni dicitur incarnari: H. c. 4.

Cum pro Incarnatione Deus habeat in se veram humanitatem, quia Deo digni dicitur habere humanitatem non veram, habens in se veram humanitatem sit verus homo, sequitur. quod pro Incarnatione Deus sit verus homo: H. c. 5.

Cum divina Incarnatio sit propter ipsum Deum principaliter, hoc est, ut deus habendo summam bonum effectum sit summam bonam causam, et nullo homo peccante adhuc hoc posset esse, quia aliter non esse peccatum impediret Deum esse summam bonam causam, sequitur. quod nullo homo peccante adhuc erit divina incarnatio: H. c. 6.

Cum summam exaltatum sit id quod est tantum exaltatum quod possibile est aliter quod exaltari, sequitur. quod, si humanitas in Deo sit tantum exaltata est, ipsa in Deo sit summam exaltata. Cuiusmodi ita sit quod humanitas in Deo sit tantum exaltata est. ut manifeste patet quia est exaltata ad essendum esse Dei quia ipse Deus sit homo et Caput totius Universitatis creaturarum: H. c. 7.

Cum Intus humanitatis assumpta a Deo sit Intus Caput totius 8. Universi, et non ut cuiusmodi ad caput perfectissimi tantum quod propter ipsam omnia creata sunt creata, ut dicitur in 2a clona huius 8. et ut dicitur ex illis verbis Apert: Omnia sunt ex ipso, sequitur. quod ipse sit Intus proportionatus tali Capiti. Et, si ita est, cuiusmodi caput sit summam exaltatum super universam creaturam, ut pro se patet, quia aliter non esset perfectissimum caput, sequitur. quod Intus ipse sit proportionatus Capiti summam exaltato super universam creaturam. Cuiusmodi talis non esset, si non esset summam intellectivus, ut pro se manifestum est, sequitur. etiam. H. c. 8.

Cum quilibet Intus sit intellectivus possit intelligere tantum quod intellectivus 9. Intus est, et ex dictis dicitur Intus humanitatis assumpta a Deo esse summam intellectivum, sequitur. ipsum posse summam intelligere. Cuiusmodi ex hoc quod possit summam intelligere legitime inferat. ipsum posse intelligere plus quam omnia alia Intus creatis, sequitur. quod nos legitime inferamus ipsum posse sic intelligere H. c. 9.

S. 23

De Redemptione.

1. Nomen Redemptor dicitur quod sit Deus
2. Quia creatura ad hoc non est sufficiens
3. Et dabo quod sufficeret, foret inveniens
4. Omnium Redemptor est Dominus ^{Jesus} Christus
5. In Redemptione effudit totum sanguinem

6. Sustinuit passionem majorem omni alia.
7. Non fuit passus propter nos principaliter.
8. Aliter supflueret in eo tanta passio
9. Quod ad alttorem finem fecit quicquid fecit.

1. Cum nostra creatio sit tanta et tam nobilij operatio quod Iveniat soli Deo, ut manifestu e quia nulla creatura create potest, ut tam magnu bonu quale e creatio debeat soli Deo, seqt quod cum nostra recreatio, sive redemptio n sit minus nec minus nobilij operatio, ipsa Iveniat etiam soli Deo, ut tam magnu bonu qse e nostra redemptio debeat ipsi soli. Cuius eo ipso quod nostra redemptio Iveniat soli Deo, conveniat etiam quod Noster Redemptor sit Deus, seqt. etc.
2. Cuius nostra redemptio n sit minus nobilij operatio quia nostra creatio imo (si fas e dicere) sit nobilior, quia nobiliora dona dant nobis per redemptio- nem quia per creatione, ut pat manifeste, seqt. quod nostra redemptio n requirit minus nobilem Operante quia nostra creatio. Et, si ita e, cum nostra creatio requirat Operante n minus nobile quia Deus talis, quod ad eam n sit sufficiens pura creatura, seqt quod etiam nostra redemptio est talis opus.
3. Si Dato, quod sufficeret pura creatura ad nostram redemptio, n esset inveniens ad ipsam, n esset inveniens quod a pura creatura reciperemus ita nobile donu, sicut a Deo. Et, si ita esset, n esset inveniens quod pura creatura esset ita nobilij dator sicut e Deus. Hoc autem e manifestu inveniens, ex quo seqt. etc. R. etc.
4. Si Iesus Xpust n esset omnino Redemptor, hoc esset, quia n vellet, quia n posset, quia n sciret. Et, si ita esset, esset in se suscepto defectu, voluntatis, etc. et si ita esset, cum ipse sit Deus, n esset in Deo perfectio sine defectu, imo esset in eo defectu; cuius in Deo n sit nec possit esse defectu, seqt. etc. R. etc.
5. Si in Redemptioe n effuderet totu sanguine aliqua parte in ea reser- vasset, et manifestu e. Et, si ita esset, cum effundere totu nihil reservando sit actus arguens majore largitate et Charitate quia effundere parte et parte reservare, actus Redemptiois n fuisset actus Maxime largitatis et Charitatis; cuius n sit dicendum est, dicendum e etc. R. etc.
6. Si n sustinisset passionem majore omni alia, cum subinere passionem propter Deum sit nobilitas et Virtus, ipse in omnibus n hret maxima nobilitate et Virtute, ut manifestu e. Cuius hoc sit indecens dicere quia argueret ipse, n videtur se, n potuisse hanc eam, dicendum e ipse sustinuisse etc. R. etc.
7. Si fuisset passus propter nos principaliter, eum operatio fuita principaliter propter crea- turas n sit actus Charitatis, seqret. quod sua passio quod ad ipsas n esset actus Charitatis.

Charitatis. Cuiusq; nobilior sit actus Charitatis omni actu qui n' e' Charitatis
et aliunde actus qui n' e' Charitatis et potest esse Charitatis sit defectuosus,
nisi passio foret minus nobilij actus et actus defectuosus, qd n' e' dicendum: It' e'.

Cui ad nostram Redemptionem et ad omnia quae ad nos expectant, sufficienti
Christo effundere vno gutta sanguinis, l. facere vna, l. alia operone ex
omnibus quae fecit, qd qualibet earum e' infiniti valoris, et p' d'ns abundat.
sufficiens ad qd nos indiarem, manifeste seq' qd si Christ' passus fuisset
propt. nos principalit. tanta passio erat in eo superflua, cum nihil fa-
ceret ad principale fine propt. que pateret, et manifeste e' qd superfluum
sit qd ad principale fine nihil facit. Unde dicendum e' qd, si nos Redemptor
e' superflua in eo e'.

Cui ex dictis dicitur Christ' n' esse passus propt. nos principalit. nec
p' d'ns alia quae fecit fecisse propt. nos principalit. cum n' sit maior va-
tio vnius quae alterius, sequit' Christ' fuisse passus et fecisse qd fecit
propt. aliquid aliud fine principalit. Cuiusq; in omnibus bene et prudet.
factis finis, propt. que principalit. sunt sit aliorum finis quae alij finis
propt. quos n' sunt principalit. inferendum e' Christ' ad aliorum fine fe-
cisse qd fecit, nisi bene inferimus dicendo: e' e'.

S. 24.
De Satisfactione et Merito.

1. Christus satisfecit abundant. pro nobis.
2. Sui Meriti fuit infiniti valoris.
3. Meruit nobis plus quae Adā demeruit.
4. Non potest creatura p' se mereri Venia.
5. Nec adue satisfacere pro vno peccato.
6. Adue dato qd esset finite malicie.
7. Fuit Christus omnino impeccabilis.
8. Sua Charitas e' superflua inter possibili.
9. E' nulla e' creatura ei aequalis.

1. Si Christus n' satisfecisset abundant. pro nobis, hoc esset, l. qd sua satisfactio n'
fuisset maior nostro debito, l. qd, cum esset maior, ipse nolisset applicare pro nobis nisi hoc
procius qd sufficiebat, et nihil ultra. S' n' e' dicendum, qd plus valet vno opus satisf-
factoriu

satisfactorio Christi, quod sint nostra demerita, sive nostra debita, cum illud sit infinitum ex parte subiecti satisficientis et etiam ex parte obiecti cui fit satisfactio, et in honore cuius elicitur, et nostra demerita sunt finita sicut ex parte subiecti demerentis. Neque 2^m, quia dicitur: Charitas Christi non esset summa nisi tanta, quae poterat esse, nec esset recordans cum largitate, quod non est dicendum. It. etc.

2. Cum merito accipiat valorem ex parte personae merentis sive ex parte dignitatis et nobilitatis ipsius, sequitur, quod, quibus maior est dignitas et nobilitas, pro merito eius maior sit meritis et eo maiori Valore. Cuiusmodi Christus sit persona infinita dignitatis et nobilitatis, quia ipse est persona divina et Verus Deus, sequitur. etc. etc.

3. Cum pro demeritis Adae haberemus totam personam gratiae et iustitiae originalis in hac vita, et in alia ad summum pondus aeternam vitam, et pro merito Christi totum hoc fuit nobis donatum, et omnia quae perdidimus recuperamus multo meliorata et insimul adquiremus aeternam gloriam sempiternam, sequitur, quod meritis Christi multo plus nobis proest ad bonum quam demeritis Adae ad malum. Cuiusmodi hoc sufficit et dicitur: quod Christus meruit nobis plusquam Adae demeruit. It. etc.

4. Cum creatura pro se non mereatur, nisi faciendo aliquid ultra id quod aliunde debet facere, et ipsa separatim a peccato iam debeat facere quod potest in amando et honorando Deum, imo nec possit tantum facere pro Deo quod Deus non faceret plus pro ipsa, sequitur, quod creatura pro se non possit aliquid mereri, et ad summum possit obligationem quam aliunde habet, implere. Et, si ita est, si ipsa ultra hanc obligationem, aliquid strahat pro peccato, sequitur, quod pro se non possit mereri quod ei remittat peccatum. It. etc.

5. Cum ad satisfaciendum pro unico peccato requireretur, quod satisficiens aliquid indignum faceret quod non debebat ante peccatum, sequitur, quod si creatura hoc non possit, non possit satisfaciendum pro unico peccato. Cuiusmodi ita sit, quod creatura non possit aliquid indignum facere quod non debeat ante peccatum, quia ipsa ante peccatum iam debet servire Deo ex omnibus viribus suis, sequitur. etc. etc.

6. Adhuc dato, quod peccatum esset finitum malitiae, ad satisfaciendum pro eo requireretur, quod creatura aliquid faceret ultra id ad quod est obligata independenter a peccato. Cuiusmodi nihil possit facere, ultra id ad quod est obligata independenter a peccato, cum ipsa defacto independenter a peccato sit obligata ad serviendum Deo ex omnibus viribus suis, quia non faciendo hoc non amat Deum 2^m totam suam obligationem significatam in illius verbis Evangelii: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, sequitur. etc. etc.

7. Si Christus aliquo modo fuisset peccabilis, ipse aliquo modo potuisset peccare, ut manifestum est, quia peccabile dicitur, quod potest peccare, et sic aliquo modo peccabile quod aliquo modo potest peccare. Et, si Christus aliquo modo potuisset peccare,

peccare, cum in xpto 1^m et principale movens, inq^{uo} incipiebant omnes
eig^{is} operationes, esset deus, aliquo modo fuisset possibile qd peccatum 1° et
principalit^r inciperet in deo et a deo. Cum qd si sit possibile etq^{ue}, seq^{ue}nt^r
etq^{ue}.

si sua Charitas si esset suprema inter possibile, foret possibilij 8.
alia l^o major ipsa, l^o ei equalij, et manifestu^m est. Et, si ita esset, etia^m foret
possibile qd xptus si esset supremu^m caput omniu^m creaturaru^m. Et, si ita
esset, l^o esset possibile qd xptus, cum sit deus, haberet majorem se, qd n^o est cre-
dibile, l^o qd haberet equale sibi in universitate creaturaru^m, qd etia^m
n^o est credibile, cum inter equalia Unu^m si sit nec possit esse caput re-
spectu alteri^{us}, et sic, l^o essent duo capita, l^o nullu^m caput in hac Uni-
versitate, et eo ipso deus ipsa si bene ordinasset, qd est omnino im-
possibile. Unde necessario seq^{ue}nt^r etq^{ue}: N. etq^{ue}.

Eo ipso qd Charitas xpti sit suprema inter possibile, sicut defacto est,
ut dicimus in 2^a clon^e, manifestu^m seq^{ue}nt^r qd n^o sit possibilij alia Charitas
charitati xpti equalij. Et ex hoc seq^{ue}nt^r qd, cum n^o sit creabile, nisi qd est possi-
bile, n^o sit creabilij alia Charitas ei equalij. Et ita bene inferimus qd etq^{ue}.

De Gloria Beatorum. § 25.

1. Xptus est glorificator omniu^m Beatoru^m.
2. Non solum hominum sed etia^m Angeloru^m.
3. Sua gloria excedit omne^m alia^m gloria^m.
4. Substantialij gloria est major accidentalij.
5. Ipsa n^o est equalij in omniu^m Beatis.
6. Est equalit^r per amare et per intelligere.
7. Est gloria Corporalij in hominib^{us} Beatis.
8. Sed n^o per comedere, bibere et similia.
9. qd male sperant Sarraceni talem gloria^m.

Cum in corpore bene disposito et ordinato dependat influa^m a capite
ad totu^m corpus, seq^{ue}nt^r qd, cum in patria ex omniu^m Beatis sit unu^m corpus bene
dispositu^m et ordinatu^m, cuius caput est xptus, de xpto dependat influentia ad

ad omnes Beatos. Et, cum aliunde, si caput est gloriosum et gloria, talis
influentia non potest nisi esse gloriosa, sequitur quod de Christo decendat gloria in-
fluentia ad omnes Beatos, cum ipse sit caput eorum gloriosum et sit glo-
ria saltem quo ad Deitatem. Cuiusmodi hoc sit ipsum esse glorificatorem omnium
Beatorum, sequitur etiam: It. etiam.

2. Cum Christus sit caput non solum hominum sed etiam Angelorum, et sit caput
gloriosum de quo decendit gloriosa influentia glorificans totum corpus suorum sub-
ditorum, sive dispositum ex ipsius, ratione cuius influentia ipse est glorificator omnium
eorum, sequitur quod Christus sit glorificator omnium Beatorum hominum et Angelorum: It.

3. Cum perfectum caput sit supra totum corpus in nobilitate et exel-
lencia, sequitur quod ipsum excedat totum corpus in omnibus que ad nobilitatem
et excellentiam pertinent. Cuiusmodi aliunde Christus sit perfectum caput totius corpo-
ris creaturatum gloriosum sive habentium gloriam, et ita perfectum quod perfecti
cogitari non possit, imo et perfecti quod cogitari possit, et aliunde ad suam no-
bilitatem et excellentiam pertineat gloria, sequitur quod gloria Christi excedat om-
nem aliam gloriam: It. etiam.

4. Cum majoritas veniat subiecta et rebus substantialibus, et minoritas accidenti
et rebus accidentalibus. In ordine quo Deus ponit in creaturis, si substantialis
gloria non esset major accidentali, in gloria esset disorder. Cuiusmodi non nisi dicendum
It. etiam. Cuiusmodi quia substantialis gloria est similior gloria Dei que substantialis est etiam.

5. Si substantialis gloria esset equalis in omnibus Beatis, cum substantialis gloria sit
principalis et accidentalis sit accessoria, et accessorium sequatur principale, etiam
in omnibus eis esset equalis gloria accidentalis. Et, si ita esset, in gloriam
darentur gradus et ordo majoritatis et minoritatis, cum defacto tales gradus et
ordo dentur in virtutibus et meritis ipsorum Beatorum, ut manifeste patet, quod
maximum invenimus. Unde dicendum est etiam: It. etiam.

6. Si non esset equalitas per amare et intelligere, plus autem per amare quam per
intelligere, est diverso. Et, si ita esset, amare et intelligere non essent autem
equalitatis gloriosi, sed unus esset alio magis gloriosus, et hoc proveniret eis
ab obiecto a quo provenit eis gloria. Et, si ita esset, Deus amabilis et intelli-
gibilis non esset equalitatis gloriosus, cum ita sit quod sua amabilitas et intelli-
gibilitas equalitatis sint gloria et equalitatis sint Deo. Hoc autem est invenimus
omnium

Si n' erit gloria corporalis in hominibus Beatis, ad homines Beati sunt capaces tali gloria, saltem post generalem resurrectionem, qd' ipsi erunt corporales, et n' spirituales. Itaque sequitur qd' gloria Beatorum n' foret plena et completa, nec totalis. scilicet sapiens appetit eandem, nec deus foret tantus glorificator, qd' Beati foret glorificabilis. Cuiusmodi nihil horum dici debeat, dicitur id e' et h. et h.

Cuius per comedere, bibere et similia n' sit delectatio nisi per accidens, scilicet tunc qd' ratione famij et sitij et similibus e' necessitas subueniendi indigentie causate a contrarietate elementorum, ut patet, qd' quando n' e' fames, sitis et similia que arguunt corruptionem, per comedere et bibere et similia, nulla e' delectatio, imo e' molestia et pena, sequitur qd' ubi nulla erit indigentia, nulla sit futura gloria per comedere, bibere et similia. Cuiusmodi in Beatis et h. et h.

Male sperat qd' nunquam nequendum e' nec nequendum e', qd' n' e' futurum, et qd' rationabiliter per veram fidem vel per sciendum n' iudicatur esse futurum. Cuiusmodi eo ipso qd' Beati n' habebunt gloriam corporalem per comedere bibere et h. et h. ut dicitur in antecedente clone, talis gloria nunquam nequenda sit, nec per unum sit futura, nec per veram fidem nec per sciendum rationabiliter iudicatur esse futura, sequitur qd' male speret talis gloria, eo ipso qd' nunquam nequenda nec futura sit. It' sarraconi qui talis gloria sperant se habituros, male ipsam sperant. It' benedictus et h.

§ 26.

De pena damnatorum.

1. Damnati cruciabitur in centro terre.
2. Non erit in omnibus eis equalis pena.
3. Non habebunt eandem penam corporalem.
4. Pena spiritualis erit maior corporali.
5. Pena damni erit maior pena sensus.
6. Pena damni n' dicitur in privatione.
7. Ipsa n' erit in omnibus damnatis equalis.
8. Quidquid damnati recedent dabit eis penam.
9. Qd' nulla leticia erit in damnatis.

1. Cuius damnati, et salvati se habeant per oppositum, sequitur qd' locus proprius damnatorum

ut locuy opposituy ad locū saluatorū. Et, si ita ē, cū locuy propiq saluatorū sit
locuy nobilissimū et altissimū int. omnia loca totius mūdi, seq. qd locuy
propiq damnatorū sit vilissimū, et infimū int. omnia loca totius mūdi. Cū-
q; iste n̄ sit nisi centru terre, qui ē locuy per omny partez magis remotz et
magis distans a celo empireo quā quilibet aliuy locuy, seq. qd locuy propiq
damnatorū sit centru terre. Cūq; aliunde dānati cūciandi sint in suo pro-
prio loco, ut nulli dubiū esse potuit. It. ety.

2. Si foret in omnibz damnatibz equalis pena, cū n̄ sit in omnibz eiz equalis cul-
pa, ut manifestū ē, eorū pena, n̄ foret proportionata culpa, nec in eorū pena re-
luceret veritudo dignit̄e Dei, nec Deus puniret dānatos ratione suarū culpā. Itac
autē omnia sunt indēnia, perq; manifestē demonstrat. aliud indēniū, scilicet qd
pena in omnibz damnatibz sit equalis: It. ety.

3. Si haberent totā penā corporalem, cū ipsi sint culpabiles corporalit̄ et
spiritualit̄, q̄a corporalit̄ et spiritualit̄. fuerūt inobedientes Deo, imo et ma-
gis precipue spiritualit̄. quā corporalit̄. sequit̄. qd si hrent penā propor-
tionatā suae culpa, et ipsā n̄ hrent, q̄a Deus eā n̄ daret eiz. Et si ita esset,
Deus in puniēdo damnatos n̄ foret iustus, cū n̄ servaret proportio-
nē quā iustia requirit. Quid n̄ ē dicēdū, et ideo dicēdū ē ety. It. ety.

A. Si pena spiritualis n̄ foret maior pena Corporali, cū de gloria
dicēdū sit p̄ oppositū sicut de pena, gloria spiritualis n̄ foret ma-
yor gloria Corporali. Et, si ita eret, in pena et gloria n̄ servaret. illa
naturalis proportio quā Deus posuit int. rez spiritualē et Corporalē,
qd ē qd Corporalē sint minores et servae, et spirituales maiores et do-
mine, nec id qd ē similit̄ Deo eret magis quā id qd n̄ ē tā simile.
Hoc autē ē manifestū indēniū perq; demonstrat. ety. It. ety.

5. Cū pena dāni sit magis principalis et sit imēdiatē opposita glorie subtili
et pena sensus sit minus principalis et sit solū opposita glorie accidentali, quae ē mul-
to minor quā subtilis, sicut accidens est multo minus quā substantia, si pena dāni
n̄ esset maior quā pena sensus, principale n̄ esset magis minus principalis,
nec oppositū majori glorie, esset magis oppositū minori glorie. Hoc autē n̄ ē
dicēdū, q̄a importat multa et magna indēnia perq; demonstrat. ety.
sequit̄. ety.

6. Si Pena damni Digeret in privatione, in privatione scilicet visionis, vel Fruitionis Dei, cum haec privatio sit in omnibus damnatis equalis, quia omnes sunt totaliter et pro omni equaliter privati tali visione et Fruitione, sequitur quod pena damni erit equalis in omnibus damnatis. Et, si ita erit, cum pena damni sit principalis et pena sensus sit accessoria, pena principalis erit equalis in omnibus damnatis, et accessoria non erit equalis. Ita illa Regula juris: accessorium sequitur principale. Et Utrudque est inconveniens, per quod demonstratur. etc. It. etc.

7. Si pena damni foret in omnibus damnatis equalis, cum ipsa sit maxima pena, et in ipsa principaliter. Dignitas damnatio, omnes damnati in maxima pena et in eo in quo principaliter. Dignitas damnatio foret aequalis. Et si ita erit, etiam salvati in maxima gloria et in eo in quo principaliter. Dignitas salvatio foret aequalis, vel non erit dignitas de salvatis per oppositum sicut de damnatis. Sed Utrudque est inconveniens, ex quo multa inconvenientia et impossibilitates deducuntur. Unde necessario sequitur. etc. It. etc.

8. Si quidam reciderent damnati non daretur eis pena, aliquid reciderent quod esset iuxta eorum desiderium, et pro omni aliquid solamen haberent. Et, si ita erit, ipsi non totaliter se haberent pro oppositum ad salvatos, vel salvatis quod quidam reciderent non daretur gloria, et sic non esset pleni gloria, nec haberent omnes suos actus gloriosos. Cumque hoc manifeste sit falsum, quia aliter in salvatis esset vanitas gloria, sequitur. etc. It. etc.

9. Certum est quod ubi totum est pena nullus sit locus letitiae, cum manifestum sit quod letitia et pena contrariet. Et ita ex hoc quod in damnatis totum est pena, legitime deducit. in eis non esse locum letitiae. Cumque in damnatis totum sit pena, eo ipso quod quidam reciderent daretur eis pena, ut dicitur in ante clare, sequitur quod in eis letitia non habeat locum. Cumque nulla letitia possit esse nec pro omni sit, nisi habeat locum in quo sit, sequitur. in damnatis nullam esse letitiam. It. bene inferimus etc.

De Ecclesia et Sacramento S. 27.

1. Christus habet veram Ecclesiam in Terris

2. Est bene ordinata cum uno Capite visibili.

3. Totus corpus debet subdi Capiti ipsius.
4. Qo omnes tenemur obedire summo Pontifici.
5. In Ecclesia Xpi sunt vera sacramenta.
6. Et causant gratia generalit. loquedo.
7. Quodlibet tamen hat sua specialitate.
8. Omnium Minister ordinarius e Ecclesiasticus.
9. Qo Minister Matrimonij n e laicus.

1. Cui Xpius sit Caput totius Universi, et se in omniis hominum in terris existentium, et ad Caput pertineat bene regere totum corpus, maxime si Caput e perfectum sicut sine dubio e ipse Xpius, sequit. qd Xpius bene regat omnes homines in terris existentes. Et, vitae, seqt. qd isti homines sub regimine Xpius constituant unum corpus, sive unam congregationem, cuius Caput e ipse Xpius, qd sub uno Capite debet esse unum corpus, ut patet. Cuius Ecclesia vera nomine nihil aliud intelligat, et manifestum e, sequit. Xpius habere in terris veram Ecclesiam: It. etc.

2. Si Ecclesia n esset bene ordinata in terris cum uno Capite Visibili, ad ipsa sit visibilis, n haberet Caput sibi proportionatum, et manifestum e, qd corpori Visibili n e proportionatum Caput n visibile. Et n ita esset, in earet defectus proveniens a Xpo ordinatore ipsius. Cuius n sit dicendum nec credendum in Ecclesia esse defectum proveniente a Xpo ordinatore ipsius, cum Xpius sit perfectus et n defectuosus ordinator, dicendum et credendum e Ecclesiam Xpius in terris esse bene ordinatam cum uno Capite Visibili: It. etc.

3. Non e bona ordinatio in Corpore, in quo totum videlicet n subdit. Capiti, cum Caput in omni Corpore bene ordinato, debeat regere totum corpus tanquam pars magis principalis, ceteras partes minus principales. Et ita, ne dicamus Xpius n constituisse Corpus Ecclesie sine bona ordinatione, dicere debemus ipsam voluisse et velle qd totum corpus subdat. Capiti a se constituto, sive vel se suos subditos. Cuius, Xpius sit Dominus cui tenet. obedire totum corpus Ecclesie et cuius tenet. voluntatem implere, seqt. qd totum Corpus Ecclesie debeat subdi Capiti ipsius. It. etc.

A. Cui omnes praet. summo Pontifici, constituant Corpus Ecclesie qd debet

167

debet subdī capiti visibili ipsiq, quōdē ipse summus Pontifex quōd
xpi instituit super Universā Ecclesiam, seqt. qd omnes debeamus
subdī summo Pontifici. Et, si ita ē, sequit. qd omnes debeamus
ipsi obedire, cū manifestū sit omnes subditos debere obedire suo
superiori, et omnia membra suo capiti. Cūq, totū hoc legitimē
inferat. ex antecedentib, et maxime ex hoc qd Ecclesia sit bene
ordinata cū uno Capite visibili; It. bene inferimus dicendo: qd om-
nes tenemur etc.

5. Si in Ecclesia xpi sint vera sacramenta, Ecclesia xpi ē melius or-
dinata, ut patet qd in ea sunt sensibilia signa quib, positis causat.
gratia, et p ipsa scire possumus quā sint de gremio Ecclesie, et
quā sint in ea Ministri, et plura alia valde utilia ad bonā Ecclē-
sie ordinationē. Si autem in Ecclesia nō sint vera sacramenta ipsa nō
ē tam bene ordinata, qd omnia ista deficiunt. Cūq, nō sit dice-
ndū aliquid tale, qd redundaret in dedecus magnae Potestatis, sa-
piae Voluntatis, et Virtutis xpi, seqt. qd dicendū sit qd in Ecclē-
sia xpi sint vera sacramenta. It. etc.

6. Si sacramenta Ecclesie nō causarent gratiā generalit. loquēdo,
hoc si omnia sacramenta nō venissent in hoc qd ē causare gratiā,
ipsa generalit. loquendo nō essent sacramenta, sed essent pura te-
nemonia exteriora habente falsa significatiōē, ut patet, qd nō re-
nasceret spiritualit. sive in vita spirituali ille qui baptizatur, et
sic de similib. Cūq, hoc nō sit affirmabile, qd argueret falsi-
tate et mendaciū in xpo vocante ipsū venatū in Evangelio
dicendo: Nisi quis venatus fuerit ex aqua etc. qd nō potest intelligi
de venatu corporalit. ut manifestū ē, seqt. qd sit affirmabile et
affirmādū etc. It. etc.

7. Si quolibet sacramentum non haberet suam specialitatem in cau-
sando gratiam, nulla esset ratio multiplicandi sacramenta, quia
quolibet causaret illud idem quod omnia alia, ut manifestum est. Cuius
hoc non sit dicendum, dicendum est etiam: et. etiam.

8. Si Minister ordinarius omnium sacramentorum non esset Ecclesi-
asticus, cum sacra sint id quod est magis principale in Ecclesia Christi,
Christus commiseret indifferentem id quod est magis principale in Eccle-
sia, Ecclesiasticis et secularibus. Et, si ita esset, Christus non preposuisset
personas sanctificatas per sacros ordines et Deo dicatas non sancti-
ficatis et Deo dicatis, sicut male dicitur Apostolus: si nos existi-
met homo et ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei, id
est sacramentorum, ut exponit sacri interpretes; cuius hoc non sit dicendum,
dicendum est etiam: et. etiam.

9. Cuius in sacro Matrimonii non dicitur Minister ordinarius et ex-
traordinarius sicut dicitur in Baptismate propter maximam ne-
cessitatem quae aliquando evenit, subicit quod est manifestum pe-
niculum in mora, ratione cuius non semper expectari potest Mini-
ster ordinarius, sequitur quod in sacro Matrimonio solum dicitur Mini-
ster ordinarius. Et ita ex hoc quod Minister ordinarius omnium sa-
cramentorum sit Ecclesiasticus legitime inferitur quod Minister sacri Matri-
monii sit Ecclesiasticus. Et si est Ecclesiasticus legitime inferitur
quod non est laicus: et. Benedicimus inferendo: et. etiam.

Quod autem Minister sacri Matrimonii sit Ecclesiasticus et non la-
ycus strahens, sive laici strahentes et celebrantes strahens, constat
ex hoc quod ad Ministrum alicuius sacri pertineat ferre gratiam sa-
cramentalem in nomine Christi et Ecclesiae, et sic debet haberi Mini-
ster Christi et Ecclesiae. Cuius Minister Christi et Ecclesiae sit Ecclesiasti-
cus et non laicus, et patet, sequitur etiam. Minister sequitur quod in Ecclesia solemn-
nitur et ex institutione ipsius Ecclesiae mentitur, quia Parochus sive

150

sive Ecclesiasticus qui audito mutuo Strahentiis Irenu, dicit:
Ego tamquam Mi: xpi et Ecclesie in Matrimonio uos
iungo et, ut uideri potest in aliquibus ritualibus d'probatis in
Milijs generalibus, n' iungeret defacto ipsos Strahentes, qd' e'
vidiculu.

De fine mundi s. 28.

1. Mundi nondum e' in suo fine
2. Quando sit in eo, nullus erit motus.
3. Et generatio nulla erit in natura.
4. In fine mundi omnes resurgemus.
5. Et quilibet erit ille idem qui nunc e'.
6. Ex tunc vivemus semper in corpore et anima.
7. Terra habitabit' ab aliquibus hominibus.
8. Et erunt isti sine pena et sine gloria.

¶ Erit in mundo Status Medius.

1. Cum adposito fine quaelibet res cesset a labore et inquisitione, et cesset totalit' in quiete, ut notu' e' aduch Philij gentilibus, qd' tunc labor et inquisitio e' ad acquirendu' finem, sequit' qd' si mundus iam esset in suo fine, totalit' quiesceret, et cessaret ab opere et labore. Cuius hor' n' ita sit, ut demonstrat experientia n' solum in uisib' inferioribus rebus quae in manus manibus, et in nobis metipsis, sed etiam in superioribus, sicut in sole Luna et stellis qui stant' movent' causando in inferioribus motus et mutationes de tempore in tempus, sicut de vere in estatem, de estate in autumnu', de autumno in hieme, et de hieme in ver, et sic circulando sequit' et, et.

2. Cuius res existens in suo fine nullu' habeat appetitu' ad ultra progrediendu', ut manifestu' e', qd' aliter n' appeteret finem et media ordinata ad regnandu' ipsu', imo appeteret egredi a suo fine, qd' e' qd' definitionem finis, imo et qd' ipsum nomen finis, qd' tunc finis iam n' esset finis, sequit'.

quod res existens in suo fine iam ultra non progrediatur, nec naturaliter cum omni progressu naturali sit cum appetitu, nec per electionem propriam idem, et per Deum nullo modo, cum in his duobus claudat omni modum ultra progrediendi. Et si ultra non progreditur, non est in ea motus. Unde manifeste sequitur, quod quando mundus sit etiam: H. etiam.

3. Cum generatio in natura nulla sit sine motu nec sine appetitu sequendi aliquem finem vel media ad ipsum finem sequitur, quod quando in natura nullus sit motus nec appetitus sequendi aliquem finem vel media ad ipsum, tunc nulla erit generatio in natura. Cumque quod mundus sit in suo fine tunc in natura nullus sit motus nec appetitus sequendi finem nec media ad ipsum, ut manifestum est, quia tunc natura iam habebit suum finem, cum ipsa sit pars mundi et habente toto suo fine, etiam illud habeant sue partes, sequitur, quod tunc generatio nulla erit in natura: H. etiam.

4. Si in fine mundi non resurrexerimus omnes, mundus tunc haberet suum finem, et nos non haberemus nostrum finem, imo haberemus privationem ipsius, ut manifestum est, quia noster finis non stat in morte, sed in vita, cum non sumus creati ad moriendum sed ad vivendum. Et si ita esset, cum nos sumus pars mundi, et principalis mundus haberet suum finem non habente parte principali ipsius suum, quod est contradictio. Etiam iustitia Dei non esset recta in ordine ad nos, quia non premiaret homines bonos, nec puniret malos, id idem animas eorum quae non sunt homines. Unde necessario sequitur: etiam. H. etiam.

5. Si post resurrectionem non foret quilibet homo ille idem qui nunc est, foret alius, ut manifestum est; et si foret alius, iustitia Dei non esset recta, cum non premiaret quod est premiabile, nec puniret quod est punibile. Premiabilis enim ille homo qui in hac vita fuit bonus, et non alius qui bonus non fuit, et punibilis est etiam, ipsa autem non premiaret illos qui in hac vita fuit bonus, sed alius, nec puniret etiam. Cumque non sit dicendum etiam, sequitur quod non est: H. etiam.

6. Si ex tunc nō viveremus semper in corpore et anima, aliquo
iterum moreremur, ut manifestū ē, q̄a nisi veniat mors, se-
pet manet vita nec finire potest vita, nisi per mortem. Et,
si aliquando iterum moreremur, vel hoc esset ut iterum re-
suscitaremur, vel ut maneremus semper in morte. Primum
nō ē dicendum, q̄a tunc p̄ s̄ā resurrectionē nō poneremur in
fine et termino. Id iterum poneremur in via ad illud. Neque
2°, q̄a tunc Deus nō vellet exercere suā iusticiā erga nos
secundū iudiciōnē ipsius iusticie quæ eterna ē et nunquā
finibilis. Unde necessariō seq̄t, q̄d ex quo in fine mundi re-
surrexerimus iam iterum nō moriemur. It. ex tunc etq̄.

7. Si terra in fine mundi nō habitaret, ab aliquibus ho-
minibus, maneret omnino desolata, q̄a ipsa manere debet, et
nō destrui, cum defecto includere debeat intra se homines
damnatos et etiam demones, ut manifestū ē, et ut etiā dicit
ex relatione iniqua dicimus: q̄d damnati cruciabit̄ in cen-
tro terra. Et si maneret omnino desolata et inhabitata, ma-
neret vacuitas et superfluitas super terrā, et illi homines
qui sine personalibus demeritis moriunt̄, cū solo originali pec-
cato, distiterent. ex parte alterius extremi cū damnatis qui
cum personalibus demeritis moriunt̄. Et nunquam veniet
verificatio verborum scripti dicentis de x̄pto: donavit illi
nomen q̄d ē super omne nomen, ut in nomine Jesu omne
genus flectat. celestium, terrestrium et infernorum, cum nunquā
verificatum sit, vel fuerit in via, hoc ē durante mundo in via
et ante suū finem. Hec autem omnia sunt invenia per quæ
manifeste probat̄. etq̄. It. etq̄.

8. Si isti forent cum pena forent damnati et deberēt esse in loco

pena qui e' infernus, et si forent cum gloria forent salvati, et deberent esse in loco gloria qui e' celum, et ita cum isti si futuri sint in loco pena nec in loco gloria, id in loco medio inter ista duo loca, dicendum e' ipsos futuros esse sine pena et sine gloria: H. ety.

9. Cum ex predictis stet esse futuros in fine mundi super terram aliquos homines qui n' erunt salvati neq; damnati, qd futuri sunt sine pena, et H. n' damnati, et sine gloria, et qd n' salvati, et aliunde manifestum sit esse futuros aliquos homines salvatos, et aliquos damnatos, ut ex superioribus stat legitime inferri potest esse futuros tres status hominum, scilicet deus extremos et omnino inter se oppositos, scilicet status salvatorum, et status damnatorum, et alium medium, scilicet istorum qui n' erunt salvati nec damnati, id erunt Medij inter eos et participantes cum utroq; extremo, et diversi ab utroq; extremo. Erunt participantes cum salvatis in hoc qd n' habebunt penam, et cum damnatis in hoc qd n' habebunt supernaturalem gloriam, et erunt diversi a salvatis in hoc qd n' habebunt gloriam, et a damnatis in hoc qd n' habebunt penam: H. deducit. ex predictis qd in mundo sit futurus status medius, neq; bene inferimus dicendo: Qd ety.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

18

105
48

A Honra de Nuestro Divino Hijo Jesu
Christo y del adreximo defensor de Nuestra
Immaculada Concepcion el Beato Raymun-
do Lullo or suplico que en mi pluma Virgen
Purissima

En la Universidad de Oviedo dia prime-
ro de Mayo 1770. presidiendo Fray Sebastian
Pico del Orden de Predicadores en publico Con-
tamen entre otras Conclusiones, ibi en el numero
37. se defendio la siguiente Conclusion: Deus in
natura unus, est Trinus in Personis, que sub-
inde consubstantiales sunt: sed altissimi hujus
Mysterij nullas in natura rationes invenimus;
videndus idcirco Raymundus Lullus qui eo fa-
tuitatis devenit ut Trinitatem rationibus na-
turalibus se evidenter demonstrare gloriatus.

Respuesta del minimo de los Discipulos
del Arcangelico Doctor Iluminado en todas
Ciencias y Martyr Invictisimo de Christo
el Beato Raymundo Lullo.

1. Novi quantam plagam inferunt Ecclē-
się plures qui se dicunt esse Thomistas et non
sunt. assi consta en la suma de todos los Con-
cilios del Sapientisimo Ludovico Paul Albani.
Doctoris Theol. ac Proposit. Paris. Tom. 2. en
el Concilio Lugdun. Pag. 224. Col. 1. en lo que se si-
que se manifestara que dicho Padre Actuante es
uno

uno de aquellas que se llaman Thomistas, y no lo son, y por esto diano de inuisión, y tenido por falso.

2. Si el Padre actuante ha tenido presente el Patrioio de nuestros onze Reyes y Monarchas de Feliz memoria Progenitores de nuestro Amantisimo Rey y Monarcha (que Dios prospere) el Señor Dⁿ Carlos. III. ahora reynante si ha tenido noticia de los Decretos de los Summos Pontifices á favor del Beato Martyr Raymundo es obrado atrevimiento, poner dicha Conclusión.

3. Dia 5. Junio 1770. vino en mi mano Copia de dicha Conclusión detractiva del S^{to} Martyr Raymundo, y de su Celestial Doctrina; y considerando si el Padre actuante intentava calumniar y poner á Raymundo oyo de publica inuisión, y fatuidad, pensé responder lo mismo en Español, por ver mas universal la intelligentia. Y atendiendo que dice S. Thomas, que es conveniente convencer á los Calumniadores: Calumniatores convincere oportet. Y que los Hombres Santos, amantes de la Verdad, resisten á los Detractores: Op amore Veritatis Santi Viri Detractoribus resistunt; Resolvi me seria licito imitarlos, y tome la pluma.

D. Tho. sup. Cap. 22. ma. Theol

D. Tho. opus. 19.

4. Primeramente es de advertir, que el Padre actuante levanta un falso y temerario testimonio

testimonio contra el Beato Martyr Raymundo, y de
 ello toma su fundamento para calumnias y de-
 traher del Santo, é incitar el Pueblo á la irri-
 sion contra el mismo y que lo tengan por falso.
 De santa y falso y temerario testimonio dicien-
 do que Raymundo Rubio se gloria de haver evi-
 dentemente demostrado con razones naturales
 el Misterio de la Santisima Trinidad. Creo
 aver leído mas libros del Beato Raymundo Ru-
 bio que el Padre actuante lleva, y ni en ellos he
 encontrado tal Sentencia ni hoido de los Ma-
 estros que enseñan su Divina Arte y Scien-
 cia antes es patente en muchos de sus libros
 su Sentencia y es: que los Misterios de nues-
 tra Santa Fee (supuesta la Fee) se pueden
 evidentemente demostrar con razones y dice
 el Santo diganles Convincentes Persuasi-
 vas ó demonstraciones que no aydo del nombre,
 y Santo Thomas: Sapientis enim non est cu-
 rare de nominibus: Pero son tales y tan fuer-
 tes estos razones que el entendimiento queda con-
 vencido, y ve ser lo contrario totalmente impo-
 sible, y es Sentencia comun de Santo Thomas,
 que aquello es necesario cuyo contrario es im-
 posible. Dice Raymundo, y todos los Rubistas,
 que con razones puramente naturales no se pue-
 den demostrar los Misterios de Nuestra Sta
 Fee,

In 2. Sent.
 dist. 39.1.
 art. 1. in
 fine resp.

Fee de manera, que muchas vezes repite Raymundo en confirmacion de su Sent^a el texto de Isaias: nisi credideritis non intelligetis; y lo enseña en la primera Regla de su Divina Ante.

5. De lo dicho se sigue, que el Padre Actuante levanta el falso, y temerario testimonio en materia tan grave como tratar á un S^{to} Martyr de objeto digno de veneration y nota de fealdad. Pensava como se le podia pasar por ignorancia, y excusarle de pecado mortal, que es se lo es; pero considerando que su ignorancia procede de no haver tenido la virtud de la diligencia en leer lo que dice Raymundo, ni lo que dicen los Santos que vie citando, y que su ignorancia es hija de la pereza como di:

D. Tho: sup: ce S^{to} Thomas: Es diligentia enim lectionis
Cap: 22 matt.

naucitur Scientia Dei; ignorantia autem negligentie filia est. Y por esto vean S^{to} Thomas no puedo excusar de pecado al Padre actuante, estas son las palabras del S^{to}: si vero ignoran-

Sup ex Spirit. ad Rom: Cap. 1. Lec: 7 cia Causaretur ex culpa, non potest subre-
quentem culpam ignorantie excusare.

6. Como este modo de hablar del Padre actuante sea ad contingentiam, sin circunspeccion y modestia Religiosa, da sospecha de una sombriada y averra passion, que le tiene atado sin poder usar de la luz de la razon, pues dice S^{to} Thomas

In Job. Cap. 12. Lec: 2.

Thomas: sic enim ligatur passione ratio sicut quadam
obrietate; y en otra parte dice: ratio totaliter absor-
betur a passione sicut accidit in amentibus.

1.º 2.º part.
U. l. l. 10.
Art. 3.º ad 2.

quien dice, que un hombre en pecado mortal y em-
bravado por sus desatinos no sea digno de toda
inmision, y de la mayor fatuidad. El Padre actu-
ante tal vez por su desgracia ha sucedido como a
la nave que en medio del mar ha perdido el timon,
y la lleva el viento segun su impulso, como dice S.º

Super Cap.
24. math.

Thomas: Sicut navis fracto gubernaculo illuc duci-
tur ubi tempestas voluerit sic et homo Divine
gratie auxilio perditio per peccatum non quod vult
spiritus sed quod Diabolus vult.

Tengo fundada sa-
pecha en el Padre actuante sopla el soplo del
Demonio llamado la Verdad sin Reboro, que por
ser invenia figura Veritatis, se puede de su au-
tor con toda Verdad decir lo que se dijo de Fray
Juan de Montersono Dominicano sobre su suplica,
o que ella que expuso al Papa de sus errores con-
denados y es: que casi ay tantas mentiras quanto
palabras: in qua fere tot sunt mendacia quod sunt

In Tom. Mas.
Sent. pag.
639 col. 4.

verba. Si sopla en el Padre actuante que sur-
tento la sobredicha Conclusion es de soplo del De-
monio tropezando contra toda Virtud y Verdad. Pue-
de ser uno de los sabios mundanos y Carnales los
que como dice S.º Gregorio hacen inmision de los
sustos a la innocencia llaman stulticia y a la
virtud

D. Grego. lib.
10. Cap. 816
Fol.

Veritas y Verdad aprobada llaman fatuidad: fatu-
um sonat: Pero delante de Dios duran non invenia-
ti eoa.

7.

Hacemos una Reflexion sobre las pala-
bras de la defendida Conclusion: nullas in natu-
ra invenimus Nationes vivendum toxicis Raymun-
dur Lullur: Dice el Padre Actuante que por no
haver hallado razones en la naturaleza para
probar el misterio de la Santissima Trinidad por
esto Raymundo Lullio es digno de ser burbado
con invision y tenido por fatuo, pacoento: Que cul-
pa tiene Raymundo si el P. actuante no ha en-
contrado esas razones? Buen modo de arguir
es este de un Cathedratico de Prima de ^{de} Uni-
versidad tan ^{celebre?} grande? Con este modo de sibori-
zar por legitimidad de Consequencia esta presia:
do este Cathedratico a decir que por lo mismo de
S^{to} Thomas y de otros Santos que usan citados
hace invision y les tiene por fatuos. Pero ellos le
dixan con Sⁿ Augustin: Coo egi sicut potui ut
hoc etiam tu videres sed resistere maluisti: si
hoc videre adhuc forsitan non poteris crede et vide-
bis intelligendo enim videntur ista. (habla de)
los misterios de Fe) non oculis Carnem in-
tuendo. Raymundo y otros Santos han puesto en
sus libros esas razones, no las hallan aquellos
que ponen su cuidado en buscar honrar munda-
nar,

In lib. 2^a
Perm. axie
Cap. 27. S.
ult.

nar y comer costillas pingues. Las encuentran aque-
 llos que buscan la honra de Dios y aumento de
 su Sta Toleria con humilde diligencia mortifica-
 cion y penitencia. Por este camino las habia de
 encontrar el Padre Actuante, y no se hubiera
 vertido de la vanision y fatuidad de que quiere
 vertir a Raymundo. O: y que bien dice Santo
 Thomas: Sepe namque contingit quod homines
de alijs ea existimant que ipsi patiuntur.

In Om. in
 Joan. Cua.
 Cap. 19. 8
 Rec. 3.

8 Veamos pues que nos dice S^{to} Thomas:
 dice el S^{to} que lo primero que nos conduce y guia
 para los Misterios de Fee, es la razon natu-
 ral: Inducunt nos ad fidem Christi tra. Pri-
mo quidem ratio naturalis Rom. 1. Invisibi-
lia Dei per ea que facta sunt etc. Y de tal
 manera dice S^{to} Thomas nos quia la razon na-
 tural que como los Gentiles no admiten Autho-
 ridad alguna nos conviene recurrir a las ra-
 zones naturales para convencerlos. Si autem
nullam auctoritatem recipiunt oportet ad eos
convincendos ad rationes naturales confugere.
 Parece que S. Thomas parece habla de las
 razones naturales sin hacer mencion aqui de la
 suposicion de la Fee. Y en Consequencia dice
 S. Thomas lo que el Padre actuante tirna con-
 tra Raymundo y segun su Boya hallara a S.
 Thomas digno de vanision y fatuidad. Perdonat S^{to} mio
 tan

ibid. Cap. 4.
 lec. 6.

Quodlib. 4.
 art 18 in
 fine.

tan tamaña fatuidad de vuestro Antithomista.

9. El Padre actuante por enemigo de buscar científicas razones, estará muy descansado, pero él y sus discípulos totalmente vacíos de Ciencia ve-

D. Tho. loc.
Cit.

quien dice S. Thomas: Si rudis auctoritatibus maioriter questionem determinet, certificabitur quidem auditor, quod ita est, sed nihil Scientie vel intellectus adquiret, sed vacuus abiret. Tan amante es S. Thomas de las razones ayudadas de la fe.

Primo Sent.
9. 1. art. 3.

(que es la Sentencia de Raymundo) que hace la siguiente ponderación: Ratio manu ducta per fidem expedat in hoc, ut ipsa credibilia plenius comprehendat.

Si dicha ponderación huviera el Padre actuante encontrado en los libros de Raymundo le huviera descansado las Cortillas.

10. A tanta sequedad llega una aversa pasión, que viendo así, que Raymundo, S. Thomas, y muchos Santos, nos hacen intelectualmente ver, que en qualquier Criatura ó Ente criado tenemos una imagen de la S^{ma} Trinidad, cuya imagen entendida nos da razón de la misma Trinidad, el Padre actuante aún no ha sabido encontrar una

Opusc. 23 subrazon.
1. Causa. fin:

Oyase á S. Thomas: Derivantur ab ipsa (habla de la Divina Trinidad) alie trinitate in iniquis Creaturis, pro ut modum quemdam et Speciem et ordinem habent secundum que in eis Divine Trinitatis quasi quoddam vestigium invenitur,

159
ut Augustinus dicit; Ad discretionem veritatis harum omnium Trinitatum que à Divina descendunt dicitur de Summa Trinitate... Et ideo quamvis in quolibet Ente creato inveniantur aliqua Trinitates.

Opusc. 70.

52

11. Esas razones evidentes, convincentes, persuasivas, ó demonstrativas no lo son para todos si únicamente para los que quieren suponer la Feé, y lo mismo que dice Raymundo dice S. Thomas en dicho Opusc. 70. S. Thomas con S. Ambrosio no encarga (y lo mismo no encarga ya el Apóstol S. Pedro) estemos aparejados para dar razón á qualquiera que la pida de nuestra Sta Feé, estas son las palabras de S. Thomas: Sicut Ambrosius dicit in-
quentum super Caput effunditur, quia Sensus Sa-
piens in Capite quis: ut scilicet sit paratus om-
ni petenti de fide reddere rationem. Bien aparejado está el Padre actuante sin haver encontrado una razón.

D. Tho. 3. p.
vol. 2. q. 67.
art. 10. ad 2.

12. Por el pecado de Adam no vino tanta ve-
guedad que es necesario el trabajo y diligencia del
Estudio para encontrar razones, las que antes hu-
viamos tenido sin estudio como dice S. Thomas: Di-
endum quod immediate post peccatum primi Paren-
tis propter Doctrinam prius Adæ (qui plene)
instructus fuerat à Divinis) adhuc fides, Et ratio
naturalis in tantum vigebat in homine quod non
oportebat determinari hominibus aliqua signa
fidei.

ibid. q. 70.
art. 2. ad 1.

Anselm. sup.
Epis. Pau. ad
Ed. C. 3.

Fidei. Y lo mismo confirma S. Anselmo con estas palabras: Homo igitur in agnitione Dei caecatus est, quia in principio Creationis sue, Creatorem suum ex ratione cognovit, sed postea, per peccatum caecatus, agnitionem Creatoris amisit. Por esto aunque la S^{ma} Trinidad no sea representada en todas las Creaturas, mas facilmente creemos por la Fé que no entendemos por las razones, como dice con S. Agustín S. Thomas: Deum vero esse trinum credimus potius quam videmus.

D. Tho. 1.
part. vol. 2.
q. 93. art. 5
ad 3^m

13.

En diferentes lugares prueba S. Thomas los Misterios de Fé con razones, y signantes el de la S^{ma} Trinidad en sus Quodlib. 9. 9. Et 10. art. 4. Et in lib. 4 contra gent. Cap. 11. y en muchos otros lugares y con el mismo método de Raymundo: Exo el P. actuante es de aquellos que se dicunt esse Thomistas Et non vult.

14.

Vamos también a S. Agustín que en dice que busca a la S^{ma} Trinidad y dice al que le oye: advierte, que al que le busca ninguno no con justicia le puede reprehender: Trinitatem certe querimus, illam que Deus est == Expecta exo quivivis hec audis: adhuc enim querimus, Et talia querentem nemo iuste reprehendit, si tamen in fide firmisimus querat. Y dice el S. que la busca entienda con el auxilio de la misma que quiere entender: hoc autem querimus intellegere

Aug. lib. 9.
de Trin.
Cap. 4.

Aug. ibid.

lijere ab eo ipso quem intelligere volumus auxili-
um prestantes. Repárese que dice el S. que bu-
 ca entender la Trinidad, que es lo mismo que decir,
 que busca razones para entenderla; Pues dice el
 S. que lo que entendemos lo debemos á la razon,
 como lo que creemos lo debemos á la authoridad,
 ó scé quod intelligimus citius debemus rationi qu-
am credimus authoritati quod opinamur errori.

Aug. lib. de
 util. creden-
 di Cap. 11.

15. Puesca Sr. Augustin si la naturaleza di-
una es la Trinidad S. 1ma. y dice que no volamen-
te á los Creyentes si tambien á los inteligentes,
la deve demostrar, estas son sus palabras: De-
us est natura scilicet non Creatus sed Creator,
quod utrum sit Trinitas non solum creden-
tibus Divine Scripture, authoritate, verum etiam
intelligentibus aliqua si possumus ratione, iam
demonstrare debemus. Cier autem si possumus
 dixerim res ipsa cum veri disputando ceperit
 melius indicabit. Y contra Maximino dice dice el S.,
haber demostrado la Trinidad en otros lugares y
siempre que sea necesario la demostrara: S. 1us
Pur á nobis ipse Trinitas predicatus: quod utrum
verum sapiamus in aliis locis á nobis est demon-
stratum Et ubi adhuc opus fuerit demonstrabimus.

Aug. lib. 45.
 de Trin. Cap.
 1.

Aug. con:
 N. 1. lib.
 Cap. 9.

16. Dice mas Sr. Augustin que con to-
do su poder quiere dar razon de que la Trinidad sea
un solo y verdadero Dios, y que no solamente se crea,

Aug. lib. 1.
de Trin.
Cap. 2.

si que tambien se entienda estas son sus palabras:
quapropter adjuvante Domino Deo nostro suscipie-
mur Et eam ipsam quam flagitant quantum pos-
sumus reddere rationem, quod Trinitas sit unus Et
solus Et verus Deus Et quem recte Patrem, et Fili-
um Et Spiritum Sanctum unum quidemque sub-
stantie vel Personae, dicatur, credatur, intelligatur,
ut non quasi nostris expositionibus illudantur sed
ipsa experiantur. In el libro 2. dice: ipsam Trini-
tatem quam credimus Et intelligimus unum De-
um.

17.

Sea por la brevedad esta ultima Confir-
macion de la Sentencia del Doctor Iluminado y
Charitativo a vtro al P. actuante en nombre de
S. Augustin con estas sus palabras: oportet igi-
tur ut Creatorem per ea que facta sunt intel-
lectum conspicientes Trinitatem intelligamus,
sicut in Creatura quomodo dionum est apparet vel
tigium = = Qui videt hoc vel ex parte vel per spe-
culum in enigmate, caud eat condiscens Deum,
Et sicut Deum honoret, et gratias agat, qui au-
tem non videt, tendat per pietatem ad videndum,
non per Cequitatem ad calumniandum.

18.

Ansel. sup.
Cp. ad Rom.
Cap. 7.

Padremos a ver lo que nos dice S. An-
selmo sobre el texto de S. Pablo: Invisibilia
Dei cetera dice que el Misterio de la Trinidad es en-
tendido por las Creaturas visibles: Intelligitur ita-
que

que per vidibiles Creaturas invisibilis Pater
Et sempiterna Virtus eius que est Filius ac Divi-
nitas id est Spiritus Sanctus. Y en el Cap. 2. di-
ce: el mismo Santo que no excusa la ignoran-
cia a los que verdaderamente por razon natural
conviene a Dios: non possunt excusari de ig-
norancia sicut volebant adserere qui se vera
per naturalem rationem cognoverunt Deum.

Ansel ibid.
Cap. 2.

Hace gracias el S. a Dios por haver llegado a
entender lo que primero havia creído de los mis-
terios de nuestra Santa Fe: gratias tibi bone
Domine gratias tibi quia quod prius credidi te
dorante iam sic intelligo te illuminante: ut si
te esse nolim credere non possum non intelligere.

Ansel in
prol. Cap.
A.

Pero dice el mismo Santo que la razon no padra
a ser inteligentia sin la suposicion de la Fe.
Y en Confirmacion cita el mismo Santo que Ray-
mundo: Natio enim non illuminatur ad intelligen-

Ansel. sup.
Epist. ad ref-
fer. Cap. 3.

dum nisi Fides precedat. Unde scriptum est nisi
Credideritis non intelligetis. Quien ha leído las obras
de este S. Doctor ve claramente que ha tenido el
mismo Maestro que Raymundo.

19. Dice tambien este S. Doctor (y Raymū-
do en muchas partes) que qualquiera Doctor que con
la recta razon persuade a la Fe de Christo, es ho-
nesto gananciero (por mas que el P. actuante le den
ya por fecho) omnis cogitur Doctor Cederet qui ad Chri-

Ansel. sup.
Epist. Paulad
tit. Cap. 1.

ti fidem recte ratione persuadet, honestus lucrator est. Y da la razon porque el que persuade por medio de las razones, cautiva el entendimiento del contrario y le pone manso, y humilde á la Santa Fé de Christo: Captivat enim intellectum, qui contradictionem rationibus vincit, et ad fidem Christi, cui prius repugnaverat, humilem ac mansuetum inducit. Sabiendo el S. de quanta utilidad son á la Iglesia las razones para entender lo que creemos de Nuestra Santa Fé. A este fin dirigia su Oracion á Dios y quando alguno la apreciava, hacia oracion á Dios de tal aprecio: gratias, inquit, ago pro his que jam accepistis, et orationes facio ut que necdum habetis habere possitis, memoriam vestri facio in orationibus meis, ut Deus det vobis intelligere, que credidistis, scilicet ut quod fide credidistis, notitia percipere possitis dicendo.

Anzel sup.
2^a ad Corint.
Cap. 10.

Anzel sup.
Epi. ad eph.
Cap. 7.

20.

Ninguno mas que Raymundo ha llenado sus libros de razones iluminadas del Cielo para destruir todas las Herejias del mundo y convertir todos los Infieles á la Fé de Christo, y viendo quan poca son los hombres amantes de las razones, era un martirio para Raymundo mayor que su martirio. Asi se explica en su libro de desconfuendo: Domine est re tale martirium quale suffero. Estas celestiales razones son el motivo

Motivo principal porque todo el Inferno esta contra la Doctrina de Raymundo. No dexan de estax vedados de el vicio de la Pereza los que no buscan razones para entender lo que creemos dice S. Anselmo: Nepligentia mihi videtur si perquam consummati sumus in fide non studeamus quod credimus intel- ligere. Y finalmente segun refiere el citado Bailya en el Concilio Suedionense se exorta á qualquier Christiano haga quanto puede á buscar razon para saber como es lo que creemos los Christianos: Christianus debet humiliter quantum potest querere rationem quomodo sit.

Ansel. lib. 1.
Cur Deus
homo. C. 2.

Bail in Con.
Sued. pag.
49. C. 2.

21. De todo lo dicho se ve quan verdadera es la Conclusion del Beato Martyr Raymundo Luis quan Verdadera y Santos Doctores de la Iglesia tienen la misma quan falsa y temeraria la del Padre actuante que es unus ex illis qui se dicunt esse Thomista Et non sunt.

22. No corresponde esse Dominico (como debe) agradecido á Raymundo quien en su Sermon de S. Domingo dice que los buenos Religiosos seguidores de S. Domingo son iluminados con luz de entender y Regla de Verdad: boni Religiosi sequaces Beati Dominici sunt illuminati lumine intellectus Et Regula Veritatis. Deponga pues el Padre actuante su sequedad y averia passion, y recobrando la perdida luz intelectual y Regla de Verdad se-
rá

Don J. H.
in Ser. B.
Dominici

ra claramente como los Doctores Angelico, y
Arcañuelico admirablemente concuerdan en sus
Sentencias, aun en la que muchos quisié fundan
su aversa pasión contra Raymundo, sembrando
tanta discordia, como experimentamos en los
Pueblos: Digo en el Misterio de la Inmacu-
lada Concepcion, por sea Raymundo de este
tan adverso defensor, lo que si Nuestro Rey
y Monarca (que Dios guarde) viera, no depara-
ria su notoria Justicia, de aplicar la medicina or-
denada por S. Thomas: pene quidem medicinae

sunt

23.

Opusc. 19. et
in suple: 3.
part. 9. 12.

D. Tho. 1.
Sent. dist.
44. q. 1. art.
3. ad 3. um.

Y para que se vea S. Thomas tiene la mis-
ma Sentencia Pia, que tiene Raymundo, oyen-
do sus palabras: dicendum quod puritas inten-
ditur per recedum a Contrario, Et ideo potest
aliquid Creatum inveniri quo nihil purius esse
potest in Rebus creatis, si nulla contaminatione pec-
cati in quantum sit, Et talis fuit Puritas Beate
Virginis, que a peccato originali Et actuali im-
munis fuit. Y sobre la Epistola a la de Cphe-
so dice: Gloriosam Virginem mariam quam
in Matrem elegit Et quantum ad Animam,
Et quantum ad Corpus gratia implevit. Y es-
ta plenitud explicita en aquellas palabras de la
salutacion Angelica: Ave gratia plena. Y
dice el Santo: Ex Peccato sequitur est tri-
plex

ve: ve Culpe, ve pene, ve ignorantie, ve cul-
pe triplex Originalis, actualis, Et venialis si-
ne omni idto triplici ve fuit Beata Virgo.

Si se lee en la primera edicion de las obras
del Angelico Doctor y en sus Manuscritos
mas antiguos, como dice el Sapientisimo Ju-
an Pizaro en el Tom. 3. Pag. 596. n. 1549.

24. De todo lo sobredicho saco las sigui-
entes Conclusiones contra el Padre actuante.

1. *Mysteria Fidei (supposita fide) possunt*
demonstrari.

2. *Ratio non est Contraria Fidei Catholice.*

3. *Ratio non fortificat Et corroborat in*
fide Catholica.

4. *Per intelligentiam Articulorum Fi-*
dei non deperditur meritum Fidei sed accip-
tur.

5. *Si dicitur Cathedralicus negat prin-*
cipia Ratio et Scientie Beati Raymu-
di Lulli non cognovit principia Dixi Tho-
me, nec mihi nominabit ea.

6. *Si dicitur Cathedralicus aliquam Con-*
clusionem vere Lullianam velit impugnare
principii Dixi Thomae, Et Beati Raymun-
di confundetur.

25. *Si idem Cathedralicus (ago el embite*
con palabras de S. Thomas) gloriabundus de

D. Thoma
16.

de Falso nominis Scientia scilicet contra hecque
scriptum aliquis dicere non loquatur in am-
plis nec Coram pueris qui nesciunt de Cau-
sa arduis iudicare sed contra hoc scriptum
scribat si audeat Et inueniet non solum me qui
aliorum sum Minimus sed multos alios qui
Veritatis sunt cultores per quos per erro-
rem vel ignorantiam conuulsa.

Utinam hoc à dicto Cathedratico admit-
teretur ut vel Doctrinam acciperem vel
ut omnibus videretur quomodo ventus in
Flam expelleretur!

En la Ciudad de Palma à 8 Junio 1770.

15051

MS.
1.051

33